

Dovrefjell
nasjonalparkstyret

Møteinnkalling

Utvalg: Dovrefjell nasjonalparkstyret

Møtested: Hjerkinn

Dato: 04.04.2025

Tidspunkt: 10:00

Eventuelt forfall må meldes snarest til nasjonalparkforvalter. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

- Orientering ved SNO
- Lunsj Dovregubbens Hall kl 12
- Midler til tiltak i verneområdene

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr
ST 7/2025	Godkjenning av møteinnkalling og dagsorden, valg av et medlem til å godkjenne protokollen		
ST 8/2025	Sak - Søknad om oppføring av vedkasse gbnr 156/1/196 Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark Lesja kommune - Marit Svestad		2025/3084
ST 9/2025	Torbudalen BVO - dispensasjon - 2025 - rehabilitering av dam Reinsvatn - Statkraft Energi AS		2025/3101
ST 10/2025	Sak - Søknad om riving og oppføring av jaktbu i Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Oppdal kommune gbnr 356/1/188		2024/12604
ST 11/2025	Sak - Søknad om riving og oppføring av ny hytte gnbr 356/1 fnr 30 Dovrefjell-Sunndalsfjella NP i Oppdal kommune - Hanne Håker mfl.		2025/581
ST 12/2025	Sak - Dalsida LVO - 2025 - utviding av eksisterande bu - Nedre Mølmsvatnet - Øyvind Mølmen		2025/2325
ST 13/2025	Sak - Knutshø LVO - 2025 - større arrangement - sykkelturn - Leveveika and Bikes		2025/1590
ST 14/2025	Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Knutshø LVO - dispensasjon - 2025 - 2026 - fuglehundprøver - Fuglehundklubbenes Forbund		2025/974
ST 15/2025	Delegerte vedtak		
35/2025	Delegert sak - dispensasjon - Dalsida LVO - snødekt mark - transport til bu ved Motterudholet - Helge Selmer Breivik		2025/1092
36/2025	Delegert sak - dispensasjon - Hjerkin LVO m/ BV - barmark - restaurering av bu - 156/1/370 - John Magne Skaalgaard		2025/1215
37/2025	Delegert sak - dispensasjon - Hjerkin LVO m/ BV - utøvelse av beitebruk - fellingsaksjoner - Vålåsjøhøvegen - Snøheimvegen - Jora Beitelag		2025/1899
38/2025	Delegert sak - dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Hjerkin LVO m/ BV - organisert ferdsel - Snøheim - Reinheim - Kongsvold - DNT Oslo og Omegn		2025/159
39/2025	Delegert sak - dispensasjon - Dalsida LVO - snødekt mark - transport av ved - Nedre Mølmsvatnet - Lesjaskog Heimrast		2025/1889
40/2025	Delegert sak - dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Hjerkin LVO m/ BV - organisert ferdsel - guiding - Nordic Highland SA		2024/7922

41/2025	Delegert sak - dispensasjon og avslag - Torbudalen BVO - snødekt mark - Aursjøvegen 2098 - Kim Ivo Lervold	2025/2052
42/2025	Delegert sak - dispensasjon - ekstratur - Knutshø LVO - 2025 - snødekt mark - tilsyn og vedlikehold av utleiehytte - Elgsjøhytta - Vinstradalsvegen 1772 - Opdal Jæger og Fiskarlag	2022/12156
43/2025	Delegert sak - dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP med flere - helikopter - snødekt mark - GPS-merkeprosjekt på villrein i Knutshø villreinområde - Stiftelsen Norsk institutt for naturforskning NINA	2025/1901
44/2025	Delegert sak - dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Hjerkin LVO m/ BV - organisert ferdsel - guiding - Dombås Fjellscole	2025/549
45/2025	Delegert sak - dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Hjerkin LVO m/ BV - organisert ferdsel med hest - moskusguiding - Hjerkin Fjellstue og Fjellridning AS	2024/12311
46/2025	Delegert sak - dispensasjon - vintersesong - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Hjerkin LVO m/ BV - organisert ferdsel / guiding - Dovre og Lesja Aktiv AS	2024/10966
47/2025	Delegert sak - dispensasjon - Knutshø LVO - snødekt mark - transport av ved - tyngre utstyr - proviant - Unndalsvegen 160 - Ola Innerdal	2025/2579
48/2025	Delegert sak - dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - 2025 - snødekt mark - uttransport av utstyr og avfall - Snøfjellstjønnvegen 796 - Halvferre - Bjørn Steinar Smeby	2025/655
49/2025	Delegert sak - dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - organisert ferdsel - tur på fjellski - Trondhjems Turistforening	2025/2778
50/2025	Delegert sak - dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Jora LVO - snødekt mark - utskifting av båt - Lågvatnet - Jonny Evjen	2025/2833
51/2025	Delegert sak - dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Jora LVO - snødekt mark - Kjelsungvatnet - 156/1/234 - Kristen Berg Øverli	2025/2173
52/2025	Delegert sak - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Åmotan-Grøvdalen LVO - 2025 -snødekt mark - forsterking av basestasjoner - Lågtunga - Høgsandremman - Sunndal beitelag	2025/3429
53/2025	Delegert sak - dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - snødekt mark - utkøyring av saltstein - Sørhella beitelag	2025/3230
54/2025	Delegert sak - dispensasjon - Dalsida LVO - snødekt mark - Svaningsbotn - Lars Erik Bjølverud	2025/3231
55/2025	Delegert sak - dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Jora LVO - snødekt mark -	2025/3196

	Kjelsungdalen - Grisungen - John Magne Skaalgaard	
56/2025	Delegert sak - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Knutshø LVO - feiing / tilsyn - Tjønnglupvegen - Lertjønna - Drotningdalen - Vårstigen - Trøndelag brann- og redningstjeneste IKS	2025/3551
57/2025	Delegert sak - dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Hjerkin LVO m/BV - 2025 - organisert ferdsel - Jonathan Giovannini	2025/3902
58/2025	Delegert sak- Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - snødekt mark - helikopter - restaurering av jaktbu - Veslstrålsjøen - Odd Sverre Håkenstad	2025/3913
59/2025	Delegert sak - dispensasjon - Åmotan-Grøvudalen LVO - barmark - transport av ved - vedlikehold og restaurering - Heimer Gammelsetra - Trond Gravem	2024/13908

ST 7/2025 Godkjenning av møteinnkalling og dagsorden, valg av et medlem til å godkjenne protokollen

Arkivsaksnummer: 2025/3084-3

Saksbehandler: Eirin Berge

Dato: 21.03.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Dovrefjell nasjonalparkstyre	8/2025	04.04.2025

Sak - Søknad om oppføring av vedkasse gbnr 156/1/196 Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark Lesja kommune - Marit Svestad

Innstilling fra forvalter

Dovrefjell nasjonalparkstyre gir Marit Svestad tillatelse til å sette opp vedkasse i tilknytning til fjellbu GID 156/1/196 ved Lesjøen i Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark.

Vedtaket er gjort i medhold av verneforskriften for Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark, § 34. ledd, bokstav b.

Følgende vilkår gjelder:

1. Målene på vedkassa skal være 160 cm x 110 cm og inntil 90 cm høyde
2. Vedkassa skal plasseres inntil buveggen på baksiden av bua, bygges i tre og beises i samme farge som bua.
3. Tiltaket må gjennomføres innen 3 år fra vedtaksdato.
4. Bilder av tiltaket fra to kanter sendes nasjonalparkstyret når tiltaket er avsluttet.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

- Søknad oversendt fra Lesja kommune, den 7.3.2025
- E-post til sekretariatet datert 4.3.2025

Saksopplysninger

Lesja kommune oversendte den 7.3.2025 søknad fra Marit Svestad om oppsetting av vedkasse på GID 156/1/196. Sekretariatet mottok også den 4.3.2025 e-post om det samme der det står:

«Det søkes om å få plassere en vedkasse utendørs ved fjellbu som ligg ved Lesjøen, Lesja kommune og Dovrefjell Sunndalsfjella Nasjonal Park.»

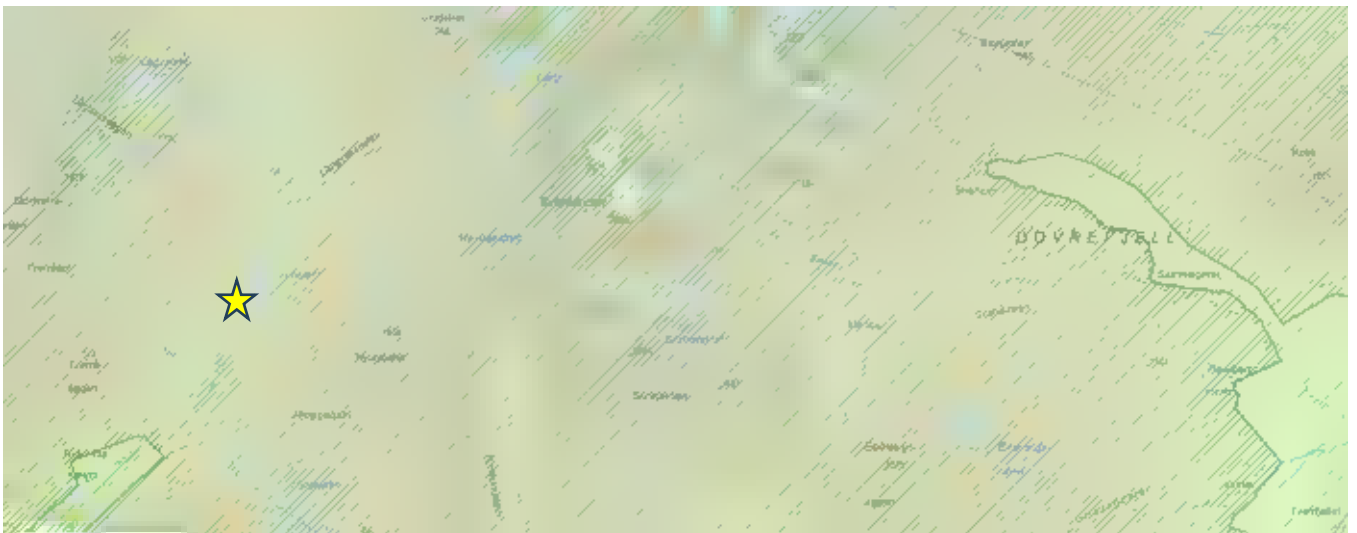
Nasjonalpark	Dovrefjell-Sunndalsfjella
Naturreseverater	Flåman, Bjørndalen, Søndre Snøfjelltjønn, Mardalen
Landskapsvernområder	Hjerkinn med biotopvern, Drivdalen/Kongsvoll/Hjerkinn, Knutshø, Åmotsdalen, Dalsida, Eikesdalsvatnet, Åmotan-Grøvdalen, Jora, Fokstugu
Biotopvernområder	Torbudalen, Sandgovbotn-Mardalsbotn

Gnr. 156 Brnr 1, festenr 196.

Vedkasse har mål: 1,6x1,1 m og 90 cm høg i framkant. Vedkassa er tenkt plassert på baksida og inntil bue.(se bilder)Vedkassa blir beisa i hyttas farge.»

Fig. 1: Bilde av vedkasse lagt ved søknad

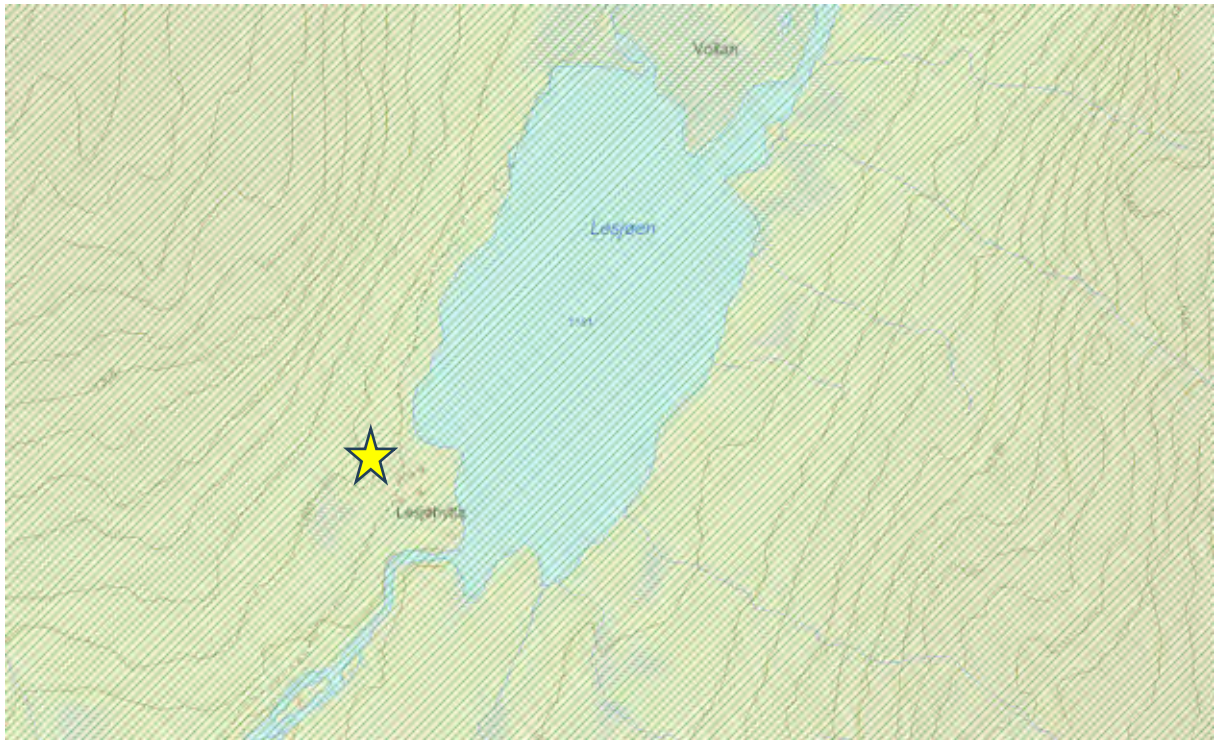

Fig 2: Hyttas ca. plassering i nasjonalparken markert med gul stjerne.

Fig 3: GID 156/1/196 i Lesja kommune

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Varige inngrep skal behandles av nasjonalparkstyret, jf delegeringsreglement for for Dovrefjell nasjonalparkstyre, vedtatt i møte i Dovrefjell nasjonalparkstyre 7.12.2015, revisjon 5.1.2017 sak DNPS 50/2016, revisjon 12.4.2021 sak DNPS 14/2021, revisjon 5.10.2022 sak 33/2022.

Verneformål – forskrift

Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark:

§ 1. Formål

Formålet med forskriften er å ta vare på et stort, sammenhengende og villmarkspreget naturområde som inneholder særegne og representative økosystemer og landskap og som er uten tyngre naturinngrep.

Formålet er videre å ta vare på:

- a. et tilnærmet intakt høyfjellsøkosystem med det naturlige biologiske mangfoldet, herunder arter, bestander, naturtyper og geologi. Området utgjør et stort og tilnærmet intakt høg fjelløkosystem der arter som villrein, jerv, fjellrev, kongeørn og ravn har en nøkkelrolle
- b. kalkrike områder med rik fastmark i fjellet, ekstremrike myrer og en unik karplanteflora
- c. elveslettelandskap med kroksjøer, meandrerende elv og åpne sandområder
- d. en viktig del av leveområdet til villreinen i Snøhetta og Knutshø villreinområder
- e. vakre og egenartede landskap
- f. store alpine fjellmassiv omkring Snøhetta
- g. særpregede kvartærgeologiske forekomster
- h. kulturminner, herunder spor etter fangst og beitebruk.

Forskriften skal gi allmennheten anledning til å oppleve naturen uforstyrret gjennom naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

§ 3. Vern mot inngrep i landskapet

I nasjonalparken skal ingen varig påvirkning av naturmiljø eller kulturminner finne sted, med mindre slik påvirkning er en forutsetning for å ivareta verneformålet.

Området er vernet mot inngrep av enhver art, herunder oppføring av varige eller midlertidige bygninger, anlegg og innretninger, hensetting av campingvogner, bobiler og maskiner, etablering av oppdrettsanlegg, vassdragsregulering, opplag av båter, gjerdning, vegbygging, bergverksdrift, graving, utfylling og henleggelse av masse, sprenging boring, bryting av stein, mineraler og fossiler, fjerning av større stein og blokker, mineraler eller fossiler, drenering og annen form for tørrlegging, nydyrking, nyplanting, bakkeplanering, fremføring av luft- og

jordledninger, bygging av bruer og klopper, oppsetting av skilt og opparbeiding og merking av stier, løyper.

(...)

§ 3, 4 ledd

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til

b) mindre utvidelse av bygninger, eller oppføring av frittstående bygning som kun skal benyttes til uthus eller utedo som ikke kan medføre endret funksjon

Forvaltningsplan

Forvaltningsplanen for verneområdene på Dovrefjell er fra 2006 og Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark har verneforskrift fra 2018. Retningslinjene i forvaltningsplan skal utdype de juridiske bestemmelsene i forskriften og gi forutsigbarhet. De kan ikke være strengere eller mer lempligere enn verneforskriften. Nye forskrifter med nye bestemmelser og gammel forvaltningsplan medfører at disse ikke alltid «snakker sammen».

s.87 Rammer og regelverk:

I nasjonalparken er landskapet vernet mot oppføring av nye bygninger. Det er likevel tillatt med vedlikehold av eksisterende bygninger som ikke medfører endret bruk.

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til gjenoppføring av bygninger som er gått tapt ved brann eller naturskade, samt ombygging og utvidelse av bygninger som ikke medfører endret funksjon.

(...)

Ombygging/utvidelse

Tilbygg, ombygginger, utvidelse eller andre tiltak som medfører endringer i størrelse, utseende eller funksjon er ikke å forstå som vedlikehold. Tiltak som kan medføre økt overnattingskapasitet, endret ferdselsmønster i området eller funksjonsendring, krever tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. Eventuelle søknader om ombygginger/utvidelser må vurderes i forhold til verneformålet.

s.90 Retningslinjer for bygninger i nasjonalparken

a) Det er ikke åpnet for nybygg i nasjonalparken. Det kan imidlertid være relevant med etablering av nye tilsynsbuer, som en del av en strategi for å forebygge tiltak mot rovdyrskader.

b) Ved ombygginger skal ikke arealet overstige arealet til den opprinnelige bygningen.

c) Mindre tilbygg som utedo osv som ikke endrer funksjon og bruk av bygningene kan tillates.

Naturmangfoldloven

I tillegg til behandling etter verneforskrift og retningslinjer i forvaltningsplanen må tiltaket også vurderes etter de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldlovens §§ 8-12 i (kunnskapsgrunnlag, føre-var prinsippet, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved

miljøforringelse bæres av tiltakshaver samt miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder), jmf. § 7.

Presedens

Retningslinjer for vurdering av presedens i byggeaker etter naturmangfoldloven § 48, fra Klima- og miljødepartementet 02.05.2015:

«I byggesaker vil det ofte være en problemstilling at tiltaket isolert sett ikke er særlig problematisk, men at samlet effekt av flere tilsvarende tiltak vil redusere verneverdiene. Også ved enkeltsaker som gjelder små tiltak, må det ses hen til presedensvirkningene ved at andre kan få dispensasjon til tilsvarende tiltak. Dette følger ikke minst av kravene til likebehandling. Presedensvirkninger avhenger for det første av sannsynligheten for at andre vil søke om dispensasjon til tilsvarende tiltak og for det andre av konsekvensene for verneverdiene og verneformålet av at det blir gitt dispensasjon til tilsvarende tiltak.»

Vurdering

Forvalter vurderer tiltaket å være et byggetilak av mindre karakter som dekker behov for uthus-funksjon i tråd med bestemmelsen i § 3 , 4.ledd bokstav b.

En vedkasse inntil eksisterende bu med omsøkte mål er vurdert å ikke påvirke formålet med ivaretagelse av et villmarkspreget område. Tiltaket vurderes heller ikke å føre til økt ferdsel og forstyrrelser i villreinens leveområde, verken isolert eller samlet sett, gitt at flere skulle få tillatelse til tilsvarende tiltak. Det er tidligere gitt tilsvarende tillatelser for oppføring av vedkasse ved buer ved blant annet Einøvlingvatnet (Nygardsbue), Salhøtjønnebue og Langtjønnebue (Lesja fjellstyre). En vedkasse endrer ikke bruk av bygningen og kan vanskelig endre funksjon.

Eksisterende kunnskapsgrunnlag er tilstrekkelig, jf naturmangfoldloven § 8. Vi har kunnskap fra forarbeidene til verneforskriften, Naturbase, kvalitetsnorm for villrein, NINA-rapport 51 «Horisont Snøhetta (2013), arbeidet med tiltaksplaner og Stortingsmelding 18 «Ein forbeta tilstand for villrein». Det foreligger derfor ingen usikkerhet knyttet til kunnskap om verneverdiene. Førre-var prinsippet legges ikke til grunn.

Tiltaket vurderes å være en kurant og skånsom løsning for oppbevaring av ved i forbindelse med mindre buer i fjellet (jf. nml § 12). Motorferdsel for transport av vedkasse behandles delegert, jf delegeringsreglement.

Forvalter tilrår at det gis tillatelse etter verneforskriftens § 3, 4.ledd bokstav b til omsøkt tiltak.

Arkivsaksnummer: 2025/3101-3

Saksbehandler: Bernhard Svendsgard

Dato: 26.03.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Dovrefjell nasjonalparkstyre	9/2025	04.04.2025

Torbudalen BVO - dispensasjon - 2025 - rehabilitering av dam Reinsvatn - Statkraft Energi AS

Innstilling fra forvalter

Statkraft gis tillatelse til følgende rehabiliteringsarbeider på Reinsvassdammen, jf vedlagte detaljplan/søknad:

1. Uttak av masser i steinbrudd og i eldre massedeponi ved overløpsterskel, samt for midlertidig og permanent deponering av masser på arealer angitt i Detaljplan for miljø og landskap.
2. Oppgradering av veien fra Aursjøvegen/Holbu til Reinsvatnet. Statkraft planlegger å bruke denne veien i forbindelse med senere opprusting og utvidelse av Aura kraftverk.
3. Oppgradering av vei fra Dam Reinsvatnet og til nytt steinbrudd, samt etablering av midlertidige veier ifb. massehåndteringen.
4. Ny adkomstvei til damkrone, heving av topp dam og etablering av ny damkrone og skråningsvern på nedstrøms side.
5. Ny lekkasjemålekum og nytt lekkasjemålehus nedstrøms dam.
6. Etablering av midlertidige riggareal og nødvendige hjelpeareal iht. til Detaljplan for miljø og landskap

Det settes følgende vilkår for tillatelsen:

1. Anleggsarbeidene skal skje innenfor perioden 1. juli til 1. november. Tilkjøring av utstyr kan skje fra vegåpning 1/6.
2. Aursjøvegen/Holbu til Reinsvatnet skal innsnevres/høydebegrenses, slik at kun vanlige personbiler kommer fram ved Holbu. Praktiske løsninger må diskuteres med Statkraft før iverksetting.
3. Vegen mellom Reinsvassdammen og nytt steinbrudd skal stenges med bom ved dammen. Praktiske løsninger må diskuteres med Statkraft før iverksetting.
4. Anleggene skal godkjennes av Dovrefjell nasjonalparkstyre før slutføring av arbeidene.

Vedtaket er hjemlet i naturmangfoldlovens § 48 og verneforskriften for Torbudalen biotopvernområde § 3.

--- slutt på innstilling ---

Nasjonalpark	Dovrefjell-Sunndalsfjella
Naturresevatner	Flåman, Bjørndalen, Søndre Snøfjelltjønn, Mardalen
Landskapsvernområder	Hjerkinn med biotopvern, Drivdalen/Kongsvoll/Hjerkinn, Knutshø, Åmotsdalen, Dalsida, Eikesdalsvatnet, Åmotan-Grøvdalen, Jora, Fokstugu
Biotopvernområder	Torbudalen, Sandgovbotn-Mardalsbotn

Dokumenter i saken

Vedlegg:

- 1 Søknad - Torbudalen BVO - rehabilitering av dam Reinsvatn - Statkraft Energi AS
- 2 Vedlegg 1.pdf
- 3 Vedlegg 2.pdf
- 4 Vedlegg 4.pdf

Saksopplysninger

Statkraft AS søker om tillatelse til anleggsarbeider (drift, vedlikehold og nyanlegg):

Statkraft er pålagt å rehabilitere dam Reinsvatn av Norges vassdrags- og energidirektorat for å tilfredsstille kravene i damsikkerhetsforskriften. Hele Reinsvatn, dammen og nødvendig steinbrudd, areal for massehåndtering, riggområder og adkomstvei ligger innenfor Torbudalen biotopvernområde. Det er behov for dispensasjon fra vernebestemmelsene for biotopvernområdet for å gjennomføre damrehabiliteringen, og Statkraft søker med dette nasjonalparkstyret som er forvaltningsmyndighet for verneområdet om slik dispensasjon.

Statkraft søker om nødvendig tillatelse/dispensasjon fra verneforskriften for å gjennomføre rehabiliteringen i tråd med beskrivelsen i detaljplan for miljø og landskap. Dette innebærer:

- *Uttak av masser i steinbrudd og i eldre massedeponi ved overløpsterskel, samt for midlertidig og permanent deponering av masser på arealer angitt i arealbruksplanen.*
- *Oppgradering av veien fra Aursjøvegen/Holbu til Reinsvatnet. Statkraft planlegger å bruke denne veien i forbindelse med senere opprusting og utvidelse av Aura kraftverk. For å unngå en ny runde med oppgradering av veien senere er planene justert etter at detaljplanen for miljø og landskap var på høring. For detaljer se vedlagte notat (vedlegg 2) og oppdaterte arealbruksplaner av 11. februar 2025 (vedlegg 3 og 4)*
- *Oppgradering av vei fra Dam Reinsvatnet og til steinbrudd, samt etablering av midlertidige veier ifb. massehåndteringen.*
- *Ny adkomstvei til damkrone, heving av topp dam og etablering av ny damkrone og skråningsvern på nedstrøms side.*
- *Ny lekkasjemålekum og nytt lekkasjemålehus nedstrøms dam.*
- *Etablering av midlertidige riggareal og nødvendige hjelpeareal iht. til Arealbruksplanen*

Steinbruddet, midlertidig og permanente massedeponier og anleggsområdene vil istandsettes etter bruk i tråd med føringer detaljplan for miljø og landskap.

Søknaden er vedlagt i sin helhet.

Plassering av tiltaket

Verneformål – forskrift

Formålet med opprettelsen av Torbudalen biotopvernområde er å sikre viktige trekkområder og binde sammen beite- og kalvingsområdene for villreinen i Snøhettastammen.

§ 3.1.2 Bestemmelsene i pkt. 1.1. er ikke til hinder for:

...

- c. Vedlikehold av eksisterende bygninger, veier, anlegg, gjerder o.l. Arbeidet skal ikke medføre endringer av størrelsen eller endret bruk av bygninger. Eksisterende veier og andre anlegg kan vedlikeholdes slik at standarden ved vernetidspunktet opprettholdes.
- d. Drift og vedlikehold av eksisterende energi- og kraftanlegg.
- e. Nødvendig istandsetting ved akutt utfall. Ved bruk av motorisert transport skal det i etterkant sendes melding til vedkommende forvaltningsmyndighet.
- f. Oppgradering/fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og øking av linjetverrsnitt når dette ikke forutsetter vesentlige fysiske endringer i strid med verneformålet.

...

§ 3.1.3 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

...

- f. Masseuttak og massedeponering.
- ...
- h. Oppgradering/fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under pkt. 1.2 f)
- i. Framføring av nye kraftlinjer, kabler eller telelinjer.

...

Etter naturmangfoldloven § 48 kan forvaltningsmyndigheten gjøre unntak fra forbudet i verneforskriften blant annet når unntaket ikke vil være i strid med verneformålet og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Det følger av forarbeidene til naturmangfoldloven at denne bestemmelsen ikke kan brukes for å utvide rammen som er gitt i vernevedtaket.

Bestemmelsen skal være en sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutses eller ved spesielle tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Selv om vilkårene etter naturmangfoldloven § 48 er oppfylt har ikke søker krav på å få dispensasjon. Forvaltningsmyndigheten må gjøre en konkret vurdering av om dispensasjon skal gis eller ikke. Vurderingene skal gjennomføres innenfor rammene for alminnelig forvaltningsrettslige regler, retningslinjer (under dette prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12) og instruks fra overordnet myndighet.

Forvaltningsplan

Inngrep som kan forandre landskapets karakter vesentlig er ikke tillatt (strengere bestemmelse i nasjonalparken). Eksisterende anlegg kan vedlikeholdes på dagens nivå, men ikke utvides.

Forvaltningsmyndigheten kan tillate framføring av nye kraftlinjer, kabler og telelinjer. Motorferdsel er tillatt i forbindelse med vedlikehold og drift av veier og kraftanlegg, herunder anleggsveier, kraftledninger, luker og dammer. Dette gjelder for øvrig ikke i nasjonalparken.

Retningslinjer for forvaltning og bruk

a) Tiltakshaver skal påse at tiltak hjemlet i verneforskriftene (vedlikehold og motorferdsel i samband med vedlikehold) i minst mulig grad har negative effekter for verneformålet. Det oppfordres til å samarbeide med forvaltningsmyndigheten for å oppnå dette, blant annet gjennom meldingsordning for motorferdsel.

b) Ved opprusting / nyanlegg skal stilles strenge krav til ivaretagelse av verneformålet. Behandling etter § 4. Om nye inngrep skal kunne tillates, må det foreligge svært tungtveiende samfunnsinteresser av nasjonal verdi. Om inngrep tillates, må man velge de tekniske løsninger som gir minst skade på verneformålet, også om dette gir merutgifter i forhold til andre løsninger.

c) Motorferdsel ved vedlikehold av telelinjer vurderes på linje med motorferdsel for vedlikehold av andre anlegg, men må behandles etter § 4. Tillatelse kan gis for flere år.

d) Motorferdsel i samband med snømåling er søknadspliktig, men det kreves kun melding i biotopvernområdene og i sonene med spesiell tilrettelegging og inngrep og i brukssonene. Tillatelse kan gis for flere år.

e) For motorferdsel vises også til generelle retningslinjer for dette, se kap.6.6. For anleggsveier vises til kapittel 6.8.

Vurdering

Torbudalen BVO er opprettet med det formål å sikre villreinens trekkområder. Arbeidene som beskrives vil kunne påvirke reinens trekk mellom Snøhetta vest og Snøhetta øst og også påvirke tilgangen til viktige vår- og kalvingsområder i Eikesdalsvatnet landskapsvernområde.

Forvalterne har sammen med sekretæren for Snøhetta og Knutshø villreinnemnd avholdt møte med NVE for å se på muligheten for å samordne rehabiliteringen av Reinsvassdammen med andre aktuelle prosjekter for å kunne redusere samlet anleggsperiode i området. Vi fikk en klar forståelse av at dette ikke lar seg gjøre, da Reinvassprosjektet allerede er langt på overtid ift damsikkerhetsforskriften. Forvalterne tar dette til orientering.

Andre prosjekter vil kunne la seg samordne og NVE tar dette med seg i videre saksbehandling.

Forvalter ser at sikkerhetsbestemmelsene for damanlegg gir en klar føring for at rehabiliteringsarbeidene skal kunne gjennomføres. Arbeidene må likevel utføres innenfor vernebestemmelsene og/eller de vilkårene som settes etter naturmangfoldlovens § 48.

Forvalter vurderer de ulike tiltakene i søknaden slik:

1 Ny adkomstvei til damkrone, heving av topp dam og etablering av ny damkrone og

skråningsvern på nedstrøms side.

Tiltaket faller ikke under verneforskriftens § 3 og må behandles etter nml § 48 om dispensasjon.

NVE mener tiltaket er nødvendig for å støtte damsikkerhetsforskriftens bestemmelser. Dammen heves ca 1 meter og blir forsterket. Tiltaket vil ikke påvirke verneverdiene i seg selv, men anleggsarbeider på ugunstige tidspunkt kan innvirke på villreinens levevilkår. Anleggsperiode vil vurderes i eget punkt senere.

Forvalter mener derfor at det kan gis dispensasjon til tiltaket etter nml § 48, om vesentlige samfunnsinteresser.

2 Ny lekkasjemålekum og nytt lekkasjemålehus nedstrøms dam.

Tiltaket faller ikke under verneforskriftens § 3 og må behandles etter nml § 48 om dispensasjon.

NVE mener tiltaket er nødvendig for å støtte damsikkerhetsforskriftens bestemmelser. Utforming og plassering vil ikke virke negativt inn på verneverdiene. Tiltaket vil ikke påvirke verneverdiene i seg selv, men anleggsarbeider på ugunstige tidspunkt kan innvirke på villreinens levevilkår. Anleggsperiode vil vurderes i eget punkt senere.

Forvalter mener derfor at det kan gis dispensasjon til tiltaket etter nml § 48, om vesentlige samfunnsinteresser.

3 Oppgradering av veien fra Aursjøvegen/Holbu til Reinsvatnet.

Statkraft planlegger å bruke denne veien i forbindelse med senere opprusting og utvidelse av Aura kraftverk. For å unngå en ny runde med oppgradering av veien senere er planene justert etter at detaljplanen for miljø og landskap var på høring. For detaljer se vedlagte notat (vedlegg 2) og oppdaterte arealbruksplaner av 11. februar 2025 (vedlegg 3 og 4)

Tiltaket faller ikke under verneforskriftens § 3 og må behandles etter nml § 48 om dispensasjon.

Tiltaket innebærer en vesentlig standardheving for vegen inn til Reinsvatnet. En slik standardheving vil trolig medføre økt trafikk og ferdsel inn i villreinens leveområder. Særlig vil en standardheving gi større muligheter for kjøring med bobiler/campingvogner inn til Reinsvatnet. Tiltaket vil derfor virke negativt inn på verneverdiene dersom avbøtende tiltak ikke gjennomføres.

Avbøtende tiltak kan være bom, innsnevring/høydebegrensning av vegen etter avsluttet anleggsarbeid eller parkeringsforbud. Forvalter foreslår å sette vilkår om avbøtende tiltak, fortrinnsvis innsnevring/høydebegrensning. Praktiske løsninger må diskuteres med Statkraft før iverksetting.

Også her vil anleggsarbeider på ugunstige tidspunkt kunne innvirke på villreinens levevilkår. Anleggsperiode vil vurderes i eget punkt senere.

Forvalter mener derfor at det kan gis dispensasjon til tiltaket etter nml § 48, om vesentlige samfunnsinteresser, med vilkår om avbøtende tiltak.

4 Etablering av midlertidige riggareal og nødvendige hjelpeareal iht. til arealbruksplanen

Tiltaket faller ikke under verneforskriftens § 3 og må behandles etter nml § 48 om dispensasjon.

De midlertidige anleggsområdene er nødvendige for å kunne gjennomføre damrehabiliteringen. De vil tilbakeføres og ikke gi negativ innvirkning på verneverdiene. Tiltaket vil ikke påvirke verneverdiene i seg selv, men anleggsarbeider på ugunstige tidspunkt kan innvirke på villreinens levevilkår. Anleggsperiode vil vurderes i eget punkt senere.

5 Oppgradering av vei fra Dam Reinsvatnet og til steinbrudd (3,5 km), samt etablering av midlertidige veier ifb. massehåndteringen.

Tiltaket faller ikke under verneforskriftens § 3 og må behandles etter nml § 48 om dispensasjon.

De midlertidige vegene vil tilbakeføres og ikke gi negativ innvirkning på verneverdiene. Tiltaket ellers innebærer ny veg fra dammen til steinbruddet. Dette vil trolig medføre økt trafikk og ferdsel inn i villreinens leveområder. Tiltaket vil derfor virke negativt inn på verneverdiene dersom avbøtende tiltak ikke gjennomføres. Avbøtende tiltak kan være bom. Forvalter foreslår å sette vilkår om bom ved dammen. Praktiske løsninger må diskuteres med Statkraft før iverksetting.

Også her vil anleggsarbeider på ugunstige tidspunkt kunne innvirke på villreinens levevilkår. Anleggsperiode vil vurderes i eget punkt senere.

Forvalter mener derfor at det kan gis dispensasjon til tiltaket etter nml § 48, om vesentlige samfunnsinteresser, med vilkår om avbøtende tiltak. Dette utifra at resten av tiltaket avhenger av vegutbedringen.

6 Uttak av masser i steinbrudd og i eldre massedeponi ved overløpsterskel, samt for midlertidig og permanent deponering av masser på arealer angitt i arealbruksplanen.

Tiltaket faller under verneforskriftens § 3.

Det er anslått et uttak på 250000 fm³ (fast fjell), der det er tatt høyde for at det blir en del skrotmasse. Skjæringsveggene skal fylles opp med skrotmassene og arronderes slik at det ikke blir nødvendig med gjerder.

Også her vil anleggsarbeider på ugunstige tidspunkt kunne innvirke på villreinens levevilkår. Anleggsperiode vil vurderes i eget punkt senere.

Detaljplanen for miljø og landskap sier at det er usikkerhet omkring utformingen av avsluttet steinbrudd. Planen er å ta dette underveis når en vet omfanget av bruddet og omfanget av skrotmasser, etter drøfting med egen landskapsarkitekt.

Forvalter mener en sluttgodkjenning av arrondering og landskapstilpassing må avklares med vernemyndigheten og andre myndigheter før arbeidet avsluttes. Det er særlig viktig å unngå gjerder og andre anlegg/innretninger i etterkant.

Forvalter mener derfor at det kan gis tillatelse til tiltaket etter verneforskriftens § 3.1.3, bokstav f, med vilkår.

Det er beskrevet flere positive avbøtende tiltak, deriblant å skjule nytt steinbrudd i dammen og bruke overskuddsmasser til å sette i stand det gamle masseuttaket.

Hensynet til reinens bruk av området må ivaretas i anleggsperioden. Området sørvest for Reinsvatnet er brukt som kalvingsområde og det er særlig viktig at dyrene får ro i kalvings- og oppvekstperioden. Dette området ligger nær anleggsområdet og vil klart kunne forstyrre reinen i dette tidsrommet. Det ble i høringen av detaljplanen varslet fra flere at anleggsarbeidet ikke bør drives i perioden 1/4 til 1/7.

Statkraft mener 1. juli som oppstartsdato er i liten grad drøftet og begrunnet i uttalelsene til høringen av detaljplanen. Villreinen i Snøhetta kalver normalt i midten av mai. Villreinkalvene er mobile kort tid etter fødsel og vil kunne trekke unna forstyrrelser ved Reinsvatnet. Statkraft har forståelse for ønsket om ro for villrein i kalvingsperioden, men mener at det bør kunne tillates arbeider med dammen i oppvekstperioden selv om dette kan føre til at villreinen trekker unna området rundt Reinsvatnet. Vi mener det også kan være uheldig for villrein dersom total anleggsperiode forlenges med ett år fordi det ikke tillates anleggsarbeid før 1. juli.

Forvalter mener Statkraft her formidler en noe snever definisjon av reinens sårbare perioder i forbindelse med kalving. Reinen kalver i mai, noen tidlig i mai, andre sent i mai. I selve kalvingsperioden er det svært viktig med ro omkring fostringsflokkene.

Statkraft har nok rett i at kalvene er mobile, men dette er ikke nok for å få en bedre overlevelsesrate. Utover i juni skal simla og kalven ha ro for å kunne finne nok næring til å produsere nok og god nok råmelk, samtidig skal kalven oppnå god nok kondisjon til å følge med simla til forskjellige beiteområder.

I Torbudalsområdet er dette særdeles viktig, da trekkingen over Torbuhalsen og Aursjøvegen er vanskelig å gjennomføre for fostringsflokkene.

Fordelene med ro i kalvings- og oppvekstperioden er også relativt mye større enn ulempene med et år lengre anleggsperiode.

Vurderinger etter naturmangfoldlov

Nml §§ 8-10 er brukt av forvalter under sakens generelle vurderinger over.

I denne saken er det ikke nødvendig å vurdere om tiltakshaver skal dekke kostnadene ved miljøforringelse, jf. § 11, og om det blir benyttet tilstrekkelig miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder, jf. § 12.

Forvalter vil derfor foreslå at tillatelse til anleggsarbeider gis fra 1/7 – 1/11.

Oppsummering:

- Det gis tillatelse til anleggsarbeidene
- Anleggsstart er 1/7
- Slutføring av arbeidene skal godkjennes av Dovrefjell nasjonalparkstyre

Dovrefjell nasjonalparkstyre
Postboks 987
2626 LILLEHAMMER
Norge

POSTADRESSE:
Statkraft AS
Postboks 200 Lilleaker
0216 Oslo

BESØKSADRESSE
Lilleakervn 6
0283 Oslo

SENTRALBORD
24 06 70 00

INTERNETT:
www.statkraft.no

E-POST:
post@statkraft.com

ORG. NR.: NO-987 059 699

DERES REF./DATO:
/

VÅR REF.:
202100385-38

STED/DATO:
Trondheim, 03.03.2025

SØKNAD OM DISPENSASJON FRA VERNEFORSKRIFTEN FOR TORBUDALEN BIOTOPVERNOMRÅDE FOR REHABILITERING AV DAM REINSVATN

Statkraft er pålagt å rehabilitere dam Reinsvatn av Norges vassdrags- og energidirektorat for å tilfredsstillere kravene i damsikkerhetsforskriften. Hele Reinsvatn, dammen og nødvendig steinbrudd, areal for massehåndtering, riggområder og adkomstvei ligger innenfor Torbudalen biotopvernområde. Det er behov for dispensasjon fra vernebestemmelsene for biotopvernområdet for å gjennomføre damrehabiliteringen, og Statkraft søker med dette nasjonalparkstyret som er forvaltningsmyndighet for verneområdet om slik dispensasjon.

Bakgrunn

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har pålagt Statkraft Energi AS (Statkraft) å rehabilitere dam Reinsvatn for å tilfredsstillere kravene i damsikkerhetsforskriften.

Det er utarbeidet en detaljplan for miljø og landskap iht. til kravene fra NVE i slike saker. Planen beskriver tiltakene knyttet til rehabilitering av dammen og hvordan arbeidene skal utføres for å begrense påvirkning på miljø og landskap i byggeperioden. Detaljplanen er til behandling i NVE, og var på høring i perioden 1.9.2024 – 11.10.2024. Detaljplanen er et viktig grunnlagsdokument for denne dispensasjonssøknaden og ligger vedlagt. Nasjonalparkstyret v/nasjonalparkforvalter har uttalt seg til høringen. I etterkant av høring er det gjort noen mindre endringer i detaljplanen som også fremgår av vedleggene.

Forholdet til verneforskriften for Torbudalen biotopvernområde

Torbudalen biotopvernområdet ble opprettet i 2002 under verneplanen for Dovrefjell. Formålet med Torbudalen biotopvernområde er å sikre viktige trekkområder og binde sammen beite- og kalvingsområdene for villreinen i Snøhattastammen. Bakgrunnen for valg av biotopvern som verneform var å hindre nye inngrep i et område som er viktige for villreinen, men der tidligere inngrep etter vannkraftutbygging hadde redusert verneverdiene så sterkt at vern etter naturvernloven ikke var aktuelt. Torbudalen biotopvernområde

SAKSBEHANDLER/ADM.ENHET:
Olav Thøger Haaverstad

TLF./FAX:
004741679196 /

E-POST:
olav.haaverstad@statkraft.com

SIDE:
1/5

forvaltes sammen med Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark og flere andre verneområder av Dovrefjell nasjonalparkstyre.

I biotopvernområdet må det iht. verneforskriften ikke iverksettes tiltak som vesentlig kan forringe villreinen sitt livsmiljø eller hindre villreinen sin bruk av området. Det er listet opp en rekke inngrep som er forbudt, herunder oppføring, påbygging og ombygging av bygninger, anlegg og faste innretninger, vegbygging, oppfylling, planering og lagring av masse. Samtidig skal forskriften ikke være til hinder for vedlikehold av eksisterende vegger og anlegg slik at standarden ved vernetidspunktet opprettholdes, og verneforskriften åpner også for at nasjonalparkstyret kan gi tillatelse til masseuttak og massedeponering.

Nasjonalparkstyret v/nasjonalparkforvalter har i sin uttalelse til NVEs høring av detaljplan for miljø og landskap uttalt at rehabiliteringen av dam Reinsvatn ikke anses å komme inn under bestemmelsene om vedlikehold som kan gjennomføres uten søknad. Videre fremgår det av uttalelsen at deler av søknaden kan behandles under bestemmelsen om masseuttak og massedeponering, mens resterende tiltak må behandles som en dispensasjonssak etter naturmangfoldloven § 48.

Iht. naturmangfoldloven § 48 kan forvaltningsmyndigheten gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

Hele formålet med rehabiliteringen av dam Reinsvatn er å ivareta sikkerhetshensyn ved å oppfylle kravene i damsikkerhetsforskriften. Statkraft legger derfor til grunn at det foreligger sikkerhetshensyn som gir hjemmel til å gi dispensasjon, selv om dette kan stride mot vernevedtakets formål og påvirke verneverdiene negativt. Målet er likevel å gjennomføre tiltaket på en skånsom måte i tråd med bestemmelsene i naturmangfoldlovens kapittel II om bærekraftig bruk.

Hva det søkes om dispensasjon til

Statkraft søker om nødvendig tillatelse/dispensasjon fra verneforskriften for å gjennomføre rehabiliteringen i tråd med beskrivelsen i detaljplan for miljø og landskap. Dette innebærer:

- Uttak av masser i steinbrudd og i eldre massedeponi ved overløpsterskel, samt for midlertidig og permanent deponering av masser på arealer angitt i arealbruksplanen.
- Oppgradering av veien fra Aursjøvegen/Holbu til Reinsvatnet. Statkraft planlegger å bruke denne veien i forbindelse med senere opprusting og utvidelse av Aura kraftverk. For å unngå en ny runde med oppgradering av veien senere er planene justert etter at detaljplanen for miljø og landskap var på høring. For detaljer se vedlagte notat (vedlegg 2) og oppdaterte arealbruksplaner av 11. februar 2025 (vedlegg 3 og 4)
- Oppgradering av vei fra Dam Reinsvatnet og til steinbrudd, samt etablering av midlertidige veier ifb. massehåndteringen.
- Ny adkomstvei til damkrone, heving av topp dam og etablering av ny damkrone og skråningsvern på nedstrøms side.
- Ny lekkasjemålekum og nytt lekkasjemålehus nedstrøms dam.
- Etablering av midlertidige riggareal og nødvendige hjelpeareal iht. til arealbruksplanen.

Steinbruddet, midlertidig og permanente massedeponier og anleggsområdene vil istandsettes etter bruk i tråd med føringer detaljplan for miljø og landskap.

Hensynet til villrein/vernebestemmelsene og avbøtende tiltak

Permanente endringer

Etter at rehabiliteringen er ferdig vil veien opp til Reinsvatnet være opprustet og utvidet, og dammen vil være noe høyere og ha et nytt skråningsvern og damkrone. Arealet for steinbrudd og anleggsområdene vil istandsettes, men det vil ta tid før disse er ferdig revegetert da slike prosesser tar tid i høyfjellet. Det vil ikke etableres gjerder e.l. på steinbruddet eller permanent autovern langs veien som kan være til hinder for villrein. De fysiske endringene i området vil etter Statkrafts syn ikke påvirke villreinstammen i Snøhetta og verneformålet for biotopvernområdet på permanent basis.

Anleggsperiode

I anleggsperioden kan villrein bli forstyrret av arbeidene og ferdsel ifb. med disse. Spesielt vil sprengning i steinbruddet og håndteringen av masser føre til støy som kan gjøre at villrein unnviker området. Dam Reinsvatn og anleggsområdene ligger inntil et kalvingsområde i Snøhetta vest. Villreinen kalver normalt ila. mai måned, og dette er en sårbar periode hvor det er ønskelig med minst mulig forstyrrelser.

Flere av høringsinstansene har pekt på at anleggsarbeidene ikke bør starte før 1. juli. Gjennomføring av damrehabiliteringer i høyfjellet er krevende fordi anleggsarbeidene begrenses av vær- og snøforhold i fjellet. Av hensyn til anleggsgjennomføringen er det ønskelig fra Statkrafts side at anleggsperioden ikke kortes ned mer enn strengt nødvendig. Om høsten kan vær- og snøforhold begrense anleggsarbeidene allerede fra oktober. Entreprenørene ønsker å starte så tidlig som mulig og avslutte så sent som mulig for å utnytte anleggsutstyr og ressurser best mulig. Oppstart av anleggsarbeider etter 1. juli vil påvirke fremdrift i prosjekt ved at ferdigstilling av nedstrøm damside blir forskjøvet med ca. 1 år med utgangspunkt i planlagt fremdrift. Utsatt oppstart vil også påvirke vannhåndtering i Reinsvatn. Magasinrestriksjon over vinteren er et tiltak som er aktuelt. Det å begrense anleggssesongen med ca. 1 måned vil påvirke fremdrift og økonomi i betydelig grad. Når det gjelder økonomi omfatter dette økte anleggskostnader, samt kostnader ved redusert kraftproduksjon pga. eventuelle magasinrestriksjoner i Reinsvatn.

1. juli som oppstartsdato er i liten grad drøftet og begrunnet i uttalelsene til høringen av detaljplanen. Villreinen i Snøhetta kalver normalt i midten av mai. Villreinkalvene er mobile kort tid etter fødsel og vil kunne trekke unna forstyrrelser ved Reinsvatnet. Statkraft har forståelse for ønsket om ro for villrein i kalvingsperioden, men mener at det bør kunne tillates arbeider med dammen i oppvekstperioden selv om dette kan føre til at villreinen trekker unna området rundt Reinsvatnet. Vi mener det også kan være uheldig for villrein dersom total anleggsperiode forlenges med ett år fordi det ikke tillates anleggsarbeid før 1. juli.

Statkraft har derfor et ønske om å kunne starte anleggsarbeidene fra 1. juni, og ber om at dette legges til grunn i vilkårene som settes i saken. Statkraft vil som avbøtende tiltak pålegge entreprenør å ikke gjennomføre sprengningsarbeider før 15. juni, og ikke bruke varslingssirene ved sprengningsarbeider før 1. juli. Det innebærer at anleggsarbeidene holder seg unna den mest sårbare tiden i mai, og at den mest støyende aktiviteten utsettes.

Andre prosjekter i området - samordning og samlet belastning

Statkraft planlegger å oppgradere og utvide (O/U) Aura kraftverk, og arbeider med en konsesjonssøknad til NVE om dette. Prosjektet innebærer at det lages ny vannvei (tunnel) fra Osbumagasinet til Sunndalsøra. En stor del av tunnelmassene skal transporteres ut fra tverrslag ved Reinsvasselva og til deponi på østsiden av Holbuvatn. Prosjektet innebærer med andre ord også aktivitet og støyende arbeider i det samme området som for rehabiliteringen av dam Reinsvatn. Et av de foreslåtte tiltakene i konsekvensutredningen for O/U-prosjektet er at rehabilitering av dam Reinsvatn bør gjennomføres samtidig som dette prosjektet. Dette vil redusere samlet anleggsperiode i fjellområdene rundt magasinene fra maksimalt 8-9 år, til 4-5 år. Tiltaket vil ifølge utreder begrense permanent og midlertidig påvirkning anleggsperioden medfører på naturmangfold i området. På grunn av konsesjonsprosessen kan en oppgradering og utvidelse av Aura kraftverk trolig starte tidligst i 2029. Statkraft er derfor avhengig av en utsatt frist fra NVE for rehabilitering av dammen for eventuelt å samordne anleggsperiodene. Statkraft har opprettet dialog med NVE om dette.

Statkraft planlegger utbedring av bekkeinntakene Breimega og Ytre Seljefonnbekken. Bekkeinntakene ligger om lag 15 km sørvest for Reinsvatnet. Vi vurderer at avstanden mellom disse tiltakene er såpass stor at det av hensyn til villrein ikke er behov eller er spesielle gevinster med en samordning. Nødvendige hensyn i denne saken håndteres gjennom behandlingen av detaljplanen hos NVE.

Vurdering av andre lokaliseringer

Statkraft har i arbeidet med detaljplan for miljø og landskap vurdert forskjellige måter å gjennomføre rehabiliteringen og skaffe nødvendige steinmasser. De seks alternative lokaliseringene for steinbrudd går frem av det vedlagte notatet til detaljplanen. Flere av høringsinstanser har gjennom høringen av detaljplanen vært positive til den foreslåtte lokaliseringen og planene for istandsetting av bruddet.

Det er mye fjellmasser i området, men det å finne et område for uttak av stein som er egnet til formålet er en utfordring. Oppgradering av dammen krever et betydelig antall plastringstein. Vi antar ca. 30.000 m³ med store steinblokker. Konsulent, sammen med Statkraft, har gjennomført en geologisk kartlegging med hensikt å kartlegge bergartskvalitet og vurdere om ulike lokaliteter er egnet med tanke på ønsket blokkstørrelse. I denne forbindelse er det utført kjerneboring for å undersøke bergmassekvalitet, kartlegge oppsprekingsgrad og svakhetssoner for å vurdere potensiell blokkstørrelse. Omsøkt område for uttak av plastringstein er vurdert som egnet av rådgiver.

De øvrige lokaliteter er vurdert som lite egnet til formålet, med unntak av lokalitet SB5 ved Osbu dam. Dersom denne lokaliteten benyttes må et stort volum steinmasser, plastringstein og andre steinmasser, transporteres fra Osbu dam til Reinsvatnet. Dette er en smal vei med bratte skråninger. Det er stor turisttrafikk på Aursjøvegen mellom Osbu dam og avkjøring til Reinsvatn nedstrøms Holbu dam. Vi har derfor vurdert denne lokaliteten som uegnet pga. forholdet til tredje person og sikkerhet, samt noen anleggstekniske utfordringer. Statkraft mener derfor at det omsøkte alternativet er det beste etter anbefaling fra rådgiver angående geologiske forhold, samt øvrige hensyn. Ved en samordning av rehabiliteringsprosjektet og O/U-prosjektet kan imidlertid denne vurderingen være annerledes, da det i dette prosjektet uansett skal foregå mye transport på strekningen fra Reinsvasselva til Osbu.

Vurderinger etter naturmangfoldlovens kapittel II

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Statkraft har i planleggingen av tiltakene i området oppdatert kunnskapsgrunnlaget om tiltakets virkning på naturmangfold, og mener dette er tilstrekkelig til at føre-var-prinsippet bør tillegges begrenset vekt. Videre har vi redegjort for den samlede belastningen av våre tiltak i området. Det legges også til grunn at arbeidet med en tiltaksplan for villreinen i Snøhetta vil kunne senke den samlede belastningen på villreinen i området. For øvrig er de omsøkte tiltakene på dam Reinsvatn pålagt av NVE for å ivareta krav i damsikkerhetsforskriften, og må gjennomføres uavhengig av andre tiltak i villreinområdet.

Statkraft har vurdert om tiltaket kan gjennomføres med andre driftsmetoder, teknikk eller lokalisering enn det som er omsøkt, jf. naturmangfoldlovens § 12. Statkraft er pålagt av NVE å utføre tiltak på dam Reinsvatn for at dammen skal oppfylle krav iht. damsikkerhetsforskriften. Det vises også til beskrivelsen over når det gjelder vurdering av lokalisering på tiltakene. Statkraft bærer kostnadene ved å begrense eller hindre miljøforringelse i denne saken, jf. naturmangfoldloven §11.

Dersom nasjonalparkstyret har behov for ytterligere informasjon ber vi om at dere tar kontakt med Olav Thøger Haaverstad (oth@statkraft.com / tlf 41679196).

Med vennlig hilsen

Oddleif Misund
Prosjektleder

Dokumentet er elektronisk godkjent og trenger ingen signatur.

Kopi:

- Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) – nve@nve.no

Vedlegg:

1. Detaljplan for miljø og landskap for rehabilitering av dam Reinsvatn
2. Tilleggsnotat om revisjon av detaljplan for miljø og landskap
3. Oppdatert arealbruksplan damområdet
4. Oppdatert arealbruksplan adkomstvei

Statkraft Energi AS

► Rehabilitering av dam Reinsvatn

Detaljplan for miljø og landskap

Oppdragsnr 82108955 Dokumentnr R03 Versjon E04 Dato 2024-08-21

Oppdragsgiver: Statkraft Energi AS
Oppdragsgivers kontaktperson: Oddleif Misund
Rådgiver: Norconsult AS, Kjørboveien 22, NO-1337 Sandvika
Oppdragsleder: Egil Andreas Vartdal
Fagansvarlig: Ragnhild Strand
Andre nøkkelpersoner: Hauk Liebe, Einar Berg, Arne Stedje

E04	2024-08-21	Fjernet figur. For godkjenning hos myndigheter.	Egivar	Ragstr	Egivar
E03	2024-05-14	For godkjenning hos myndigheter	Ragstr	Arnste	Egivar
B02	2024-04-05	For info/kommentar hos eksterne parter	Ragstr	Arnste	Egivar
B01	2023-08-31	For info/kommentar hos eksterne parter	Ragstr	Eiber	Egivar
Versjon	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontrollert	Godkjent

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som dokumentet omhandler. Opphavsretten tilhører Norconsult AS. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.

► Sammen drag

Statkraft Energi AS (heretter Statkraft) har engasjert Norconsult Norge AS for å bistå med gjennomføringen av rehabiliteringsprosjektet for dam Reinsvatn. Fyllingsdammen skal rehabiliteres for å tilfredsstille krav i damsikkerhetsforskriften med tilhørende retningslinjer og veiledere. Dammen ligger i Sunndal kommune i Møre og Romsdal, og er en steinfyllingsdam med sentral morenetetning.

Detaljplanen for miljø og landskap angir arealbruk og prinsipper for terrengtilpasning av bl a. anleggsveier, steinbrudd og rigger, og beskriver hvordan de midlertidige arealene skal istandsettes. Arealbrukskartet angir de fysiske rammene og arealavgrensningene for de planlagte arbeidene. Utforming av planen er basert på tekniske planer utarbeidet av Norconsult, samt befaringer av tiltaksområdet.

Denne planen vil være et styrende dokument for entreprenør, og vil ligge til grunn for NVE Miljøtilsynets tilsyn i anleggsperioden.

► Innhold

1	Innledning	6
1.1	Kort om tiltaksområdet	6
1.2	Om anleggseier	7
1.3	Om anlegget	7
1.4	Flom- og skredfare	8
1.5	Fremdriftsplan	10
2	Forholdet til andre myndigheter	11
2.1	Vern	11
2.2	Naturmangfold	11
2.3	Friluftsliv	12
2.4	Kulturminner	13
2.5	Plan- og bygningsloven	14
2.6	Forurensningsloven	14
2.7	Mineralloven	15
3	Terrenginngrep og istandsetting	16
3.1	Massehåndtering og arrondering	16
3.2	Mål for istandsetting	16
4	Beskrivelse av tiltaket	17
4.1	Oversikt over tiltaket	17
4.2	Arealbruksplan	17
4.3	Damarbeider	17
4.4	Nytt lekkasjemålehus	18
4.5	Masseuttak	18
4.5.1	<i>Steinbrudd</i>	18
4.5.2	<i>Morenemasse</i>	21
4.6	Istandsetting av gammelt steinbrudd	21
4.7	Riggområde	22
4.8	Mellomlagringsområder	23
4.9	Veier	24
4.9.1	<i>Oppgradering av eksisterende veier</i>	24
4.9.2	<i>Permanente veier</i>	24
4.9.3	<i>Midlertidige veier</i>	25
4.10	Tilgjengelige steinmasser i magasinsonen	25
4.11	Forurensning og avfall	25
5	IK-vassdrag	26
6	Referanser	27

7 Vedlegg

28

1 Innledning

Dam Reinsvatn i Sunndal tilfredsstillende ikke gjeldende krav gitt i Forskrift om sikkerhet ved vassdragsanlegg (Damsikkerhetsforskriften), og skal derfor rehabiliteres. Denne detaljplanen for miljø og landskap beskriver tiltakene knyttet til rehabilitering av dammen og hvordan arbeidene skal utføres med hensyn til å begrense påvirkning på miljø og landskap i byggetiden. Planen er utarbeidet av Norconsult på vegne av Statkraft.

1.1 Kort om tiltaksområdet

Dam Reinsvatn ligger i Sunndal kommune i Møre og Romsdal fylke. Lokalisering av tiltaksområdet er vist i figur 1-1. Reinsvatn inngår som en del av Aura reguleringsområde og er et av flere reguleringsmagasin for Aura kraftverk. Holbuvatnet er inntaksmagasin til Aura kraftverk. Som det fremgår av oversiktskart er det bygget en ca. 14,7 km lang tilløpstunnel med svakt fall frem til en ca. 1050 meter trykksjakt ned til Aura kraftverk. Aursjøen er største reguleringsmagasin og overfører vann til Osbumagasinet og videre til Holbumagasinet. I øvre del av Holbumagasinet ligger Osbu kraftstasjon som utnytter fallet mellom Osbumagasinet og Holbumagasinet. Vann som benyttes kraftproduksjon ledes fra Reinsvatn via en tappetunnel under dammen til Reinselva nedstrøm dammen. Vannet renner i åpen elv ned til inntaket som leder vannet direkte inn på tilløpstunnelen til Aura kraftverk.

Figur 1-1. Geografisk plassering av tiltaksområdet med rød markering

1.2 Om anleggseier

Statkraft har over 130 års erfaring med produksjon av det verden trenger mest av alt i dag - fornybar energi. I dag er Statkraft Europas største leverandør av fornybar energi og en global markedsaktør innen energihandel. Statkraft utvikler, bygger og drifter anlegg for vann-, vind-, sol- og gasskraft, samt biomasse. Nøkkeltall om Statkrafts vannkraftanlegg for 2022: 363 vannkraftverk, 539 TW produksjon og 15541 MW installert effekt. For mer informasjon se <https://www.statkraft.no/om-statkraft/>.

Tabell 1-1 Essensielle opplysninger anleggseier

Anleggseier			
Organisasjonsnummer	987 059 729		
Besøksadresse	Lilleakerveien 6, 0283 Oslo		
Telefon	24 06 70 00		
Kontaktperson anleggseier	Oddleif Misund (e-post: oddleif.misund@statkraft.no)		
Tiltakets navn	Rehabilitering av dam Reinsvatn		
Vassdragsnummer	109.5CB		
Konsesjon	Fastsett ved kgl.res. 31.07.1953. Konsesjonsvilkårene ble revidert ved kgl.res. 23.06.2021. Saksnr. NVE: 000040154		
Kontaktinformasjon byggefase:		Navn	Tlf nr.:
	Kontaktperson:	Oddleif Misund	97 01 66 17
	Prosjektleder byggefase:	Ikke avklart	
	Byggeleder:	Ikke avklart	
	Fagkompetanse miljø- og landskap:	Ikke avklart	
Kontaktinformasjon driftsfase:	Kraftverkssjef:	Per Ingvar Ingstad	71 69 55 81
	Fagkompetanse miljø- og landskap	Magnus Snøtun	40 84 08 75
	Tilsynsperson / oppfølging miljø- og landskap	Erik Husby	71 69 55 53

1.3 Om anlegget

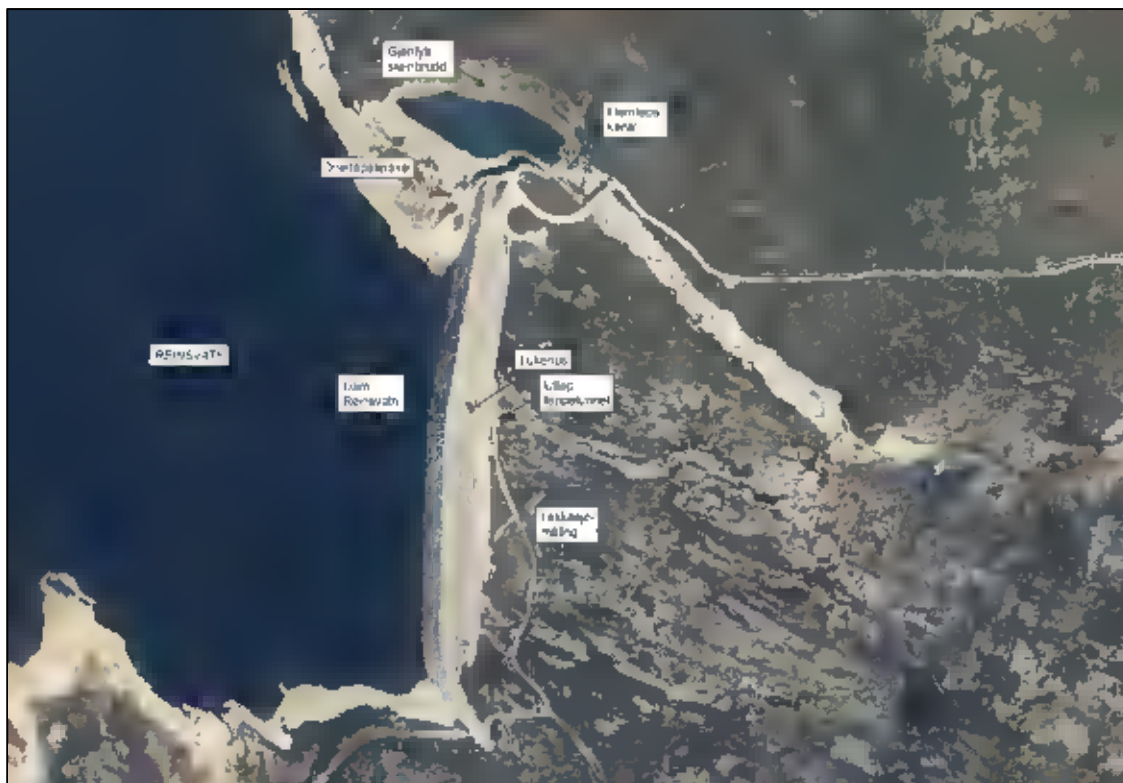
Dam Reinsvatn er en ca. 560 meter lang steinfyllingsdam med sentral tetning av morene. Dammen ble bygd mellom 1962-1964 over Reinselva i sørøstre del av dagens Reinsvatn. Flomløpet består av en ca. 120 meter

lang betongterskel ved fyllingsdammens nordre vederlager og nedstrøms flomløpskanal. Bunnappeluken står i utsprengt tunnel som går under fyllingsdammen. Tappeluken benyttes for regulering av Reinsvatnet og eventuell beredskapsmessig tapping. Lukehuset er delvis innebygd i nedstrøms damskråning.

Vann fra Reinsvatn ledes fra reguleringsmagasinet via en tappetunnel gjennom dammen til Reinselva som går nedstrøms dammen. Vann fra tappetunnelen renner i Reinselva ned til et bekkeinntak som leder vann inn i tilløpstunnel til Aura kraftverk.

Tabell 1-2. Hoveddata for anlegget

Hoveddata	
Magasinvolum	38 mill. m ³
Dam nr.	3111
Magasin nr.	698
HRV	+892,90 (NN2000)
LRV	+875,30 (NN2000)
Reguleringshøyde	17,6 m
Areal ved HRV	3,87 km ²

Figur 1-2. Oversikt over eksisterende damanlegg. (Bakgrunnskart: norgeskart)

1.4 Flom- og skredfare

Databasesøk for flom- og skredfare ble gjennomført 14.03.2023 ved søk i NVE Atlas og naturbase (Miljødirektoratet).

Søk i tilgjengelige databaser viser at Reinsvatn og området rett nedstrøms dammen ligger i aktsomhetsområde for flom (se figur 1-3). Deler av det avsatte anleggsområdet ligger dermed innenfor flomsonen. Det er ingen av de planlagte tiltakene for Dam Reinsvatn som medfører tørrlegging/magasinrestriksjoner. Flomavledning i anleggsperioden vil være som normalt over overløpsterskel og i nedstrøms flomkanal. Det vurderes derfor at det ikke vil være nødvendig med spesielle sikringstiltak mot flom.

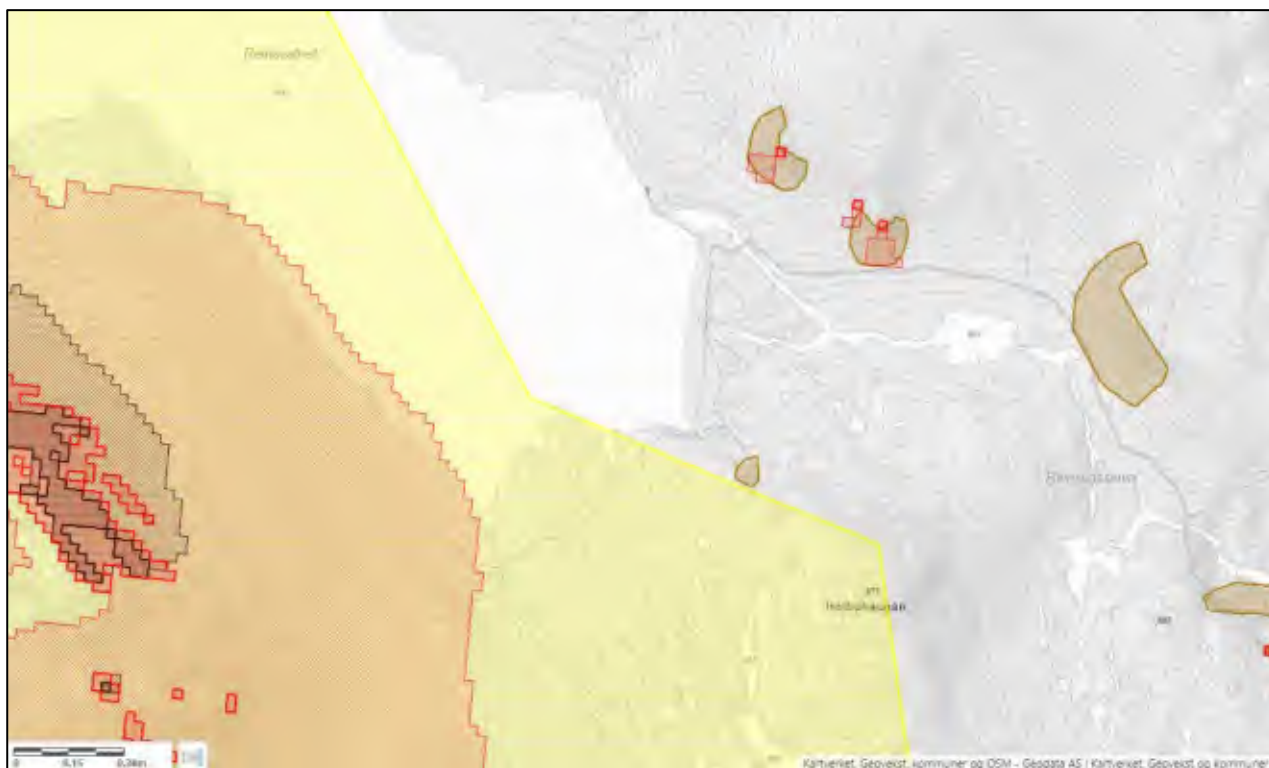

Figur 1-3. Aktsomhetsområde for flom rundt Reinsvatn (Kart: NVE Atlas)

Deler av området på nordøstsiden av Reinsvatn ligger innenfor aktsomhetsområde for snøskred og steinsprang (figur 1-4). Det vil ikke foregå anleggsvirksomhet i eller i nærheten av dette området. Det er heller ingen registrerte skredhendelser i nærheten av tiltaksområdet. Mesteparten av terrenget i og rundt tiltaksområdet er relativt slakt, og det er lite som tilsier at dette området skal være spesielt skredutsatt. Det vurderes derfor at det ikke vil være nødvendig med spesielle tiltak mot snøskred eller steinsprang. Området der det er planlagt å istandsette et gammelt steinbrudd som står igjen ligger innenfor aktsomhetsområde for snø- og steinsprang. Området er relativt lite, og anleggsaktiviteten i dette området vil foregå innenfor en kort tidsperiode.

Selv om sannsynlighet for at det skal gå skred i magasinet av betydning vurderes som liten, bør det utvises aktsomhet i anleggsperioden. Man vil under anleggsperioden følge med på værmelding og farevarsel og innlemme rutiner rundt dette i internkontrollsystemet.

Figur 1-4. Kart over skredfare i området rundt Reinsvatn (Kart: NVE Atlas)

1.5 Fremdriftsplan

Arbeidene planlegges utført over tre sesonger. I første sesong antas hovedaktivitetene å være tilrigging og forberedende arbeider samt oppgradering av atkomstvei til dammen. Andre sesong vil i hovedsak bestå i uttak av stein og oppstart med damarbeider. Disse aktivitetene fortsetter utover i tredje og siste sesong. Avsluttende arbeider vil bestå i opprydding- og istandsettingsarbeid.

Tabell 1-3. Foreløpig fremdriftsplan for prosjektet

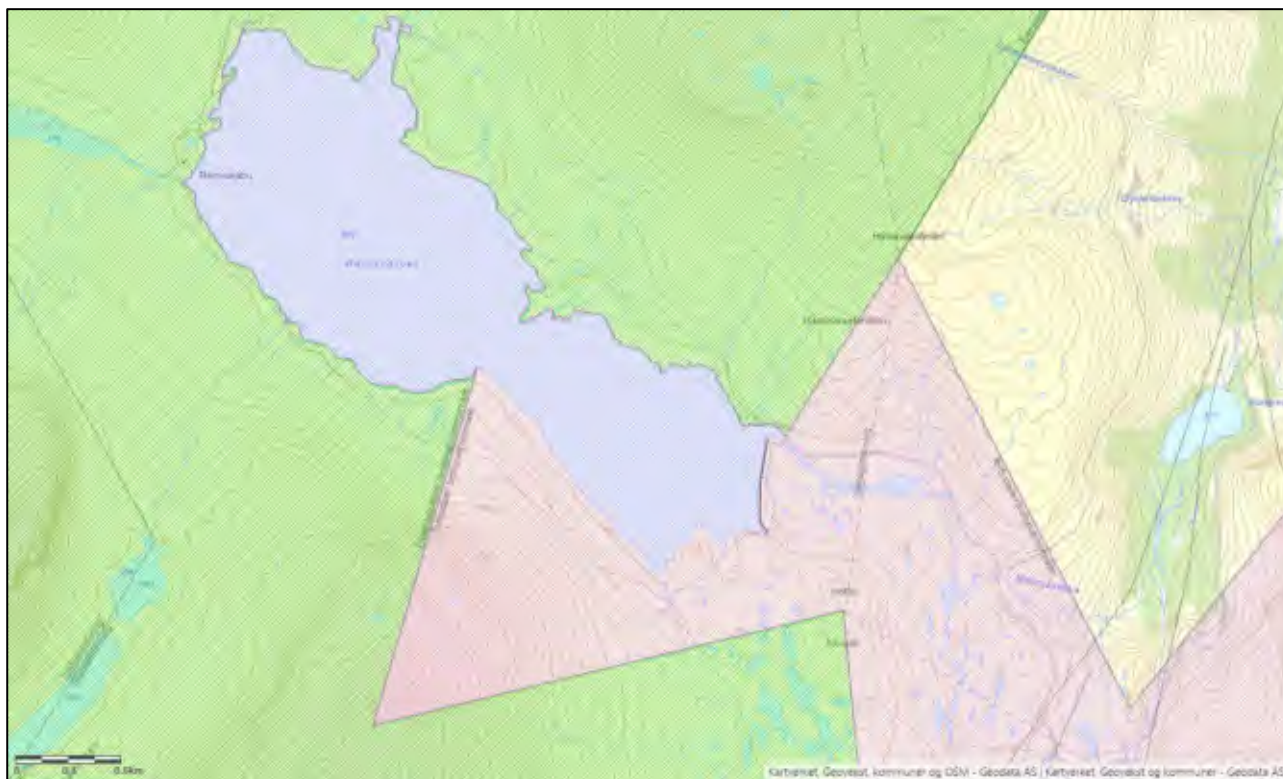
Aktivitet	Periode
Oppgradering/utbedring av atkomstvei	2025
Steinuttak og damarbeider	2026 – 2027/2028
Opprydding og istandsetting	2027/2028

2 Forholdet til andre myndigheter

2.1 Vern

Tiltaksområdet ligger innenfor Torbudalen biotopvernområde. Verneområdet har som formål å sikre viktige trekkområder og binde sammen beite- og kalvingsområder for villreinen i Snøhetta-stammen. Dette innebærer at det ikke skal iverksettes tiltak som kan forringe villreinenens bruk av området. Det vil bli søkt om dispensasjon fra verneforskriften for godkjenning til å utføre de planlagte arbeidene.

Eikedalsvatnet landskapsvernområde omkranser Torbudalen biotopvernområde og deler av Reinsvatn. Formålet med Eikedalsvatnet landskapsvernområde er blant annet å ta vare på et egenartet og variert naturlandskap, fra høyfjell med villrein til rike løvskogier langs Eikedalsvatnet. Inngrepsområdet for det planlagte tiltaket ligger utenfor landskapsvernområdet, og det skal ikke foregå anleggsvirksomhet innenfor verneområdet.

Figur 2-1. Torbudalen biotopvernområde er markert i lys rosa, mens Eikedalsvatnet landskapsvernområde er markert i grønt. (Kart: naturbase)

2.2 Naturmangfold

Tiltaksområdet ble befart og kartlagt for naturtyper etter Miljødirektoratets instruks for kartlegging av terrestriske naturtyper etter NiN2 (Miljødirektoratet, 2022) av naturforvalter Hauk Liebe, den 3. oktober 2022. Det ble også gjennomført en ytterligere befaring av samme ressursperson den 17. august 2023, hovedsakelig med fokus på rødlistede plantearter langs atkomstvei som skal rustes opp. Det er utarbeidet et eget notat basert på kartleggingen og tilgjengelig informasjon i naturbase og artskart. Notatet er vedlagt detaljplanen og det henvises til dette for beskrivelse av naturmangfold i tiltaksområdet.

Avbøtende tiltak for naturmangfold i tiltaksområdet:

- Anleggsperiode med hensyn til villrein: for at tiltaket ikke skal forringe villreinens funksjonsområde kan det bli aktuelt med tiltak i særlig sårbare perioder (kalvingsperiode i mai) Detaljplanen vil bli forelagt villreinnemnda for Snøhetta og Knutshø for uttalelse, og man akter å vurdere tiltak i lys av eventuelle kommentarer. Mulige tiltak er stans i arbeidene ved observasjon av villrein og å unngå støyende arbeid i kalvingsperioden.
- Arealbeslag med hensyn til rødlistede naturtyper og arter: så langt som råd forsøker man å unngå å berøre rødlistede naturtyper og arter som er registrert i tiltaksområdet. Dette gjelder særlig med tanke på oppgradering av eksisterende veier og planlagt steinbrudd. For de delene av tiltaket der det likevel må gjøres inngrep i registrerte naturtyper skal man ha gode rutiner for istandsetting av arealene slik at vegetasjonen har mulighet til å reetablere seg (se kap. 3 om prinsipper for terrenginngrep og istandsetting i prosjektet).

2.3 Friluftsliv

Allmennhetens bruk av området er i hovedsak knyttet til friluftsliv. Det er ingen statlig, sikra friluftsområder i nærheten av Reinsvatn, men området rundt magasinet er kartlagt som et stort turområde med tilrettelegging og er kategorisert som et svært viktig friluftsområde (figur 2-2). Langs nordøstsiden av Reinsvatn går det en merket sommertursti til Reinvassbu. Her deler stien seg i to og fortsetter i hver sin retning: til Eikedalsvatnet i vest og til Brandstadbu i nordøst. I sørlig retning går sommerturstien mot Aursjøhytta og Raudbergshytta.

Reinvassbu er en selvbetjent DNT-hytte som ligger på nordvestsiden av magasinet, i motsatt ende av dammen. Hytta har 10 sengeplasser og drives av Molde og Romsdals Turistforening. Reinvassbu er et fint utgangspunkt for flere turer, blant annet til Reinstinden eller Slotthø. Ellers er det også noe interesse knyttet til fiske i Reinsvatnet.

Den merkede sommerturstien som går nedstrøms dammen vil bli benyttet som anleggsvei, og ligger innenfor det planlagte tiltaksområdet. Det vil bli skiltet for alternativ rute mot Reinvassbu, på vestsiden av Reinsvatn, i anleggsfasen. Statkraft vil sørge for informasjon til tredje part, og det vil henvises til ut.no sitt interaktive kartverktøy for alternative turveier i anleggsfasen.

Figur 2-2. Oversikt over kartlagte friluftsområder og tur- og friluftsruter i området rundt Reinsvatn. (Kart: naturbase)

2.4 Kulturminner

Det er flere registrerte kulturminner i Riksantikvarens database Askeladden i området rundt Reinsvatn, jf. søk i databasen 17.03.2023 (se figur 2-3). Både i magasinområdet og rundt Reinsvatn er det flere registrerte kulturminner som har status som automatisk fredete. Her finnes spor av tidligere bosetning fra blant annet steinalderen. Det er imidlertid ingen registrerte kulturminner innenfor tiltaksområdet eller i umiddelbar nærhet.

Fylkeskommunen vil få oversendt arealbruksplan for vurdering om hvorvidt de ønsker å gjennomføre befarings i terrenget før anleggsstart, jf. §9 i Kulturminneloven.

Figur 2-3. Oversikt over registrerte kulturminner i området rundt Reinsvatn (Kart: naturbase)

2.5 Plan- og bygningsloven

Tiltaksområdet ligger i et område som er avsatt til LNFR (Landbruk, natur, friluftsliv og reindrift). Søknad om midlertidig dispensasjon fra kommunens arealplan vil være basert på endelige detaljplaner, og sendes til Sunndal kommune parallelt med innsending av landskaps- og miljøplan til NVE.

2.6 Forurensningsloven

Det vil bli sendt forespørsel til Statsforvalteren om det er behov for tillatelse etter forurensningsloven for gjennomføring av tiltakene. Eventuelle tiltak for å redusere forurensning fra blant annet steinbrudd vil bli avklart med Statsforvalteren.

Det tillates ikke utslipp av olje og nitrogenforbindelser, og andre skadelige stoffer. Videre skal det utøves varsomhet ved utslipp av organisk materiale og steinpartikler, for å unngå skade på organismer lengre ned i vassdraget. Farlig avfall skal lagres i egne containere/områder med tett underlag slik at evt. utslipp ikke føres til vann- eller grunnforurensning. Alt drivstoff, olje og kjemikalier lagres slik at hele volumet til enhver tid kan samles opp ved lekkasje. Påfylling av anleggsmaskiner skal ikke bli foretatt nærmere enn 10 meter fra vann og vassdrag for å unngå avrenning ved søl og lekkasjer som kan medføre forurensning.

Detaljerte planer som beskriver krav til håndtering av spillolje, kjemikalier og avfall vil bli utarbeidet nærmere anleggsstart.

2.7 Mineralloven

Uttak av steinmasser med etalering av steinbrudd i området kan medføre at saken må behandles iht. mineralloven. Dette avklares i høringsfasen.

Egen driftskonsesjon for steinbruddet vil bli utarbeidet av Statkraft og sendes til Direktoratet for mineralforvaltning (DMF) dersom det blir krav til dette.

3 Terrenginngrep og istandsetting

3.1 Massehåndtering og arrondering

Det meste av arealbruken som er planlagt i tilknytning til arbeidene er lagt til områder som tidligere er berørt, der arealene bærer preg av at løsmasser har blitt fjernet eller lagt til. Unntaket er området som er satt av i tilknytning til steinbruddsdrift (uttaksområde og mellomlagring/sorteringsområde). I dette området er det registrert en stor naturtypelokalitet med fjellhei, og her vil det være avgjørende med gode rutiner for håndtering av masser og arrondering for å kunne reetablere vegetasjonen.

For alle nye arealer som blir tatt i bruk gjelder følgende prinsipper for massehåndtering og arrondering:

- Toppmasser (øverste laget av jordprofilen med vegetasjon og humusholdig jord) skaves av og mellomlagres for seg. Generelt skal undergrunnsmasser og toppmasser sorteres og lagres hver for seg i ranker eller hauger. For at ikke toppmassene skal bli for tettpakket bør de ikke lagres i høyder på mer enn to meter. Både det øverste jordlaget med røtter og frø, og underliggende jordlag vil være verdifulle i istandsettingen av steinbrudd og andre berørte arealer.
- Jordmassene legges tilbake på ferdig arrondert terreng ved avslutning av anlegget. Ved tilbakelegging av avdekkingsmasser etter arrondering skal toppmassene legges løst på over undergrunnsmassene, som heller ikke skal komprimeres. Overflaten skal ikke glattes til, men ha en ujevn overflate. Jordmassene legges ut med tilsvarende jorddybde som dagens terreng.
- For håndtering av myrmasse er det viktig å sette av nok areal til mellomlagring. Dette er fuktige masser som må mellomlagres i lave ranker (ikke høyere enn 1 meter) for å unngå kollaps i jordstrukturen. Hele torver lagres tett ved siden av hverandre med vegetasjonssiden opp, på et fuktig sted. Det er viktig at man skiller mellom det øverste laget med torv og de underliggende myrmassene når dette skal mellomlagres. Underliggende myrmasse er ikke egnet til revegetering.

For istandsetting og arrondering av steinbrudd gjelder følgende prinsipper:

- Områdene som skal arronderes tilpasses omkringliggende terreng og landskapsformer, og overganger mellom berørte områder og eksisterende terreng gjøres mest mulig naturlig.
- Skråninger legges slake nok til at de er stabile mot utrasing
- Store naturstein i terrenget har ofte fin og patinert overflate og tas vare på til istandsetting av steinbrudd. Steinene legges ut mest mulig tilfeldig med varierende avstand, slik at man unngår at steinene ligger i et mønster. Ved istandsetting skal steinene plasseres litt ned i toppmassene for å unngå at det ser ut som at steinene bare er lagt på toppen.
- Etter at vrakmasser er lagt ut i bruddområdet skal arealet istandsettes ved hjelp av naturlig revegetering. Stedlige toppmasser legges tilbake på toppen av vrakmasser. Dersom man har for lite toppmasser til å dekke hele steinbruddsområdet skal massene legges ut flekkvis med varierende størrelse, form og avstand på de tildekte områdene. Det legges opp til å kun benytte vegetasjonsmasser innenfor prosjektområdet.

3.2 Mål for istandsetting

Målet for istandsettingen av de vegetasjonsskledde arealene er å få en vegetasjonssammensetning som over tid er mest mulig lik den i tiliggende områder. Dette vil skje ved hjelp av naturlig revegetering, med andre ord ved at eksisterende jordmasser legges tilbake på toppen av arrondert terreng. Her må man ta høyde for at vegetasjonsetableringen kan ta noe tid.

4 Beskrivelse av tiltaket

4.1 Oversikt over tiltaket

Dam Reinsvatn skal rehabiliteres for å tilfredsstille krav i damsikkerhetsforskriften (DSF) med tilhørende retningslinjer og veileder.

Hovedomfanget av arbeidene på dammen omfatter følgende:

- Topp dam heves og det etableres nytt kronevern på damkronen og nedstrøms side
- Det etableres nytt nedstrøms skråningsvern som fundamenteres på nedstrøms skråningsvern-brem for store deler av damlengden
- Tetningskjernen heves
- Det etableres ny lekkasjemålekum på nedstrøms side av dammen
- Nye deformasjonsbolter etableres (kjernebolter, kronebolter, skråningsbolter)

4.2 Arealbruksplan

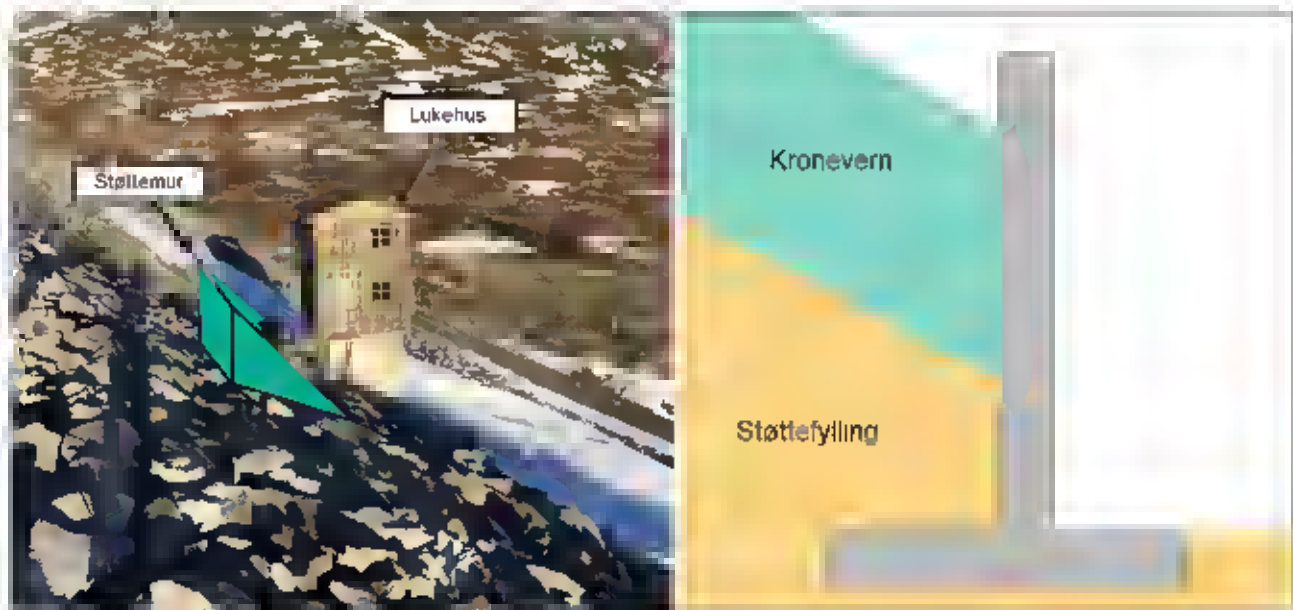
Vedlagte arealbruksplaner viser inngrepsgrense og detaljer for arealbruk. Arealgrensene merkes opp i terrenget med bånd e.l. i den grad det er nødvendig. Entreprenør skal markere inngrepsgrenser i sitt system (maskinstyring).

- Det skal ikke forekomme anleggsaktiviteter utenfor angitt areal.
- Ved behov for utviding eller endring av inngrepsgrensen vil NVE bli varslet.

4.3 Damarbeider

Topp dam heves med 1,0 meter med tillegg av overhøyde for forventede setninger. Nytt nivå for topp dam vil være definert i nivå med topp horisontalt kronevern på damkronen. Det etableres nytt kronevern på damkronen og på nedstrøms side. Ny damkrone vil få en bredde på 8,0 meter med steinvanger på hver side av kjørebanelen for å sikre ferdsel over dammen. Deler av eksisterende damskråning graves av for å kunne ha tilstrekkelig bredde på ny støttefylling for å kunne ha en arbeidsplattform ved etablering av nytt skrånings- og kronevern.

Lukehuset befinner seg i nedstrøms damskråning, og det er planlagt å anlegge en støttemur på oversiden for å skåne lukehuset mot utvidelsen av fyllingsdammen (se Figur 4-1).

Figur 4-1 Eksisterende lukehus med illustrasjon som viser planlagt støttemur

Det etableres nytt nedstrøms skråningsvern under kote 886,9, som fundamenteres på nedstrøms drenasjetå for store deler av damlengden. For resterende damlengde fundamenteres skråningsvernet på berg.

Tetningskjernen heves til minimum $DFV_{rehab} + \text{vindoppstuvning} + 1,0$ m. Det er forutsatt at topp kjerne prosjekteres til kote 894,65 med tillegg av overhøyde for forventede setninger. Damkronen avdekkes ned til topp eksisterende kjerne og heves med morene. Hevet damkjerne omfylles av en filtersone.

For instrumentering etableres ny lekkasjemålekum ved grusveren på nedstrøms side av dammen. Det etableres nytt innløpsrør fra eksisterende målekum samt nytt utløpsrør. Det etableres også nye deformasjonsbolter (kjernebolter, kronebolter og skråningsbolter).

For mer utfyllende beskrivelse av de planlagte damarbeidene henvises det til teknisk plan for dam Reinsvatn.

4.4 Nytt lekkasjemålehus

Det anlegges et nytt lekkasjemålehus i forbindelse med etablering av ny målekum ved siden av grusveren som går rett nedstrøms dammen. Eksisterende målekum benyttes som inntakskum og det anlegges nytt lekkasjerør som graves ned fra kummen til den nye målekummen.

Lekkasjemålehuset utføres i materiale og stil som harmonerer med omkringliggende omgivelser. Det er tenkt at fasaden skal dekkes med villmarkspanel, med tilsvarende utseende som eksisterende lukehus. Fargen bør holdes i en lys, gråbrun tone for å harmonere med det sknne fjellandskapet. Dimensjonene på bygget blir ca. 3,8 x 4,5 meter for grunnflaten.

4.5 Masseuttak

4.5.1 Steinbrudd

Dambyggingen vil kreve en betydelig mengde sprengstein. Det er planlagt å åpne et lokalt steinbrudd for uttak av plastrings- og kronevernsblokk. Endelig uttaksvolum vil avhenge av oppnådd blokkandel. Behov for

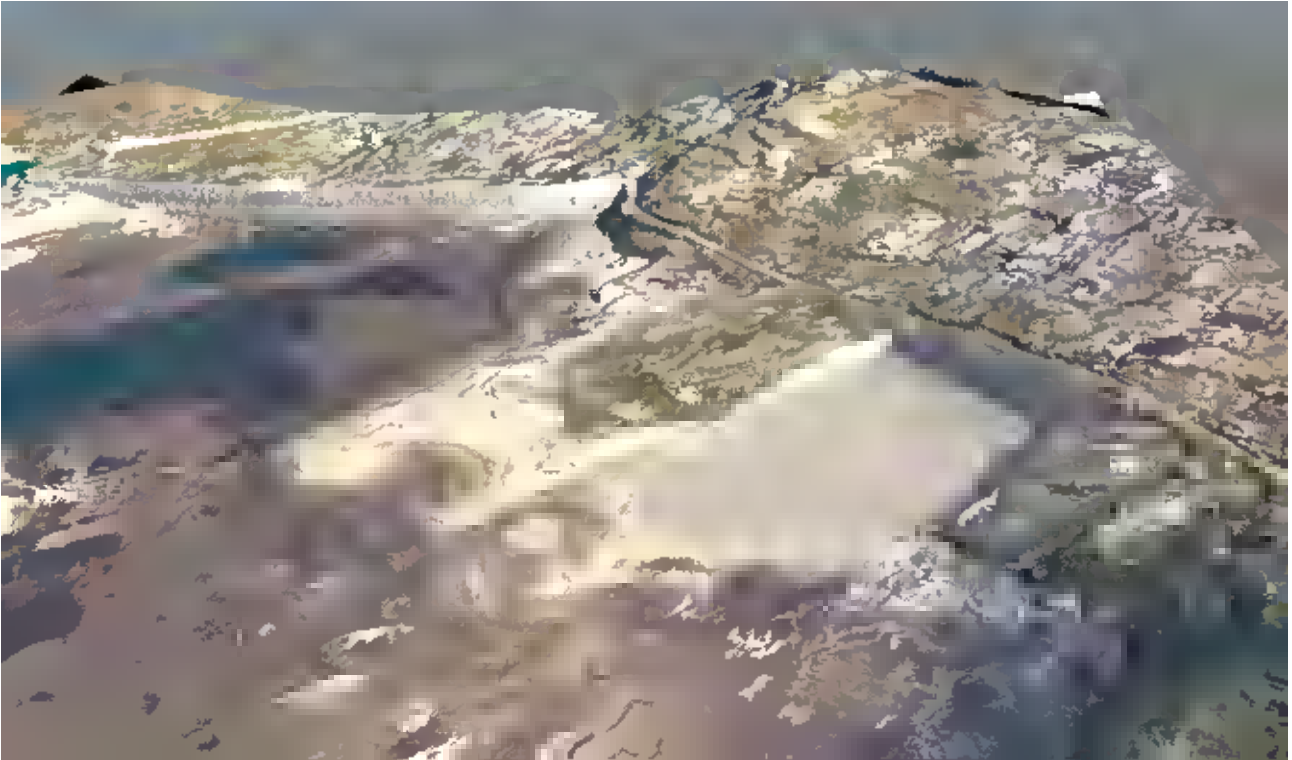
tilleggssprengning for å få masser til å arrondere bruddet og tilpasse overganger vil bli nærmere vurdert i driftsfasen. Det er tatt utgangspunkt i et totalt massebehov for dambygging og arrondering av brudd på cirka 250 000 fm³. Overskuddsmasser benyttes til å arrondere steinbruddet etter endt uttak. Massene sorteres og knuses til passende fraksjoner på anlegget.

Vedlagt denne planen er foreløpig prinsipp for uttak og istandsetting av steinbrudd basert på antatt behov. Det hefter alltid noe usikkerhet til steinkvalitet og særlig egnethet til storsteinsproduksjon osv. ved steinbruddsdrift, så arealbruksgrensen rundt bruddet er vist med noe slingringsmonn. Inntegnet inngrepsgrense vil også gi rom for å sikre en god arkitektonisk avslutning av bruddet, med plass til å gjøre tilpasninger til eksisterende terreng for å oppnå en god utforming og landskapstilpasning.

Valg av steinbruddslokalitet er basert på en kombinasjon av geologiske undersøkelser, landskapsmessige vurderinger, miljø og beliggenhet i forhold til massetransport. Det er tidligere blitt vurdert flere alternativer for plassering av bruddet, men det er konkludert med at steinbrudd sørvest for dammen og inntil magasinet totalt sett er det beste alternativet. Med en slik plassering kan bruddet istandsettes som en del av magasinområdet, der uttaksområdet ved anleggsslutt kan danne en større eller mindre ny vik som på høy vannstand kommuniserer med magasinet. Plasseringen vil gi fleksibilitet i forhold til arronderingen, der størrelsen på den nye viken vil avhenge av hvor mye arronderingsmasser man har tilgjengelig etter endt uttak. Under uttaket er det planlagt å beholde en brem av terrenget, slik at det dannes en buffer mot magasinet som holder vannet tilbake. Ved avslutning av uttaket, før istandsetting begynner, fjernes det gjenstående terrenget mellom vannet og uttaksområdet.

Ved å arrondere med vrakmasser og overskuddsmasser fra anlegget, er tanken at synligheten av tiltaket i ettertid skal være begrenset. Overganger til eksisterende terreng gjøres minst mulig synlige ved oppfylling mot skjæringsvegger, pigging av kanter og eventuelt stedvis finsprengning der det vil kunne gi nødvendige arronderingsmasser eller bedre landskapstilpasning. Så langt som råd vil man søke å unngå det siste dersom man har nok tilgjengelige overskuddsmasser til å lykkes med istandsettingen av bruddet uten å utvide området, men dette vil bli vurdert på stedet, og diskutert med landskapsarkitekt underveis. Det er ikke ønskelig å måtte sette opp gjerder, og det forutsettes at bruddet arronderes slik at dette ikke blir nødvendig.

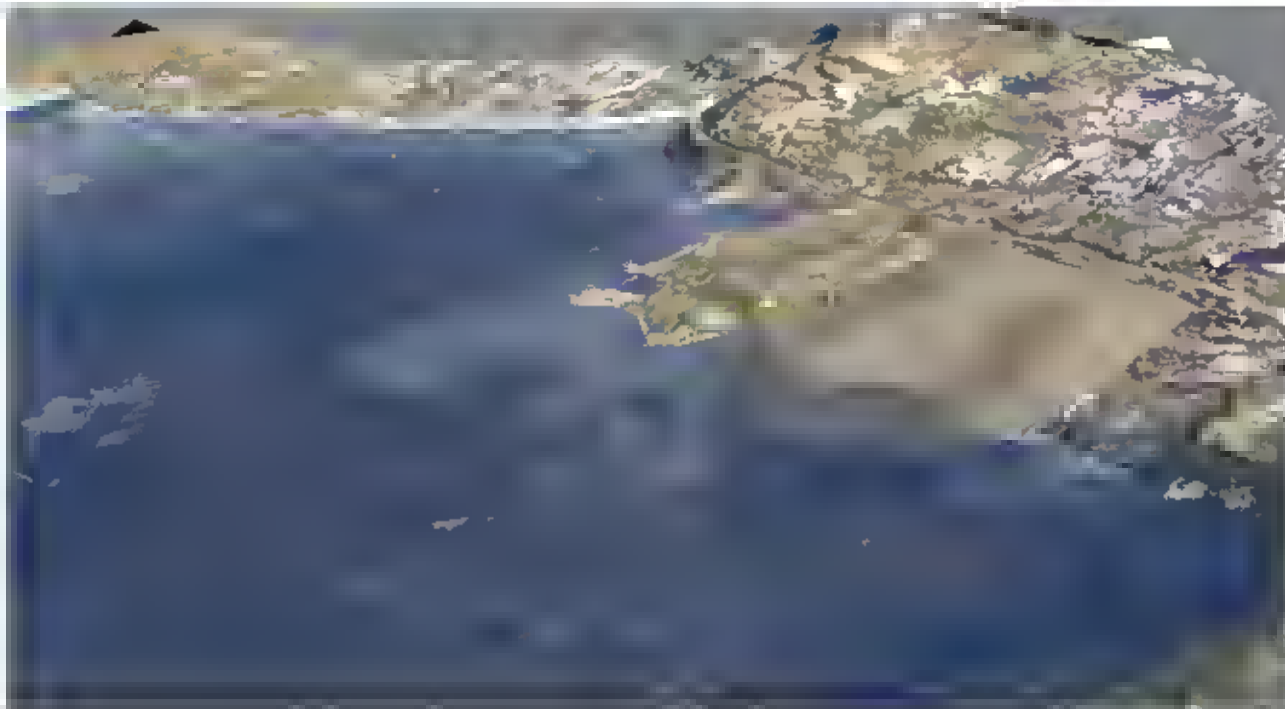

Figur 4-2. Utklipp fra 3D-modell som viser steinbruddsområdet etter uttak av cirka 250 000 fm³. Se også egen steinbruddstegning for uttak som ligger vedlagt (Tegning 0012).

Figur 4-3 Utklipp fra 3D-modell som viser prinsipp for istandsetting av steinbrudd. Se også steinbruddstegning for istandsetting som ligger vedlagt (Tegning 0013)

Figur 4-4 Utklipp av 3D-modell som viser steinbrudd etter istandsetting ved høy vannstand i magasinet (ca. kote 892)

4.5.2 Morenemasse

Rehabiliteringsarbeidet vil kreve cirka 500 kubikkmeter med morenemasser. Dette er ikke et betydelig volum, og det er dermed lagt opp til å fremskaffe nødvendig morenemasse ved innkjøp fra eksternt masseuttak.

4.6 Istandsetting av gammelt steinbrudd

Sørvest for dam Reinsvatn ligger rester etter et tidligere steinuttak der deler av steinbruddet ikke er istandsatt. Da det er estimert å bli en del vrakmasser i forbindelse med uttak av stein til damarbeidene er det tenkt å benytte noe av volumet til istandsetting av dette steinbruddsområdet. Det vil også bli noen overskuddsmasser fra avgraving av eksisterende dam som er tenkt benyttet i istandsettingen.

Før steinbruddet istandsettes skal vekstmasser skaves av og mellomlagres i utkanten av bruddområdet. Disse massene legges ut på toppen av vrakmassene til slutt. Hovedprinsippet for istandsetting av bruddet vil bli å legge ut masser inn mot den eksponerte bruddveggen, slik at det dannes en slak terrengform som heller ut fra veggen. Ved mye overskuddsmasse fra nytt steinbrudd kan antakelig store deler av bakveggen fylles opp. Grovere fraksjoner legges dypere, mens finere fraksjon legges gradvis mot toppen av fyllingen. Humusholdige masser legges på toppen.

Figur 4-5. Gammelt steinbrudd som istandsettes.

4.7 Riggområde

Det er avsatt to riggområder rett nedstrøms dammen (se figur 4-6 for oversikt over plassering). Ved siden av det nye lekkasjemålehuset etableres et større riggområde for brakkerigg, lager og oppstilling av maskiner og utstyr. Arealet i nord er tenkt som et reserveareal og kan benyttes til oppstilling og mellomlagring ved behov. Områdene som er avsatt er tidligere berørt, og det er ikke nødvendig med noen spesiell opparbeidelse av arealene.

Plassering av riggområder er vist i arealbruksplanen. Riggområdene skal ryddes og istandsettes etter bruk. Områdene på riggtomten som ikke senere må benyttes, skal arronderes og tilbakeføres ved hjelp av naturlig revegetering.

Figur 4-6. Oversiktsbilde over plassering av riggområder.

Figur 4-7. Plassering av brakkerigg vil bli på samme område som er benyttet tidligere i forbindelse med anleggsarbeid.

4.8 Mellomlagringsområder

Det er avsatt tre arealer til mellomlagring av masser i tiltaksområdet. Da det er mye masser som skal flyttes på, og det totale mellomlagringsbehovet er vanskelig å forutse eksakt, er det en fordel å ha en viss fleksibilitet. Særlig fordi det er viktig å ha nok plass til hensiktsmessig mellomlagring av arronderingsmasser og toppjord til avsluttende arrondering av steinbrudd og midlertidig arealbruk. I tillegg skal myrmasser mellomlagres, noe som krever en del plass fordi massene er våte og vanskelig og uegnet til å lagre i høyden.

I tilknytning til steinbruddsdriften er det avsatt et større område for mellomlagring av ulike fraksjoner av stein ved siden av uttaksområdet, herunder egne arealer for lagring av patinert stein. Området består av en blanding av fjellhei, myrlendte partier og berg i dagen. Siden det er steinmasser som skal lagres på dette arealet skal toppmasser skaves av og fraktes til eget areal for mellomlagring.

Det er avsatt areal til mellomlagring av toppmasser på motsatt side av veien for steinbruddet. Alt av vekstmasser som skaves av i området der det skal etableres steinbrudd og tilhørende mellomlager skal legges her. Det er ikke nødvendig å opparbeide dette arealet før bruk, og massene legges på duk eller rett på terrenget.

Mellomlagringsområder avdekkes før deponering, og istandsettes ved tilbakeføring som andre arealer ved anleggets slutt. Man skal tilstrebe å ta vare på så mye toppmasser som mulig, da dette er svært verdifulle masser når arealer senere skal istandsettes og naturlig revegeteres.

Figur 4-8 Område for steinbrudd og mellomlagning. Steinmasser og toppmasser legges hver for seg

4.9 Veier

For alle viste veier kan det komme mindre justeringer, spesielt der dette kan gi bedre landskapstilpasning og mindre skjæringer og fyllinger. Ved behov for større endringer kontaktes NVE for godkjenning.

4.9.1 Oppgradering av eksisterende veier

Atkomst til anleggsområdet vil bli via eksisterende vei i Lildalen opp til Holbuvatnet og videre på grusvei frem til dammen. På grusveien fra avkjøring ved dam Holbu fram til dam Reinsvatn planlegges det å utføre noe vedlikehold og oppgradering for å tilrettelegge for anleggstrafikken. Anleggssesongen ved dam Reinsvatn vil være forholdsvis kort pga. snø- og vinterulempen, så det kan bli aktuelt å brøyte adkomstveien på våren eller på senhøsten for å forlenge sesongen noe. Det stiller større krav til veikvaliteten.

Oppgradering vil typisk være utskiftning av bære- og slitedekke (pukk og grus), grøfting, kantpussing samt utskiftning av veikropp og stikkrenner enkelte plasser. Det vil i tillegg vurderes breddeutvidelse av veien på enkelte strekk, samt lage nisjer for møtende trafikk.

Innenfor anleggsområdet er det etablert en del grusveier rundt damanlegget. Særlig på veien som går bort til steinbruddsområdet vil det være behov for noe oppgradering av eksisterende vei. Det vil bli mye interntrafikk mellom steinbruddet og dammen, og veien må være rustet til dette.

4.9.2 Permanente veier

Det etableres en ny adkomstvei fra eksisterende parkeringsplass på nordsiden av dammen og opp til damkronen. Ellers er det ikke planlagt å etablere noen nye, permanente veier i prosjektet. Veien blir stengt med bom ved dammen. Dette for å hindre trafikk over dammen. Forholdet til villrein er vurdert spesielt.

4.9.3 Midlertidige veier

Det etableres en midlertidig vei fra det gamle steinbruddsområdet som knytter seg på eksisterende vei som går bort til nytt steinbrudd. Traseen som er markert på arealbruksplan følger rester av en gammel kjøretrasé.

Ellers er det også markert opp en midlertidig vei mellom nytt steinbrudd og mellomlagringsområdet for steinmasser. Det vil antakelig bli behov for å etablere flere kjøretraseer innad i området for steinuttak og mellomlagring. Dette vil tilpasses på stedet avhengig av hva som er mest hensiktsmessig for anleggsdriften.

Alle midlertidige veier og kjøretraseer skal settes i stand etter anleggsslutt. Eventuelle tilkjørte masser fjernes og vekstmasser legges tilbake på berørt areal.

4.10 Tilgjengelige steinmasser i magasinsonen

I magasinsonen, rett ved siden av overløpsterskelen, ligger et eldre massedeponi med vrakmasser fra tidligere steinbruddsdrift. Ettersom at dette er masser som ligger svært tilgjengelig med tanke på atkomst er det planlagt å benytte masser fra dette området til arbeid med oppgradering/utbedring av vei samt ved opparbeidelse av riggplasser og interne anleggsveier. Det vil bli benyttet sorterings- og knuseverk i området ved dammen for å bearbeide massene til veiarbeidet.

Dersom det skulle bli for lite vrakmasser til å istandsette nytt og gammelt steinbrudd på en god måte er det også mulig å benytte noe av steinmassene i magasinsonen som et reservelager ved behov. Foreløpig er det ikke lagt opp til at det vil bli nødvendig.

4.11 Forurensning og avfall

Avfall skal håndteres og deklarerer etter gjeldende paragrafer i avfallsforskrifta og byggeteknisk forskrift.

Krav til anleggsarbeidene

- Anleggsplassen skal holdes ryddig og i orden
- Alt avfall skal transporteres bort fra anlegget og leveres til godkjent mottak
- Avfall skal lagres slik at det ikke blåser bort i sterk vind
- Førlig avfall skal lagres i egne containere/område på en slik måte at det ikke medfører utslipp til grunn eller vann.
- Maskiner skal være utstyrt med absorpsjonsmidler for opptak av oljeprodukt. Utsiktet søl pga. uhell, slangebrudd, maskinhavan eller lignende skal samles opp og utslippsstedet gjøres rent med en gang.
- For å hindre at fremmedarter innføres og spres i området rundt Reinsvatn, skal anleggsmaskiner, kjøretøy og annet utstyr som skal benyttes i arbeidet rengjøres før det tas inn i anleggsområdet. Generelt skal utstyret rengjøres på stedet der arbeidet er utført, og all jord børstes av på gravestedet.

5 IK-vassdrag

Det foreligger en NVE-veileder, *Internkontroll etter vassdragslovgjevinga - 4-2018*, som beskriver innholdet i et internkontrollsystem etter forskriften om IK-vassdrag (FOR 2010-10-28 nr. 1058). Det er krav om at det skal utarbeides et internkontrollsystem for byggefasen og driftsfasen.

Områdene som inngår i prosjektet innarbeides i internkontrollsystemet, og det skal utarbeides kontrollplaner som omfatter ytre miljø for å sikre at anleggsgjennomføringen skjer i samsvar med godkjent detaljplan for miljø og landskap.

6 Referanser

Kartverket (2022). *Norgeskart*. Hentet fra <https://www.norgeskart.no/>

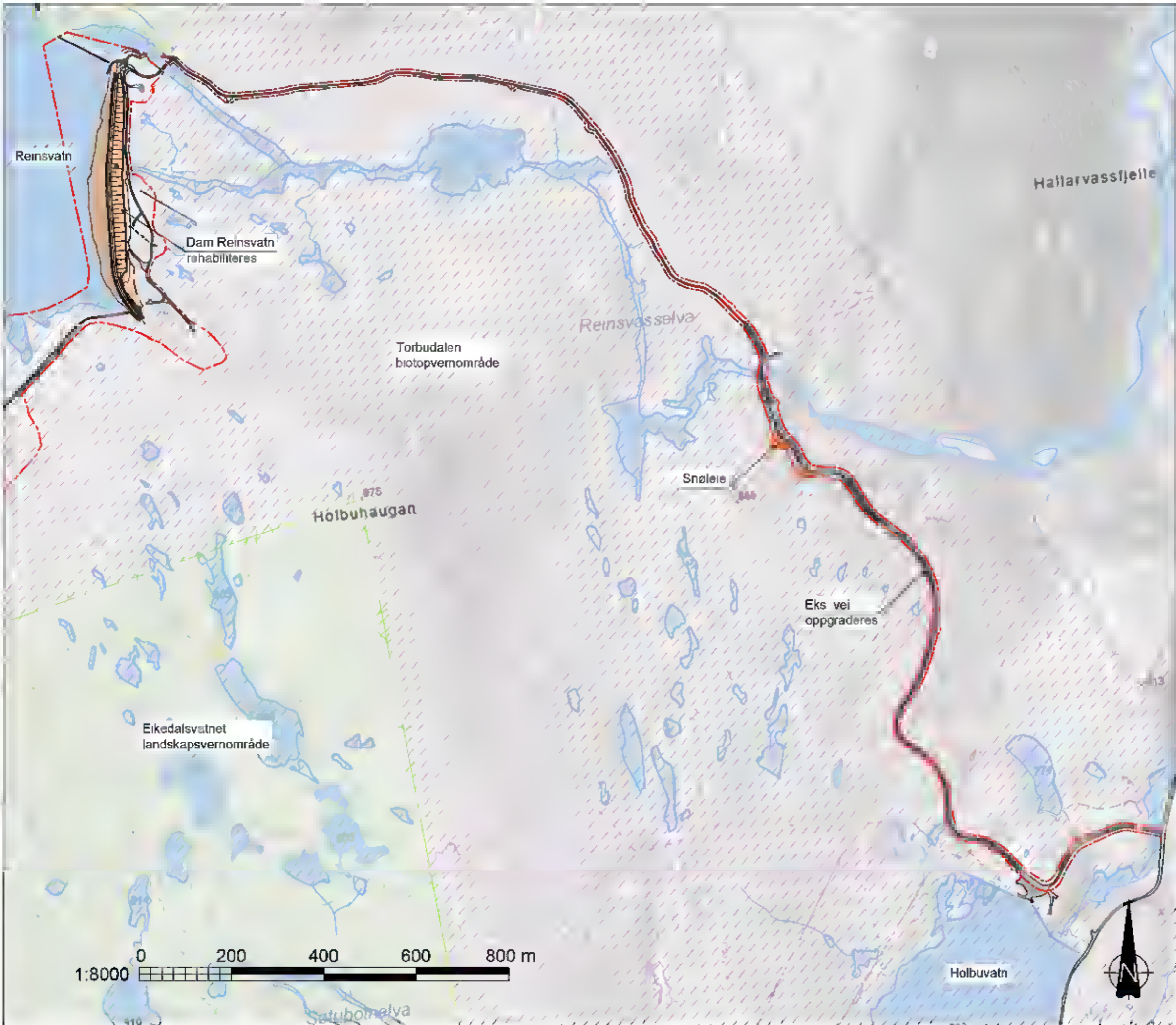
Miljødirektoratet. (2022). *Naturbase*. Hentet fra <https://kart.naturbase.no/>

NVE. (2013). *Veileder 3: Utarbeidelse av detaljplan for miljø og landskap for anlegg med vassdragskonsesjon*.

NVE (2022). *NVE Atlas*. Hentet fra <https://atlas.nve.no/>

7 Vedlegg

- Vedlegg 1 Arealbruksplaner
- Vedlegg 2 Steinbruddstegninger
- Vedlegg 3 Terrestrisk naturmangfold - notat

- TEGNFORKLARING**
- Inngrepsgrense
  - Rehabilitering dam
  - Eksisterende turst
  - Eikedalsvatnet landskapsvernområde
  - Torbudalen biotopvernområde
  - Snøleie med rødlistede arter

0010 E02

Bakgrunnskart: Kartverket, Geovekst, kommuner og OSM - Geodata AS

002	2024-05-14	For informasjon om heri eksisterende partier	Ragnar	Amalie	Egner
001	2023-08-31	For informasjon om heri eksisterende partier	Ragnar	Elise	Egner
000	000	Arbeidet	Ragnar	Egner	Egner

Statkraft 1:8000

Aura Kraftanlegg
 Dam Reinsvatn rehabilitering
 Arealbruksplan
 Oversiktskart

Norconsult	52108955	0010	E02
------------	----------	------	-----

TEGNFORKLARING

- Inngrepsgrense
- Rehabilitering dam
- Eksisterende damkant
- Riggareal
- Mellomlagringsareal
- Steinbrudd
- Istandsetting av gammelt steinbrudd
- Midlertidig vei
- Eiendomsgrense
- Eksisterende tursti
- Ekedalsvatnet landskapsvernområde*

Naturtyper

- Middels verdi
- Stor verdi

0011 E04

*Øvrig område på kartet som ikke er omfattet av landskapsvernområde ligger innenfor Torbukdalen blotopvernområde

1. Koordinatsystem UTM 32
2. Høydesystem NN2000
3. Ekvivalens 1 meter

Rev	Dato	Revisjon	Revisjon	Revisjon	Revisjon
EB4	2024-05-14	For godkjenning hos myndigheter	Ragnir	Amalie	Eivind
903	2024-03-22	For erfaringsnotat hos statens parter	Ragnir	Eber	Eivind
902	2024-04-11	For erfaringsnotat hos statens parter	Ragnir	Eber	Eivind
881	2022-11-25	Føi informasjonsnotat hos eksisterende parter	Ragnir	Amalie	Eivind

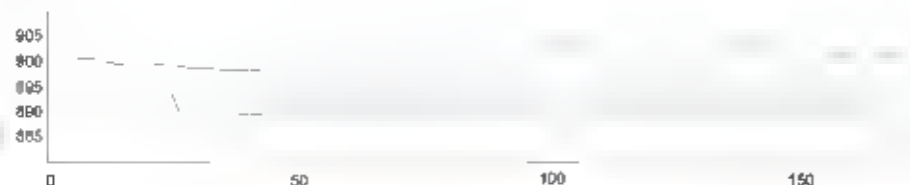
Statkraft 1:3500

Aura Kraftanlegg
Dam Reinsvatn rehabilitering
Arealbruksplan

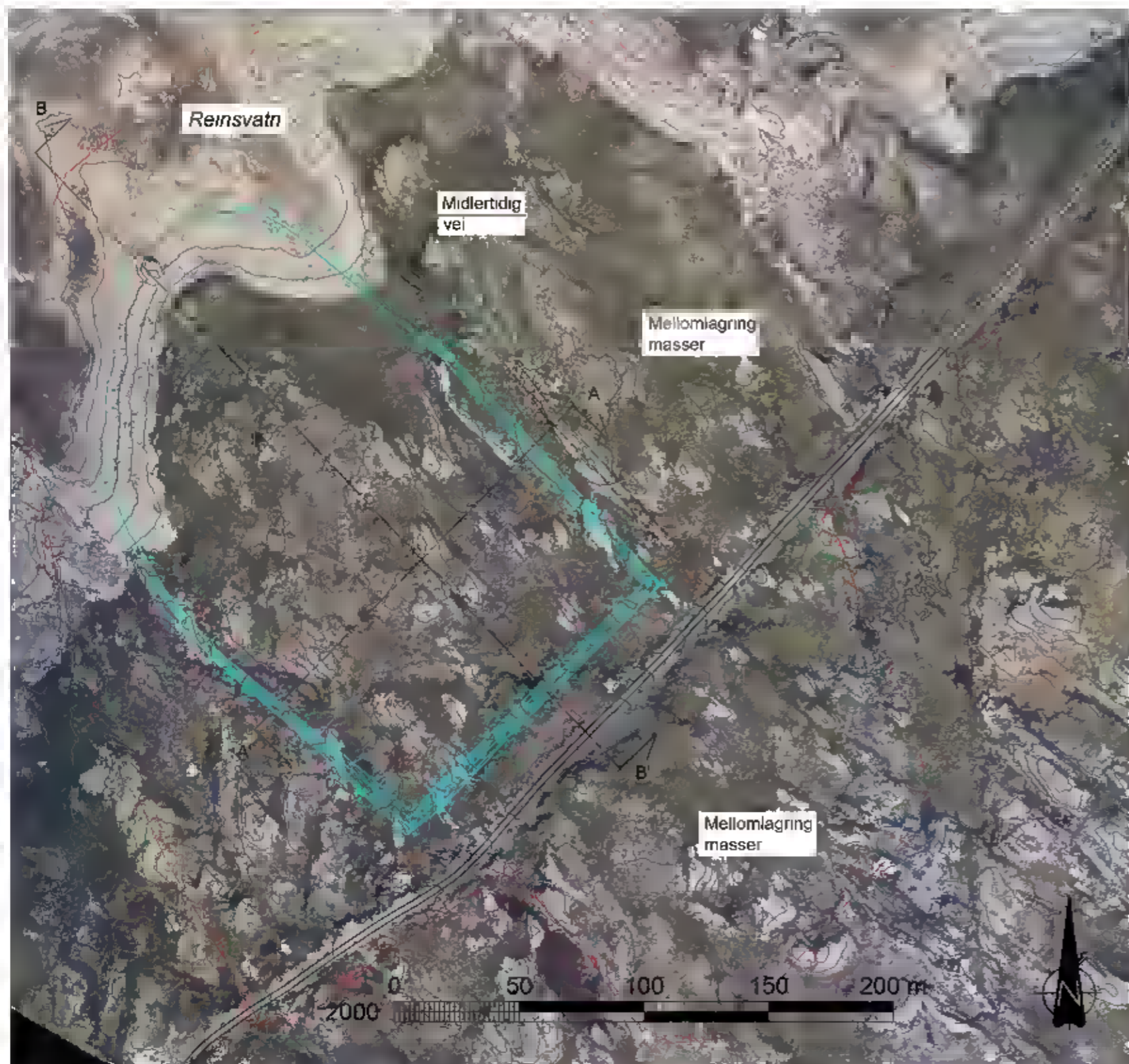
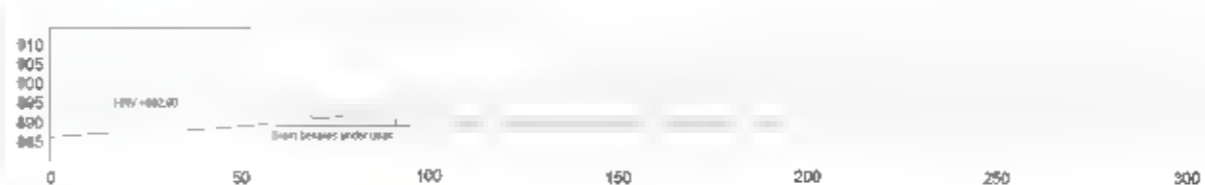
Norconsult 52108955 0011 E04

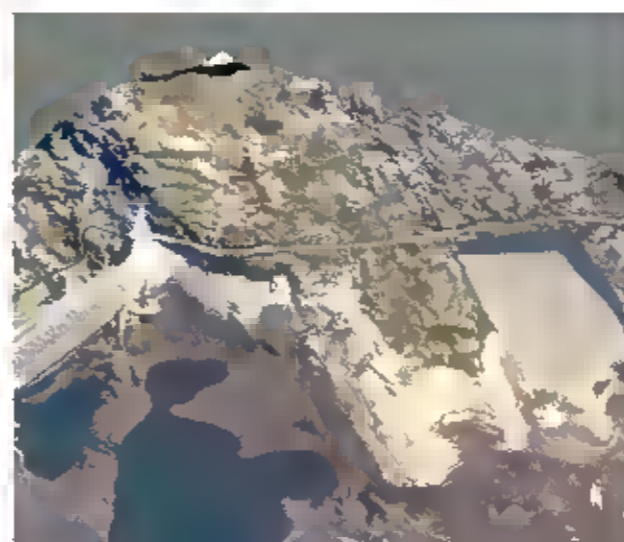
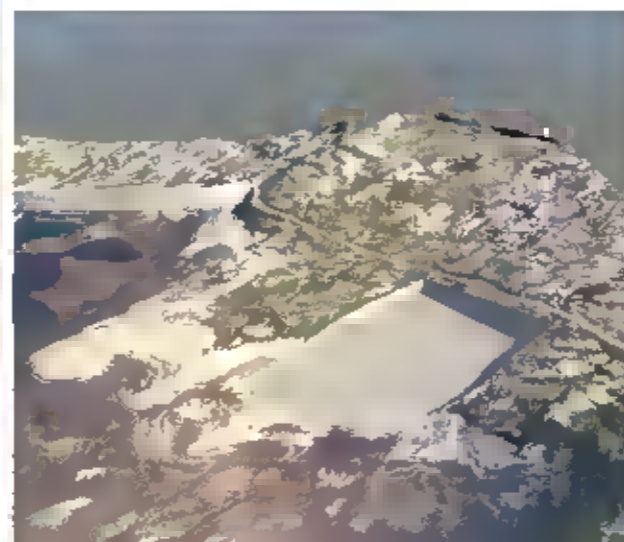
SNITT A-A'
Målestokk 1 1500

SNITT B-B'
Målestokk 1 2000

3D-BILDE AV STEINBRUDD

FORKLARINGER

Tegningen viser uttak av cirka 240 000 fm³ stemmasser. Med svelv vil dette gi cirka 340 000 am³.

70 000 am³ vil benyttes til damarbeidene mens de resterende 280 000 am³ er planlagt benyttet til innfylling/arrondering av steinbruddet.

I tillegg vil det bli omlag 45 000 am³ løsmasser som fjernes for å avdekke berg i steinbruddsområdet. Dette vil også bli benyttet til arrondering av steinbrudd.

Sålen ligger på cirka kote 890.

Det bevares en brønn mot Reinsvatn som holder vannet tilbake i uttakspanoden (se markering i snitt B-B'). Etter endt uttak fjernes brønnpummen.

Adkomstvei til bruddområdet er tenkt som vist på tegningen. Endelig veitrase tilpasses på stedet.

- 1 Høydesystem NN2000
- 2 Ekvidistans 1 meter
- 3 Koordinatsystem UTM sone 32

0012	E02
------	-----

EB2	2004-05-14	For godkjenning hos myndigheter	Regeir	Arntza	Eggen
BB1	2023-08-31	For innfølgende planer hos skattemyndighet	Regeir	Sjober	Eggen
Re-	Geo	Revisjon	Revisjon	Eggen	Revisjon

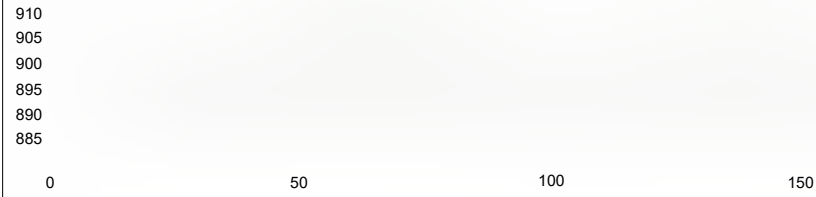
Statkraft 1 2000

Aura Kraftanlegg
Dam Reinsvatn rehabilitering
Steinbrudd uttak

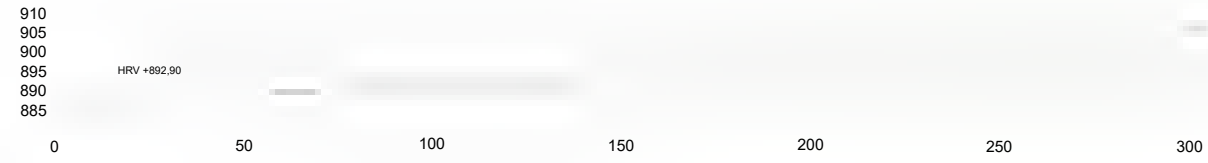
Norconsult	52108955	0012	E02
-------------------	----------	------	-----

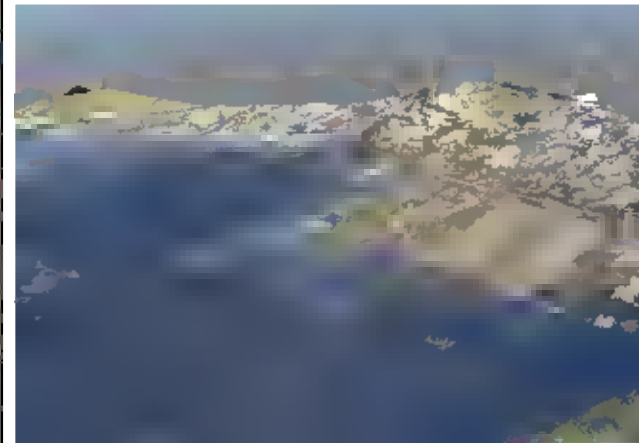
SNITT A-A'
Målestokk 1:1500

SNITT B-B'
Målestokk 1:2000

3D-BILDE AV STEINBRUDD

FORKLARINGER

Tegningen viser arrondering av nytt steinbrudd med cirka 320 000 m³ tilbakefylte masser. Grønn skravur markerer påfylling av masser.

De resterende 40 000 m³ overskuddsmassene i prosjektet vil gå til arrondering av gammelt steinbrudd som ligger rett sør for dammen.

Det er lag til grunn at man vil stå igjen med en del vrakmasser etter uttak som ikke kan nyttiggjøres til damarbeidene. Massene legges ut som en tilbakefylling inn mot bruddveggene. Helningen varieres for å skape dynamikk i terrenget.

Bruddet istandsettes som en del av magasinområdet, der uttaksområdet kan danne en ny vik som gjenfylles med tilgjengelig vann ved anleggsslutt. Størrelsen på den nye viken vil avhenge av hvor mye arronderingsmasser man har tilgjengelig etter endt uttak. I denne tegningen er det tatt utgangspunkt i et stort masseoverskudd og den gjenstående viken i magasinanten blir relativt liten.

Behov for nedspregning av bruddkanter vurderes i anleggsfasen når endelig uttak nærmer seg slutten.

1. Høydesystem: NN2000
2. Ekvidistanse: 1 meter
3. Koordinatsystem: UTM sone 32

Tegningsnummer	Revisjon
0013	E02

E02	2024-05-14	For godkjenning hos myndigheter	Ragstr	Arnste	Egivar
B01	2023-08-31	For info/kommentar hos eksterne parter	Ragstr	Eiber	Egivar
Rev.	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontroll	Godkjent

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som fremgår nedenfor. Opphavretten tilhører Norconsult AS. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.

Statkraft Målestokk: @gjelder for A3 format) 1:2000

Aura Kraftanlegg
Dam Reinsvatn rehabilitering
Steinbrudd istandsetting

Norconsult		Oppdragsnummer	Tegningsnummer	Revisjon
		52108955	0013	E02
Område	Gruppe	Enhet	Komponent	Del

Oppdragsgiver Statkraft Energi AS
Oppdragsnr 52100955 Dokumentnr

Til: Statkraft Energi AS
Fra: Norconsult AS
Dato 2023-08-30

► Dam Reinsvatn - beskrivelse av naturmangfold

Innledning

I forbindelse med planlagt oppgradering av dam Reinsvatn, har det blitt gjennomført en kartlegging av naturverdier og tiltakets påvirkninger på disse. Reinsvatnet ligger omtrent 880 meter over havet i Sunndal kommune, i fjellområdet Sunndalsfjella. Reinsvatnet ble demt opp i forbindelse med etableringen av Aura kraftstasjon i 1953.

Tiltaksområdet ble befart og kartlagt for naturtyper etter Miljødirektoratets instruks for kartlegging av terrestrisk naturtyper etter NIN2 (Miljødirektoratet, 2022), av naturforvalter Hauk Liebe, den 3. oktober 2022. Forholdene for feltarbeid var gode. Det er også brukt eksisterende offentlig tilgjengelig informasjon fra Naturbase (Miljødirektoratet, 2023) og Artskart (Artsdatabanken, 2023). I tillegg til tiltaksområdet ved Reinsvatnet, ble potensielle anleggsplasser ved Holbuvatnet og Osvatnet undersøkt.

Veien fra Holbuvatnet til Reinsvatnet skal rustes opp i forbindelse med planlagte damarbeider, og denne ble befart den. 17. august 2023, Hovedfokus for denne befaringen var rødlistede plantearter.

Beskrivelse av naturmangfold

Reinsvatnet ligger på fjellet, på omtrent 880 meter, og over skoggrensen. Berggrunnen i tiltaksområdet er i stor grad dominert av fattige bergarter, som danner lite grunnlag for kalkkrevende vegetasjon. Tiltaksområdet er dominert av lavtvoksende vegetasjon som dvergbusker og lyng, med innslag av større busker og små trær i lite eksponerte områder. Det er også relativt store partier med nakent berg og lav. Enkelte partier er fuktige, da hovedsakelig som myrer og grunne dammer, men det er også innslag av snøleier. Det er tydelige tegn til menneskelig påvirkning i tiltaksområdet, og arealene som ligger nærmest dammen bærer preg av at stein og andre masser har blitt fjernet eller lagt til. Det går en enkel vei gjennom planområdet, som også benyttes som tursti.

Like nord for dammen ved Holbuvatnet er det flere småveier, med en liten åpen plass mellom. Denne åpne plassen er preget av tidligere anleggsvirksomhet, og underlaget er grus. Bakkevegetasjonen er dominert av krekling, gras og tørketolerante moser. Vierbusker står langs kanten av plassen. Det er ingen vesentlige naturverdier på plassen.

I nordenden av Osvatnet, nær dammen, er det et område som har blitt brukt som massetak og/eller steinbrudd. Det bærer sterkt preg av menneskelig påvirkning. Den flate delen av massetaket er grusdekt med lite vegetasjon, hovedsakelig mose og gras og myrull i fuktige partier. Skråningene i massetaket har tilnærmet sammenhengende bakkevegetasjon, med krekling, gras, urteplanter og små vierbusker. Det er ingen vesentlige naturverdier i massetaket.

Naturtyper

Det ble registrert tre lokaliteter med naturtyper etter Miljødirektoratets instruks M-2209 (Figur 2). To av disse naturtypelokalitetene er naturtypen «B3.1 Kalkfattig fjellhei, leside og tundra», hvorav den ene av disse er stor, og dekker over halvparten av det kartlagte arealet. Den tredje naturtypelokaliteten er «B4.1 Kalkfattig intermediær snøleie». Begge disse naturtypene er på rødlista for naturtyper, hvor B3.1 har status som nær truet (NT), og B4.1 har status som sårbar (VU). På grunn av rødlistingen er begge inkludert i kartleggingsinstruksen. Naturtypelokalitetene er i varierende grad påvirket av terrengbearbeiding i forbindelse med dammen.

Reinsvatnet dam Ø

Lokaliteten ligger inntil dammen, og er følgelig noe preget av menneskelig aktivitet. Den er kategorisert til naturtypen «B3.1 Kalkfattig fjellhei, leside og tundra». Rødlistearten moselyng (NT) ble funnet i lokaliteten. På grunn av slitasjen på lokaliteten får den «moderat tilstand».

Reinsvatnet dam V

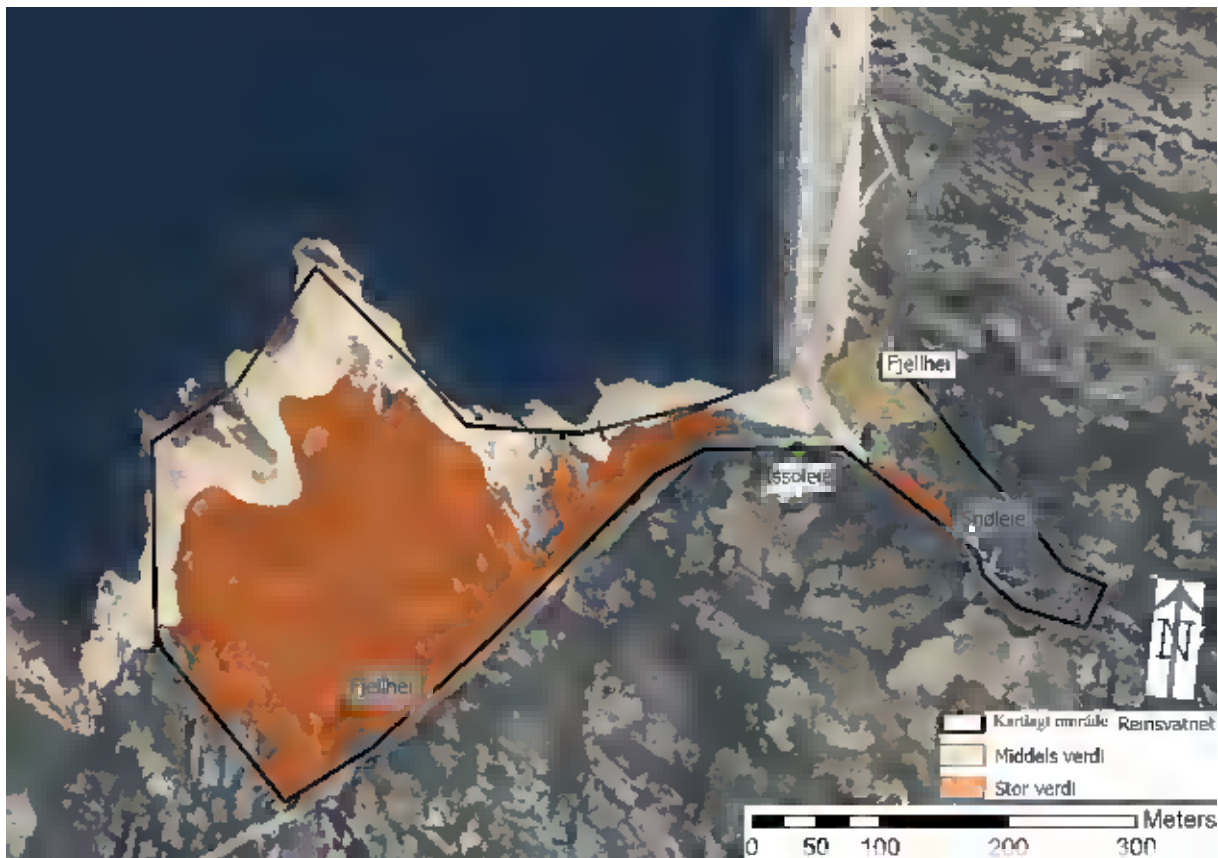
Dette er en stor naturtypelokalitet (over 60 000 m²) langs den sørlige bredden av Reinsvatnet. Den er kategorisert til naturtypen «B3.1 Kalkfattig fjellhei, leside og tundra», men inkluderer også noen myrlendte partier og nakent berg (Figur 1). Den avgrenses i sør av veien som går langs kanten av det kartlagte arealet, og er lite preget av slitasje. Den får derfor «god tilstand». Rødlistearten moselyng (NT) ble funnet i lokaliteten, og blåbær, krekling, stivstarr og dvergbjørk er svært vanlige arter. Det er også partier med lyse laver blant annet i slektene *Cladonia* og *Flavocetraria*. På grunn av lokalitetens størrelse, blir naturmangfoldet vurdert til stort i henhold til instruksen.

Reinsvatnet dam SØ

Lokaliteten er et snøleie («B4.1 Kalkfattig intermediær snøleie») (Figur 1). Den ligger mellom dammen og steinbrudd, og bærer preg av noe slitasje, og får derfor «moderat tilstand». Bakkevegetasjonen var i stor grad dominert av moser, med innslag av blant annet stivstarr og musøre. Rødlistearten moselyng (NT) ble funnet i lokaliteten.

Figur 0-1: Venstre: Snøleiet i naturtypelokaliteten Reinsvatnet Dam S. Høyre: Naturtypelokaliteten Reinsvatnet Dam V, med fjellhei innblandet mindre myrer og nakent berg. Demningen og eksisterende traktorvei i bakgrunnen.

Figur 0-2: Naturtypelokaliteter og truede arter i tiltaksområdet. Naturtypelokalitetene er fargekodet etter verdi i henhold til Miljødirektoratets veileder for konsekvensutredninger.

Artsforekomster

Tre rødlistede plantearter ble funnet i tiltaksområdet. Moselyng (NT) vokste mange steder og i relativt store antall spredt rundt i planområdet. Dette er en art som er knyttet til snøleier i fjellet, og er rødlistet fordi man forventer en populasjonsnedgang av arten på grunn av klimaendringer. Snøull (NT) ble funnet på noen få steder spredt i tiltaksområdet. Den er knyttet til snøleier og myrer i fjellet, og er rødlistet fordi man forventer en populasjonsnedgang av arten på grunn av klimaendringer. Issoleie (VU) ble funnet på et sted i tiltaksområdet, langs veien mot vest nærme dammen. Issoleie vokser blant annet i snøleier, og er rødlistet fordi man forventer en populasjonsnedgang av arten på grunn av klimaendringer.

Tiltaksområdet overlapper med leveområde for villrein (NT), i Snøhetta villreinområde. Området rundt Reinsvatnet er markert som både beiteområde og kalvingsområde. Se avsnitt om landskapsøkologiske verdier.

Det foreligger flere gamle og noen får nye observasjoner av rødlistede fuglearter i områdene rundt Reinsvatnet (Artsdatabanken, 2023). De nye observasjonene er av heilo (NT), som det er sannsynlig at bruker planområdet delvis som område for hekking og fødesøk. Ellers er det gamle (fra 1985) observasjoner av lappspurv (sterkt truet – EN), fiskemåke (VU) og gjøk (NT) ved Reinsvatnet.

Heilo er relativt vanlig i heiområder i fjellet, men den har hatt en bestandsnedgang de siste generasjonene, av uvisst årsak. Årsakene til nedgangen hos lappspurv er også usikre, men klimaendringer og redusert mattilgang i overvintringsområdene trekkes fram som mulige årsaker. Ettersom lappspurv ikke er observert i

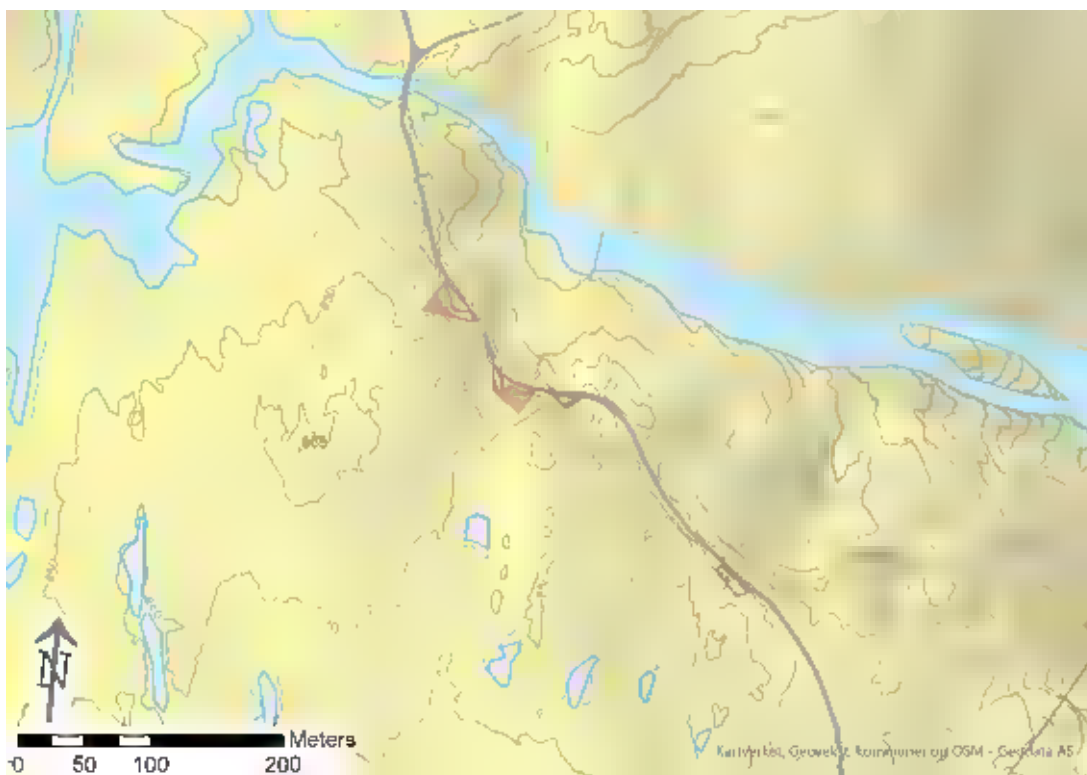
tiltaksområdet på mange år, og er knyttet til et vidt spekter av vegetasjonstyper i fjellet, er det få relevante tiltak som kan iverksettes i dette prosjektet.

Jerv (sterkt truet – EN) forekommer i fjellene rundt tiltaksområdet. Jerv unngår i stor grad områder med mye menneskelig aktivitet, og er heller ikke spesifikt avhengig av arealene rundt dammen, og vil i svært liten grad bli påvirket av tiltaket. Det er ingen andre sensitive arter som er kjent som forekommende i tiltaksområdet (Miljødirektoratet, 2023).

Veien Holbuvatnet - Reinsvatnet

Langs veien mellom Holbuvatnet og Reinsvatnet ble det ikke kartlagt naturtyper, men sett etter rødlistearter og deres livsmiljøer. Naturen langs store deler av denne veien er relativ ensartet. Strekingen mellom Reinsvatnet og brua over Reinsvasselva kan karakteriseres som fjellhei, med lite kalkkrevende, og dermed et relativt fattig artsmangfold, gjerne dominert av arter som krekling og stivstarr. På noen steder er det fuktigere partier, der bekker kommer ned fra dalsidene, med arter som blåtopp og myrull-arter. Den samme naturtypen er også til stede på det sørligste partiet, nærmest Holbuvatnet.

På strekingen like sør for Reinsvasselva er det svært bratt, og veien går forbi flere nordvendte skjæringer. Disse nordvendte skjæringene og små kløftene er fuktige, og steder der snøen ligger lenge utover våren. Dette danner snøleielignende områder med spesielle vekstbetingelser, og det er ikke alle plantearter som klarer å overleve. Arter som moselyng (NT) og snøbinnemose (VU) er tilpasset disse forholdene, er svært vanlige i snøleiene i området, og ble også funnet her (Figur 3). Snøull (NT) vokser i grøfta enkelte steder.

Figur 0-1: Veien mellom Holbuvatnet og Reinsvatnet. Strekingen like sør for Reinsvasselva er den som mest sannsynlig må oppgraderes ved bruk av sprenging. Røde polygoner viser forekomster av snøleier med rødlistede arter, som man bør etterstrebe å skåne.

Fisk

Det er en ørretstamme i Reinsvatnet, som reproducerer godt, men som er småvokst ettersom det sannsynligvis er for mange fisk sett i forhold til næringsgrunnlaget (NVE, 2007).

Verneområder, landskapsøkologiske verdier og geologisk arv

Verneområder

Reinsvatnet, Holbuvatnet og Osvatnet ligger i Torbudalen biotopvernområde, og tiltaksområdet ligger innenfor dette verneområdet. Eikesdalsvatnet landskapsvernområde omkranser Torbudalen biotopvernområde, men vil i liten grad bli direkte påvirket av tiltaket. Landskapsvernområdet ligger ikke innenfor den avsatte inngrepsgrensen.

Torbudalen biotopvernområde har som formål å sikre viktige trekkområder og binde sammen beite- og kalvingsområder for villreinen i Snøhetta-stammen. Det skal ikke iverksettes tiltak som kan forringe villreinen bruk av området, men forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til anleggsvirksomhet i verneområdet.

Landskapsøkologiske verdier

Beiteområdet og kalvingsområdet til villreinen som overlapper med tiltaksområdet er den viktigste landskapsøkologiske verdien. Beiteområdet er beskrevet som at det er i bruk hele året, mens kalvingsområdet er i bruk om våren. I tillegg går det et trekk gjennom området etter kalvinga. Mai og juni er de mest sårbare periodene for villreinen i dette området (Norsk villreinsenter pers. med.).

Geologisk arv

Deler av tiltaksområdet, nærmere bestemt steinbruddsområdet, overlapper med geostedet «Vikebotn». Dette består av morenebuer sammensatt av flere mindre morenerygger. Den østligste morenebuen, som geostedet skal inkludere og ivareta, ligger omtrent 1,5 kilometer nordvest for tiltaksområdet. Den faktiske geologiske arven i området blir altså ikke berørt av tiltaket.

Økosystemtjenester

Det er små myrområder i tiltaksområdet, og myrer gir flere økosystemtjenester. For det første holder de igjen vann ved store nedbørmengder, og dermed reduserer flomfare og erosjon nedstrøms. I tillegg binder myrene karbondioksid fra atmosfæren når torven bygger seg opp.

Myrene bidrar i planområdet med forsynende tjenester som jaktbart vilt i form av villrein og rype. Området gir også kunnskaps- og opplevelsestjenester i form av friluftsliv, ettersom det er et populært turområde.

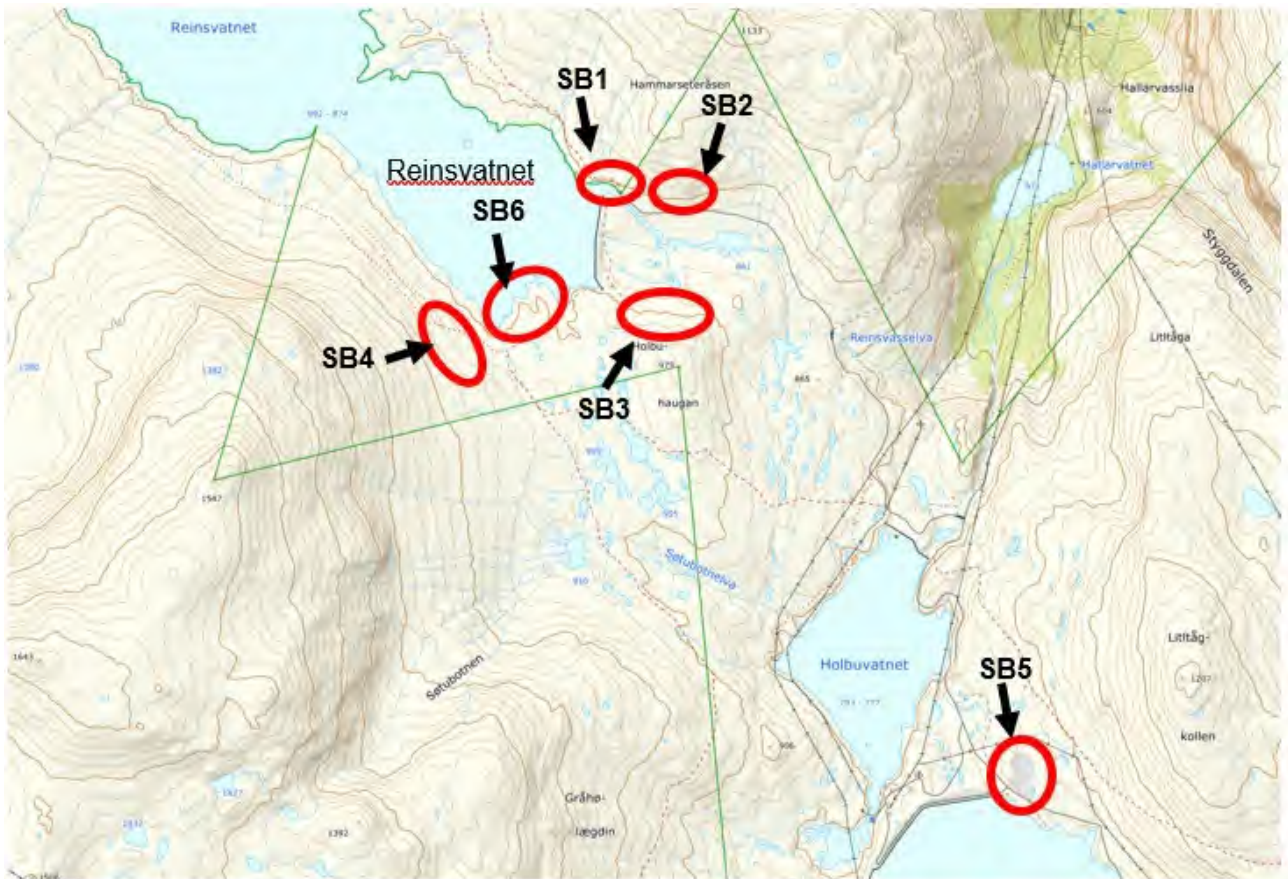
Konklusjon naturmangfold

De viktigste naturverdiene som blir berørt av tiltaket er knyttet til villrein, vegetasjon og naturtyper. Det er funnet tre rødlistede plantearter i området, hvor to av disse er knyttet til fuktig mark og til en viss grad til snøleier, som er en rødlistet naturtype. Kalvingsområdet for villrein bør legge føringer for anleggsperioden.

Virkinger av tiltaket

Steinbrudd

Det er planlagt å ta ut plastringsstein til dammen ved Reinsvatnet lokalt. I et forprosjekt ble det sett på flere (6) alternativer til steinbrudd (Figur 4: Vurderte lokaliteter for steinbrudd.).

Figur 0-1: Vurderte lokaliteter for steinbrudd.

Tre av disse ligger i allerede etablerte steinbrudd, to av dem ved Reinsvatnet (SB1 og SB3), og ett ved det nærliggende Osbuvatnet (SB5). En utvidelse av ett av disse vil kunne ha påvirkninger på lokalt artsmangfold, men har den fordelen at det blir totalt færre nye inngrep i fjellområdene. Alternativet ved Osbuvatnet (SB5) er trolig det beste med tanke på naturmangfold, men har lang transportvei. Et av alternativene (SB3) ligger helt inntil naturtypelokaliteten Reinsvatnet dam SØ, og en utvidelse av dette steinbruddet vestover vil kunne føre til forringelse eller tap av denne lokaliteten.

Et annet mulig steinbrudd ligger i vannkanten av Reinsvatnet, innenfor undersøkelsesområdet (SB6). Ved etablering av steinbrudd her vil det bli en reduksjon i kvalitet og areal på naturtypelokaliteten Reinsvatnet Dam V, som er en stor naturtypelokalitet med fjellhei. Dette er foreløpig den lokaliteten som er planlagt å benytte til steinuttak. Se figur 4 for plassering.

Vest for undersøkelsesområdet ligger en vurdert plassering av et steinbrudd, der det tidligere har blitt tatt ut morenemasser (SB4). Dette området er ikke kartlagt for naturmangfold, da det er lite sannsynlig at det blir åpnet masseuttak bher, men det er svært sannsynlig at det også vil være naturtypelokaliteter med naturtypen «B3 Fjellhei, leside og tundra» her. Ettersom det er et område med tidligere inngrep, kan dette område være gunstig å bruke til steinbrudd.

De to siste mulige plasseringene for steinbrudd, ligger nær hverandre ved flomløpskanalen ved dammens nordende (SB1 og SB2). Dette området er ikke kartlagt for naturtyper. Ett av disse (SB1) ble brukt til steinbrudd ved fornying av dammen i 1997/98. Lokaliteten er allerede sterkt preget av inngrep, og et steinbrudd her vil ha mindre negativ påvirkning på naturmangfoldet enn flere av de andre lokalitetene.

Det andre alternativet (SB2) er i dag vegetasjonsdekt, og vil trolig tilfredsstille kravene til en naturtype tilknyttet fjellet, som «B3 Fjellhei, leside og tundra». Et steinbrudd her vil ha større negativ påvirkning enn alternativene som ligger i et gammelt steinbrudd. Fordelen med disse to alternativene er at inngrepene samles rundt veien og dammen.

Det mest aktuelle området for steinbrudd ligger i et areal med naturtypelokaliteten «Fjellhei, leside og tundra». Dersom steinbruddet anlegges her, vil et areal tilsvarende steinbruddets utstrekning med naturtypen «Fjellhei, leside og tundra» forsvinne, og ta svært lang tid å restaurere, dersom dette er mulig.. Fjellhei, leside og tundra er en svært vanlig naturtype, som er truet først og fremst på grunn av klimaendringer, og ikke arealendringer, men tiltaket vil likevel redusere leveområdene for arter knyttet til dette habitatet. Noen forekomster av moselyng vil forsvinne.

Tabell 1: Prioriteringsrekkefølge for alternativer fra steinbrudd, rangert fra det mest foretrukne med utgangspunkt i naturmangfold, til det minst foretrukne

Prioritering	ID	Kommentar
1.	SB5	Tidligere steinbrudd ved Osbuvatnet. Ingen naturverdier. Lang transportvei.
2.	SB1	Tidligere steinbrudd ved Reinsvatnet
3.	SB3	Tidligere steinbrudd ved Reinsvatnet. Grenser til naturtypelokalitet.
4.	SB4	Tidligere massetak ved Reinsvatnet. Grenser trolig til naturtypelokalitet
5.	SB2	Ikke kartlagt, trolig naturtypelokalitet
6.	SB6	Kartlagt som naturtypelokalitet.

Riggområder

Det er behov for områder hvor man midlertidig kan plassere brakker og utstyr. Dette er midlertidige arealbeslag, og grunnet planlagt lokalisering blir det ikke behov for utfylling og planering.

Riggområdene planlegges lokalisert inntil eksisterende demning (Figur 5). De aktuelle arealene er allerede sterkt påvirket av tidligere anleggsarbeid, og det ble ikke registrert naturtypelokaliteter her. Disse arealene egner seg derfor godt til riggområder, og påvirkningen på lokalt naturmangfold vil bli svært liten.

Mellomlager

Både stein og morenemasser som skal brukes til restaurering av dammen må lagres. Dette krever store arealer. Gitt at terrenget ikke bearbejdes før massene lagres, og eventuelle gjenværende masser fjernes etterpå, vil mellomlagrene være midlertidige inngrep. Det vil være enklere å sørge for at lokal vegetasjon kan vokse tilbake der grove masser lagres, så eventuelle fine fraksjoner bør helst lagres i områder uten naturverdier.

Det forventes negative konsekvenser for lokal vegetasjon, og forekomster av noen av arter vil forsvinne, men det er sannsynlig at riggområdene vil revegetere fra eksisterende og nærliggende vegetasjon.

Det mest aktuelle arealet for mellomlagring er vist i Figur 5, og ligger vest for demningen. Dette mellomlagringsarealet er i naturtykelokaliteten Reinsvatnet Dam V. Mellomlagring her vil føre til en forringelse av naturverdiene i naturtypen «Fjellhei, leside, tundra». Naturverdiene kan komme tilbake på sikt, etter at tiltaket er gjennomført, men revegetering på fjellet tar lang tid, sannsynligvis flere tiår.

Et annet aktuelt areal for mellomlagring er i eksisterende steinbrudd sør for dammen. I dette tilfellet vil ikke naturverdier bli påvirket, så lenge man holder seg unna snøleiet i naturtykelokaliteten like ved. Dette området kan for eksempel brukes til mellomlagring av masser.

Figur 0-2: Arealbruksplan. Inngrepene består hovedsakelig av steinbrudd, arealer til mellomlagring og anleggsveier.

Figur 0-3. Oversiktskart over tiltaksområdet.

Midlertidige anleggsveier

Inne i selve tiltaksområdet er det planlagt å etablere to midlertidige veier på land.

Den vestligste av de to midlertidige veiene går til nytt steinbrudd og arealer for mellomlagring, vest i tiltaksområdet. Denne anleggsveien går gjennom en naturtypelokalitet med fjellhei, leside og tundra. Påvirkningen på lokalt naturmangfold som følge av veien blir i stor grad tilsvarende som for mellomlageret.

Den andre midlertidige anleggsveien går fra den sørlige enden av demningen og østover mot gammelt steinbrudd, som skal brukes som permanent deponi. Veien vil gå delvis gjennom naturtypelokaliteten «Reinsvatnet dam SØ», hvor det er et snøleie. Dette snøleiet har tynt jordsmonn og lavtvoksende vegetasjon bestående av mose og lave karplanter. Det er sårbart for bearbeiding og vil bruke lang tid på å bli restaurert. Deler av naturtypelokaliteten vil trolig forsvinne som følge av tiltaket.

Opprusting av veien fra Holbuvatnet til Reinsvatnet

Veien fra Holbuvatnet til Reinsvatnet må rustes opp, og noen steder utvides. Denne veien er 3,5 kilometer lang, men det er kun på enkelte steder den må rustes opp. Strekningen der veien må utvides ved sprenging er i hovedsak der veien går forbi bratte partier like sør for Reinsvasselva. Dette sammenfaller med strekningen der det er forekomster av snøleier med rødlistede arter planter og mose.

Alle de tre artene som er funnet i og ved snøleiene er arter som er svært vanlige i høyfjellet, men kun på fuktige steder. Alle de tre artene er rødlistede hovedsakelig på grunn av klimaendringer, som vil redusere arealene med sen utsmelting, og dermed redusere de mulige leveområdene for disse artene.

Tiltaket vil trolig redusere arealene med forekomster av disse artene noe, men det vil fremdeles være gode bestander av de tre artene i området rundt Reinsvatnet. Men hvis det er mulig bør man legge nye møtelommer på steder der det ikke er snøleier.

Figur 0-4: Snøleie med moselyng (NT) og snøbinnemose (VU) i den nordvendte skråningen på veistrekningen sør for Reinsvasselva.

Nedtapping av magasin

Det vil fremdeles stå igjen vann i magasinet under anleggsarbeidene. Vannstanden vil holdes over LRV i henhold til konsesjonen, og det vil derfor trolig ha små negative konsekvenser. Ettersom fiskebestanden er

stor, rekrutter godt og er småvokst, vil ikke en liten dødelighet blant fisk nødvendigvis være spesielt negativt for bestanden i dammen. Det vil trolig være mest negativt for de yngste årsklassene, og kan føre til at fiskebestanden mister noen årsklasser som følge av dødelighet blant ung fisk og dårlige gytemuligheter. Hensynet til fisk i Reinsvatnet er ikke omtalt i konsesjonsvilkårene. Dammen var tappet ned i forbindelse med inspeksjon i 2022.

For insekter og krepsdyr knyttet til den grunne sonen med vannplanter er tiltaket negativt, da dette habitatet midlertidig vil tørrlegges. Insekter og krepsdyr vil som regel rekolonisere sine habitater etter at dammen er fylt opp etter anleggsperioden er avsluttet, men nedtappingen kan redusere næringsgrunnlaget betydelig i de første årene etter anleggsarbeidet hvis bunndyr dør ut. Dette gjelder spesielt på områder med grunt vann.

Konsekvenser for villrein

Villrein er en art som først og fremst er sårbar for forstyrrelser i form av mennesker og maskiner som ferdes i fjellet. Når tiltaket er ferdigstilt, og den nye demningen er i driftsfasen, er det forventet at det nye damanlegget ikke vil føre til andre konsekvenser for villrein enn det som er tilfelle før opprustningen.

Anleggsfasen kan derimot påvirke villreinen til å sky området. Villreinen er spesielt sårbar i kalvingsperioden, ettersom simlene allerede er utsatt for stor fysisk belastning, og kalvene har liten forflytningsevne i starten. Både simler og kalver lever i stor grad på simlas fettreserver i denne perioden, og det er derfor vesentlig at de ikke blir nødt til å flytte seg mer enn absolutt nødvendig. Hvis anleggsarbeidet foregår i perioden da villreinen trekker gjennom området, kan de i verste fall ikke våge å passere anleggsområdet, og ikke komme seg til andre beiteområder. Dette kan være svært negativt både knyttet til beitetilgang og i verste fall gi økt forekomst av sykdommer som fotrâte hvis dyrene blir for lenge stående i samme område.

Anleggsarbeid i kalvings- og trekkperioden er svært negativt for villreinstammen i fjellområdet Anleggsarbeid på tider av året hvor villreinen i liten grad oppholder seg i nærheten, og da den er mer robust vil ha liten negativ konsekvens for dyrene. Anleggsarbeidet bør derfor ikke starte opp før 1. juli.

Skadereduserende tiltak

Unngå

Områder for rigg og mellomlagring

Det mest effektive tiltaket for å redusere skadene på naturmangfoldet i forbindelse med tiltaket er å bruke de arealene som er minst verdifulle for naturmangfoldet (se Tabell 1). De minst verdifulle arealene for naturmangfold, er de som ligger nær demningen, og som tidligere har blitt brukt i forbindelse med anleggsarbeid. Spesifikt gjelder dette arealer mellom demningen og veien som går nord-sør langs denne, men utenfor arealene med naturtypelokaliteter. I tillegg anbefales arealene helt i nordenden av demningen, hvor det er parkeringsplasser og flate grusarealer med lav verdi for biologisk mangfold.

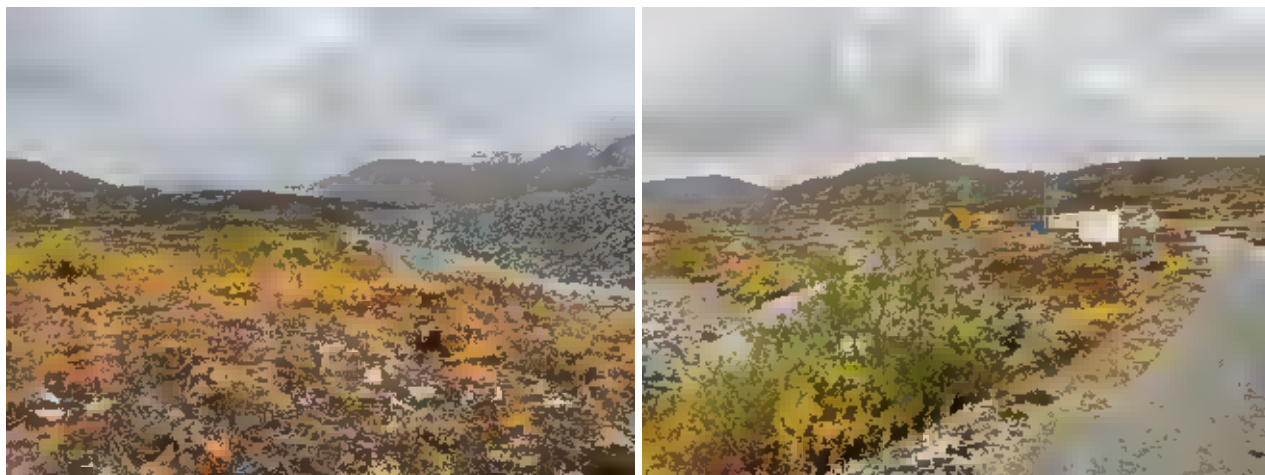
Hvis det må etableres permanente deponier for stein som ikke blir brukt, bør arealer med liten verdi for biologisk mangfold benyttes. Dette er i hovedsak de samme arealene som er aktuelle for rigg og mellomlager, i tillegg til de eksisterende steinbruddene ved Reinsvatnet og Osvatnet, samt arealene brukt for uttak av masser på vestsiden av Reinsvatnet. I tillegg er det en mulighet å deponere stein permanent i selve magasinet.

Anleggsveier

Det vil være behov for midlertidige anleggsveier for å komme fram til områder for rigg, anlegg og mellomlagring. Disse skal fjernes etter ferdig anleggsfase, og vegetasjonen skal tilbakeføres. Hvis man legger anleggsveien over nakent berg, blir det mindre arealer å restaurere.

Veien langs sørsiden av Reinsvatnet, mot de gamle massetakene, må trolig rustes opp. Om mulig bør man ta hensyn til lokaliteten med issoleie. Eventuelt flytte planten.

Den midlertidige anleggsveien som skal gå til det gamle steinbruddet bør legges så langt nord som mulig, altså vekk fra lokaliteten med snøleie.

Figur 0-1: Arealene foran demningen er allerede påvirket av tidligere anleggsarbeid, og er de arealene som først bør tas i bruk ved nye anleggsarbeider.

Opprusting av vei Holbuvatnet-Reinsvatnet

Man bør etterstrebe og utvide veien på steder der det ikke er snøleier, og det ikke forekommer rødlistede mose- og plantearter. De mest verdifulle områdene er avmerket i Figur 3.

Avbøte

Områder for rigg og mellomlagring

For å redusere omfanget av arealene som totalt blir berørt ved gjennomføringen av rehabilitering av dammen, er det fordelaktig hvis rigg- og anleggsområdene konsentreres nær allerede påvirket mark i nærheten av demningen. Øst for demningen er det relativt store arealer med nakent berg. Disse har mindre verdi for biologisk mangold enn vegeterte flater, og bør prioriteres til rigg, mellomlagring eller permanent deponi.

Tiltaket medfører risiko for avrenning av sedimenter og forurensing til Reinvasseelva. Dette bør hindres i størst mulig grad ved å redusere faren for uhellsutslipp fra anleggsmaskiner, og å ha rutiner for oppsamling

av avrenning fra rigg- og mellomagringsområder. Dette er en elv med få særlig verdifulle våtmarksområder (en lokalitet med åpen flommark), men som er lakseførende nederst mot Sunndalsøra.

Selv om det frarådes, kan det bli aktuelt å bruke fuktige arealer til midlertidige anleggsområder. Fuktige områder er sårbar for kjøring med tunge maskiner, noe som på sikt kan føre til erosjonsskader. For å begrense erosjonsskadene kan man dekke til myrområdene som skal kjøres på eller brukes til mellomlagring med solide matter.

Anleggsperiode med hensyn til villrein

For å redusere forstyrrelsene på villrein i størst mulig grad, bør anleggsarbeidet starte tidligst 1. juli (Norsk Villreinsenter pers. med., 2023). Med tanke på villreinen kan anleggsarbeidet fortsette utover høsten til snøen kommer.

Restaurere

Da dammer i lignende områder, som Elgsjøen og Tovatna ble rehabilitert, ble det lagt mye arbeid i å restaurere berørt natur, og de samme prinsippene er lagt til grunn her.

Områder for rigg og mellomlagring

Etter endt bruk av arealer for mellomlagring, bør disse arealene forsøkes å restaureres til nåværende situasjon, da det er sannsynlig at det har oppstått kjøreskader her. I fjellområder kan det ta lang tid før vegetasjonen vokser tilbake i områder som blir forstyrret, og prosessen med revegetering kan forskyndes ved å ta aktive grep.

Når mellomagringsområder for steinmasser etableres, skal det øverste laget med vegetasjon og jord (maks ca. 20 cm) skaves av og lagres på eget areal. Massene bør ikke lagres høyere enn 2 meter, for å unngå komprimering av jord. Deretter kan områdene etableres og brukes. Dette vil kreve at det er avsatt egne arealer for mellomlagring av toppmasser.

Etter avsluttet anleggsarbeid fjernes først alt av tilførte masser (stein, morenemasser eller underlag for brakker). Denne «skrapsteinen» kan legges tilbake i steinbruddet eller i permanent deponi. Hvis det finnes løsmasser etter at skrapsteinen er fjernet, bør denne luftes ved at den blir løftet på, slik at man unngår at det er komprimerte masser i området. Planter vil ha vanskeligere for å vokse i komprimerte masser enn i løsere masser. Etter at anleggstrafikken er avsluttet, blir de mellomlagrede vekstmassene lagt tilbake i anleggsområdene etter hvert som den siste gravemaskinen trekker seg ut av området. Disse massene bør legges ut slik at de dekker en størst mulig del av anleggsområdene. Det er sannsynlig at det ikke vil være nok mellomlagrede toppmasser til å dekke alle arealene som har blitt brukt i et tjukt lag, og i så fall bør de massene som er tilgjengelig fordeles tynt utover og delvis blandes inn med eventuelle løsmasser på stedet.

Steinbrudd

Dersom steinbruddene ikke lenger skal brukes etter endt anleggsperiode bør også disse restaureres. Dette gjøres ved samme prinsipper som for rigg og mellomlagring. Det øverste vekstlaget tas av og lagres før steinuttak begynner. Ved endt uttak legges vrakmasser tilbake i bruddområdet og vekstmasser legges tilbake på toppen som øverste lag.

Midlertidig anleggsvei

For å lykkes med restaurering av vegetasjon på den midlertidige anleggsveien, er det viktig å være klar over at vegetasjonen skal tilbake til veilinjens allerede fra starten av anleggsfasen.

Når anleggsveien etableres, skal det øverste laget med vegetasjon og jord (ca 20 cm) i hele veiens bredde skaves av og lagres på duk i ranker langs veien. Dersom veien går over nakent berg, er det ikke behov for å skave av noe. Rankene skal ikke være høyere enn 2 meter, for å unngå komprimering av jord. Deretter kan anleggsveien etableres og brukes. Etter at anleggstrafikken er avsluttet, blir disse massene lagt tilbake i veibanen etter hvert som den siste gravemaskinen trekker seg ut av området. Massene fordeles jevnt utover veien, men skal ikke komprimeres, flates til eller rettes ut, det kan gjerne bli tuete og «rotete».

Figur 0-2: Mellomlagring av toppmasser og vegetasjon på duk. Illustrasjonsfoto hentet fra Hagen (2012).

Vurdering av forholdet til naturmangfoldloven §§ 8-12

Tiltaksområdet er befart og naturtypekartlagt etter Miljødirektoratets instruks i september 2022, og tiltaksområdet er oversiktlig og lettgått. Kunnskapsgrunnlaget vurderes derfor til tilfredsstillende og at arbeidet som er gjort står i et rimelig forhold til tiltakets omfang i henhold til § 8. Siden kunnskapsgrunnlaget er godt, har føre-var-prinsippet i liten grad blitt brukt i vurderingene, men det ligger til grunn blant annet i anbefalingen om å skåne fuktige naturtyper, da disse har et høyt artsmangfold og kan huse flere rødlistede arter enn det som ble registrert.

Naturtypene som ble kartlagt er hyppig forekommende i regionen. «Fjellhei, leside og tundra» er svært utbredt, og er en naturtype som dekker meget store arealer over tregrensen i dette området. Både snøbinnemose, snøull, moselyng og issoleie er forholdsvis vanlige arter, som er knyttet til mer eller mindre fuktige partier i fjellet. Disse tre artene er i hovedsak truet av klimaendringer, og tiltaket vil i liten grad øke

den samlede belastningen på disse artene. Ettersom tiltaket er konsentrert rundt eksisterende inngrep vurderes tiltaket til å i liten grad legge ytterligere press på dyre- og fugleliv i fjellet. Det legges derfor til grunn at tiltaket ikke gir vesentlige bidrag til den samlede belastningen i henhold til § 10.

Det legges til grunn at tiltakshaver benytter miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder og tar kostnadene for å hindre eller begrense skadene på naturmangfold i henhold til §§ 11 og 12.

Referanser

Artsdatabanken. (2018). *Norsk rødliste for naturtyper 2018*. Hentet fra <https://www.artsdatabanken.no/rodlistefornaturtyper>

Artsdatabanken. (2021). *Norsk rødliste for arter 2021*. Artsdatabanken.

Artsdatabanken. (2023, 02 08). *Artskart*. Hentet fra www.artskart.artsdatabanken.no

Hagen, D., & Skrindo, A. (2010). *Håndbok i økologisk restaurering. Forebygging og rehabilitering av naturskader på vegetasjon og terreng*. Forsvarsbygg.

Miljødirektoratet. (2022). *M-2209 Kartleggingsinstruks. Kartlegging av terrestriske Naturtyper etter NiN2*.

Miljødirektoratet. (2023, 02 08). *Naturbase kart*. Hentet fra <https://geocortex01.miljodirektoratet.no/Html5Viewer/?viewer=naturbase>

Norsk Geologisk Undersøkelse. (2023, 02 08). *NGU*. Hentet fra Geologien i min kommune: <https://geo.ngu.no/kart/minkommune/>

Norsk Villreinsenter pers. med. (2023, 05 10). Villrein ved Reinsvatnet.

NVE. (2007). *Statkraft Energi AS – Aurareguleringene. Revisjon av konsesjonsvilkår. NVEs innstilling*.

J01	2023-08-30	For bruk	HAULIE	TOISD	EGIVAR
Versjon	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontrollert	Godkjent

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som dokumentet omhandler. Opphavsretten tilhører Norconsult AS. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.

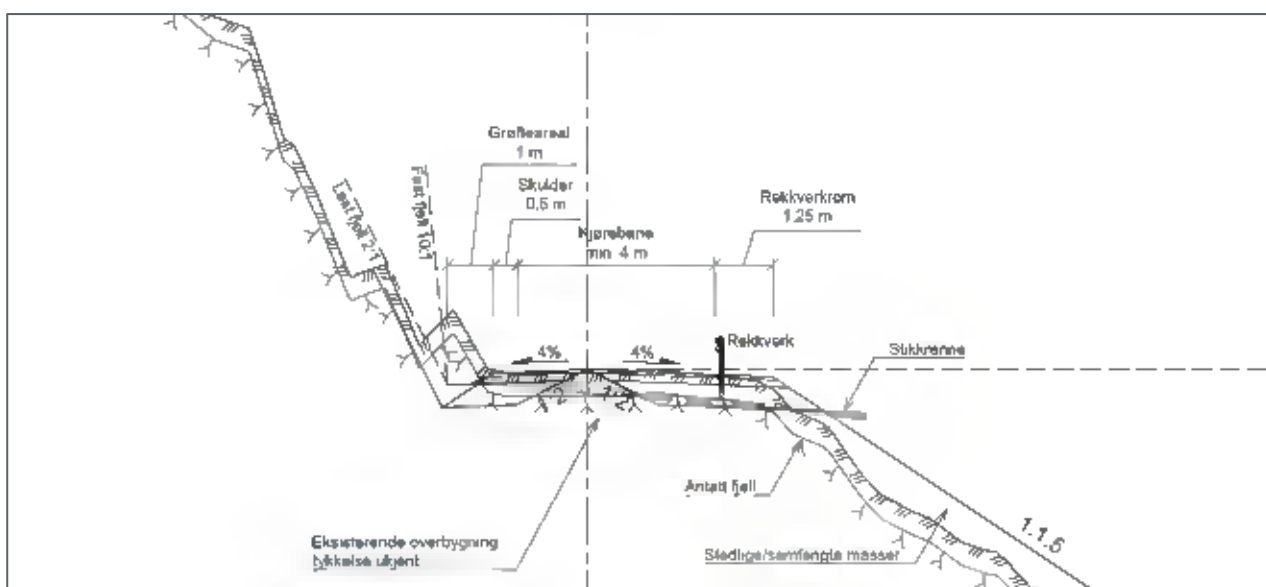
Veien vil oppgraderes tilsvarende veiklasse 4 – sommerbilvei for tømmerbil med henger. De første 1,7 km av veien vil total bredde på kjørebane være 5,5 meter. Resten av veistrekningen opp til dam Reinsvatn vil ha en bredde på ca. 4 meter, med ekstra bredde i svinger og ved møteplasser. Bakgrunnen for at deler av veien oppgraderes med bredere kjørebane er at Statkraft planlegger å oppgradere og utvide Aura kraftverk - Prosjekt Aura Redesign. Prosjektet innebærer bygging av en ny vannvei (tilløpstunnel). En stor del av tunnelmassene fra tilløpstunnelen er planlagt transportert ut fra et planlagt tverrslag ved Reinvasselva til et planlagt deponi ved Holbuvatn. Dette setter krav til veiens bredde og standard, og det er ønskelig å samordne damprosjektet og Aura Redesign når det kommer til veioppgraderingen.

Hovedprinsipp for å utvide veien vil bli ved å anlegge fylling ut mot dalsiden. På denne måten vil man unngå dominerende fjellskjæringer, i tillegg til at man berører kartlagte snøleier i minst mulig grad. For noen områder vil det likevel bli behov for å utvide ved å sprengne inn i fjellsiden/pigge vekk mindre bergpartier (se snitt i figur 2). Dette gjelder i områder med bratt sideterreng der man har ønsket å ta ned størrelsen på veifylling (figur 3), og i partier med utstikkende fjellknauser som hindrer sikt i svinger.

For at veien skal tåle økt belastning vil veikroppen bygges opp med nytt bære- og slitelag. Det vil benyttes steinmasser fra magasinsonen i Reinsvatn, samt fra området rett nedstrøms overløpsterskelen i dette arbeidet. Ved oppstrøms og nedstrøms side av overløpsdammen ligger partier med vrakmasser fra tidligere steinuttak (se plassering i figur 4). I tillegg kan det bli behov for å benytte utsprengte steinmasser fra veibyggingen til formålet. Det vil etableres knuse- og sorteringsverk ved dammen som vil benyttes til å opparbeide massene til egnede fraksjoner. Det er estimert at veioppgraderingen vil kreve totalt ca. 25 000 am³ med steinmasser i ulike fraksjoner.

Veinfrastruktur som autovern, siktlinjer, møteplasser, skilting mv. oppgraderes på hele strekningen. Autovern vil kun settes opp der det er behov, da dette kan skape hindringer for villrein som passerer området. Type autovern er ikke besluttet, men det vil trolig bli av tilsvarende type som er benyttet langs Aursjøvegen. På noen partier kan det også bli aktuelt å sette opp stabbesteiner på veiskulderen. Dagens møteplasser utvides, i tillegg til at det etableres nye møteplasser langs veitraseen (se prinsipp for etablering av møteplass i figur 5). Omfang av skilting for møteplasser vil vurderes ut ifra hva som er hensiktsmessig.

For håndtering av overvann vil eksisterende grøfter utbedres og stikkrenner byttes ut der det er behov.

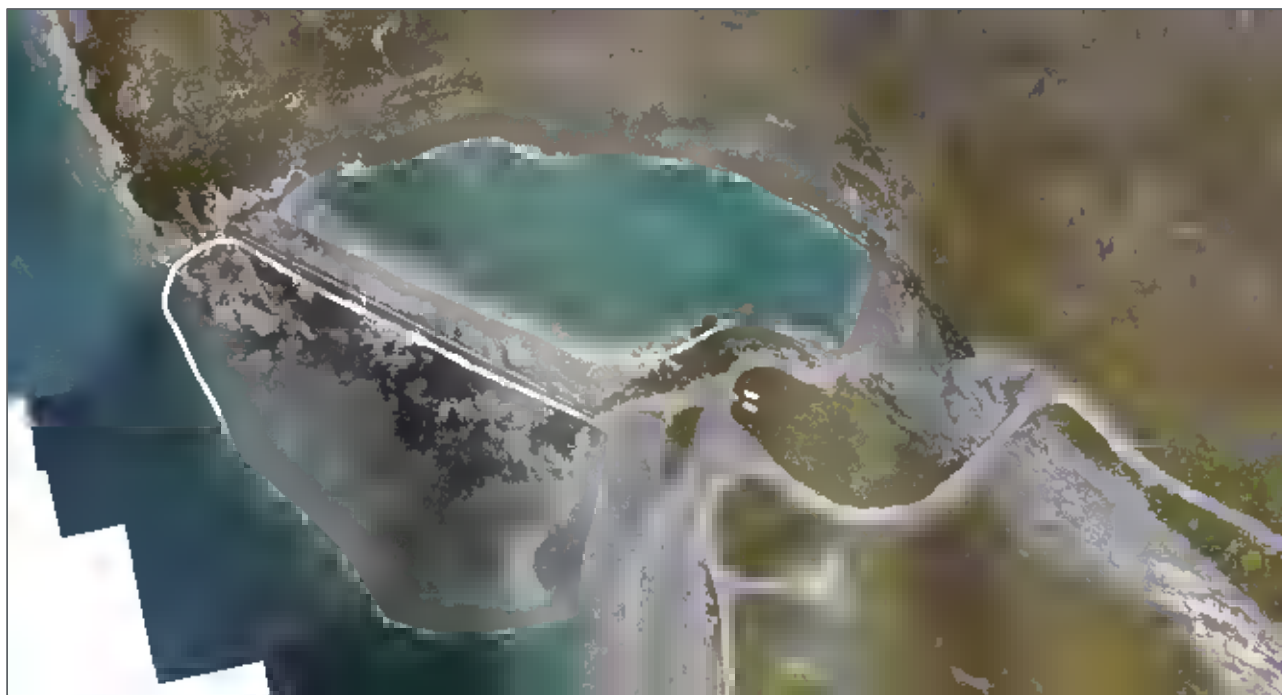

Figur 2. Prinsippsnitt for veitvidelse med skjæring og fylling. Rekkverk og stikkrenne er også markert i snitt.

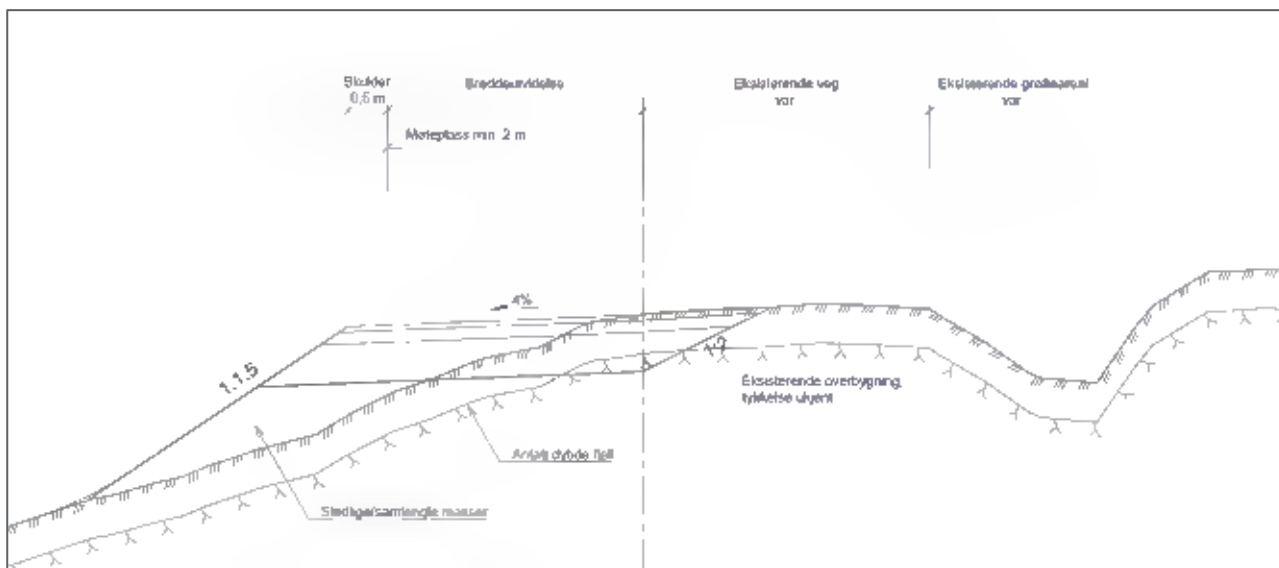

Figur 3. Område langs veien der det etableres fylling ut mot dalsiden, i tillegg til at man utvider inn mot fjellsiden. Omtrentlig veiutvidelse og størrelse på fylling er skissert inn på bildet.

Figur 4. Dronebilde av området ved overløpsdammen der det ligger steinmasser i magasinsonen som vil bli benyttet til oppgradering av veien. Inngrepsgrensen på nordsiden av overløpskanalen følger langsmed grensen for Eikedalsvatnet landskapsvernområde. Landskapsvernområdet vil ikke bli berørt av tiltaket.

Figur 5. Prinsippsnitt for breddeutvidelse ved møteplass som etableres med fylling.

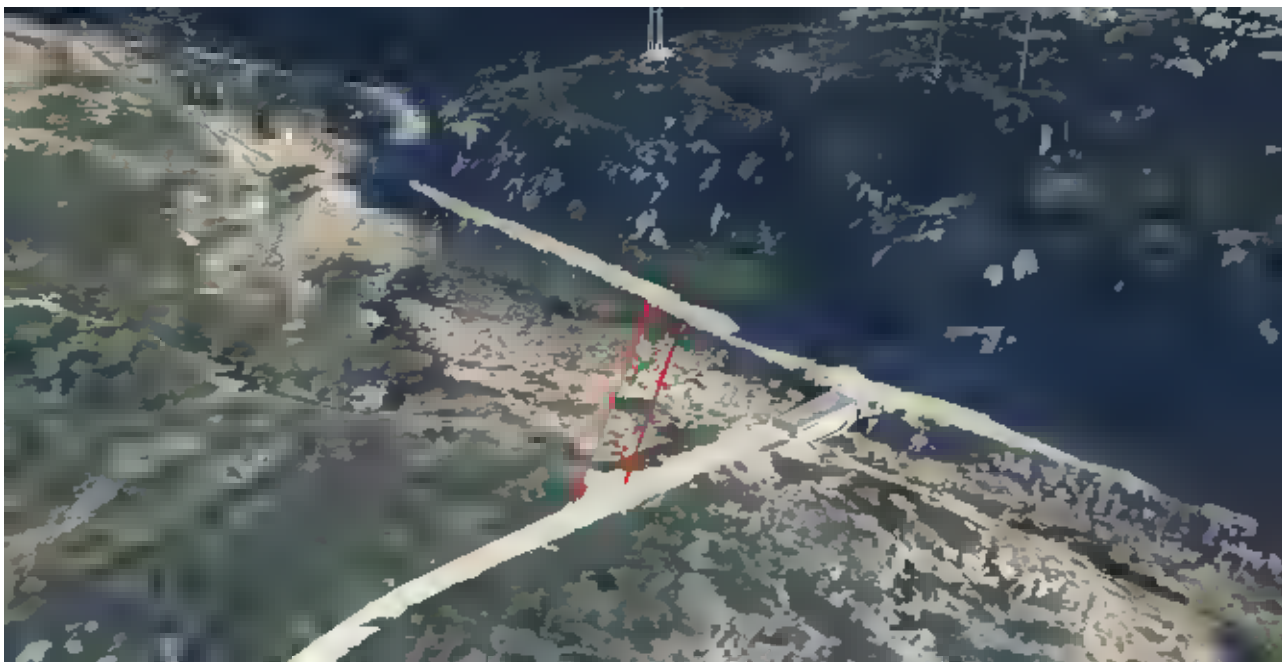
Midlertidige veier/kjøretraseer

For elvekryssingene ved Litledalselva og Reinsvasselva er det vurdert at dagens veibroer ikke bør benyttes til tyngre transport i damprosjektet. I stedet er det planlagt å anlegge midlertidige omkjøringer på siden av hver av veibroene som vil benyttes i anleggsfasen. Veiene etableres ved at det legges ut en fylling med maks helning 1:2 (se omtrentlig plassering av fyllinger i figur 6 og figur 7).

Siden fyllingene krysser elveleier vil fyllingene anlegges med kulvert gjennom for å slippe lokaltilsg forbi. Litledalselva og Reinsvasselva ligger nedstrøms henholdsvis dam Holbuvatn og dam Reinsvatn, og på grunn av reguleringen er det sjeldent store vannmengder i elveleiene. Dersom overløp og/eller tapping inntreffer kan det likevel komme større mengder vann. Ved prognosert overløp/tapping vil man iverksette tiltak for å hindre utvasking av veifyllinga, eksempelvis midlertidig bortgraving av fyllinga i flomperioden.

Ved anleggsslutt fjernes de tilkjørte massene som er benyttet til å etablere fyllingene, og disse legges tilbake igjen i magasinsonen til Reinsvatnet eller benyttes i arrondering av steinbrudd dersom det er behov for mer masser.

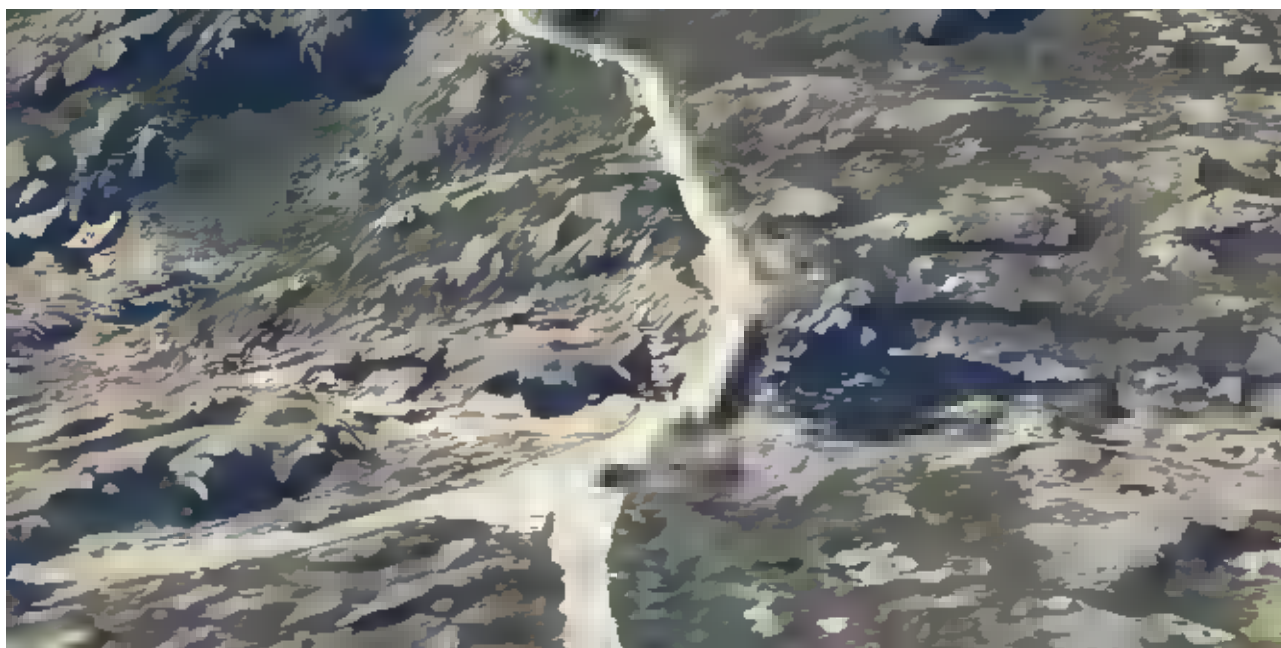
Der veien utvides i bratt sideterreng vil det anlegges midlertidige veier/faringer for tilkomst nedenfra. På denne måten vil man kunne bygge opp fyllingene på en mer kontrollert måte nedenfra og opp. Omtrentlige kjøretraseer er vist i arealbruksplan, men endelig trasé vil tilpasses på stedet etter terrengforholdene. Tilkjorte masser som benyttes til å etablere veiene vil fjernes ved anleggsslutt for veiarbeidene.

Figur 6. Midlertidig omlegging på nedsiden av bro som krysser Litledalselva, nedstrøms dam Holbuvatn (bilde: Norkart 3D-løsning).

Figur 7. Midlertidig veiomlegging på oversiden av bro som krysser Reinsvasselva, nedstrøms dam Reinsvatn. Bildet er tatt på et tidspunkt med full vannføring i elva.

Figur 8. Bilde fra Norkart sin 3D-løsning som viser Reinvasseelva med liten vannføring.

Landskapstilpasning og istandsetting

Deler av veitraseen går i sidebratt terreng og her vil fokus være å tilpasse løsningen for å unngå dominerende fyllinger og skjæringer som kan gi negative landskapsvirkninger. Fyllinger skal legges slake nok til at de er tilstrekkelig stabile for å hindre utrasing, og anlegges med maks helning 1:1,5.

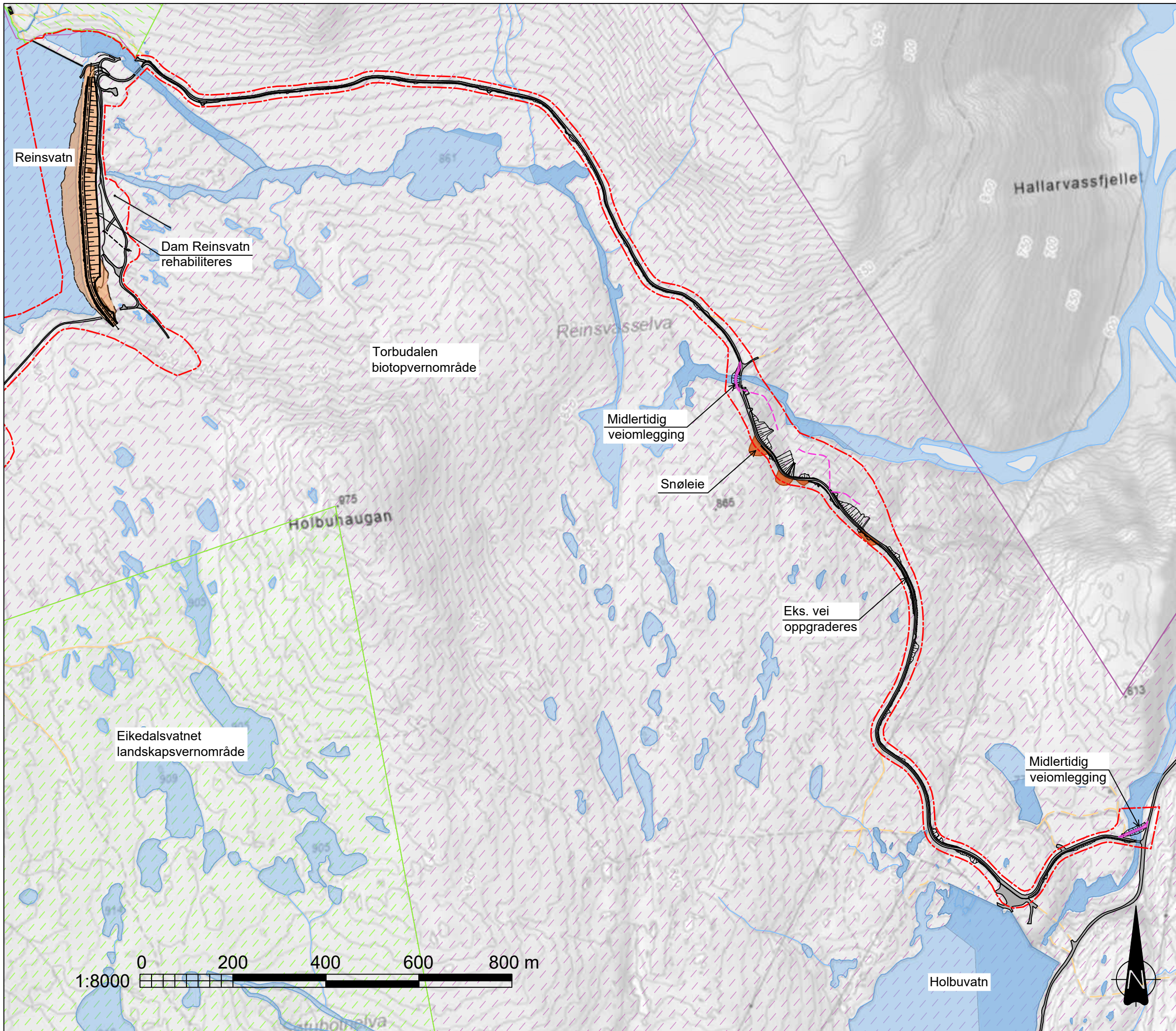
Der hvor det er tilstrekkelig overdekning av toppmasser, skal toppmassene langs veiprofilen på berørte arealer skaves av før veiarbeidene begynner. Massene lagres i ranker langs veien på egnet sted. Landskapet er skrint, og det er antakelig lite revegeteringsmasser. Det er derfor viktig at man tar godt vare på det som er av tilgjengelige toppmasser på de arealene som blir berørt. Naturstein i terrenget vil også bli fraktet til mellomager for senere bruk i istandsetting av sideareal langs veien. Disse lagres med vegetasjonskledd side opp.

Etter ferdigstilling av veien skal tilgrensende områder rundt arronderes med stedlige masser, slik at det blir jevne overganger mellom berørt og uberørt terreng. Toppjord legges på som det øverste laget, disse skal ikke komprimeres eller gattes til. Dersom man har for lite toppjord til å dekke til hele områder vil man vurdere flekkvis utlegging i prioriterte områder.

E03	2025-02-24	For godkjenning hos myndigheter	Ragstr	Egivar	Egivar
E02	2025-02-21	For godkjenning hos myndigheter	Ragstr	Egivar	Egivar
D01	2025-02-14	For godkjenning hos oppdragsgiver	Ragstr	Eiber	Egivar
Versjon	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontrollert	Godkjent

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult som del av det oppdraget som dokumentet omhandler. Opphavsretten tilhører Norconsult. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.

TEGNFORKLARING

- Inngrepsgrense
- Rehabilitering dam
- Eksisterende tursti
- Eikedalsvatnet landskapsvernområde
- Torbudalen biotopvernområde
- Snøleie med rødlistede arter
- Midlertidig kjøretrasé

Tegningsnummer 0010	Revisjon E05
-------------------------------	------------------------

Bakgrunnskart: Kartverket, Geovekst, kommuner og OSM - Geodata AS

Rev	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontroll	Godkjent
E05	2025-02-24	For godkjenning hos myndigheter	Ragstr	Egivar	Egivar
E04	2025-02-21	For godkjenning hos myndigheter	Ragstr	Egivar	Egivar
E03	2025-02-11	For godkjenning hos myndigheter	Ragstr	Egivar	Egivar
E02	2024-05-14	For godkjenning hos myndigheter	Ragstr	Arnste	Egivar
B01	2023-08-31	For info/kommentar hos eksterne parter	Ragstr	Eiber	Egivar

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som fremgår nedenfor. Opphavstittel: Aura Kraftanlegg. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.

Statkraft Målestokk (gjelder for A3-format)
1:8000

Aura Kraftanlegg
 Dam Reinsvatn rehabilitering
 Arealbruksplan
 Oversiktskart - veioppgradering

Norconsult		Oppdragsnummer 52108955	Tegningsnummer 0010	Revisjon E05
Område	Gruppe	Enhet	Komponent	Del
-	-	-	-	-
Format	Journalnummer	Rev		
-	-	-		

TEGNFORKLARING

- Inngrepsgrense
- Rehabilitering dam
- Eksisterende damkant
- Riggareal
- Mellomlagringsareal
- Steinbrudd
- Istandsetting av gammelt steinbrudd
- Midlertidig vei
- Eiendomsgrense
- Eksisterende tursti
- Eikedalsvatnet landskapsvernområde*

Naturtyper:

- Middels verdi
- Stor verdi

Tegningsnummer	Revisjon
0011	E06

*Øvrig område på kartet som ikke er omfattet av landskapsvernområde ligger innenfor Torbudalen biotopvernområde.

1. Koordinatsystem: UTM 32
2. Høydesystem: NN2000
3. Ekvidistanse: 1 meter

Rev	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontroll	Godkjent
E06	2025-02-24	For godkjenning hos myndigheter	Ragstr	Egivar	Egivar
E05	2025-02-11	For godkjenning hos myndigheter	Ragstr	Egivar	Egivar
E04	2024-05-14	For godkjenning hos myndigheter	Ragstr	Arnste	Egivar
B03	2024-03-22	For info/kommentar hos eksterne parter	Ragstr	Eiber	Egivar
B02	2024-08-31	For info/kommentar hos eksterne parter	Ragstr	Eiber	Egivar
B01	2022-11-25	For info/kommentar hos eksterne parter	Ragstr	Amste/Dagbo	Egivar

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som fremgår nedenfor. Opphavshaveren libere Norconsult AS. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.

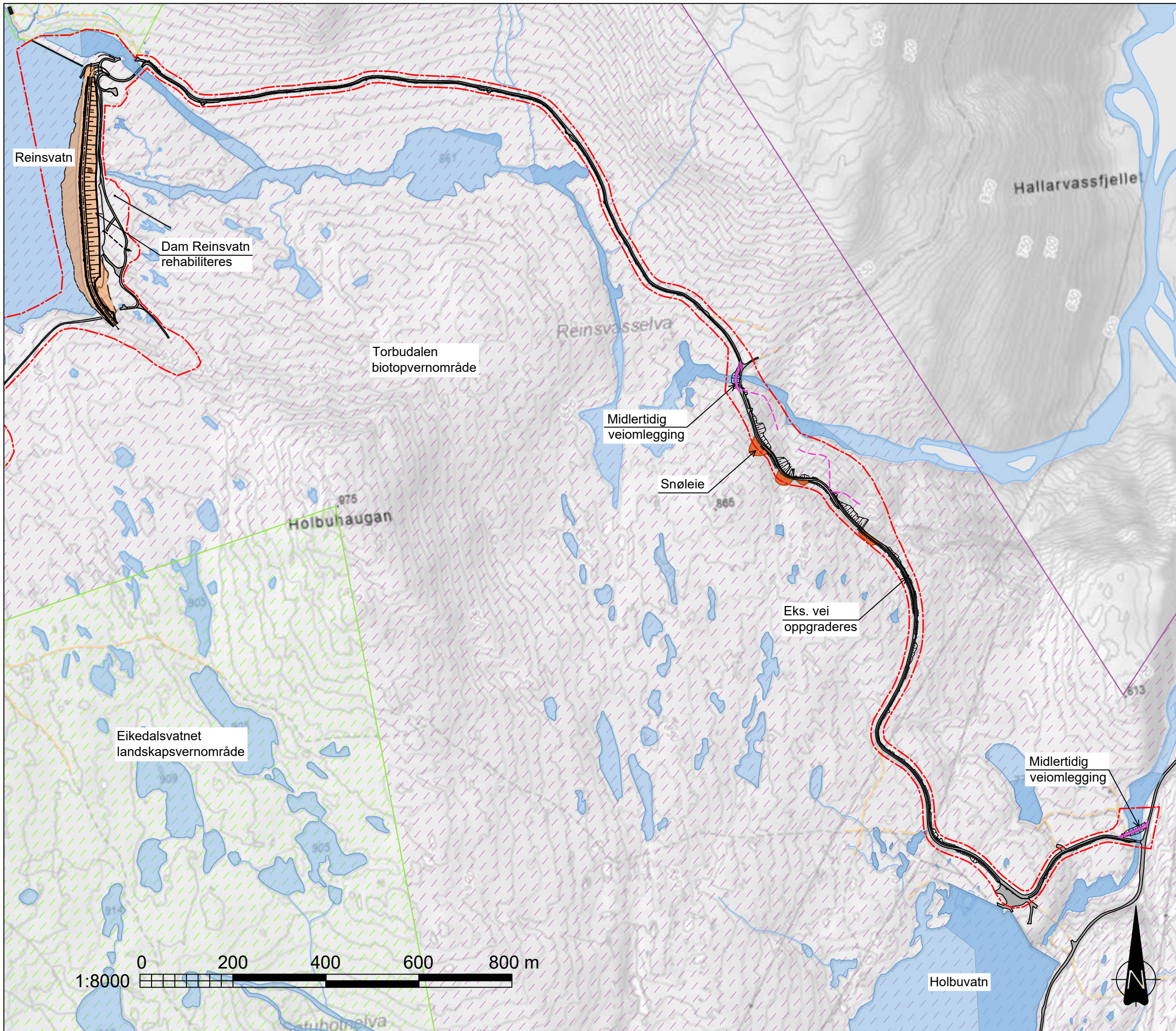
Målestokk (gjelder for A3 format)

1:3500

Aura Kraftanlegg
 Dam Reinsvatn rehabilitering
 Arealbruksplan

Norconsult		Oppdragsnummer	Tegningsnummer	Revisjon
		52108955	0011	E06
Område	Gruppe	Enhet	Komponent	Del
-	-	-	-	-
Format	Journalnummer	Rev		
-	-	-		

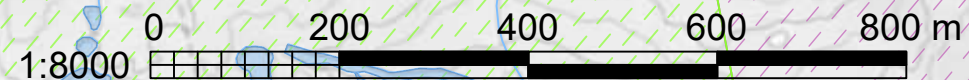

TEGNFORKLARING

- Inngrepsgrense
- Rehabilitering dam
- Eksisterende tursti
- Eikedalsvatnet landskapsvernområde
- Torbudalen biotopvernområde
- Snøleie med rødlistede arter
- Midlertidig kjøretrasé

Tegningnummer 0010	Revisjon E03
------------------------------	------------------------

Bakgrunnskart: Kartverket, Geovekst, kommuner og OSM - Geodata AS

E03	2025-02-11	For godkjenning hos myndigheter	Ragstr	Egivar	Egivar
E02	2024-05-14	For godkjenning hos myndigheter	Ragstr	Arnste	Egivar
B01	2023-08-31	For info/kommentar hos eksterne parter	Ragstr	Eiber	Egivar
Rev.	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontroll	Godkjent

Statkraft Målestokk (gjelder for A3 format)
1:8000

Aura Kraftanlegg
 Dam Reinsvatn rehabilitering
 Arealbruksplan
 Oversiktskart - veioppgradering

Norconsult		Oppdragsnummer 52108955	Tegningnummer 0010	Revisjon E03
Område	Gruppe	Enhet	Komponent	Del
-	-	-	-	-
Format	Journalnummer	Rev.		
-	-	-		

Arkivsaksnummer: 2024/12604-0

Saksbehandler: Eirin Berge

Dato: 26.03.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Dovrefjell nasjonalparkstyre	10/2025	04.04.2025

Sak - Søknad om riving og oppføring av jaktbu i Dovrefjell-Sundalsfjella NP - Oppdal kommune gbnr 356/1/188

Innstilling fra forvalter

Dovrefjell nasjonalparkstyre viser til søknad om riving av eksisterende jaktbu og oppføring av ny bu/hytte fra Tor Snøve, Jan Løkken, Terje Volden og Terje Strand, datert 7.10.2024 og gir tillatelse til riving av eksisterende jaktbu og oppføring av ny bu/hytte med bebygd areal inntil 18,14 kvm som inkluderer utedo.

Vedtaket er gjort med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48, 1.ledd, 1.alternativ og begrunnelsen for vedtaket er at omsøkt tiltak ikke er vurdert å stride mot verneformål eller å utvide rammen for vernevedtaket. Tiltaket har begrenset areal og økt overnattingskapasitet med en sengeplass er ikke vurdert å gi en presedens som samlet vil kunne påvirke verneverdiene nevneverdig.

Følgende vilkår gjelder:

1. Ny bygning skal ha et bebygd areal (BYA) på maksimal 18,14 kvm
2. Mønehøyde skal ikke overstige 3 meter, og gesimshøyde skal ikke overstige 2,2 meter målt fra topp bunnsvill jf. figur 4 i saken.
3. Farger og materialer på pipe, kledning, tak, dør, vindusomramminger og vinduer inkl sprosser skal være dempet som brun og grå og ingen sterke kontaster slik som hvitt.
4. For å unngå refleksjon skal takmateriale være matt, importert torv er ikke tillatt (ev uttak torv fra verneområdet må omsøkes)
5. Det skal ikke gjøres terrenginngrep og stedegne steiner/gjenbruk fra eksisterende bygning skal nyttes som underlag til hytta. Stein fra gamle varder, hustuffer, fangstgroper, buestillinger og ledegjerder er fredet og må stå i fred.
6. Ny bygning skal ligge på kote 1270 moh jf. figur 4 i saken.
7. Rivningsvirke og avfall skal bringes ut av verneområdet senest når ny bu/hytte er ferdigstil. Kun rent, ubehandlet trevirke kan nyttes som ev brensel i ovn på bua/hytta.
8. Tillatelsen er gyldig inntil 3 år fra vedtaksdato.
9. Når tiltaket er ferdigstilt skal det sendes bilder av bygningen 4 sider til nasjonalparkstyret.

Dokumenter i saken

- Vedlegg:
  - 1 Søknad om dispensasjon - riving og oppføring av ny jakthytte (Bøndenesbua).pdf
  - 2 Tegninger.pdf
  - 3 Bilder.pdf
  - 4 Situasjonsplan_356_1_188.pdf
  - 5 Utdypende kommentarer Fylkeskommunen i Trøndelag - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - riving og nyoppføring av jaktbu - 356/1/188 - Snøfjellstjønnevegen 806 - Tor Snøve

- 6 Sak 41A 2024.pdf, Oppdal bygdeallmenning
- 7 Villreutvalget E-postsak vedr. Høring 356-1-188 Oppdal kommune – Riving og oppføring av ny jakthytte - Åmotsryggen – Bøndenesbua-vedtak.pdf

- 8 Villreutvalget prinsipiell sak - Vedtak sak. 10- byggesaker, buer Åmotsdalen.pdf
- 9 Protokoll fra villreinnemndsmøte - 100225.pdf - sak 12

Ikke lagt ved:

- Retningslinjer for vurdering av presedens i byggesaker etter naturmangfoldloven § 48, fra Klima- og miljødepartementet 02.05.2015

Saksopplysninger

Eiere av en jaktbu søker om å rive eksisterende jaktbu og oppføre ny bu/hytte. Det er til sammen 4 eiere som i det videre omtales som «tiltakshaver». Søknad ble oversendt fra Oppdal kommune og er journalført i vårt arkiv den 8.november 2024. Det ble etterspurt tilleggsopplysninger som ble mottatt den 14.1.2025.

Eksisterende jaktbu (Bøndenesbua) ligger i Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark, i Oppdal kommune, Oppdal bygdeallmenning gbnr 356/1, fnr.188, se kartutsnitt i fig 1 under. Jaktbua ligger vegløst til på Åmotsdalsryggen. Ifølge tiltakshaver ble den bygd først på 50-tallet og har blitt benyttet som jaktbu og det har gjennom årene vært lite eller intet vedlikehold.

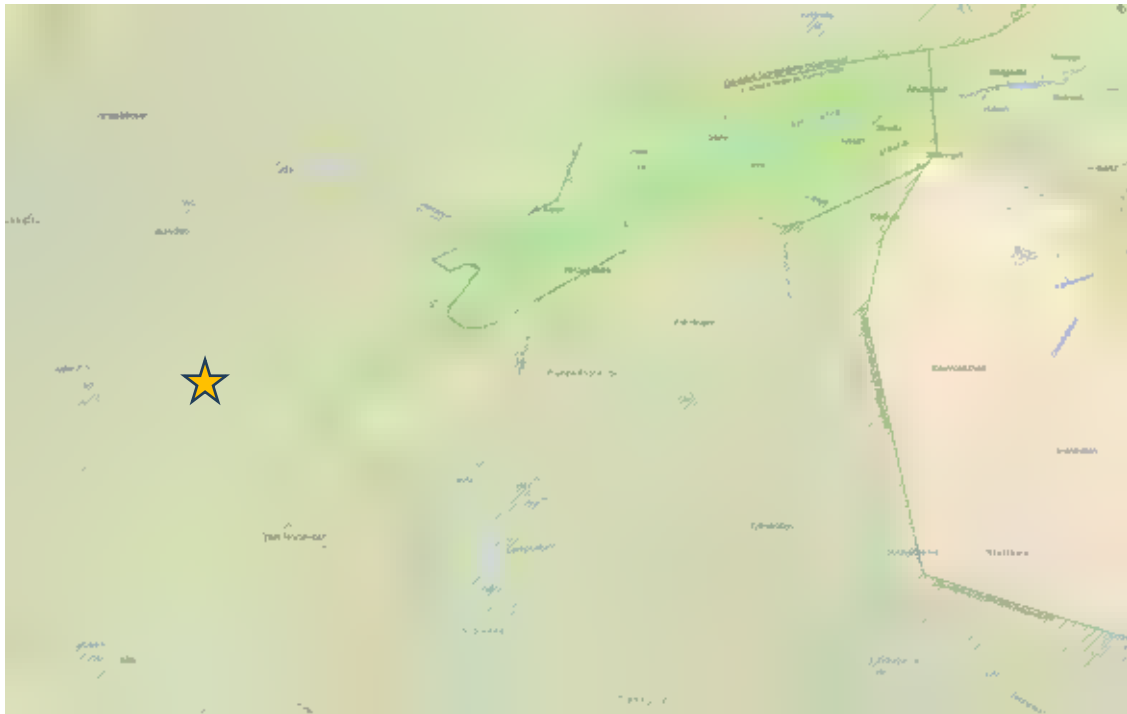

Fig. 1: Kartutsnitt som viser ca. buas plassering i nasjonalparken (markert med gul stjerne). Mørk grønn skravur viser nasjonalpark.

Eksisterende jaktbu er av gammel standard, det er trangt om plassen og sengelengden på de 3 eksisterende sengene er kun 175 cm. Underdelen av hytta er preget av store råteskader og dette gjør det utfordrende med restaurering skriver tiltakseøver. Det eksisterer heller ikke toalettmuligheter på bua ihht opplysninger gitt i søknad og søknaden inkluderer derfor utedo som del av ny bygning.

Fig 2: Bilder av Bøndenes bua fra bildearkivet i GisLink karttjeneste.

Fig. 3: Bilde av Bøndens bua vedlagt i søknad.

Tiltakshaver søker derfor om å rive eksisterende jaktbu på 17 kvm BYA og oppføre ny bygning som også inkluderer utedo. Dette medfører at totalt BYA på ny bygning vil bli 18,14 kvm, altså en begrenset økning av det bebygde arealet. Ny bygning skal ha samme bruk som eksisterende jaktbu, som tilholdssted under jakt og fiske. Ny bygning skal ha trekledning i mørk brun farge, vindusomramming i samme mørke brune farge men vindu og sprosser er omsøkt hvite. Tak i svart stål/aluminium. Lokal stein skal brukes som underlag for ny bygning og det skal ikke oppføres grunnmur eller ringmur utover dette.

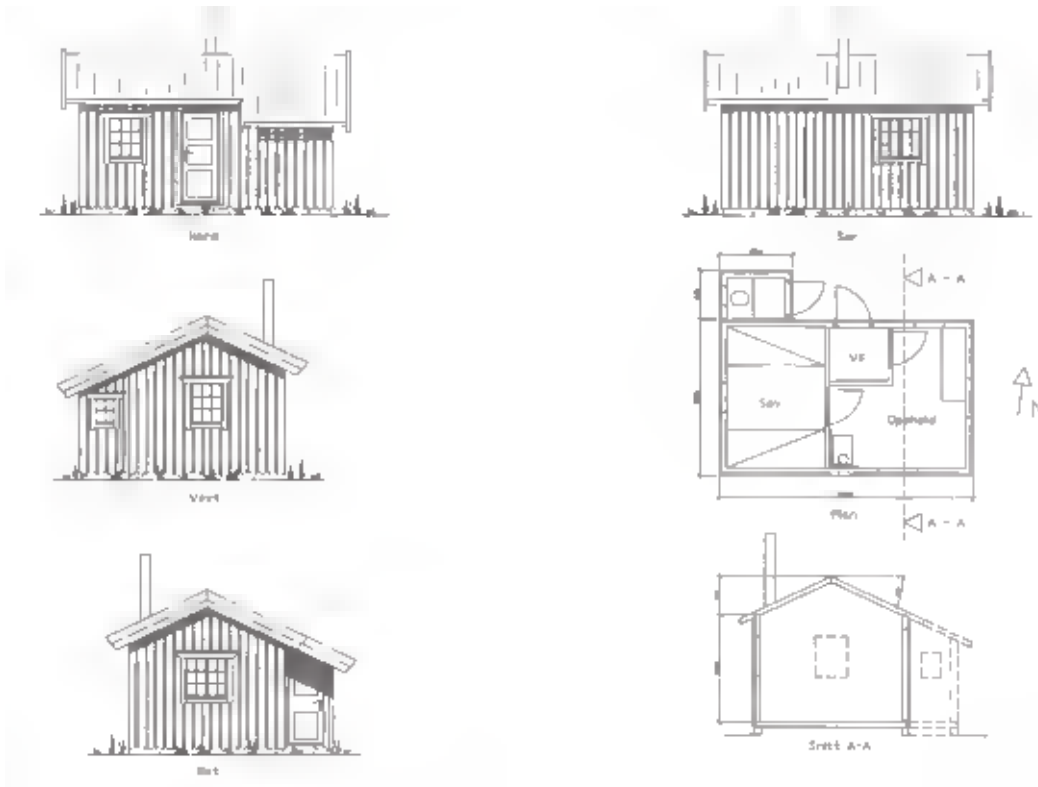

Fig. 4. Tegninger av ny hytte/bu vedlagt søknad som viser møne- og gesimshøyde samt rominndeling og fasader.

Tiltakshaver opplyser også at ny bygning vil gi mulighet for 2 køysenger, dvs. 4 sengeplasser, men tiltakshaver ser for seg at den ene køysiden må tilegnes lagerplass for sengetøy, jaktsekker osv pga den begrensa plassen. Tiltakshaver mener at overnattingskapasiteten ikke økes og at tiltaket ikke vil øke ferdselen i området. Tiltakshaver er opptatt av å gjennomføre byggeprosjektet på en måte som gir minst mulig avtrykk og ekstra ferdsel i området.

Tiltakshaver ser derfor for seg å sette sammen modulene til ny bygning nede i bygda og fly disse inn med helikopter fra Sæterfjellet. Den eksisterende jaktbua vil plukkes ned og bli med som returlast frem i bygda. Behov for søknad om helikoptertransport er tiltakshaver kjent med at må sendes nasjonalparkstyret før transport gjennomføres.

Saken har vært til uttale hos villreininteresser og fylkekommune. Alle uttalene er lagt ved saken i sin helhet.

Trøndelag fylkeskommune: Fylkeskommunen skriver i sin uttale at :«Fylkeskommunen har ikke merknader til omsøkte tiltak, men minner om den generelle aktsomhetsplikten etter kulturminnelovens § 8. Dersom en under opparbeidingen skulle støte på noe spesielt i grunnen (mulig fredet kulturminne), må en stanse arbeidet og varsle fylkeskommunen.»

Ettersom fylkeskommunen ikke hadde vurdert saken med hensyn til kulturminner eller vilt ble det gitt en utdypende kommentar der fylkeskommunen skriver at eksisterende jaktbu ikke ligger innenfor område som er definert som verneverdig kulturmiljø og at det ser ut til at forslaget på ny bygning at dimensjoner og stedlig byggeskikk ivaretas. Det er ingen merknader knyttet til regionalplan for villrein. Nasjonalparkforvalter viser til at jaktbua ligger innenfor sone NV01 Snøhetta (og ikke i buffersone)

Villreinnemnda for Snøhetta og Knutshø: Villreinnemnda har skrevet samlet uttale for 2 byggesaker på Åmotsdalsryggen. Her følger noen utdrag:

«Norge er i dag det eneste landet i Europa som har rester av den opprinnelige ville fjellreinen, og har derfor et spesielt ansvar for å ta vare på og forvalte villreinen slik at også fremtidige generasjoner kan oppleve levedyktig bestand av villrein. Snøhetta villreinområde er et nasjonalt villreinområde og en del av Europeisk villreinregion. Villrein er oppført som truet art på den globale rødlisten og som nært truet på den nasjonale rødlisten. Villreinen i Snøhetta er svært sky. Her reagerer reinen tidlig på menneskelige forstyrrelser og har lang

fluktavstand. Villreinen lever i et ekstremt miljø og det skal lite til før villreinen blir forstyrret slik at det går på bekostning av kondisjon og reproduksjon. Villreinen i Snøhetta har utfordringer med produksjon og arealbruk. I april 2022 ble den første tilstandsklassifiseringen av de 10 nasjonale villreinområdene ferdigstilt. Snøhetta, sammen med fem andre områder, ble klassifisert som dårlig.

Begge hyttene (dvs både gbnr 356/1 fnr 188 og 356/1 fnr 30) ligger innenfor Snøhetta villreinområde. Det er jakt- og fiskebuer som opprinnelig var små og med den hensikt å fangste i høyfjellet. Det er derfor naturlig at jakthyttene ligger i trekkveier for villreinen. Samtidig så må vi erkjenne at bruken av fjellet og bruken av jakthyttene har endret seg fra tiden de ble bygd og at i dag i større grad brukes som fritidsboliger. Totalt er det 11 tinglyste eiere fordelt på disse to hyttene, og potensielt 11 familier som skal benytte seg av hyttene. Antall sengeplasser tilsier ikke at alle kan være der samtidig, men at hyttene brukes på omgang. Dette sammen med en standardheving vil føre til økt bruk av området over tid og besøk over lengre tidsrom når man først er der. På vinterstid brukes traseen via Snøfjellstønna som ankomstvei.

Den økte aktiviteten kan føre til at trekket som går rett forbi hyttene på Åmotsdalsryggen blir forstyrret og at villreinen unnviker området. Unnvikelse fører til mindre beitetid og mindre tilgang til andre beiteområder som igjen fører til lavere kondisjon som videre fører til færre kalver født og lavere slaktevekter.

(...)

Stortingsmelding om villrein (Meld. St. 18) beskriver hvordan utbygging og oppdeling av naturareal er den viktigste årsaken til den negative utviklingen for villreinen. Meldinga er tydelig på at det er behov for en helhetlig og restriktiv arealforvaltning for å forbedre tilstanden til villreinområdene. Sakene må vurderes som en oppføring av nye fritidsboliger da de erstattes i sin helhet. (...)

Villreinnemnda er sterkt kritisk til at nye hytter bygges opp i et så viktig område for villrein.

Villreinnemnda mener at hyttene må flyttes om de skal bygges opp som nye».

Snøhetta villreinutvalg: Snøhetta villreinutvalg har ingen innspill eller innvendinger mot riving og bygging av ny jakt- og fiskebu så lenge det blir stilt strenge vilkår, og det blir tatt hensyn til villreinen.

- Fargevalg – Som går mest i ett med områdene rundt.
- Transport mellom 20 Juli og 15 august da det gir minst ulemper for villreinen, om man skal hensynta villreinjakta.

Det ikke økes i sengekapasitet eller størrelse.

Snøhetta villreinutvalg har også en prinsipiell uttale som er lagt ved når det gjelder bygninger i Snøhetta villreinområde (datert 13.2.2025). Her omtales blant annet dette med å vurdere flytting av buer som rives og som ligger i sårbare villreinområder.

Oppdal bygdealmening (grunneier):

«SAK 41/2024: HYTTER/NAUST-BYGSLING A: Søknad om riving og bygging av ny hytte 356/1/101 Bøndenesbua Vedtak: Søknaden om oppføring av ny hytte godkjennes under forutsetning av godkjenning fra bygningsmyndigheten i Oppdal kommune. Dersom det er behov for nye uthusfunksjoner, må disse inngå i nybygget. Det stilles krav om at det nyttes materialer og farger som har samhörighet med de naturgitte omgivelser (naturstein, treverk,

skifer, torv, mørke jordfarger og brun eller grå beis). Festeavgiften justeres i henhold til vedtak i sak 37/2023.»

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Varige inngrep skal behandles av nasjonalparkstyret, jf delegeringsreglement for for Dovrefjell nasjonalparkstyre, vedtatt i møte i Dovrefjell nasjonalparkstyre 7.12.2015, revisjon 5.1.2017 sak DNPS 50/2016, revisjon 12.4.2021 sak DNPS 14/2021, revisjon 5.10.2022 sak 33/2022.

Verneformål og verneforskrift

Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark:

§ 1. Formål

Formålet med forskriften er å ta vare på et stort, sammenhengende og villmarkspreget naturområde som inneholder særegne og representative økosystemer og landskap og som er uten tyngre naturinngrep.

Formålet er videre å ta vare på:

- a. et tilnærmet intakt høyfjellsøkosystem med det naturlige biologiske mangfoldet, herunder arter, bestander, naturtyper og geologi. Området utgjør et stort og tilnærmet intakt høg fjelløkosystem der arter som villrein, jerv, fjellrev, kongeørn og ravn har en nøkkelrolle
- b. kalkrike områder med rik fastmark i fjellet, ekstremrike myrer og en unik karplanteflora
- c. elveslettelandskap med kroksjøer, meandrerende elv og åpne sandområder
- d. en viktig del av leveområdet til villreinen i Snøhetta og Knutshø villreinområder
- e. vakre og egenartede landskap
- f. store alpine fjellmassiv omkring Snøhetta
- g. særpregede kvartærgeologiske forekomster
- h. kulturminner, herunder spor etter fangst og beitebruk.

Forskriften skal gi allmennheten anledning til å oppleve naturen uforstyrret gjennom naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

§ 3. Vern mot inngrep i landskapet

I nasjonalparken skal ingen varig påvirkning av naturmiljø eller kulturminner finne sted, med mindre slik påvirkning er en forutsetning for å ivareta verneformålet.

Området er vernet mot inngrep av enhver art, herunder oppføring av varige eller midlertidige bygninger, anlegg og innretninger, hensetting av campingvogner, bobiler og maskiner, etablering av oppdrettsanlegg, vassdragsregulering, opplag av båter, gjerding, vegbygging,

bergverksdrift, graving, utfylling og henleggelse av masse, sprenging boring, bryting av stein, mineraler og fossiler, fjerning av større stein og blokker, mineraler eller fossiler, drenering og annen form for tørrlegging, nydyrking, nyplanting, bakkeplanering, fremføring av luft- og jordledninger, bygging av bruer og klopper, oppsetting av skilt og opparbeiding og merking av stier, løyper.

(...)

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til

- a. ombygging av eksisterende bygninger
- b. mindre utvidelse av bygninger, eller oppføring av frittstående bygning som kun skal benyttes til uthus eller utedo som ikke kan medføre endret funksjon

(...)

- h. riving av bygninger, anlegg og innretninger og oppføring av nye med samme størrelse og for samme bruk

Forvaltningsplan

Forvaltningsplanen for verneområdene på Dovrefjell er fra 2006 og Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark har verneforskrift fra 2018. Retningslinjene i forvaltningsplan og de juridiske bestemmelsene i forskrift «snakker» derfor ikke alltid sammen.

s.87 Rammer og regelverk:

I nasjonalparken er landskapet vernet mot oppføring av nye bygninger. Det er likevel tillatt med vedlikehold av eksisterende bygninger som ikke medfører endret bruk.

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til gjenoppføring av bygninger som er gått tapt ved brann eller naturskade, samt ombygging og utvidelse av bygninger som ikke medfører endret funksjon.

s.89 Nye bygninger

Det er et generelt forbud mot nye bygg i alle verneområdene. Verneforskriften for nasjonalparken åpner ikke for nye bygninger uansett formål. Unntaket er byggetiltak som er påkrevd for å tilfredsstille annet lovverk. I slike tilfeller kan forvaltningsmyndigheten stille vilkår til utforming

(...)

Ombygging/utvidelse

Tilbygg, ombygginger, utvidelse eller andre tiltak som medfører endringer i størrelse, utseende eller funksjon er ikke å forstå som vedlikehold. Tiltak som kan medføre økt overnattingskapasitet, endret ferdselsmønster i området eller funksjonsendring, krever tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. Eventuelle søknader om ombygginger/utvidelser må vurderes i forhold til verneformålet.

s.90 Retningslinjer for bygninger i nasjonalparken

- a) Det er ikke åpnet for nybygg i nasjonalparken. Det kan imidlertid være relevant med etablering av nye tilsynsbuer, som en del av en strategi for å forebygge tiltak mot rovdyrskader.
- b) Ved ombygginger skal ikke arealet overstige arealet til den opprinnelige bygningen.
- c) Mindre tilbygg som utedo osv som ikke endrer funksjon og bruk av bygningene kan tillates.

Naturmangfoldloven

I tillegg til behandling etter verneforskrift og eventuelle retningslinjer i forvaltningsplanen må søknaden også vurderes etter de miljøretslige prinsippene i naturmangfoldlovens §§ 8-12 i (kunnskapsgrunnlag, føre-var prinsippet, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver samt miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder), jmf. § 7.

Presedens

Retningslinjer for vurdering av presedens i byggeaker etter naturmangfoldloven § 48, fra Klima- og miljødepartementet 02.05.2015:

«I byggesaker vil det ofte være en problemstilling at tiltaket isolert sett ikke er særlig problematisk, men at samlet effekt av flere tilsvarende tiltak vil redusere verneverdiene. Også ved enkeltsaker som gjelder små tiltak, må det ses hen til presedensvirkningene ved at andre kan få dispensasjon til tilsvarende tiltak. Dette følger ikke minst av kravene til likebehandling. Presedensvirkninger avhenger for det første av sannsynligheten for at andre vil søke om dispensasjon til tilsvarende tiltak og for det andre av konsekvensene for verneverdiene og verneformålet av at det blir gitt dispensasjon til tilsvarende tiltak.»

Vurdering

Rammer for vurderinga

Nasjonalparkforvalter har vurdert om søknaden kan behandles etter bestemmelsen i verneforskriftens § 3, 4.ledd, bokstav h om riving og oppføring av ny bygning med samme størrelse og samme bruk (dvs en av verneforskriftens spesifiserte dispensasjonsbestemmelser). Bruken er vurdert å være uendret men ihht opplysninger gitt i søknad øker det bebygde arealet (BYA) noe - fra 17 kvm til 18,14 kvm. Ny bygning vil ikke ha samme størrelse som eksisterende selv om forskjellen er liten. «*Samme størrelse*» må forstås bokstavelig, og er avklart med jurist hos Miljødirektoratet som viser til at i andre verneområder så er tilsvarende bestemmelse tolket slik at størrelsen må være lik for at bestemmelsen skal kunne brukes som hjemmelsgrunnlag.

Forvalter har derfor konkludert at søknaden må vurderes etter naturmangfoldlovens § 48 om unntak fra vernevedtak.

Etter naturmangfoldloven § 48 kan forvaltningsmyndigheten gjøre unntak fra forbudet i verneforskriften blant annet når unntaket ikke vil være i strid med verneformålet og ikke kan

påvirke verneverdiene nevneverdig. Det følger av forarbeidene til naturmangfoldloven at denne bestemmelsen ikke kan brukes for å utvide rammen som er gitt i vernevedtaket.

Bestemmelsen skal være en sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutses eller ved spesielle tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Selv om vilkårene etter naturmangfoldloven § 48 er oppfylt har ikke søker krav på å få dispensasjon.

Forvaltningsmyndigheten må gjøre en konkret vurdering av om dispensasjon skal gis eller ikke. Vurderingene skal gjennomføres innenfor rammene for alminnelig forvaltningsrettslige regler, retningslinjer (under dette prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12) og instruks fra overordnet myndighet.

Selv om det ikke er gitt verken retningslinjer eller instruks om hvordan forvaltninga skal utøve skjønn i saker knyttet til leveområdene til villreinen, legger nasjonalparkforvalter i den enkelte sak vekt på det arbeidet som pågår for å bedre tilstanden for villreinen (bl.a. tiltaksplaner) i avveiningene. Målet om å få Snøhetta villreinområde opp til gult nivå ihht kvalitetsnormen legges til grunn. St. melding 18 (2023-2024) «Ein forbetra tilstand for villrein», legger til grunn en restriktiv arealforvaltning i villreinens leveområder for å bedre tilstanden i villreinområdene.

Kunnskapsgrunnlag

Jakthytta ble oppført på 50-tallet med hensikt å drive fangst i høyfjellet (ligger på ca 1200 moh). Det er derfor naturlig at jakthyttene ligger i et område som er mye brukt av villreinen hele året slik villreinenemda skriver. Villreinenemda peker også på at Åmotsdalsryggen har frodigere vegetasjonen enn områdene rundt, noe som kan forklare villreinens arealbruk her. Området hvor jaktbua ligger er kalvings- og oppvekstområde og ligger plassert mellom flere trekkpassasjer, jf. delnorm 3, kvalitetsnorm for villrein, se figur 5 og 6 under.

Det går en DNT- sti forbi Bøndens bua og ser man på Strava ser denne stien ut til å være lite brukt. Vintertransport av brensel, materiale, og proviant skjer med snøskuter via Snøfjellstjønnna, og det gis pr i dag normalt inntil 2 turer pr bu/hytte, selv om det er flere eiere. Praksis i flere år har vært å også gi 2 turer på barmark på kjøresporet langs Søndre Snøfjellstjønnna frem til Fagerhaugbua for transport til buene på Åmotsdalsryggen.

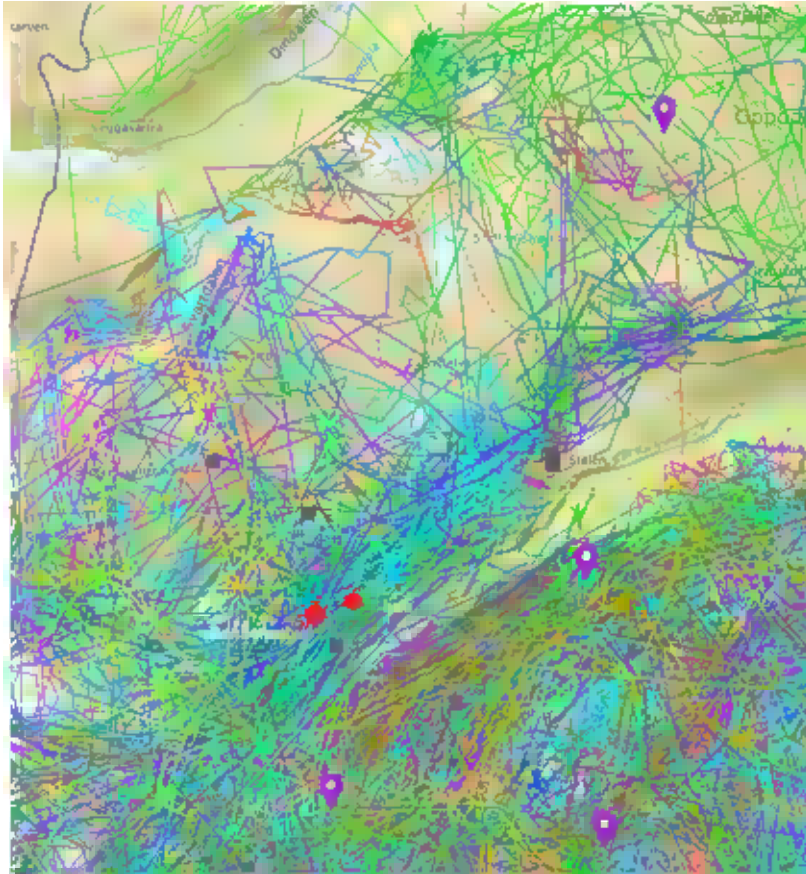

Fig.6: Arealbruken til de radiomerka simlene fra merkeprosjektet i Snøhetta 2009-2018. Det er markert 2 av 4 buer som ligger på Åmotdalsryggen i kartutsnittet, hvor Bøndenes bua er en av disse (fra villreinnemndas uttale)

Ny bygning er søkt satt opp på samme plass som der jaktbua i dag står. Nytt BYA som inkluderer utedo som en ikke har pr i dag, må sies å være begrenset. Ut i fra opplysningene gitt i søknad er det mulighet for å ta inn 2 køyesenger i ny bygning slik at antall sengeplasser øker fra 3 til 4. Hva tiltakshaver selv ser for seg å bruke sengeplassene til, vurderes å være lite relevant. Bøndens bua 356/1 fnr 188 vil nødvendigvis ikke være i tiltakshavers eie i all tid, og tiltaket må vurderes i en lengre tidshorison. Nasjonalparkforvalter er uenig i tiltakshavers beskrivelse av at overnattingskapasiteten ikke øker. Selv om ny hytte/bu kan brukes av de 4 eierne samtidig i teorien (4 sengeplasser og 4 eiere) er nok en bruk på omgang mest relevant, jf. hytta/buas begrensede areal.

Kvalitetsnormen har gitt villreinen i Snøhetta rødt lys, og arbeidet som pågår for å bedre forholdene for villreinen er ment å bidra til å bedre situasjonen for villrein. Villreinen viser ingen unnvikelsesadferd på Åmotdalsryggen slik det er i dag (jf. fig 6), og området er heller ikke vist som et fokusområde der det er, eller man mistenker at det kan bli, utfordringer for villreinen som skyldes arealinngrep og menneskelig aktivitet. Effektene av dette er ofte arealunnvikelse, der reinen unngår å bruke hele eller deler av funksjonsområder den ellers ville ha tatt i bruk på den gjeldende årstid, eller ulik grad av hindringer av reinens naturlige trekk mellom ulike funksjonsområder. DNT stien i nærheten bidrar også til ferdsel, selv om den ser ut til å være lite i bruk.

Villreinnemda skriver:

«Den økte aktiviteten kan føre til at trekket som går rett forbi hyttene på Åmotsdalsryggen blir forstyrret og at villreinen unnviker området. Unnvikelse fører til mindre beitetid og mindre tilgang til andre beiteområder som igjen fører til lavere kondisjon som videre fører til færre kalver født og lavere slaktevekter»

Gitt den eksisterende jaktbuas alder og manglende vedlikehold samt manglende funksjoner, vil en ny hytte/bu innebære en standardheving som kan medføre hyppigere bruk og bruk over lengre tidsrom når en først er der. Samtidig ligger bua/hytta plassert et stykke inn på fjellet, uten veg og i likhet med eksisterende bu har ny bu/hytte et lite areal. I tillegg vurderer forvalter at det omsøkte arealet på 18,14 kvm i seg selv legger så store begrensinger på bruken/antall overnattingsplasser at det vil ha lite å si for ev økt ferdsel og forstyrrelser at en innredningsmessig kan få inn 2 køyesenger i stedet for 3 sengeplasser slik det er pr. i dag. Forvalter vurderer at ny bu/hytte av den grunn ikke vil bidra vesentlig til økning av ferdselen i området.

Tiltakshaver skriver at jaktbua ikke har hatt vedlikehold siden den ble oppført på 50-tallet. Nasjonalparkforvalter mener at det ikke kan vektlegges at det ikke er gjort vedlikehold men latt forfallet komme for så vidt langt at ny bu vurderes som eneste mulighet. Riving og oppføring av ny bygning på samme sted, eller flytting av bygning til nytt sted, er å betrakte som oppføring av ny bygning.

Det skal være høyere terskel for nye inngrep i en nasjonalpark enn i et landskapsvernområde. Formålet med vernet innebærer å ivareta et villmarkspreget område og ivaretagelse av villreinens leveområder. Det omsøkte tiltaket må vurderes opp mot disse formålene. Det store antallet bygninger i verneområdene vitner om menneskelig bruk av Dovrefjellområdet gjennom lange tider. Det er likevel ikke ønskelig å legge til rette for en praksis der eldre jaktbuer eller andre buer på fjellet i villreinens leveområder erstattes med nye bygninger som dreies mot lavstandard fritidsboliger eller hytter.

Vernebestemmelsene for nasjonalparken har spesifiserte dispensasjonsbestemmelser der forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til riving og oppføring av ny bygning til samme bruk og i samme størrelse. Videre kan forvaltningsmyndigheten gi tillatelse til mindre utvidelser eller tilbygg eller frittstående bygning som skal benyttes som uthus eller utedo og som ikke kan endre bruk. En ev søknad om utvidelse på eksisterende bu for utedo, eller frittliggende bygning til samme formål, vil sannsynligvis blitt behandlet positivt slik vanlig praksis i nasjonalparkstyret er. Det er i 2024 gitt flere tillatelse til tilbygg i nasjonalparken for å dekke slike funksjoner blant annet Storvassbua i 2024 og Karistu i 2022. Utvidelsen av areal som beskrevet i søknaden ligger i å få på plass en utedo, noe som nasjonalparkstyret har praksis på å gi dispensasjon til. Det totale omsøkt bebygd areal (BYA) i foreliggende sak, må sies å falle inn under hva som ligger i «mindre utvidelse» og vurderes ikke isolert sett å stride mot verneformålet. Det vil etter forvalters vurdering ikke innebære en ny praksis ved å tillate et begrenset økt areal for å etablere en utedo. Presedensvirkningen ved å gi dispensasjon til omsøkt tiltak vurderes å være liten. En begrenset arealøkning til å dekke inn uthusfunksjoner er vurdert å gi liten samlet effekt, både når det gjelder påvirkning av et villmarkspreget området og muligheten for økt ferdsel og forstyrrelser i villreinens leveområde.

I kongelig res (2018) har daværende Fylkesmann skrevet at det er en vesentlig samfunnsinteresse å beholde nasjonalparken intakt og uten tekniske inngrep. I foreliggende

sak eksisterer allerede det tekniske inngrepet. Eksisterende jaktbu er særlig liten og dekker ikke ordinære funksjoner slik som uthusfunksjoner. Forvalter vurderer derfor at tiltakshaver har et særskilt behov. Et vedtak om å gi dispensasjon vurderes ikke å utvide rammen for vernevedtaket, jf. verneforskriftens spesifiserte bestemmelser.

Mulig flytting eller endret plassering av ny bygning

I arbeidet med å bedre leveområde til villreinen i Snøhetta som har stor samla belastning og hvor målet er å få villreinstammen fra rødt til gult i kvalitetsnormen handler det også om å redusere, fjerne eller flytte trafikk for å hindre barrierer og forstyrrelser i leveområdene til villreinen. Å vurdere plassering av bygninger i leveområdene der disse er omsøkt revet og oppført på nytt, er en vurdering som bør gjøres. Å vurdere mulig flytting av buer når de rives støttes av både villrennemnd og villreinutvalg (jf deres uttalelser).

Ny plassering/flytting av ny bu/hytte for bedre forholdene for villreinen har derfor vært vurdert og diskutert med grunneier, villreinnemd, kommune og villreinutvalg på administrativ nivå. I likhet med villreinutvalget mener forvalter at fordelene som eventuelt oppnås må være tydelig positive og gjøres ut fra et godt forankret grunnlag. Flytting til andre steder der det allerede ligger en del bygninger fra før, slik som Snøfjellstjønnna og Tjønnglupen har vært vurdert og avveid. Begge steder vil kunne gi lettere atkomst og mulig hyppigere bruk. Begge steder er også trekkområder for villrein, og områdene ved Tjønnglupen er i tillegg mye brukt av villrein gjennom hele året. Det har også vært diskutert å samlokalisere buene på Åmotsdalsryggen, hvor det ligger 4 buer spredt. Dette alternativet synes å gi svært små fordeler for villrein, da både transport til hyttene/buene og ferdsel ut fra hyttene vil skje i samme område som ved dagens plassering. På denne bakgrunn har tiltakshaver ikke vært kontaktet, da nasjonalparkforvalter ikke kan se at det er områder bua kan flyttes til som etter en avveining vil gi tydelige positive virkninger for villreinens arealbruk.

Oppsummering og tilrådning

Kunnskapsgrunnlaget om naturverdiene i området er godt, jf. naturmangfoldlovens § 8. Vi har kunnskap fra forarbeidene til verneforskriften, Naturbase, kvalitetsnorm for villrein, NINA-rapport 51 «Horisont Snøhetta (2013), arbeidet med tiltaksplaner og Stortingsmelding 18 «Ein forbetra tilstand for villrein». Det foreligger derfor ingen usikkerhet knyttet til kunnskap om naturverdiene som følge av omsøkt tiltak. Førre-var prinsippet legges ikke til grunn.

Ingen har krav på dispensasjon. I en tid da det arbeides med å bedre forholdene for villreinen er det viktig å gjøre grundige vurderinger av om det bør gjøres unntak fra vernevedtak der formålet med vernet er ivaretagelse av villreinens leveområde. Forvalter mener at det er det gjort i foreliggende sak. Tiltaket som er omsøkt er vurdert isolert sett å ikke stride mot formålet eller påvirke verneverdiene nevneverdig og heller ikke å utvide rammen for vernevedtaket. Det er lagt vekt på at aralutvidelsen er minimal, 1,14 kvm, og at ny bygning fremdeles vil ha et begrenset areal på 18,14 kvm. Arealøkningen dekker inn udekte behov for utedo/uthusfunksjon. Forvalter vurderer at omsøkt tiltak gir liten om noen presedens som vil bidra til å øke den samla belastningen for villreinen i nevneverdig grad (jf nml § 10).

Forvalter tilrår at det gis dispensasjon med vilkår.

Bua ligger i åpent lende og det har betydning for den visuelle oppfatningen av et villmarkspreget område at ny bygning får en dempet farge- og materialebruk slik som grunneier Oppdal bygdealmening og villreinutvalg også legger til grunn. Det tilrås derfor å gi vilkår som bidrar til dette og at materialvalg er tilpasset de værharde forholdene på 1200 moh. Tiltaket vil ikke føre til nye terrenginngrep da det skal plasseres på samme sted som eksisterende. Videre begrenses tiden for bygging på stedet ved at moduler settes sammen et annet sted og transporteres inn med helikopter (jf. nml § 12).

Oppdal 7/10.24

 OPPDAL KOMMUNE
Saksnr <u>24/809</u> Dato <u>22 OKT. 2024</u>
Ark.kode <u>P</u>
Ark.kategori <u>5</u>
Saksbehandler <u></u>

Søknad om dispensasjon fra LNFR-formålet i KPA for riving og oppføring av ny jakt hytte.

Gnr. 356 bnr.1 feste nr. 188 på Oppdal Bygdeallmenningss grunn ved Åmotsdalsryggen i Dovrefjell og Sunndalsfjella Nasjonalpark

Vi, eiere av hytte kalt Bøndenesbua, Jan Løkken, Terje Volden, Tor Snøve og Terje Strand søker om dispensasjon fra LNFR-formålet i KPA for å kunne rive eksisterende jakt hytte, og bygge ny. Eksisterende hytte ble bygd først på femtitallet, og har i flere generasjoner blitt benyttet som jaktbu for eierne. Det har gjennom årene vært lite eller intet vedlikehold, og det bærer hytta nå preg av. Hytta er bygd etter gammel standard og det er trangt om plassen inne i hytta. Sengelengde på de tre sengeplassene er på ca 170-175cm. Grunnen til at vi nå søker om dette tiltaket er at underdelen av hytta som ligger nede på bakken, har så store råte skader at det blir utfordrende med restaurering. Samtidig er det ønskelig med en bedre planløsning der vi får sengelengder med standardlengder.

Vi er kjent med at det er strenge regler for gjennomføring av slike tiltak i Dovrefjell og Sunndalsfjella Nasjonalpark og vi, søkere ønsker etter beste evne og forholde oss til den vedtatte forvaltningsplan. I forvaltningsplanen om vedlikehold av bygninger på side 89 står det: «I enkelte tilfeller kan det være tvil om hvorvidt et tiltak defineres som vedlikehold eller nybygg. Typisk er tilfeller hvor forfallet ha gått så langt at bygningen ikke lenger har funksjon som husvære. I slike tilfeller vil en helhetsvurdering legges til grunn, hvor takets tilstand vil være av stor betydning.» I vårt tilfelle er hyttas underste del mer prekær enn taket som består av blikk plater som uansett må byttes ut. Vi mener derfor at underdel av hytta og grunn arbeidet er en vel så viktig faktor i en helhetsvurdering som tilstand på tak.

Under retningslinjer for bygninger i nasjonalparken punkt b), sier bestemmelsen at ombygginger ikke skal overstige arealet til opprinnelig bygning. Dette ønsker vi å overholde. Hytta er registrert på Oppdal Kommune med en størrelse på 17 m². Vi søker derfor om å sette opp et bygg på 320 cm bredde og 520 cm lengde utvendig stendermål. Dette gir en grunnflate på 16,64 m² og et bruks areal på knapt 15 m². Hytta har hittil ikke hatt tilgang på utedo. Vi ønsker derfor å tillegge et mindre tilbygg som gir plass for utedo som beskrevet i punkt c) i de samme retningslinjer. Tilbygget for utedo er vist på tegning.

Den gamle hytta har som tidligere nevnt tre sengeplasser. I den nye hytta er det tegnet inn to sengeplasser. Her er det muligheter for køyesenger, men vi ser for oss at den ene køyesiden må tilegnes lagerplass for sengetøy, jaktsekker osv. da det ellers er dårlig med plass i hytta. Vi, eiere har ingen intensjon om endret bruk av hytta. Hytta skal fortsatt være tilholdssted for jakt og fiske i sommer sesongen og overnattingskapasiteten økes ikke. Vi mener derfor at vårt tiltak ikke vil øke ferdselen i området.

Vi, søkere er opptatt av å gjennomføre dette prosjektet på en måte som gir minst mulig avtrykk og ekstra ferdsel i området. Åmotsdalsryggen er et vegløst område forholdsvis langt inn i nasjonalparken. Vi ser for oss å sette sammen moduler nede i bygda å fly disse inn med helikopter fra Sæterfjellet. Den gamle bua plukkes ned og pakkes i forkant og blir med som returlast fram i bygda. Dette skal gi så kort byggeperiode som mulig. Vi er kjent med at det kreves en egen søknad for bruk av helikopter som transportmiddel i nasjonalparken.

Håper på positiv tilbakemelding.

Jan Løkken

Terje Volden

Tor Snøve

Terje Strand

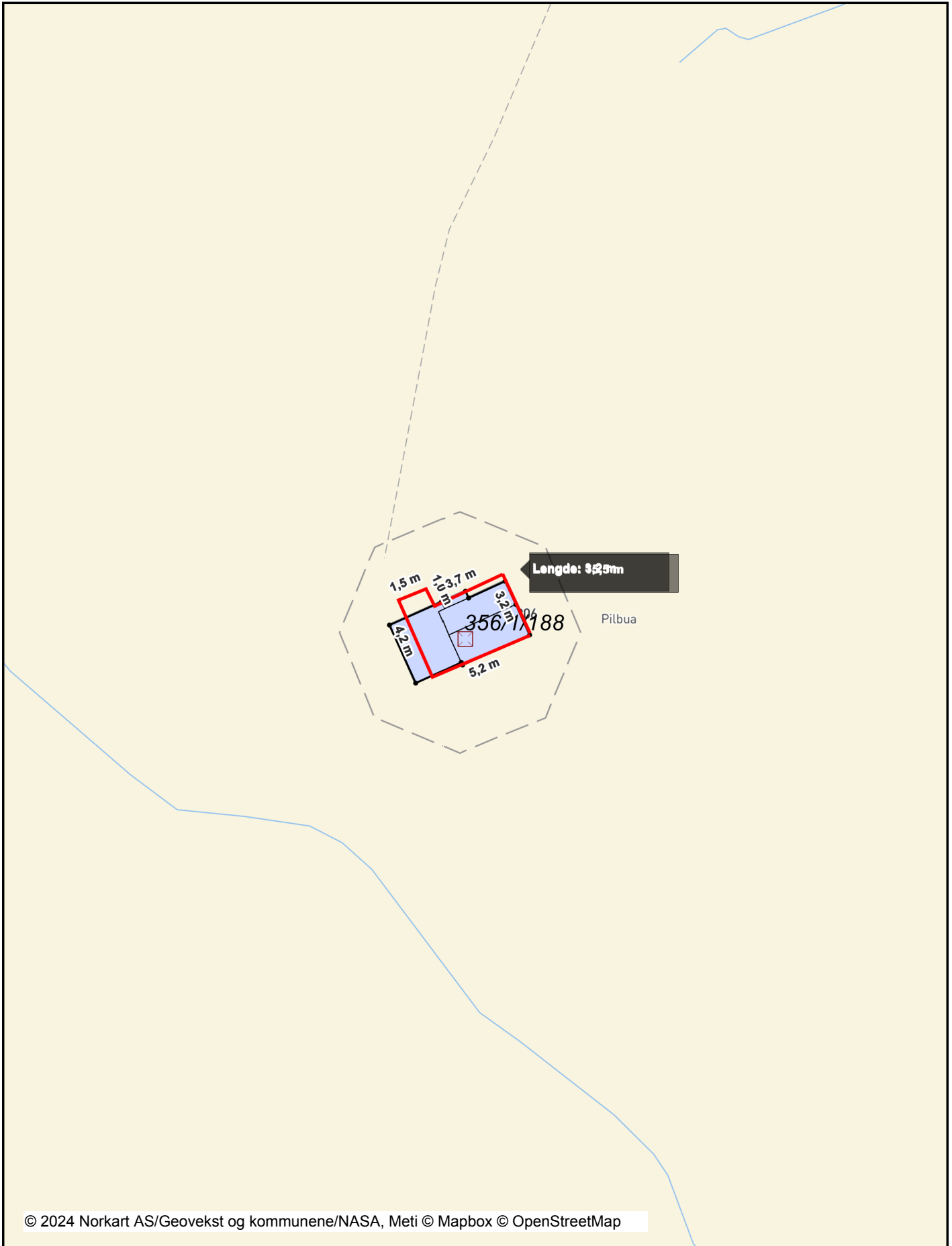
Snøve, Volden, Løkken, Strand		Tegnet	T. Strand	Målestokk	1:100
Restaurering jaktluv ånatsdeleryggen		Dato	10.03.2024	Målestokk	MM
Ternengprofil				nr.	002

© 2024 Norkart AS/Geovekst og kommunene/NASA, Meti © Mapbox © OpenStreetMap

Det tas forbehold om riktigheten eller fullstendigheten av opplysningene i dette dokumentet. Det kan ikke rettes krav som følge av at disse opplysningene benyttes som grunnlag for beslutninger.

Tegnforklaring

Matrikkelkart

- Grunneiendom
- Festegrunn
- Hjelpelinje punkt feste

Matrikkel Bygning

- Bygning, Andre bygg

Bygninger

- ~ Takriss
- ~ Taksprang
- ~ Mønelinje

Fra: Tanja Staldvik Wallervand[tanwa@trondelagfylke.no]
Sendt: 10.12.2024 08:21:52
Til: Berge, Eirin[eirin.berge@statsforvalteren.no]
Tittel: 202450292-3 - Utdypende kommentarer - 356/1 riving og nyoppføring av jaktbu - deres saksnr 202450292 - Oppdal kommune

Hei!

Vi har nå sett på saken en gang til.

Kulturminner:

Den ser grei ut for vår del, nyere tids kulturminner. Eksisterende bu er fra 1950-tallet og ligger ikke innenfor område vi har definert som regionalt verneverdig kulturmiljø. Det ser ut av forslaget til at dimensjoner og stedlig byggeskikk ivaretas. Ingen merknader herfra.

Viltforvaltning (høstbart vilt):
Intet å legge til her.

Med vennlig hilsen
Tanja Staldvik Wallervand
Tlf: +4774178431 / +4745617587

Saksbehandlere:
Kulturminner: Eline Meyer Størseth
Viltforvaltning: Pål Fosslund Moa

-----Opprinnelig melding-----

Fra: Berge, Eirin <eirin.berge@statsforvalteren.no>
Sendt: torsdag 28. november 2024 10:25
Til: Tanja Staldvik Wallervand <tanwa@trondelagfylke.no>
Emne: Oppdal kommune 356/1 riving og nyoppføring av jaktbu - deres saksnr 202450292

Denne eposten er sendt fra en person utenfor organisasjonen. Ikke klikk på lenker eller åpne vedlegg før du er sikker på hvem avsender er og at innholdet er trygt.

Hei,

Takk for hyggelig og oppklarende prat. Vi hos oss må helt klart se på våre interne rutiner hva gjelder dette med byggesak (praksis er at det er de ulike kommunene som forestår utsending på høring, og denne skal også omfatte høring hos sektormyndigheter med tanke på verneområdene - forstår at dette ikke har kommet frem i denne saken).

Gammel jaktbu som skal rives og ny jaktbu som skal oppføres ligger i Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark. Søknaden skal derfor også behandles etter verneforskriften i tillegg til pbl.

Formålet med Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark er blant annet å ivareta villreinens leveområder og kulturminner, herunder spor etter fangst og beitebruk

I verneforskriften for Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark står det i § 3, 24ledd bokstav h at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til riving av bygninger, anlegg og innretninger og oppføring av nye med samme størrelse og for samme bruk. Videre i § 3, 5. ledd at: Ombygging, utvidelse og nybygg skal skje i samsvar med lokal byggeskikk og tilpasses landskapet.

I våre retningslinjer (forvaltningsplan) står det: "Det store antallet bygninger i verneområdet vitner om menneskelig bruk av Dovrefjellområdet gjennom uminnelige tider. Bygningene spenner fra små steinbuer brukt til jakt, fangst og fiske, via seteranlegg, til mer moderne fritidsbebyggelse og turisthytter. Bygningsmassen utgjør verdifulle elementer i kulturmiljøet".

I denne sammenheng er det verdifullt for oss å samrå oss med kulturvernmyndigheten når det kommer til dette med lokal byggeskikk blant annet. Dette være seg skala/volumer, konstruksjoner/teknikker, materialer/farger, ev bygningsdetaljer mm. De 8 ulike kommunene som inngår i hele vernekomplekset vi forvalter har nok ikke samme byggeskikk, og vi er avhengige av innspill fra fylkeskommunen som sitter med kunnskapen.

Videre ligger den aktuelle bua i Snøhetta villreinområde og fylkeskommunen har ansvar for regional plan for dovrefjellområdet.

I min saksbehandling etterspurte jeg fra søker noe mer informasjon om takmaterial, grunnmur og farger på ny jaktbu som er planlagt oppført. Jeg legger ved de nye opplysningene jeg fikk her i denne eposten.

Er veldig takknemlig om du har anledning til å videresende saken til aktuelle seksjoner hos deg. Takk for hjelp.

Med vennlig hilsen

Eirin Berge
Nasjonalparkforvalter

Telefon: 915 38 046

E-postmottak: sfinpost@statsforvalteren.no

Web:

<https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fwww.dovrefjell->

sunndalsfjella.no%2F&data=05%7C02%7Ceirin.berge%40statsforvalteren.no%7Cf2
2778fd4cec4fe9eb2908dd18eb5004%7C8a6fa58e51534bfa9a8b573d985a4186%7C0%7C0%
7C638694121122238239%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJFbXB0eU1hcGkiOnRydWUsIlYiO
iIwLjAuMDAwMCIsIlAiOiJXaW4zMisIkFOIjoiTWfPbCIsIldUIjoyfQ%3D%3D%7C0%7C%7C%
7C&sdata=%2FagGCS%2Fn0qXbhuHdELltIx%2FfEws89KzLqDCeTFbZ1e0%3D&reserved=0
og
https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fwww.nasjo
nalparkstyre.no%2FDovrefjell%2F&data=05%7C02%7Ceirin.berge%40statsforvalte
ren.no%7Cf22778fd4cec4fe9eb2908dd18eb5004%7C8a6fa58e51534bfa9a8b573d985a41
86%7C0%7C0%7C638694121122257351%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJFbXB0eU1hcGkiOn
RydWUsIlYiOiIwLjAuMDAwMCIsIlAiOiJXaW4zMisIkFOIjoiTWfPbCIsIldUIjoyfQ%3D%3D
%7C0%7C%7C%7C&sdata=r6wTUzFAEM2u4rgtOcpyVgGWglboraSW%2B15vuPecDmc%3D&reser
ved=0

UTSKRIFT AV MØTEBOK FOR OPPDAL BYGDEALMENNING

I MØTE DEN:	04.12.2024	Medlemmer/varamedlemmer tilstede:
SAK NR. :	41A/2024	Narve Hårstad
JNR. :		Solvor Forbregd
MØTESTED :	Allmenningskontoret	Henrik Aalbu
		John Bjørndal Volden
		Tone Bjørgen
		Rolf Sverre Hollum

SAK 41/2024: HYTTTER/NAUST-BYGSLING

A: Søknad om riving og bygging av ny hytte 356/1/101 Bøndenesbua

Vedtak: Søknaden om oppføring av ny hytte godkjennes under forutsetning av godkjenning fra bygningsmyndigheten i Oppdal kommune.

Dersom det er behov for nye uthusfunksjoner, må disse inngå i nybygget. Det stilles krav om at det nyttes materialer og farger som har samhørighet med de naturgitte omgivelser (naturstein, treverk, skifer, torv, mørke jordfarger og brun eller grå beis).

Festeavgiften justeres i henhold til vedtak i sak 37/2023.

VEDTAKET VAR ENSTEMMIG
RETT UTSKRIFT BEKREFTES.

Oppdal, 04.12.2024

Tommy Sønsterud Myren

UTSKRIFT TIL: Tor Snøve - Epost

Kopi: Oppdal Kommune

E-postsak vedr. Høring 356/1/188 Oppdal kommune – Riving og oppføring av ny jakthytte - Åmotsryggen – Bøndenesbua

SNØHETTA VILLREINUTVALG

MØTEBOK

Sak nr. 31

Møtedato/klokkeslett
Fredag 6. Desember 2024

Møtested
e-postmøte

Saksopplysninger

Snøhetta villreinutvalg mottok den 7.11.2024. saken fra Oppdal kommune vedr. Riving og bygging av ny jakthytte. Med høringsfrist 4 uker fra mottatt brev.

Årsaken til riving av eksisterende hytte og bygging av ny, forklares fra tiltakshaver med et stort vedlikeholdsetterlep, og at det er betydelige råteskader på bygget.

Sengene i eksisterende hytte er også svært korte, slik at det trengs nye senger, samt er det inntegnet et påbygg med utedo. Den nye bua skal være lik i størrelse med den gamle 16,64m²

I søknaden beskrives det at bygningsmaterialene skal flys inn i moduler, og at gammelhytta skal flys ut. Siden dette vil føre til minst transport og ferdsel i området.

For ytterligere detaljert informasjon se tegninger og søknad.

<https://kart.gislink.no/kart/?viewer=kart>

Vurderinger.

I tidligere lignende saker har villreinutvalget ikke hatt noen særlige bemerkninger til denne slags byggesaker, så lenge det ikke fører til vesentlig økt sengekapasitet eller økt bruk av området, eller økning i arealet av hytta. Hytta ligger veldig sentralt til i Åmotsdalen og er et område reinen bruker gjennom hele året.

Området hytta ligger i har noen spredte jakt og fiskebuer i området rundt som er brukt sporadisk og mest igjennom jakta. Området er også brukt under kalvings og oppvekstperioden for reinene i Snøhetta de siste årene.

Om det blir gitt byggetillatelse vil det være viktig at ferdselen og helikopterflygingen er i en tid hvor den medfører minst ulempe for reinen. Vi vil også sterkt oppfordre til å unngå flyging under villreinjakta da dette kan skape ulemper for jegere.

Slik praksisen i villreinutvalget har vært tidligere innstilles det på følgende:

Forslag til vedtak.

Snøhetta villreinutvalg har ingen innspill eller innvendinger mot riving og bygging av ny jakt og fiskebu så lenge det blir stilt strenge vilkår, og det blir tatt hensyn til villreinen.

- Fargevalg – Som går mest i ett med områdene rundt.
- Transport mellom 20 Juli og 15 august da det gir minst ulemper for villreinen, om man skal hensynte villreinjakta.
- Det ikke økes i sengekapasitet eller størrelse.

Vedtak:

Som innstillingen:

Snøhetta villreinutvalg har ingen innspill eller innvendinger mot riving og bygging av ny jakt og fiskebu så lenge det blir stilt strenge vilkår, og det blir tatt hensyn til villreinen.

- Fargevalg – Som går mest i ett med områdene rundt.
- Transport mellom 20 Juli og 15 august da det gir minst ulemper for villreinen, om man skal hensynte villreinjakta.

Det ikke økes i sengekapasitet eller størrelse.

Sak nr.	Møtedato/klokkeslett	Møtested
10	Torsdag 13. Februar 2025	Lesja

Areal og byggesaker som kommer på høring til villreinutvalget.

Saksopplysninger

Sekretæren ønsker seg en diskusjon i rundt hvordan vi skal behandle areal og byggesakene som kommer til villreinutvalget på høring, og en diskusjon i rundt hvordan vi skal behandle disse sakene.

Vedlagt ligger møtedokumenter som villreinnemda får vedr. byggesaker i Oppdal. Jf. En av de vi ga høringsuttalelse på.

Ønsker at styret tar en grundig diskusjonsrunde hvordan vi skal løse disse sakene rent praktisk,

Behandling under møte:

Snøhetta villreinutvalg diskuterte hvordan de skal forholde seg til de forskjellige byggesakene som kommer inn til høring.

Villreinutvalget ønsker alle sakene på høring for å gi uttalelse. På generelt grunnlag ønsker villreinutvalget at det blir tatt hensyn til villrein på et faglig og godt grunnlag i alle avgjørelser i villreinområdet. Generelt er villreinutvalget skeptiske til utvidelser som fører til økt bruk, og flere sengeplasser.

Mange av fjellbuene i Snøhetta er små, så villreinutvalget ser også behovet for enkelte små tilbygg for toalett, og lagerkapasitet, men ønsker på generelt grunnlag ikke kapasitetsøkninger, og økning i sengeplasser.

Villreinutvalget har også tillitt til at de fleste som eier buene tar et hensyn til villreinen i bruken av området, og bruken i sårbare tider av året.

Når det kommer til saken vedr. de aktuelle buene på Åmotsdalsryggen, «bøndernes bua» og «7 Bua» støtter villreinutvalget i all hovedsak villreinnemda i Snøhetta og Knutshø sitt vedtak, og mener det er riktig med en diskusjon vedr plassering av buene, men det må også være med i dialog med tiltakshaverne.

Ved evt. flyttinger, må dette gjøres på et godt faglig forankret grunnlag, hvor de faglige argumentene for flytting må være tungtveiende.

Snøhetta villreinutvalg støtter diskusjonen i rundt flytting og samlokalisering av buer i fjellet, men det må være tungtveiende faglige argumenter bak, evt ny plassering.

Byggesaker på Åmotsryggen i Oppdal.

Vedtak:

Villreinutvalget ønsker alle sakene på høring for å gi uttalelse. På generelt grunnlag ønsker villreinutvalget at det blir tatt hensyn til villrein på et faglig og godt grunnlag i alle avgjørelser i

villreinområdet. Generelt er villreinutvalget skeptiske til utvidelser som fører til økt bruk, og flere sengeplasser.

Mange av fjellbuene i Snøhetta er små, så villreinutvalget ser også behovet for enkelte små tilbygg for toalett, og lagerkapasitet, men ønsker på generelt grunnlag ikke kapasitetsøkninger, og økning i sengeplasser.

Villreinutvalget har også tillitt til at de fleste som eier buene tar et hensyn til villreinen i bruken av området, og bruken i sårbare tider av året.

Når det kommer til saken vedr. de aktuelle buene på Åmotsdalsryggen, «bøndernes bua» og «7 Bua» støtter villreinutvalget i all hovedsak villreinnemda i Snøhetta og Knutshø sitt vedtak, og mener det er riktig med en diskusjon vedr plassering av buene, men det må også være med i dialog med tiltakshaverne.

Ved evt. flyttinger, må dette gjøres på et godt faglig forankret grunnlag, hvor de faglige argumentene for flytting må være tungtveiende.

Snøhetta villreinutvalg støtter diskusjonen i rundt flytting og samlokalisering av buer i fjellet, men det må være tungtveiende faglige argumenter bak, evt ny plassering.

12-2025 – Høring – Riving og oppsetting av nye hytter, Oppdal kommune

Saksopplysninger

Figur 3. Viser hyttenes «7-bua» og «Bøndendesbua» plassering i Snøhetta villreinområde.

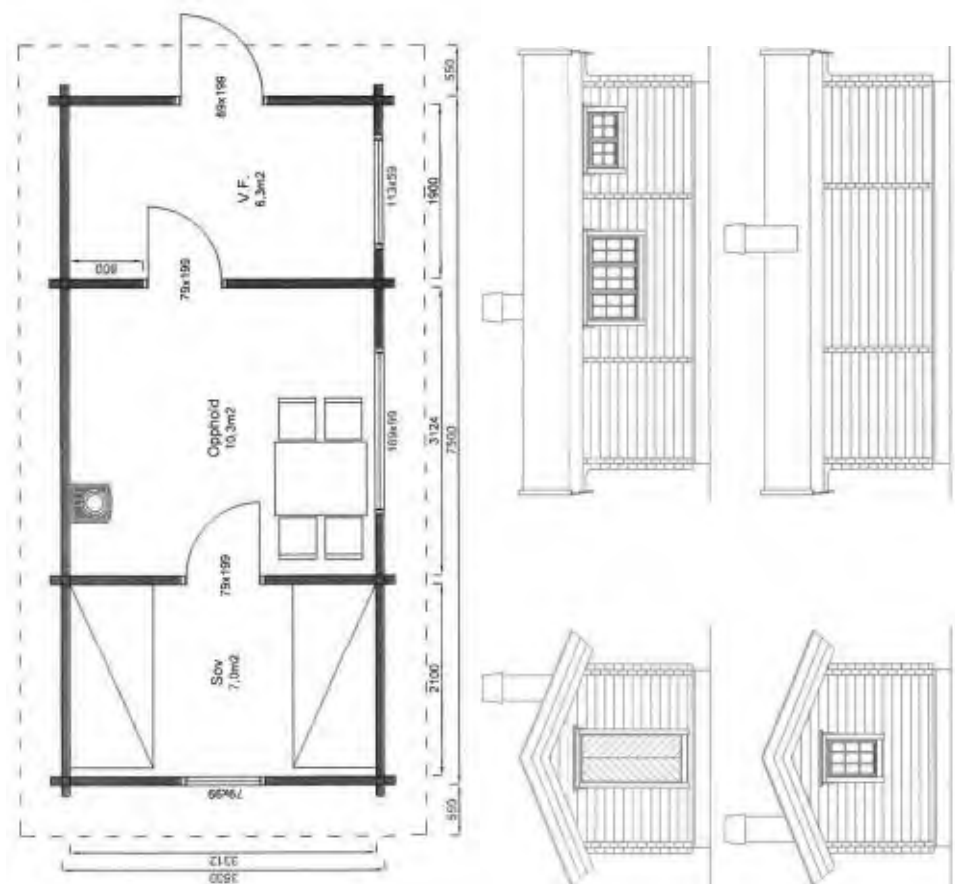
Oppdal 356/1/30 - Snøfjellstjønnvegen 802 – «7-bua»

Søknaden gjelder dispensasjon fra LNFR-formålet for riving av en eksisterende eldre jaktkoie og erstatte den med ei ny hytte.

I 1954 satte 6 gårdsbruk og en privatperson opp jaktbua på Åmotsdalsryggen, og den fikk navnet 7-bua. Hytta ligger 1.236m over havet. Den hadde opprinnelig 6 sengeplasser, og var enkelt innredd med en ovn og sitteplass ved vinduet. Hytta ble restaurert i 1988/89. Reiserverket ble ikke skiftet, og er det opprinnelige fra 1954. Hytta (7-bua) ble tinglyst med syv eiere i 2021.

Det er i skrevet i hytteboka fra 1990-tallet at vann trenger inn i hytta, og at det er nødvendig med større vedlikehold. Eierne har avdekket stor slitasje på hytta grunnet harde værforhold på fjellet. Det er nødvendig å bytte tak, utvendig kledning, isolasjon, vindtetting, dør, vindu og pipe. Innvendig er det avdekket svertesopp i hjørnene ved sengene, fuktskader i tak, vindu og vegger. Det er nødvendig å legge ny himling, vegger og gulv. Uteboden, som er et påbygg på hytta, er i dårlig forfatning og har store råteskader. 12 meter fra hytta står «stallen». Denne har blitt brukt som ly for hester, bod og utedo. Denne bygningen omfattes ikke av denne søknaden.

Kommunen er foreløpig positiv til søknaden. Oppdal Bygdealmenning er positiv til søknaden, men har ikke vurdert flytting som et alternativ.

Figur 4. Plantegninger for omsøkt hytte (7-bua).

Teknisk informasjon

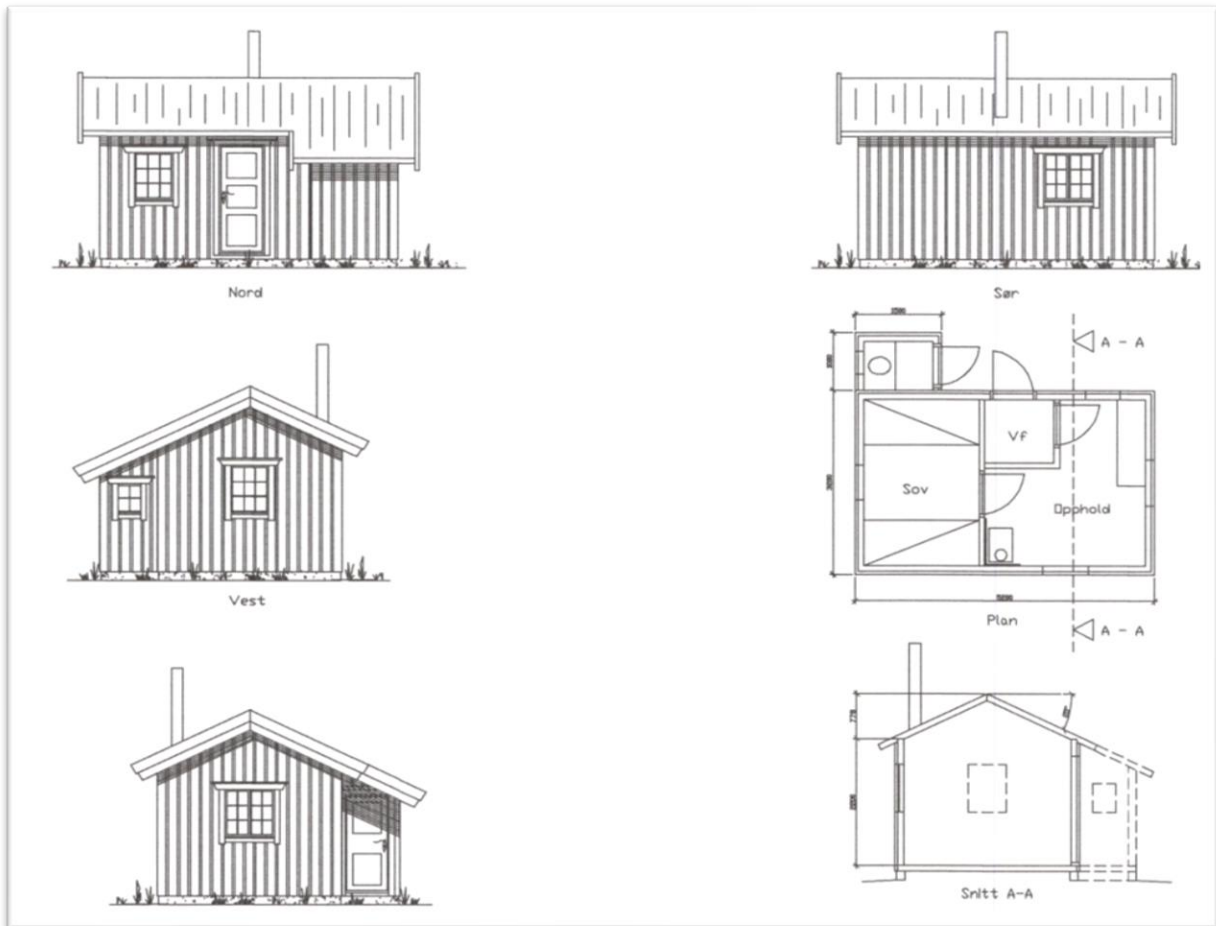
- Bua skal gjenoppføres på samme sted som eksisterende bu.
- Det er ikke søkt om flere sengeplasser, men en reduksjon fra opprinnelig 6 sengeplasser til 4.
- Utvendig kledning blir laftet tømmer med omramminger i brun farge som er tilpasset fjellet.
  - Gavlvegg og endekasser vurderes å kles inn med stående kledning.
- Takkledningen blir matt og går inn i omgivelsene. Enten brunt royaltak eller svart takshingel.
- Avfall fra rivning av gammel bu fraktes ut med helikopter og leveres på miljøstasjonen i Oppdal kommune. Det rene trevirke kappes opp og brukes til ved.
- Ny bu skal produseres i elementer og fraktes inn med helikopter da hytta ikke har veg fram og ligger i et verneområde.
- Mål på ny rafthøyde blir 214cm. Den gamle hytta er ca. 190cm.
- Total BYA det søkes om er: 26,2m². Den gamle hytta er 20m² og utvidelsen vil utgjøre 6m².
- Arealet på stallen er 8,4m². Totalt areal for bua og stallen blir 34,6m².
- Den gamle hytta er malt i bonderød. Ny hytte vil bli brun for å vises mindre i terrenget.

Arbeidet er planlagt til sen sommer / høst 2025 for å hensynta kalvingsperioden for villrein.

Oppdal 356/1/118 - Snøfjellstjønnvegen 806 – «Bøndenesbua»

Oppdal kommune ber om uttale til søknad om dispensasjon fra LNF-formål i kommuneplanens arealdel for riving og nyoppføring av jaktbu på eiendommen gnr/bnr/fnr 356/1/188.

Kommunen er foreløpig positiv til søknaden.

Figur 5. Plantegninger for omsøkt hytte («Bøndenesbua»).

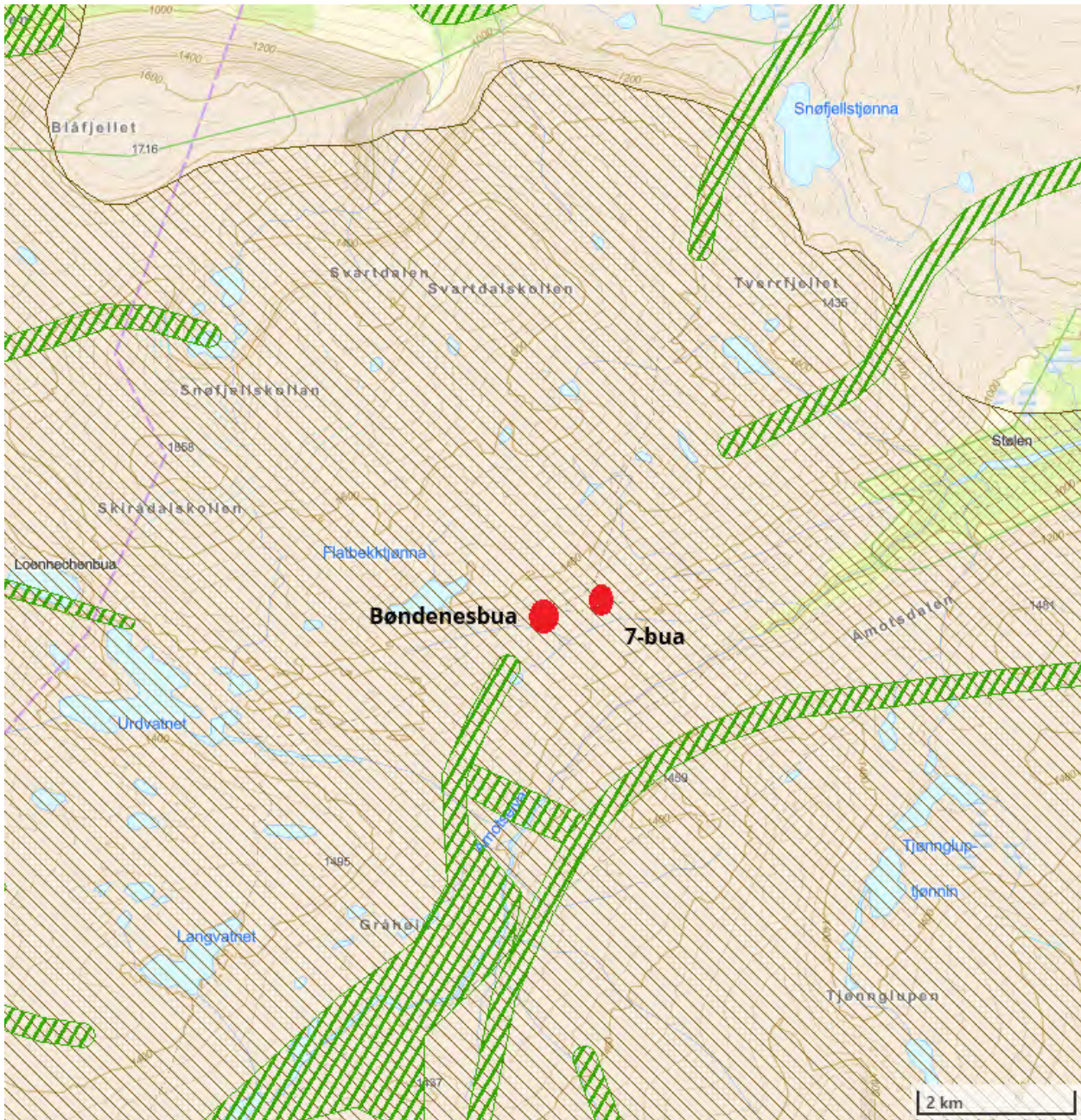
Eksisterende hytte ble bygd først på femtitallet, og har i flere generasjoner blitt benyttet som jaktbu for eierne. Det har gjennom årene vært lite eller intet vedlikehold, og det bærer hytta nå preg av. Hytta er bygd etter gammel standard og det er trangt om plassen inne i hytta. Sengelengde på de tre sengeplassene er på ca. 170- 175cm. Grunnen til at de nå søker om dette tiltaket er at underdelen av hytta som ligger nede på bakken, har så store råte skader at det blir utfordrende med restaurering. Samtidig er det ønskelig med en bedre planløsning der vi får sengelengder med standardlengder. Det er lagt opp til to sengeplasser, men køyesenger er mulig. De ser for seg at den ene senga må fungere som lager for jaktsekker og annet relevant utstyr. Hytta er registrert på Oppdal Kommune med en størrelse på 17 m². De søker derfor om å sette opp et bygg med en grunnflate på 16,64 m² og et bruksareal på knapt 15 m². Hytta har hittil ikke hatt tilgang på utedo. de ønsker derfor å tillegge et mindre tilbygg som gir plass for utedo (figur 5).

Villreinens bruk av området

Begge hyttene ligger på Åmotsdalsryggen. Villreinen bruker dette området hele året. En av årsakene til dette er at de lokale vegetasjonsforholdene er gode og at reinen finner litt frodigere vegetasjon her i forhold til områdene rundt.

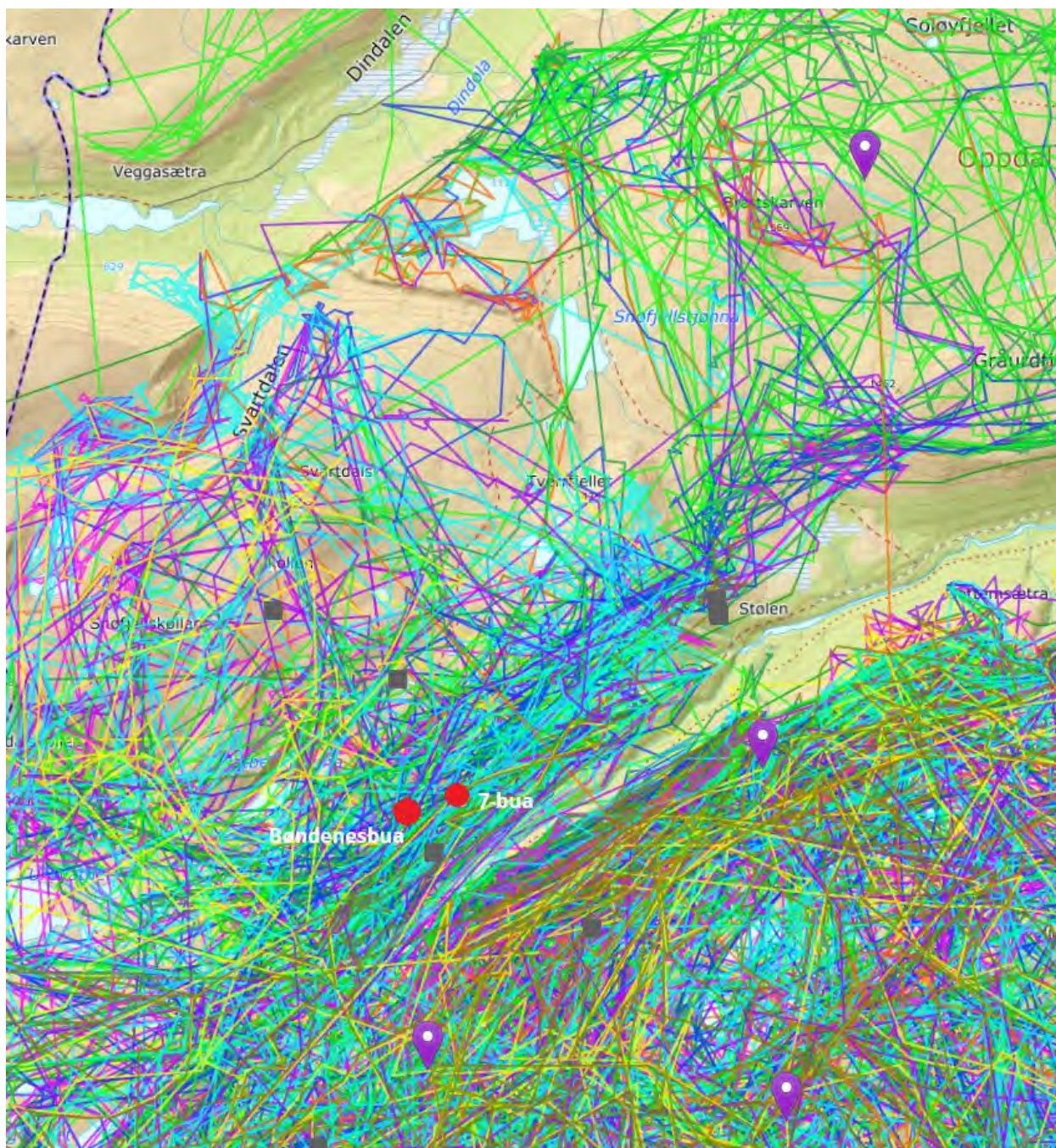

Villreinen sliter med å nå fram til området Soløyfjellet og viser unnavikelse i området der trekket går forbi Tverrfjellet som er en forlengelse av tiltaksområdet. Trekket forbi hyttene i tiltaksområdet fungerer med det nivået av menneskelig aktivitet som finnes i dag. Ved en standardheving av hyttene kan det forventes en økt forstyrrelse av villreinen i området og mulig unnavikelse i et viktig beiteområde.

Figur 6. Viser trekkområder (grønn skravur), kalvingsområde (brun skravur) og hyttenes (røde prikker) plassering i terrenget. Hentet fra naturbase.no

Figur 7. Viser arealbruken til de radiomerkede simlene fra det forrige merkeprosjektet i Snøhetta. De to hyttene er markert med rød prikk. Hentet fra dyreposisjoner.no.

Vurdering

Begge hyttene ligger innenfor Snøhetta villreinområde. Det er jakt- og fiskebuer som opprinnelig var små og med den hensikt å fangste i høvfjellet. Det er derfor naturlig at jakthyttene ligger i trekkveier for villreinen. Samtidig så må vi erkjenne at bruken av fjellet og bruken av jakthyttene har endret seg fra tiden de ble bygd og at i dag i større grad brukes som fritidsboliger. Totalt er det 11 tinglyste eiere fordelt på disse to hyttene, og potensielt 11 familier som skal benytte seg av hyttene. Antall sengeplasser tilsier ikke at alle kan være der samtidig, men at hyttene brukes på omgang. Dette sammen med en standardheving vil føre til økt bruk av området over tid og besøk over lengre tidsrom når man først er der. På vinterstid brukes traseen via Snøfjellstønna som ankomstvei.

Den økte aktiviteten kan føre til at trekket som går rett forbi hyttene på Åmotsdalsryggen blir

forstyrret og at villreinen unnviker området. Unnvikelse fører til mindre beitetid og mindre tilgang til andre beiteområder som igjen fører til lavere kondisjon som videre fører til færre kalver født og lavere slaktevekter.

Begge hyttene har «staller» som kanskje benyttes i villreinjakta og resten av året fungerer som uthus. Vi kan ikke se at det er lagt opp til dofasilitet på 7-bua. Ved å innarbeide bruksarealet av stallen på til hytta så har man økt bruksarealet til den nye hytta. Samtidig så har man tatt bort stallen som antakelig har fungert som et uthus og bruksareal. Vi forutsetter at dofasiliteter dekkes av det omsøkte bruksarealet på 34,6 m² for 7-bua. Bøndenesbua har en «stall» separat fra dispensasjonssøknaden og ut ifra plantegningene ser det ut som at stallen brukes som et uthus da dette egentlig mangler i hytta. Det er også mulig ved innføring av køyesenger at antall sengeplasser økes med én. Selve Bøndenesbua blir ikke større, men de omsøker et tilbygg for plassering av dofasilitet. Jaktbua vil fortsatt være av en beskjedent størrelse.

Kommunen må vurdere om «7-bua» og «Bøndenesbua» kan samlokaliseres i et annet område og utenfor der det vil forstyrre et villreintrekk. Tiltaket vil berøre naturmangfold ved at forstyrrelse av villrein vil kunne øke, og tiltaket må selvfølgelig vurderes etter naturmangfoldloven §§ 8-12. Samlet belastning (§ 10) og avbøtende tiltak som tid på året bygget skal settes opp og alternativ plassering (§ 12) er høyst relevant å vurdere i denne saken. Vi anbefaler at kommunen involverer Villreinsenteret når det kommer til alternativ plassering.

Forslag til vedtak

Norge er i dag det eneste landet i Europa som har rester av den opprinnelige ville fjellreinen, og har derfor et spesielt ansvar for å ta vare på og forvalte villreinen slik at også fremtidige generasjoner kan oppleve levedyktig bestand av villrein. Snøhetta villreinområde er et nasjonalt villreinområde og en del av Europeisk villreinregion. Villrein er oppført som truet art på den globale rødlisten og som nært truet på den nasjonale rødlisten. Villreinen i Snøhetta er svært sky. Her reagerer reinen tidlig på menneskelige forstyrrelser og har lang fluktavstand. Villreinen lever i et ekstremt miljø og det skal lite til før villreinen blir forstyrret slik at det går på bekostning av kondisjon og reproduksjon. Villreinen i Snøhetta har utfordringer med produksjon og arealbruk. I april 2022 ble den første tilstandsklassifiseringen av de 10 nasjonale villreinområdene ferdigstilt. Snøhetta, sammen med fem andre områder, ble klassifisert som dårlig.

Begge hyttene ligger innenfor Snøhetta villreinområde. Det er jakt- og fiskebuer som opprinnelig var små og med den hensikt å fangste i høyfjellet. Det er derfor naturlig at jakthyttene ligger i trekkveier for villreinen. Samtidig så må vi erkjenne at bruken av fjellet og bruken av jakthyttene har endret seg fra tiden de ble bygd og at i dag i større grad brukes som fritidsboliger. Totalt er det 11 tinglyste eiere fordelt på disse to hyttene, og potensielt 11 familier som skal benytte seg av hyttene. Antall sengeplasser tilsier ikke at alle kan være der samtidig, men at hyttene brukes på omgang. Dette sammen med en standardheving vil føre til økt bruk av området over tid og besøk over lengre tidsrom når man først er der. På vinterstid brukes traseen via Snøfjellstønna som ankomstvei.

Den økte aktiviteten kan føre til at trekket som går rett forbi hyttene på Åmotsdalsryggen blir forstyrret og at villreinen unnviker området. Unnvikelse fører til mindre beitetid og mindre tilgang til andre beiteområder som igjen fører til lavere kondisjon som videre fører til færre kalver født og lavere slaktevekter.

Nemnda forutsetter at dofasiliteter dekkes av det omsøkte bruksarealet på 34,6 m² for 7-bua.

Kommunen må vurdere om «7-bua» og «Bøndenesbua» kan samlokaliseres i et annet område og utenfor der det vil forstyrre et villreintrekk. Tiltaket vil berøre naturmangfold ved at forstyrrelse av villrein vil kunne

øke, og tiltaket må selvfølgelig vurderes etter naturmangfoldloven §§ 8-12. Samlet belastning (§ 10) og avbøtende tiltak som tid på året bygget skal settes opp og alternativ plassering (§ 12) er høyst relevant å vurdere i denne saken. Vi anbefaler at kommunen involverer Villreinsenteret når det kommer til alternativ plassering av hyttene.

Behandling

Området inneholder alle tre faktorene for villreinen som beite-, trekk- og kalvingsområde. Endringene må begynne allerede nå.

Vedtaket kan være mer direkte.

Kan godta restaurering, men ikke nybygging. Ved nybygging bør de flyttes og samlokaliseres.

Tidspunktene for søknadene kommer på et uheldig tidspunkt mtp. at tiltaksplanen er under oppseiling. Flytting av problematiske hytter kan fort bli et tema i tiltaksplanen også.

Forslag til tillegg:

Stortingsmelding om villrein (Meld. St. 18) beskriver hvordan utbygging og oppdeling av naturareal er den viktigste årsaken til den negative utviklingen for villreinen. Meldinga er tydelig på at det er behov for en helhetlig og restriktiv arealforvaltning for å forbedre tilstanden til villreinområdene. Sakene må vurderes som en oppføring av nye fritidsboliger da de erstattes i sin helhet. Det skal være en høy terskel for nye inngrep i villreinområdene ifølge de Statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet, som villreinnemnda mener at disse tiltakene kvalifiserer til. Villreinnemnda er sterkt kritisk til at nye hytter bygges opp i et så viktig område for villrein.

Villreinnemnda mener at hyttene må flyttes om de skal bygges opp som nye. Kommunen må derfor vurdere og undersøke muligheten for å flytte fritidsboligene til et annet sted hvor de kommer mindre i konflikt med villreinen's meget viktige beite-, kalvings- og trekkområder. Vi råder at kommunen ber Norsk villreinsenter om faglig råd knyttet til alternative områder.

Forslag til vedtak inntil siste avsnitt som erstattes med forslag til tillegg – enstemmig.

Vedtak

Norge er i dag det eneste landet i Europa som har rester av den opprinnelige ville fjellreinen, og har derfor et spesielt ansvar for å ta vare på og forvalte villreinen slik at også fremtidige generasjoner kan oppleve levedyktig bestand av villrein. Snøhetta villreinområde er et nasjonalt villreinområde og en del av Europeisk villreinregion. Villrein er oppført som truet art på den globale rødlisten og som nært truet på den nasjonale rødlisten. Villreinen i Snøhetta er svært sky. Her reagerer reinen tidlig på menneskelige forstyrrelser og har lang fluktavstand. Villreinen lever i et ekstremt miljø og det skal lite til før villreinen blir forstyrret slik at det går på bekostning av kondisjon og reproduksjon. Villreinen i Snøhetta har utfordringer med produksjon og arealbruk. I april 2022 ble den første tilstandsklassifiseringen av de 10 nasjonale villreinområdene ferdigstilt. Snøhetta, sammen med fem andre områder, ble klassifisert som dårlig.

Begge hyttene ligger innenfor Snøhetta villreinområde. Det er jakt- og fiskebuer som opprinnelig var små og med den hensikt å fangste i høyfjellet. Det er derfor naturlig at jakthyttene ligger i trekkveier for villreinen. Samtidig så må vi erkjenne at bruken av fjellet og bruken av jakthyttene har endret seg fra tiden de ble bygd og at i dag i større grad brukes som fritidsboliger. Totalt er det 11 tinglyste eiere fordelt på disse to hyttene, og potensielt 11 familier som skal benytte seg av hyttene. Antall sengeplasser tilsier ikke at alle kan være der samtidig, men at hyttene brukes på omgang. Dette sammen med en standardheving vil føre til økt bruk av området over tid og besøk over lengre

tidsrom når man først er der. På vinterstid brukes traseen via Snøfjellstønna som ankomstvei.

Den økte aktiviteten kan føre til at trekket som går rett forbi hyttene på Åmotsdalsryggen blir forstyrret og at villreinen unnviker området. Unnvikelse fører til mindre beitetid og mindre tilgang til andre beiteområder som igjen fører til lavere kondisjon som videre fører til færre kalver født og lavere slaktevekter.

Nemnda forutsetter at dofasiliteter dekkes av det omsøkte bruksarealet på 34,6 m² for 7-bua.

Stortingsmelding om villrein (Meld. St. 18) beskriver hvordan utbygging og oppdeling av naturareal er den viktigste årsaken til den negative utviklingen for villreinen. Meldinga er tydelig på at det er behov for en helhetlig og restriktiv arealforvaltning for å forbedre tilstanden til villreinområdene. Sakene må vurderes som en oppføring av nye fritidsboliger da de erstattes i sin helhet. Det skal være en høy terskel for nye inngrep i villreinområdene ifølge de Statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet, som villreinnemnda mener at disse tiltakene kvalifiserer til. Villreinnemnda er sterkt kritisk til at nye hytter bygges opp i et så viktig område for villrein.

Villreinnemnda mener at hyttene må flyttes om de skal bygges opp som nye. Kommunen må derfor vurdere og undersøke muligheten for å flytte fritidsboligene til et annet sted hvor de kommer mindre i konflikt med villreinens meget viktige beite-, kalvings- og trekkområder. Vi råder at kommunen ber Norsk villreinsenter om faglig råd knyttet til alternative områder.

Arkivsaksnummer: 2025/581-0

Saksbehandler: Eirin Berge

Dato: 25.03.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Dovrefjell nasjonalparkstyre	11/2025	04.04.2025

Sak - Søknad om riving og oppføring av ny hytte gnbr 356/1 fnr 30 Dovrefjell-Sunndalsfjella NP i Oppdal kommune - Hanne Håker mfl.

Innstilling fra forvalter

Dovrefjell nasjonalparkstyre viser til søknad om riving av eksisterende jaktbu og oppføring av ny og større hytte/bu fra eiere på gbnr 356/1 fnr 30 i Oppdal kommune, og gir avslag på omsøkt tiltak. Avslaget er gitt i medhold av naturmangfoldlovens § 48, 1.ledd, 1.alternativ.

Bestemmelsen i naturmangfoldlovens § 48 skal være en sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutses eller ved spesielle tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Unntak fra forbudet i verneforskriften kan ikke være i strid med verneformålet eller påvirke verneverdiene nevneverdig.

Formålet med vernet er å ta vare på et villmarkspreget område og en viktig del av leveområde for villreinen i Snøhetta. En utvikling fra enkle jakthytter mot lavstandard fritidsboliger, i dette tilfellet maskinlafta tømmerhytte, vil etter nasjonalparkstyrets syn ikke gå overens med formålet om å ivareta et villmarkspreget område.

Arealbehovet som ligger i arealøkningen er allerede er dekket i eksisterende uthus og på bakgrunn at etablert praksis vil det gi en uheldig presedensvirkning å tillate økt areal. I Dovrefjellområdet er det mange bygninger, og en økning av den totale bygningsmassen i nasjonalparken vil på sikt kunne føre til økt ferdsel og forstyrrelser i leveområdet til villreinen i Snøhetta stammen. Meld. St. 18 (2023-2024) «Ein forbetra tilstand for villrein», legger til grunn en helhetlig og restriktiv arealforvaltning i villreinens leveområder for å bedre tilstanden i villreinområdene.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Vedlegg:

- 1 Søknad 7-bua, riving og oppsetting av ny hytte.pdf.pdf
- 2 Godkjenning Oppdal Bygdeallmenning.pdf.pdf
- 3 Skisse, Thøring Hyttefabrikk.pdf.pdf
- 4 Midlertidig situasjonsplan av Snøfjellstjønnvegen 802, 7342 Lønset.pdf
- 5 Tilleggsopplysninger - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - riving og oppføring av ny hytte - 7-bua - Snøfjellstjønnvegen 802 - 356/1/30 - Hanne Håker m.fl.
- 6 Villreinutvalget - Vedtak sak. 10- byggesaker, buer Åmotsdalen.pdf
- 7 Uttrukne sider fra Protokoll fra villreinnemndsmøte - 100225.pdf - sak 12

Ikke lagt ved:

Retningslinjer for vurdering av presedens i byggesaker etter naturmangfoldloven § 48, fra Klima- og miljødepartementet 02.05.2015.

Saksopplysninger

Eiere av en jaktbu søker om å rive eksisterende jaktbu og oppføre ny bu/hytte. Eksisterende bygning er i seeiendom vist som en «Skogs- og utmarkskoie, gamle». Søknaden ble oversendt fra Oppdal kommune og er journalført i vårt arkiv den 10.1.2025.

Jaktbua (7-er bua) ligger i Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark, i Oppdal kommune, Oppdal bygdeallmenning gbnr 356/1, fnr.30, se kartutsnitt i fig 1 under. Jaktbua ligger veggløst til på Åmotsdalsryggen. Ifølge søknad er dette eldre jaktbu som allerede var bygd i 1954 da 6 gårdsbruk overtok bua. Det var opprinnelig var 6 sengeplasser og bua ble restaurert i 1988/89. I 2021 ble bua tingslyst med 7 eiere og disse omtales i det videre som «tiltakshaver».

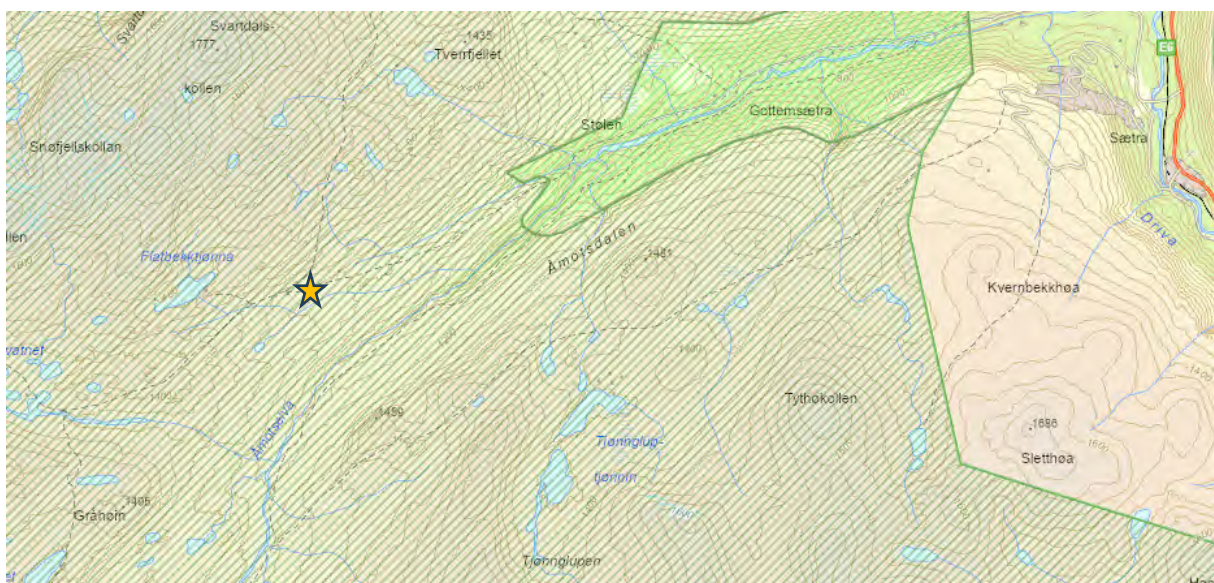

Fig. 1: Kartutsnitt som viser buas plassering i nasjonalparken (markert med gul stjerne). Mørk grønn skravur viser nasjonalpark.

Eksisterende jaktbu oppgis i søknad med et areal på 20 kvm. I tillegg hører det til et uthus, en «stall» til jaktbua med et areal på 8,4 kvm. Her er det vedlager, utedo og den brukes også som stall. Det opplyses i søknaden at «Stallen» ikke er en del av søknaden

Tiltakshaver skriver at buas tilstand allerede på 1990-tallet var dårlig, og det var kjent at vann trengte inn i hytta og at det var nødvendig med et større vedlikhold. Det er stor slitasje på hytta grunnet de harde værforholdene på fjellet (ca. 1200 moh). Søknaden beskriver at det er fuktskader i tak, vindu og vegger. Utebod som et et tilbygg til hytta er i dårlig forfatning og har store råteskader.

Fig 2: Eksisterende jaktbu og plassering i landskapet.

Fig 3: Eksisterende jaktbu - rød sirkel viser tilbygg

Fig 4: Eksisterende jaktbu med uthus

I søknaden er det opplyst at tiltakshaver ønsker oppføre en maskinlaftet tømmerhytte fra hyttefabrikk med tretak og dempet fargevalg for å ikke skille seg ut i landskapet. Det bebygde arealet (BYA) er 26,25 kvm. Ny hytte/bu skal plasseres på samme plass som eksisterende. Til grunnmur brukes eksisterende stein og omsøkt utvidelse på 6 kvm skal brukes til vedlagring.

Ny tømmerhytte vil ha 4 sengeplasser og tiltakshaver peker på at antall sengeplasser reduseres fra dagens 6.

Fig 5: Tegninger av ny maskinlafta tømmerhytte fra Thøring hyttefabrikk, vedlagt søknad.

Saken har vært til uttale hos villreininteresser og fylkekommune.

Trøndelag fylkeskommune: har ikke sendt kopi av sin uttale gitt kommunen om dispensasjon fra LNFR formål til nasjonalparkstyret, og heller ikke vurdert tiltaket opp mot regional plan for Dovrefjellområdet. I brev datert 31.01.2025 til kommunen, står følgende om kulturminner:

«Nyere tids kulturminner

Koien, som er fra 1950-tallet, har ikke et vern etter Kulturminneloven, og tiltaket er ikke i konflikt med regional plan for kulturmiljø. Ut ifra de hensyn vi skal ivareta har vi ingen merknader til tiltaket, men støtter at kommunen stiller vilkår om form, størrelse, dimensjon og materialbruk for å oppnå stedlig tilpasning til landskap og kulturmiljø. Dette er mål for bevaring av kulturlandskap som kommunen selv har vektlagt i eget planverk; kommuneplanens arealdel og kulturmiljøplan for Oppdal.

Eldre tids kulturminner

Vi vurderer at det er liten risiko for at planen vil komme i konflikt automatisk fredete kulturminner. Vi minner imidlertid om den generelle aktsomhetsplikten etter § 8 i kulturminneloven. Dersom en under opparbeidingen skulle støte på noe spesielt i grunnen (mulig fredet kulturminne), må en stanse arbeidet og varsle fylkeskommunen.»

Villreinnemda for Snøhetta og Knutshø: Villreinnemda har skrevet samlet uttale for 2 byggesaker på Åmotsdalsryggen. Her følger noen utdrag:

«Norge er i dag det eneste landet i Europa som har rester av den opprinnelige ville fjellreinen, og har derfor et spesielt ansvar for å ta vare på og forvalte villreinen slik at også fremtidige generasjoner kan oppleve levedyktig bestand av villrein. Snøhetta villreinområde er et nasjonalt villreinområde og en del av Europeisk villreinregion. Villrein er oppført som truet art på den globale rødlisten og som nært truet på den nasjonale rødlisten. Villreinen i Snøhetta er svært sky. Her reagerer reinen tidlig på menneskelige forstyrrelser og har lang fluktavstand. Villreinen lever i et ekstremt miljø og det skal lite til før villreinen blir forstyrret slik at det går på bekostning av kondisjon og reproduksjon. Villreinen i Snøhetta har utfordringer med produksjon og arealbruk. I april 2022 ble den første tilstandsklassifiseringen av de 10 nasjonale villreinområdene ferdigstilt. Snøhetta, sammen med fem andre områder, ble klassifisert som dårlig.

Begge hyttene (dvs både gbnr 356/1 fnr 188 og 356/1 fnr 30) ligger innenfor Snøhetta villreinområde. Det er jakt- og fiskebuer som opprinnelig var små og med den hensikt å fangste i høyfjellet. Det er derfor naturlig at jakthyttene ligger i trekkveier for villreinen. Samtidig så må vi erkjenne at bruken av fjellet og bruken av jakthyttene har endret seg fra tiden de ble bygd og at i dag i større grad brukes som fritidsboliger. Totalt er det 11 tinglyste eiere fordelt på disse to hyttene, og potensielt 11 familier som skal benytte seg av hyttene. Antall sengeplasser tilsier ikke at alle kan være der samtidig, men at hyttene brukes på omgang. Dette sammen med en standardheving vil føre til økt bruk av området over tid og besøk over lengre tidsrom når man først er der. På vinterstid brukes traseen via Snøfjellstønna som ankomstvei.

Den økte aktiviteten kan føre til at trekket som går rett forbi hyttene på Åmotsdalsryggen blir forstyrret og at villreinen unnviker området. Unnvikelse fører til mindre beitetid og mindre tilgang til andre beiteområder som igjen fører til lavere kondisjon som videre fører til færre kalver født og lavere slaktevekter.

(...)

Stortingsmelding om villrein (Meld. St. 18) beskriver hvordan utbygging og oppdeling av naturareal er den viktigste årsaken til den negative utviklingen for villreinen. Meldinga er tydelig på at det er behov for en helhetlig og restriktiv arealforvaltning for å forbedre tilstanden til villreinområdene. Sakene må vurderes som en oppføring av nye fritidsboliger da de erstattes i sin helhet.

(...)

Villreinnemnda er sterkt kritisk til at nye hytter bygges opp i et så viktig område for villrein. Villreinnemnda mener at hyttene må flyttes om de skal bygges opp som nye».

Snøhetta villreinutvalg:

Byggesaker på Åmotsryggen i Oppdal.

Vedtak: Villreinutvalget ønsker alle sakene på høring for å gi uttalelse. På generelt grunnlag ønsker villreinutvalget at det blir tatt hensyn til villrein på et faglig og godt grunnlag i alle avgjørelser i villreinområdet. Generelt er villreinutvalget skeptiske til utvidelser som fører til økt bruk, og flere sengeplasser. Mange av fjellbuene i Snøhetta er små, så villreinutvalget ser også behovet for enkelte små tilbygg for toalett, og lagerkapasitet, men ønsker på generelt grunnlag ikke kapasitetsøkninger, og økning i sengeplasser. Villreinutvalget har også tillitt til at de fleste som eier buene tar et hensyn til villreinen i bruken av området, og bruken i sårbare tider av året. Når det kommer til saken vedr. de aktuelle buene på Åmotsdalsryggen, «bøndernes bua» og «7 Bua» støtter villreinutvalget i all hovedsak villreinnemnda i Snøhetta og Knutshø sitt vedtak, og mener det er riktig med en diskusjon vedr plassering av buene, men det må også være med i dialog med tiltakshaverne. Ved evt. flyttinger, må dette gjøres på et godt faglig forankret grunnlag, hvor de faglige argumentene for flytting må være tungtveiende. Snøhetta villreinutvalg støtter diskusjonen i rundt flytting og samlokalisering av buer i fjellet, men det må være tungtveiende faglige argumenter bak, evt ny plassering.»

Oppdal bygdealmening (grunneier):

«SAK 30/2024: HYTTER/NAUST-BYGSLING

B: Søknad om riving og oppsetting av ny hytte – 7-bua 356/1/109B -30

Vedtak: Søknaden om oppføring av ny hytte godkjennes under forutsetning av godkjenning fra bygningsmyndigheten i Oppdal kommune.

Dersom det er behov for nye uthusfunksjoner, må disse inngå i nybygget. Det stilles krav om at det nyttes materialer og farger som har samhørighet med de naturgitte omgivelser (naturstein, treverk, skifer, torv, mørke jordfarger og brun eller grå beis). Festeavgiften justeres i henhold til vedtak i sak 37/2023.

Allmenningsstyret ser det som positivt at eierne ønsker å opprettholde jakttradisjonene i vestfjellet med ny bu.»

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Varige inngrep skal behandles av nasjonalparkstyret, jf delegeringsreglement for for Dovrefjell nasjonalparkstyre, vedtatt i møte i Dovrefjell nasjonalparkstyre 7.12.2015, revisjon 5.1.2017 sak DNPS 50/2016, revisjon 12.4.2021 sak DNPS 14/2021, revisjon 5.10.2022 sak 33/2022.

Verneformål – forskrift

Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark:

§ 1. Formål

Formålet med forskriften er å ta vare på et stort, sammenhengende og villmarkspreget naturområde som inneholder særegne og representative økosystemer og landskap og som er uten tyngre naturinngrep.

Formålet er videre å ta vare på:

- a. et tilnærmet intakt høyfjellsøkosystem med det naturlige biologiske mangfoldet, herunder arter, bestander, naturtyper og geologi. Området utgjør et stort og tilnærmet intakt høg fjelløkosystem der arter som villrein, jerv, fjellrev, kongeørn og ravn har en nøkkelrolle
- b. kalkrike områder med rik fastmark i fjellet, ekstremrike myrer og en unik karplanteflora
- c. elveslettelandskap med kroksjøer, meandrerende elv og åpne sandområder
- d. en viktig del av leveområdet til villreinen i Snøhetta og Knutshø villreinområder
- e. vakre og egenartede landskap
- f. store alpine fjellmassiv omkring Snøhetta
- g. særpregede kvartærgeologiske forekomster
- h. kulturminner, herunder spor etter fangst og beitebruk.

Forskriften skal gi allmennheten anledning til å oppleve naturen uforstyrret gjennom naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

§ 3. Vern mot inngrep i landskapet

I nasjonalparken skal ingen varig påvirkning av naturmiljø eller kulturminner finne sted, med mindre slik påvirkning er en forutsetning for å ivareta verneformålet.

Området er vernet mot inngrep av enhver art, herunder oppføring av varige eller midlertidige bygninger, anlegg og innretninger, hensetting av campingvogner, bobiler og maskiner, etablering av oppdrettsanlegg, vassdragsregulering, opplag av båter, gjerding, vegbygging, bergverksdrift, graving, utfylling og henleggelse av masse, sprenging boring, bryting av stein, mineraler og fossiler, fjerning av større stein og blokker, mineraler eller fossiler, drenering og annen form for tørrlegging, nydyrking, nyplanting, bakkeplanering, fremføring av luft- og jordledninger, bygging av bruer og klopper, oppsetting av skilt og opparbeiding og merking av stier, løyper.

Tiltaket omfattes ikke av verneforskriftens spesifiserte dispensasjonsbestemmelser og må vurderes etter naturmangfoldlovens § 48 om dispensasjon fra vernevedtak.

Forvaltningsplan

Forvaltningsplanen for verneområdene på Dovrefjell er fra 2006 og Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark har verneforskrift fra 2018. Retningslinjene i forvaltningsplan skal utdype de juridiske bestemmelsene i forskriften og gi forutsigbarhet. De kan ikke være strengere eller mer lempligere enn verneforskriften. Nye forskrifter med nye bestemmelser og gammel forvaltningsplan medfører at disse ikke alltid «snakker sammen».

s.87 Rammer og regelverk:

I nasjonalparken er landskapet vernet mot oppføring av nye bygninger. Det er likevel tillatt med vedlikehold av eksisterende bygninger som ikke medfører endret bruk.

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til gjenoppføring av bygninger som er gått tapt ved brann eller naturskade, samt ombygging og utvidelse av bygninger som ikke medfører endret funksjon.

s.89 Nye bygninger :

Det er et generelt forbud mot nye bygg i alle verneområdene. Verneforskriften for nasjonalparken åpner ikke for nye bygninger uansett formål. Unntaket er byggetiltak som er påkrevd for å tilfredsstille annet lovverk. I slike tilfeller kan forvaltningsmyndigheten stille vilkår til utforming

(...)

Ombygging/utvidelse

Tilbygg, ombygginger, utvidelse eller andre tiltak som medfører endringer i størrelse, utseende eller funksjon er ikke å forstå som vedlikehold. Tiltak som kan medføre økt overnattingskapasitet, endret ferdselsmønster i området eller funksjonsendring, krever tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. Eventuelle søknader om ombygginger/utvidelser må vurderes i forhold til verneformålet.

s.90 Retningslinjer for bygninger i nasjonalparken

- a) Det er ikke åpnet for nybygg i nasjonalparken. Det kan imidlertid være relevant med etablering av nye tilsynsbuer, som en del av en strategi for å forebygge tiltak mot rovdyrskader.
- b) Ved ombygginger skal ikke arealet overstige arealet til den opprinnelige bygningen.
- c) Mindre tilbygg som utedo osv som ikke endrer funksjon og bruk av bygningene kan tillates.

Naturmangfoldloven

I tillegg til behandling etter verneforskrift og eventuelle retningslinjer i forvaltningsplanen må tiltaket også vurderes etter de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldlovens §§ 8-12 i (kunnskapsgrunnlag, føre-var prinsippet, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver samt miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder), jmf. § 7.

Presedens

Retningslinjer for vurdering av presedens i byggesaker etter naturmangfoldloven § 48, fra Klima- og miljødepartementet 02.05.2015:

«I byggesaker vil det ofte være en problemstilling at tiltaket isolert sett ikke er særlig problematisk, men at samlet effekt av flere tilsvarende tiltak vil redusere verneverdiene. Også ved enkeltsaker som gjelder små tiltak, må det ses hen til presedensvirkningene ved at andre kan få dispensasjon til tilsvarende tiltak. Dette følger ikke minst av kravene til likebehandling. Presedensvirkninger avhenger for det første av sannsynligheten for at andre

vil søke om dispensasjon til tilsvarende tiltak og for det andre av konsekvensene for verneverdiene og verneformålet av at det blir gitt dispensasjon til tilsvarende tiltak.

Vurdering

Det er søkt om riving av eksisterende bu/hytte og oppføring av ny maskinlafta tømmerhytte med et 6 kvm større areal enn eksisterende bygning. Verneforskriften for nasjonalparken har ingen spesifiserte dispensasjonshjemler som kan hjemle omsøkt tiltak, og søknaden må vurderes etter dispensasjon fra vernevedtak, naturmangfoldlovens § 48.

Rammer for vurderinga

Etter naturmangfoldloven § 48 kan forvaltningsmyndigheten gjøre unntak fra forbudet i verneforskriften blant annet når unntaket ikke vil være i strid med verneformålet og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Det følger av forarbeidene til naturmangfoldloven at denne bestemmelsen ikke kan brukes for å utvide rammen som er gitt i vernevedtaket.

Bestemmelsen skal være en sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutses eller ved spesielle tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Selv om vilkårene etter naturmangfoldloven § 48 er oppfylt har ikke søker krav på å få dispensasjon.

Forvaltningsmyndigheten må gjøre en konkret vurdering av om dispensasjon skal gis eller ikke. Vurderingene skal gjennomføres innenfor rammene for alminnelig forvaltningsrettslige regler, retningslinjer (under dette prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12) og instruks fra overordnet myndighet.

Selv om det ikke er gitt verken retningslinjer eller instruks om hvordan forvaltninga skal utøve skjønn i saker knyttet til leveområdene til villreinen, legger nasjonalparkforvalter i den enkelte sak vekt på det arbeidet som pågår for å bedre tilstanden for villreinen (bl.a. tiltaksplaner) i avveiningene. Målet om å få Snøhetta villreinområde opp til gult nivå ihht kvalitetsnormen legges til grunn. Meld. St. 18 (2023-2024) «Ein forbetra tilstand for villrein», legger videre til grunn en restriktiv arealforvaltning i villreinens leveområder for å bedre tilstanden i villreinområdene.

Kunnskapsgrunnlag

Jakthytta ble oppført på 50-tallet med hensikt å drive fangst i høyfjellet. Dette var gjerne enkle hytter av plank, men eldre steinbuer var og er også i bruk under jakt og fiske. Det er av denne grunn naturlig at jaktbuene ligger i et område som er mye brukt av villreinen hele året. Eksisterende jaktbu ligger åpent i landskapet, jf. bilder, og er en av 4 buer som ligger på Åmotsdalsryggen.

Villreinnemnda skriver i sin uttale at på Åmotsdalsryggen er vegetasjonen frodigere enn områdene rundt, noe som kan forklare villreinens arealbruk her. Området hvor jaktbua ligger er også et kalvings- og oppvekstområde og ligger plassert mellom flere trekkpassasjer, jf villrein.no og naturbase.no. Se figur 6 og 7 under.

Vintertransport av brensel, materiale, og proviant skjer med snøskuter via Snøfjellstjønnna, og det gis pr i dag normalt inntil 2 turer pr bu/hytte, selv om det er flere eiere. Praksis i flere år har vært å også gi 2 turer på barmark på kjøresporet langs Søndre Snøfjellstjønnna frem til Fagerhaugbua for transport til buene på Åmotsdalsryggen.

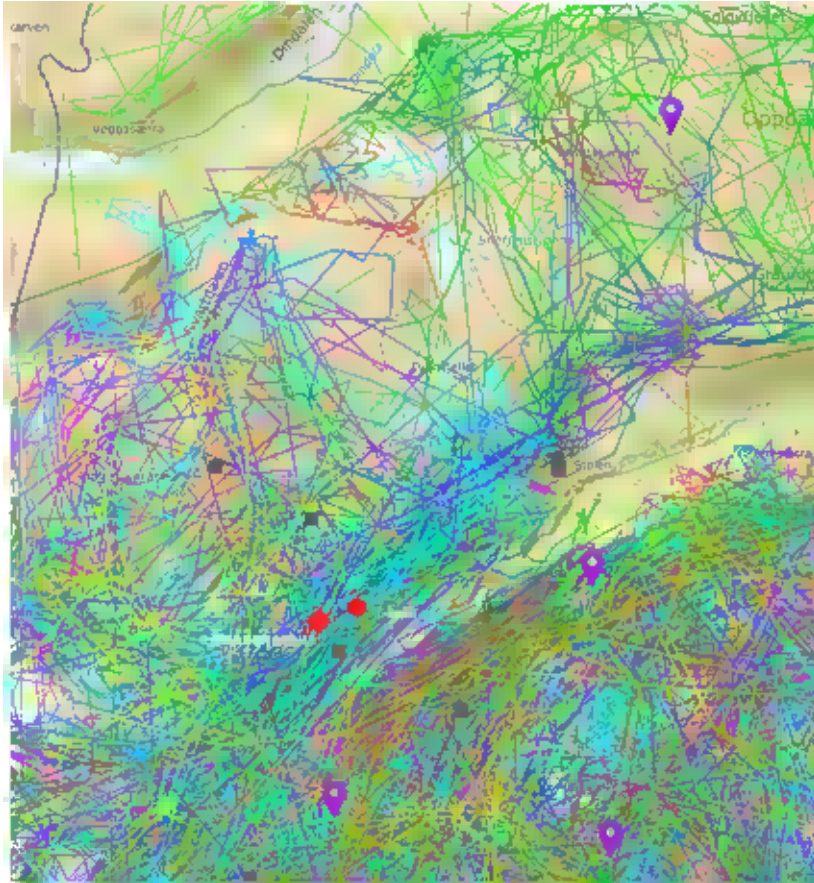

Fig.6 Arealbruken til de radiomerka simlene fra merkeprosjektet i Snøhetta i 2009.

Det er markert 2 av 4 buer som ligger på Åmotdalsryggen i kartutsnittet, hvor «7'er bua» er en av disse (fra villreinnemdas uttale)

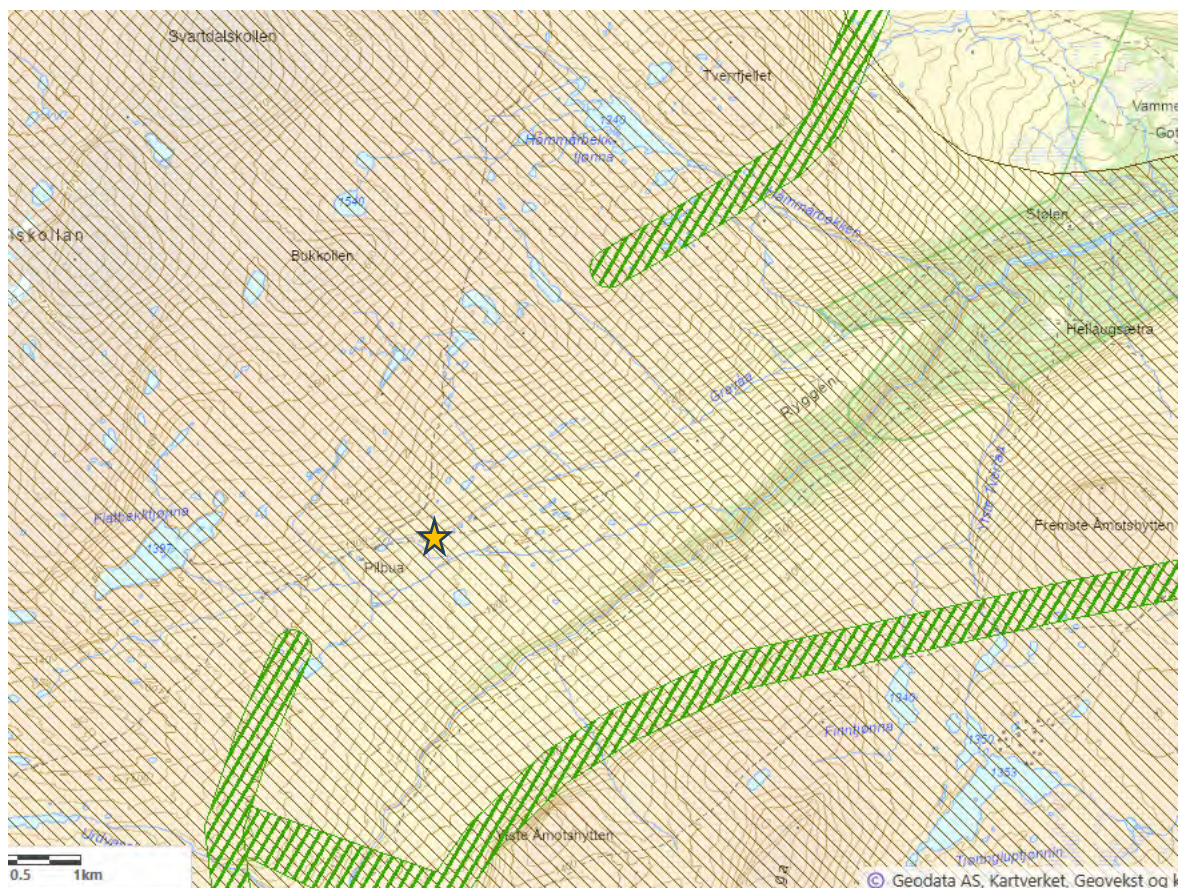

Fig. 7 Kartutsnitt som viser trekkpassasjer i grønn skravur, kalvingsområder i brun skravur og 7'er-buas ca plassering markert med gul stjerne.

I arbeidet med å bedre leveområde til villreinen i Snøhetta som har stor samla belastning og hvor målet er å få villreinstammen fra rødt til gult i kvalitetsnormen, handler det også om å redusere, fjerne eller flytte trafikk for å hindre barrierer og forstyrrelser i leveområdene til villreinen. Å vurdere plassering av bygninger i leveområdene der disse er omsøkt revet og oppført på nytt, er en vurdering som bør gjøres.

Ny plassering/flytting av ny bu/hytte for bedre forholdene for villreinen har derfor vært vurdert og diskutert med grunneier, villreinnemd, kommune og villreinutvalg på administrativ nivå. I likhet med villreinutvalget mener forvalter at fordelene som eventuelt oppnås mvære tydelig positive og må gjøres på et godt forankret grunnlag. Flytting til andre steder der det allerede ligger en del bygninger fra før slik som Snøfjellstjønnna og Tjønnglupen har vært vurdert og avveid. Begge steder vil gi lettere atkomst og mulig hyppigere bruk og begge steder er også trekkområder. Områdene ved Tjønnglupen er i tillegg mye brukt av villrein. Det har også vært diskutert å samlokalisere buene på Åmotsdalsryggen, hvor det ligger 4 buer spredt. Dette alternativet synes å gi svært små fordeler for villrein, da både transport til hyttene/buene og ferdsel ut fra hyttene vil skje i samme område som ved dagens plassering. På denne bakgrunn har tiltakshaver ikke vært kontaktet, da nasjonalparkforvalter ikke kan se at det er områder bua kan flyttes til som vil gi tydelige positive virkninger for villreinens arealbruk.

Forvalter mener likevel at nasjonalparkstyret ved søknader om oppføring av nye bygninger bør vurdere plassering eller flytting ut fra hensynet til villreinens bruk av arealer også i andre, tilsvarende saker.

Kunnskapsgrunnlaget i saken bygger på arbeidet med kvalitetnorm, FoU- prosjekt om villreines arealbruk, forvaltningsplan, Meld. St. 18 (2023-2024) «Ein forbetra tilstand for villrein», samt uttaler gitt til saken fra villreinnemd og villreinutvalg. Føre-var prinsippet i naturmangfoldlovens § 9 legges ikke til grunn. Kvalitetsnormen har gitt villreinen i Snøhetta rødt lys, og arbeidet som pågår for å bedre forholdene for villreinen er ment å bidra til å bedre situasjonen for villrein. Villreinen viser ingen unnvikelsesadferd på Åmotsdalsryggen slik det er i dag (jf. fig 6), og området er heller ikke vist som et fokusområde der det er, eller man mistenker at det kan bli, utfordringer for villreinen som skyldes arealinngrep og menneskelig aktivitet. Effektene av dette er ofte arealunnvikelse, der reinen unngår å bruke hele eller deler av funksjonsområder den ellers ville ha tatt i bruk på den gjeldende årstid, eller ulik grad av hindringer av reinens naturlige trekk mellom ulike funksjonsområder.

Gitt den eksisterende jaktbuas alder og manglende vedlikehold vil en ny bu/hytte innebære økt areal som kan medføre hyppigere bruk og bruk over lengre tidsrom når en først er der. Samtidig ligger bua/hytta plassert et stykke inn på fjellet uten veg, noe som trekker i retning av at bruken av bua/hytta nødvendigvis ikke øker nevneverdig.

Tiltakets presedens og samlet effekt

Nasjonalparkstyret har gjennom flere år hatt praksis på å gi tillatelse til mindre utvidelser ev frittliggende bygning for å dekke behov utedo/uthus der dette ikke har vært på plass, jf. blant annet Storvassbua i 2024, Karistu i 2022. Det har også blitt gitt tillatelse til riving og oppføring av ny bu/hytte der utedo ble en del av den nye bua/hytta og ikke en egen, frittliggende bygning (Halvfærre i 2019).

Til sammenligning har søknaden på gbnr 356/1 fnr 188 som også skal behandles av styret, en mindre arealøkning til tross for at det her er lagt til uthusfunksjoner i form utedo som ikke er der pr i dag. Også i denne saken er manglende vedlikehold og råteskader begrunnelse for behovet for riving og oppføring av ny bu. I foreliggende søknad vil arealet med ny tømmerhytte og «Stall» totalt bli 34,6 kvm mot 18,14 kvm i tiltaket på gbnr 351/1 fnr 188.

Tiltakshaver skriver at det allerede på 90-tallet var kjent at bua hadde et omfattende vedlikeholdsbehov. Nasjonalparkforvalter mener at det ikke kan vektlegges at vedlikeholdet ikke er blitt tatt tak i, men avventet inntil forfallet har kommet så langt at ny hytte vurderes som eneste mulighet, jf. beskrivelse i søknad.

Det store antallet bygninger i verneområdene vitner om menneskelig bruk av Dovrefjellområdet gjennom lange tider. Det er flere små, eldre jaktbuer/fjellbuer andre plasser i nasjonalparken slik som blant annet Snøfjellstjønn, Tverrfjellet og Tjønnglupen. Det er likevel ikke ønskelig å legge til rette for en praksis der eldre jaktbuer eller andre mindre buer på fjellet i villreinens leveområde erstattes med nye bygninger som dreies mot lavstandard fritidsboliger. Nasjonalparkforvalter mener at å erstatte en enkel jaktbu med en større, maskinlafta tømmerhytte i et åpen landskap langt inne på fjellet, vil gi en uheldig utvikling mot at enkle husvære som kan brukes under jakta får mer preg av å være hytte/fritidsbolig.

Å gi dispensasjon fra vernevedtak i medhold av naturmangfoldlovens § 48 til ny bygning som omsøkt med økt areal for funksjoner som allerede er dekket, vil kunne gi krav om likebehandling for mange tilsvarende søknader. I kongelig res (2018) har daværende Fylkesmann skrevet at det er en vesentlig samfunnsinteresse å beholde nasjonalparken

intakt og uten tekniske inngrep. I foreliggende sak eksisterer allerede det tekniske inngrepet, men de konkrete behovene som søknaden viser til kan dekkes og dekkes pr i dag med uthuset på 8,4 kvm. En dispensasjon i denne saken vil således skape en uheldig presedens da det er flere bygninger som ligger både i nærliggende områder i nasjonalparken og ellers spredt i nasjonalparken. Isolert sett er 6 kvm nødvendigvis ingen stor utvidelse, men å tillate denne utvidelsen når uthusfunksjoner allerede er dekket, vil kunne gi en presedensvirkning som samlet vil kunne øke bygningsmassen i nasjonalparken. På Snøfjellstjønn og område her ligger i størrelsesordenen 40-50 hytter/buer (jf innspill fra Snøfjellstjønnin vei og hytteeierforening 23.4.2017 i forbindelse med verneplanprosess i 2018 som omtaler at det er 48 hytter som kan bruke Snøfjellstjønnvegen). Dersom 40 hytter skulle øke areal med 6 kvm så vil total bygningsmasse bare i dette området øke med 240 kvm. En slik økning i bygningsmasse mener forvalter vil stride mot formålet om ivaretagelse av et villmarkspreget område, og legge til rette for en samlet økt ferdsel og derigjennom forstyrrelser i villreinens leveområde.

Oppsummering

Ingen har krav på dispensasjon etter naturmangfoldlovens § 48, og en dispensasjon skal ikke utvide rammen i vernevedtaket, men brukes som en sikkerhetsventil for spesielle tilfeller som ikke var vurdert på vernetidspunktet. Utvidelse av bygninger og riving og oppføring av nye bygninger har vært grundig vurdert i verneplanprosessen og det er spesifiserte bestemmelser i forskriften knyttet til dette*. Det foreligger ikke spesielle forhold i denne saken som skiller seg fra andre tilsvarende eller lignende tiltak, og heller ikke spesielle eller særskilte behov for utvidelsen som ikke allerede er dekket

Det skal være høyere terskel for nye inngrep i en nasjonalpark enn i et landskapsvern-område. I foreliggende sak er både formålet med vernet om å ta vare på et villmarkspreget område og ivaretagelse av villreinens leveområder viktige formål å vurdere og avveie det omsøkte tiltaket opp mot.

I en tid da det arbeides med å bedre forholdene for villreinen er det viktig å gjøre grundige vurderinger av om det bør gjøres unntak fra vernevedtak der formålet med vernet er ivaretagelse av villreinens leveområde. Forvalter mener at det er det gjort i foreliggende sak. Det er i vurderinga lagt vekt på det pågående arbeidet med å forbedre leveområde til villreinen (jf. Stortingsmelding og tiltaksplaner). Omsøkt tiltak er vurdert å legge til rette for en uheldig presedens der flere tilsvarende tiltak samlet vil kunne stride mot formålet med vernet, gjennom økt bygningsmasse og økt ferdsel og forstyrrelser i viktige leveområder for villrein. En utvikling fra enkle jakthytter mot lavstandard fritidsboliger som maskinlafta hytter, vil ikke gå overens med formålet om å ivareta et villmarkspreget område.

Nasjonalparkforvalter tilrår at det gis avslag.

*Det legges til grunn at søknaden beskriver det arealbehovet tiltakshaver mener de har og derfor har søkt om. Forvalter ønsker likevel å vise til at verneforskriften for Dovrefjell-Sunndalsfjella har en bestemmelse som sier at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til riving og oppføring av ny bygning til samme bruk og med samme areal. I denne bestemmelsen forutsettes det at arealet på bygning som ønskes revet og ny bygning er helt likt. Denne bestemmelsen ble vurdert i verneplanprosessen og skal ikke være sikkerhetsventil for uforutsette eller spesielle tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet, slik som dispensasjon fra vernevedtak etter naturmangfoldens § 48.

Hanne Håker m.fl
Sundalsvegen 486
7340 Oppdal
Tel: 995 80 767
Epost: ha_haa86@hotmail.com

Oppdal Kommune
Plan og forvaltning
Inge Krokannsveg 2, Rådhuset
7340 Oppdal

Søknad om å rive dagens hytte og oppføre ny hytte

Informasjon om eiendommen

Gnr 356	Bnr 1	Fnr 30	Eiendom Snøfjellstjønnvegen 802 7342 Lønset
GPS koordinater N 693511.1 Ø 206739.24			

Kart

Bakgrunn

I 1954 satte 6 gårdsbruk og en privatperson opp jaktbua på Åmotsdalsryggen, og den fikk navnet 7-bua. Hytta ligger 1.236m over havet. Den hadde opprinnelig 6 sengeplasser, og var enkelt innredd med en ovn og sitteplass ved vinduet. Hytta ble restaurert i 1988/89. Reisverket ble ikke skiftet, og er det opprinnelige fra 1954. Hytta (7-bua) ble tinglyst med syv eiere i 2021.

Det er i skrevet i hytteboka fra 1990-tallet at vann trenger inn i hytta, og at det er nødvendig med større vedlikehold. Eierne har avdekket stor slitasje på hytta grunnet harde værforhold på fjellet. Det er nødvendig å bytte tak, utvendig kledning, isolasjon, vindtetting, dør, vindu og pipe. Innvendig er det avdekket svertesopp i hjørnene ved sengene, fuktskader i tak, vindu og vegger. Det er nødvendig å legge ny himling, vegger og gulv.

Uteboden, som er et påbygg på hytta, er i dårlig forfatning og har store råteskader.

12 meter fra hytta står «stallen». Denne har blitt brukt som ly for hester, bod og utedo. Denne bygningen omfattes ikke av denne søknaden.

SØKNAD OM Å BYGGE NY HYTTE

På bakgrunn av overnevnte, søker eierne om å rive dagens hytte og sette opp ei ny, tilsvarende hytte.

Bilde av bua

Teknisk informasjon

- Bua skal gjenoppføres på samme sted som eksisterende bu.
- Det er ikke søkt om flere sengeplasser, men en reduksjon fra opprinnelig 6 sengeplasser til 4.
- Utvendig kledning blir laftet tømmer med omramminger i brun farge som er tilpasset fjellet.
  - Gavlvegg og endekasser vurderes å kles inn med stående kledning.
- Takkledningen blir matt og går inn i omgivelsene. Enten brunt royaltak eller svart takshingel.
- Avfall fra rivning av gammel bu fraktes ut med helikopter og leveres på miljøstasjonen i Oppdal kommune. Det rene trevirke kappes opp og brukes til ved.
- Ny bu skal produseres i elementer og fraktes inn med helikopter da hytta ikke har veg fram og ligger i et verneområde.
- Mål på ny rafthøyde blir 214cm. Den gamle hytta er ca 190cm.
- Total BYA det søkes om er: 26,2m². Den gamle hytta er 20m² og utvidelsen vil utgjøre 6m².
- Arealet på stallen er 8,4m². Totalt areal for bua og stallen blir 34,6m².
- Takvinkel vil være 22 grader.
- Den gamle hytta er malt i bonderød. Ny hytte vil bli brun for å vises mindre i terrenget.
- Eiere vil sende fire bilder av ny bu fra hver side av bua til nasjonalparkstyret når den er ferdigstilt.

Viser til vedlagt detaljert byggesettbeskrivelse og tegninger fra Thøring Hyttfabrikk

Utførelse av arbeidet

Riving og oppsetting av ny hytte er planlagt i sen sommer / høst 2025 for å hensynta kalvingsperioden for villrein.

Hensynet til villreinen og kulturlandskapet

Eierne er klare over verneforskriften.

Det er tenkt samme plassering av hytta og den blir mindre ruvende i terrenget med kledning og farge som passer i terrenget. Arealet økes med 6m², men får ingen økning av sengeplasser. Det vil derfor ikke medføre økt bruk av hytta. Arbeidet vil *ikke* foregå i perioden 1. april – 30. juni av hensyn til kalvingstiden for villreinen. Vi har interesse av at villreinstammen og området bevares i generasjoner. Området er også et beiteområde for husdyr, og ny hytte vil ikke føre til vesentlig høyere arealbeslag eller økt bruk av området siden tiltaket allerede er etablert.

Oppføring av ny hytte vil hensynta villrein og annet dyreliv og vil ikke berøre naturmangfoldet. Eventuell restaurering av hytta vil ta mer tid, og derfor gi større påvirkning på dyrelivet.

Søknad om oppføring av ny hytte vil ikke berøre prinsippene i naturmangfoldloven § 8-12. Naturmangfoldet og økosystemet ikke vil bli berørt i større grad enn dagens situasjon.

Ved oppføring av ny hytte ligger ingen miljøforringelse jf. § 11. Det vil bli brukt miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder jf. § 12.

Vi er klar over kulturminnelovens § 8 og vil vise aktsomhet.

UTSKRIFT AV MØTEBOK FOR OPPDAL BYGDEALMENNING

I MØTE DEN:	11.06.2024	Medlemmer/varamedlemmer tilstede:
SAK NR. :	30/24	Narve Hårstad
JNR. :		Solvor Forbregd
MØTESTED :	Kontoret	Henrik Aalbu
		Stein Aa. Ørstad
		John Volden Bjørndal

SAK 30/2024: HYTTER/NAUST-BYGSLING

B: Søknad om riving og oppsetting av ny hytte – 7-bua 356/1/109B -30

Vedtak: Søknaden om oppføring av ny hytte godkjennes under forutsetning av godkjenning fra bygningsmyndigheten i Oppdal kommune.

Dersom det er behov for nye uthusfunksjoner, må disse inngå i nybygget. Det stilles krav om at det nyttes materialer og farger som har samhørighet med de naturgitte omgivelser (naturstein, treverk, skifer, torv, mørke jordfarger og brun eller grå beis).

Festeavgiften justeres i henhold til vedtak i sak 37/2023.

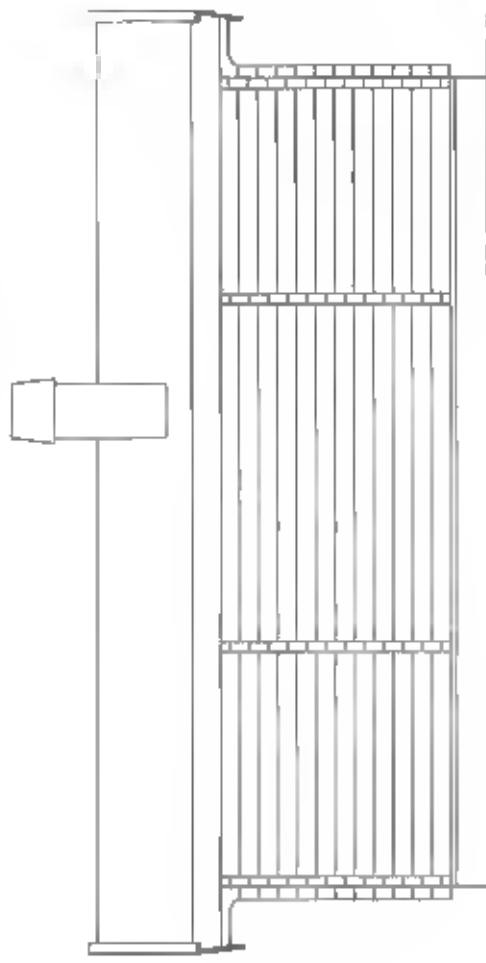
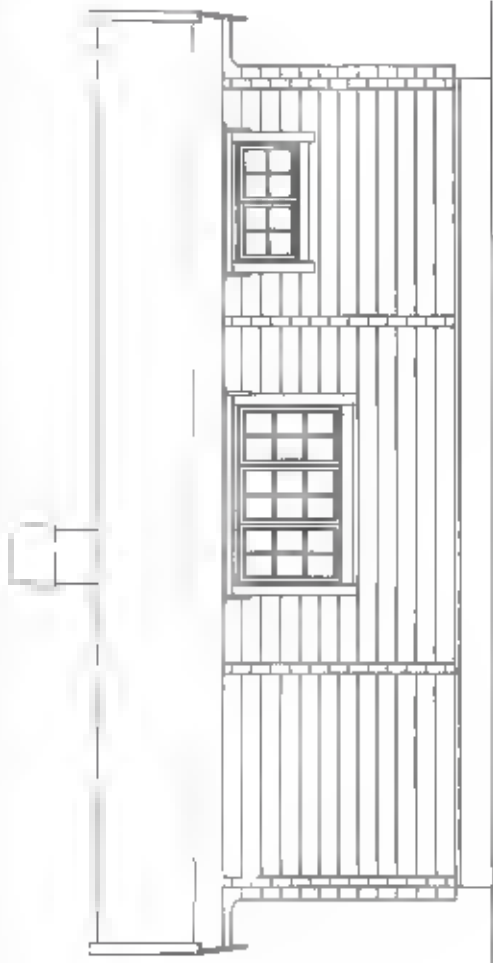
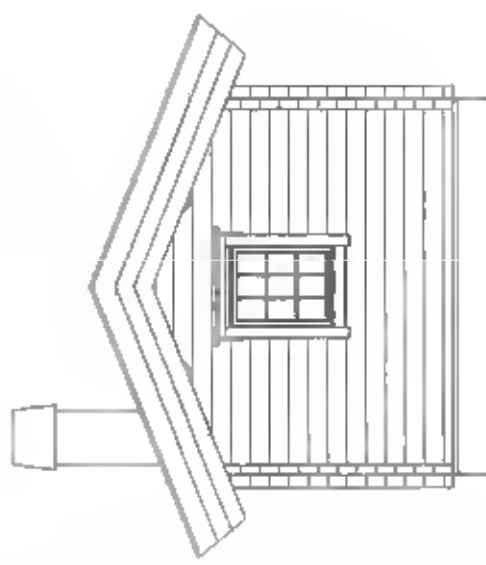
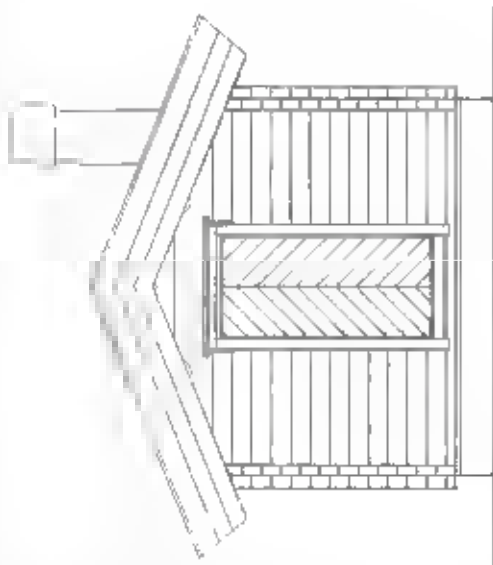
Allmenningsstyret ser det som positivt at eierne ønsker å opprettholde jakttradisjonene i vestfjellet med ny bu.

VEDTAKET VAR ENSTEMMIG
RETT UTSKRIFT BEKREFTES.

Oppdal, 11.06.2024

Tommy Sønsterud Myren

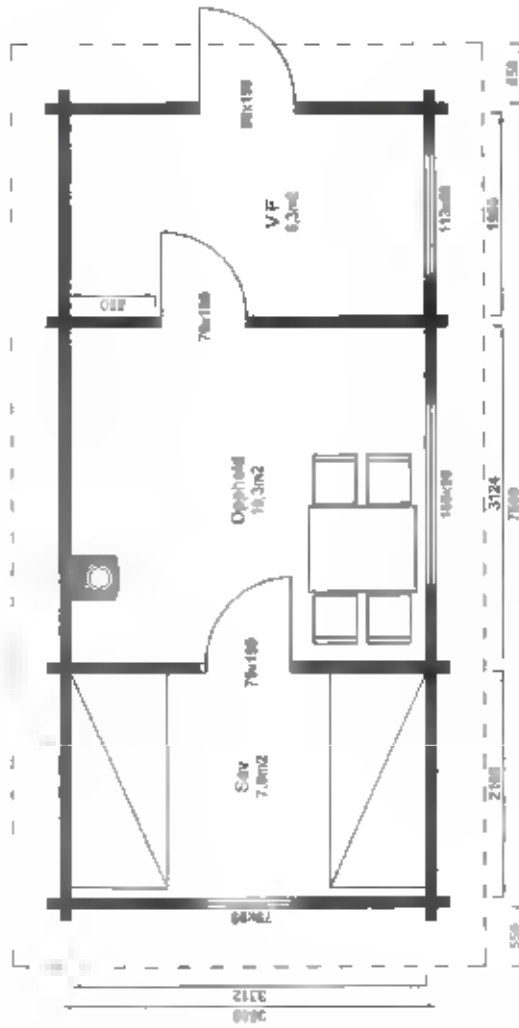
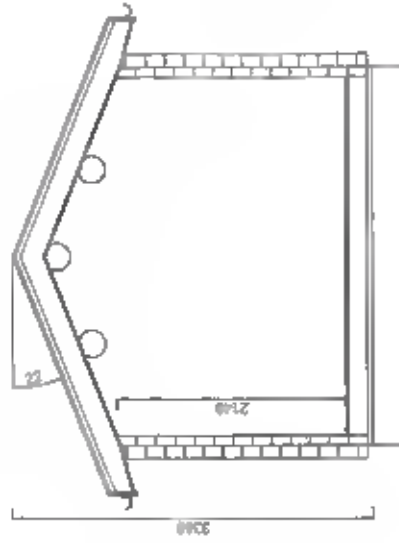
UTSKRIFT TIL: Gro Myran, Tranevegen 2, 7340 Oppdal

Thoring & Sønner AS

Normadvejen 30B II 812 44 6611
2647 Lyngby

Tegningens Jubilæum		Målestok 1:50
Tegningens Jubilæum		Nummer 01
AVM BYA BPA Dypa BPA	= 28m ² = 24m ² = 24m ²	Målestok 30x110x100 Signatur
Tegningens Faserier A3		Dato 02.05.2024

Thing & Sinner AS
 Ravnåsvegen 3000 | tlf 812 44 861
 2007 Leidsvik | post@thingasner.no

Prosjekt	Jølar Slinneshavn	Målestokk	1:50
Arvt		Revusj	01
BVA	= 28m²	Målest	84x100mm
BPA	= 24m²	Signatur	
Oppf. BPA	= 24m²		
Tegningsnr:		Plan og snitt, A3	
Plan og snitt, A3		Dato: 02.05.2024	

BYGGESETTBESKRIVELSE.

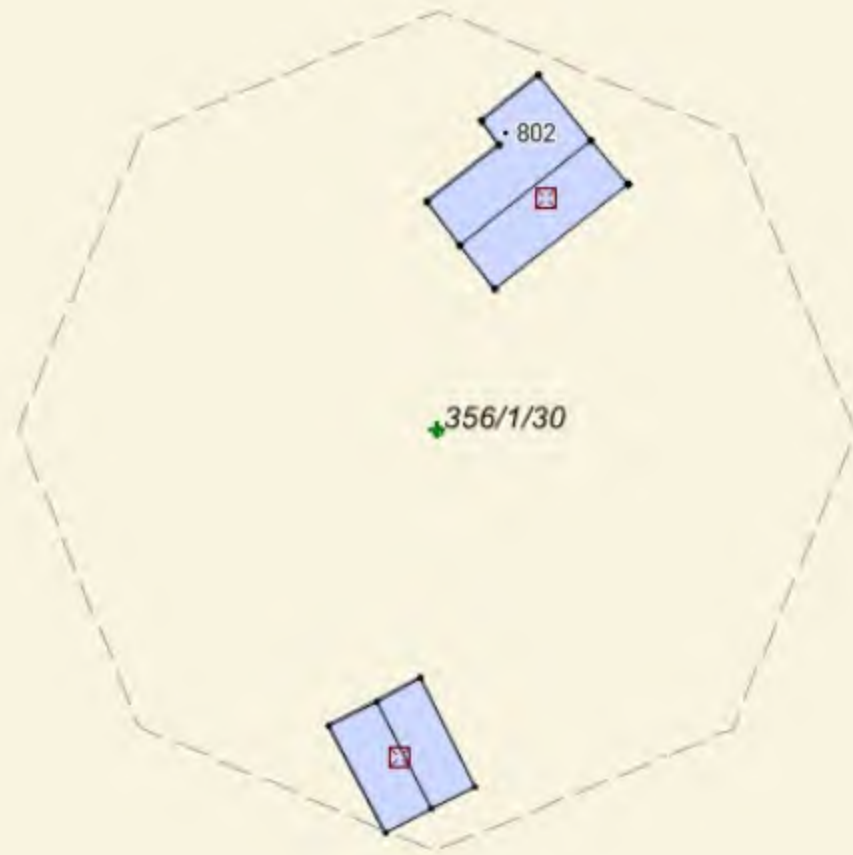
4" LAFT M/BJELKELAG.

Byggested	På fjellet
Byggherre	Joar Stensheim

BYGN.DEL	SORT	DIMENSJON/TYPE	DIMENSJON/TYPE	MONT.
		standard	ending	sign
Golvøsning	Bjelkelag	48x198 mm		
	Stubbeløft	13 mm impregnert tre		
	Isolasjon	20 cm Glava		
	Golvbord	20x135 mm Moelven	Ubehandlet	
Vegger	Papp på mur	12 cm grunnmurspapp		
	Ramme under vegg	48x98 mm trykkimpr		
	Maskinlaft tømmer	94x180 mm (4 'x8")	Laminert	
Tak	Takåser	Runde furu takåser		
	Takvinkel	22 grader		
	1 tro	14x120 mm faspanel		
	Difusjonssperre	0,20 mm byggplast		
	Sperrer	36x198 mm justert		
	Isolasjon	20 cm Glava		
	vindsperre	difusjonsåpen duk		
	Kaldlufting	36x48 mm lektor		
	Taktro	21x120 mm rupanel		
	Undertak	Norkraft		
	Sloyfektor	23x48 mm Trykkimp		
	Lektor	36x48 mm trykkimp		
	Tekking	22x148 mm tretak	Brunt Royaltak	
	Vindsjær	3x20x198 mm justert		
	Takrenner/beslag	Svart stål		

Vinduer	2 lag super energi	Alumax sprosser	Kvitmalt	
	Brødrene Dale AS			
Dører	Isolert ytterdør	7011 u/glass Giske	Kvitmalt	
	Furu trefyllingsdører	Ola 3 Kloppen trevare	Ubehandlet	
	Smjærnsvidere	Tvøits Smie		
Listverk	Innv dører og vindu	94 mm profilert	Evt Kvitmalt	
	Innv golv	45 mm profilert	Ubehandlet	
	Utv dører og vinduer	20x95 mm glattkant	Ubehandlet	
	Vannbrett	Svarteloksert stål		
Wire og strekkfisker til vindforankring er ikke inkludert.				
Ekstra emballasje og velling/mørling for helikoptertransport er inkludert.				
VEDLEGG 2.	SIGN:	<i>Boor Kolberg</i>	Dato: 10.05.24	

Til

Dovrefjell nasjonalparkstyre

v/ nasjonalparkforvalter og saksbehandler Eirin Berge

Deres ref. 2025/581-0 432.3

Hanne Håker

Sundalsvegen 488

7340 Oppdal

Svar til eksisterende jaktbu:

1. Bilde

2. Eksisterende påbygg står på jordgulv og er i dårlig forfatning. Det brukes til nødlagring av sekker og mat under opphold i jakta. Dette ønsker vi å få inn i vindfanget på ny bu.
3. Tiltaket er beskrevet gjennom den midlertidige situasjonsplanen. Fila fikk samme navn som opprinnelig mal-fil som ble brukt. Vi har ikke lagt noe mer i filnavnet enn dette.

4. Stallen brukes som stall, utedo og midlertidig oppbevaring av ved.

Ny tømmerhytte i maskinlaftet tømmer:

5. Grunnmur er planlagt ved å bruke eksisterende steiner. Jaktbua er bygd på berg og steiner.
6. Brunt royal tretak.
7. Vedlagring er tenkt i vindfang. Eksisterende utedo er i stallen.

Kopi til Oppdal kommune ved Plan og forvaltning, deres ref 2024/1674-14.

Med hilsen

Hanne Håker

Sak nr.	Møtedato/klokkeslett	Møtested
10	Torsdag 13. Februar 2025	Lesja

Areal og byggesaker som kommer på høring til villreinutvalget.

Saksopplysninger

Sekretæren ønsker seg en diskusjon i rundt hvordan vi skal behandle areal og byggesakene som kommer til villreinutvalget på høring, og en diskusjon i rundt hvordan vi skal behandle disse sakene.

Vedlagt ligger møtedokumenter som villreinnemda får vedr. byggesaker i Oppdal. Jf. En av de vi ga høringsuttalelse på.

Ønsker at styret tar en grundig diskusjonsrunde hvordan vi skal løse disse sakene rent praktisk,

Behandling under møte:

Snøhetta villreinutvalg diskuterte hvordan de skal forholde seg til de forskjellige byggesakene som kommer inn til høring.

Villreinutvalget ønsker alle sakene på høring for å gi uttalelse. På generelt grunnlag ønsker villreinutvalget at det blir tatt hensyn til villrein på et faglig og godt grunnlag i alle avgjørelser i villreinområdet. Generelt er villreinutvalget skeptiske til utvidelser som fører til økt bruk, og flere sengeplasser.

Mange av fjellbuene i Snøhetta er små, så villreinutvalget ser også behovet for enkelte små tilbygg for toalett, og lagerkapasitet, men ønsker på generelt grunnlag ikke kapasitetsøkninger, og økning i sengeplasser.

Villreinutvalget har også tillitt til at de fleste som eier buene tar et hensyn til villreinen i bruken av området, og bruken i sårbare tider av året.

Når det kommer til saken vedr. de aktuelle buene på Åmotsdalsryggen, «bøndenes bua» og «7 Bua» støtter villreinutvalget i all hovedsak villreinnemda i Snøhetta og Knutshø sitt vedtak, og mener det er riktig med en diskusjon vedr plassering av buene, men det må også være med i dialog med tiltakshaverne.

Ved evt. flyttinger, må dette gjøres på et godt faglig forankret grunnlag, hvor de faglige argumentene for flytting må være tungtveiende.

Snøhetta villreinutvalg støtter diskusjonen i rundt flytting og samlokalisering av buer i fjellet, men det må være tungtveiende faglige argumenter bak, evt ny plassering.

Byggesaker på Åmotsryggen i Oppdal.

Vedtak:

Villreinutvalget ønsker alle sakene på høring for å gi uttalelse. På generelt grunnlag ønsker villreinutvalget at det blir tatt hensyn til villrein på et faglig og godt grunnlag i alle avgjørelser i

villreinområdet. Generelt er villreinutvalget skeptiske til utvidelser som fører til økt bruk, og flere sengeplasser.

Mange av fjellbuene i Snøhetta er små, så villreinutvalget ser også behovet for enkelte små tilbygg for toalett, og lagerkapasitet, men ønsker på generelt grunnlag ikke kapasitetsøkninger, og økning i sengeplasser.

Villreinutvalget har også tillitt til at de fleste som eier buene tar et hensyn til villreinen i bruken av området, og bruken i sårbare tider av året.

Når det kommer til saken vedr. de aktuelle buene på Åmotsdalsryggen, «bøndernes bua» og «7 Bua» støtter villreinutvalget i all hovedsak villreinnemda i Snøhetta og Knutshø sitt vedtak, og mener det er riktig med en diskusjon vedr plassering av buene, men det må også være med i dialog med tiltakshaverne.

Ved evt. flyttinger, må dette gjøres på et godt faglig forankret grunnlag, hvor de faglige argumentene for flytting må være tungtveiende.

Snøhetta villreinutvalg støtter diskusjonen i rundt flytting og samlokalisering av buer i fjellet, men det må være tungtveiende faglige argumenter bak, evt ny plassering.

12-2025 – Høring – Riving og oppsetting av nye hytter, Oppdal kommune

Saksopplysninger

Figur 3. Viser hyttenes «7-bua» og «Bøndendesbua» plassering i Snøhetta villreinområde.

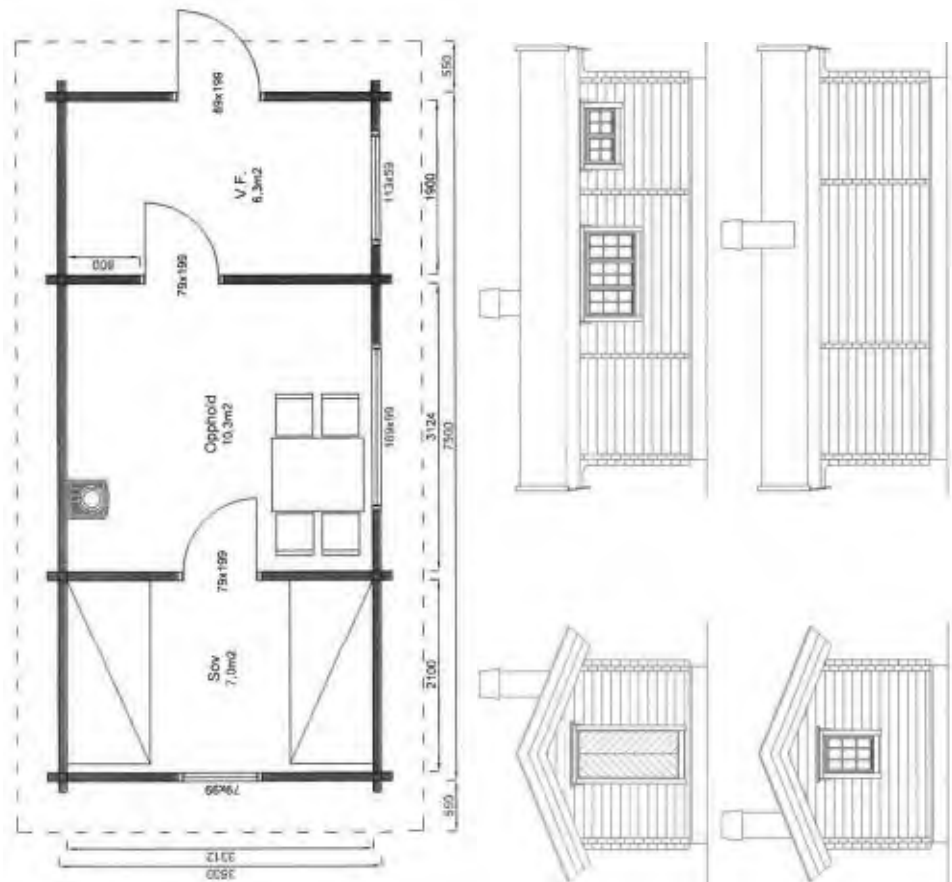
Oppdal 356/1/30 - Snøfjellstjønnvegen 802 – «7-bua»

Søknaden gjelder dispensasjon fra LNFR-formålet for riving av en eksisterende eldre jaktkoie og erstatte den med ei ny hytte.

I 1954 satte 6 gårdsbruk og en privatperson opp jaktbua på Åmotsdalsryggen, og den fikk navnet 7-bua. Hytta ligger 1.236m over havet. Den hadde opprinnelig 6 sengeplasser, og var enkelt innredd med en ovn og sitteplass ved vinduet. Hytta ble restaurert i 1988/89. Reisverket ble ikke skiftet, og er det opprinnelige fra 1954. Hytta (7-bua) ble tinglyst med syv eiere i 2021.

Det er i skrevet i hytteboka fra 1990-tallet at vann trenger inn i hytta, og at det er nødvendig med større vedlikehold. Eierne har avdekket stor slitasje på hytta grunnet harde værforhold på fjellet. Det er nødvendig å bytte tak, utvendig kledning, isolasjon, vindtetting, dør, vindu og pipe. Innvendig er det avdekket svertesopp i hjørnene ved sengene, fuktskader i tak, vindu og vegger. Det er nødvendig å legge ny himling, vegger og gulv. Uteboden, som er et påbygg på hytta, er i dårlig forfatning og har store råteskader. 12 meter fra hytta står «stallen». Denne har blitt brukt som ly for hester, bod og utedo. Denne bygningen omfattes ikke av denne søknaden.

Kommunen er foreløpig positiv til søknaden. Oppdal Bygdealmenning er positiv til søknaden, men har ikke vurdert flytting som et alternativ.

Figur 4. Plantegninger for omsøkt hytte (7-bua).

Teknisk informasjon

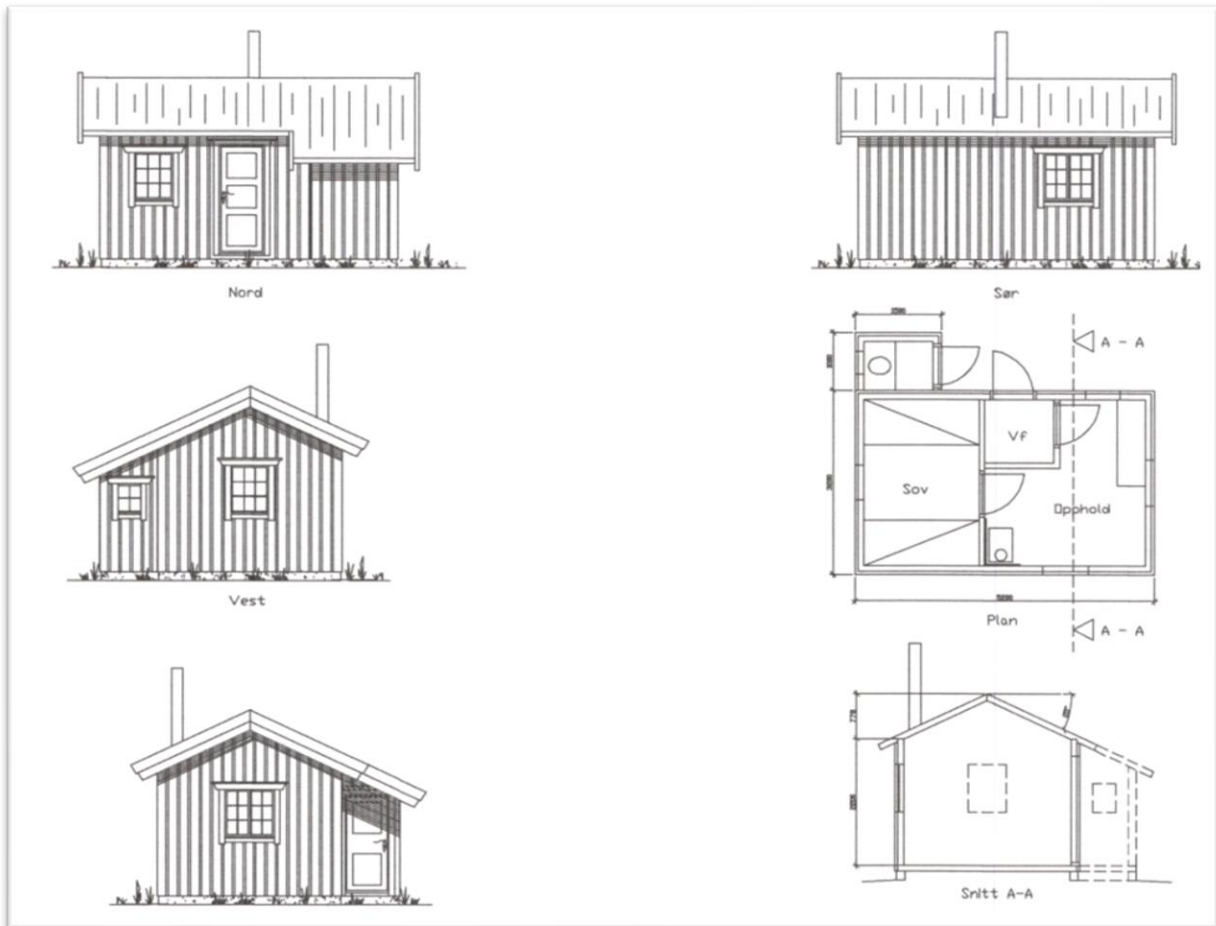
- Bua skal gjenoppføres på samme sted som eksisterende bu.
- Det er ikke søkt om flere sengeplasser, men en reduksjon fra opprinnelig 6 sengeplasser til 4.
- Utvendig kledning blir laftet tømmer med omramminger i brun farge som er tilpasset fjellet.
  - Gavlvegg og endekasser vurderes å kles inn med stående kledning.
- Takkledningen blir matt og går inn i omgivelsene. Enten brunt royaltak eller svart takshingel.
- Avfall fra rivning av gammel bu fraktes ut med helikopter og leveres på miljøstasjonen i Oppdal kommune. Det rene trevirke kappes opp og brukes til ved.
- Ny bu skal produseres i elementer og fraktes inn med helikopter da hytta ikke har veg fram og ligger i et verneområde.
- Mål på ny raffthøyde blir 214cm. Den gamle hytta er ca. 190cm.
- Total BYA det søkes om er: 26,2m². Den gamle hytta er 20m² og utvidelsen vil utgjøre 6m².
- Arealet på stallen er 8,4m². Totalt areal for bua og stallen blir 34,6m².
- Den gamle hytta er malt i bonderød. Ny hytte vil bli brun for å vises mindre i terrenget.

Arbeidet er planlagt til sen sommer / høst 2025 for å hensynta kalvingsperioden for villrein.

Oppdal 356/1/118 - Snøfjellstjønnvegen 806 – «Bøndenesbua»

Oppdal kommune ber om uttale til søknad om dispensasjon fra LNF-formål i kommuneplanens arealdel for riving og nyoppføring av jaktbu på eiendommen gnr/bnr/fnr 356/1/188.

Kommunen er foreløpig positiv til søknaden.

Figur 5. Plantegninger for omsøkt hytte («Bøndenesbua»).

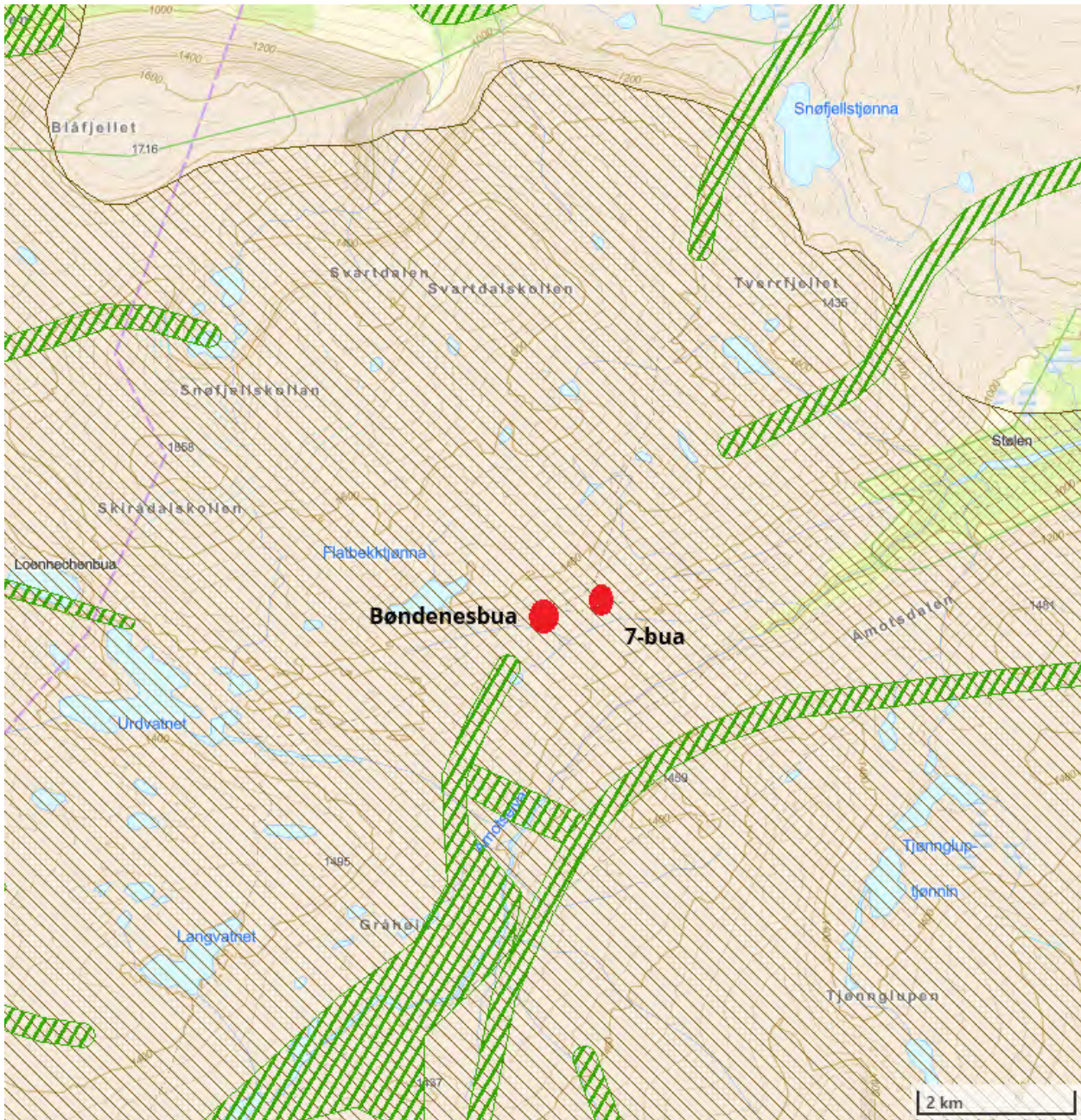
Eksisterende hytte ble bygd først på femtitallet, og har i flere generasjoner blitt benyttet som jaktbu for eierne. Det har gjennom årene vært lite eller intet vedlikehold, og det bærer hytta nå preg av. Hytta er bygd etter gammel standard og det er trangt om plassen inne i hytta. Sengelengde på de tre sengeplassene er på ca. 170- 175cm. Grunnen til at de nå søker om dette tiltaket er at underdelen av hytta som ligger nede på bakken, har så store råte skader at det blir utfordrende med restaurering. Samtidig er det ønskelig med en bedre planløsning der vi får sengelengder med standardlengder. Det er lagt opp til to sengeplasser, men køyesenger er mulig. De ser for seg at den ene senga må fungere som lager for jaktsekker og annet relevant utstyr. Hytta er registrert på Oppdal Kommune med en størrelse på 17 m². De søker derfor om å sette opp et bygg med en grunnflate på 16,64 m² og et bruksareal på knapt 15 m². Hytta har hittil ikke hatt tilgang på utedo. de ønsker derfor å tillegge et mindre tilbygg som gir plass for utedo (figur 5).

Villreinens bruk av området

Begge hyttene ligger på Åmotsdalsryggen. Villreinen bruker dette området hele året. En av årsakene til dette er at de lokale vegetasjonsforholdene er gode og at reinen finner litt frodigere vegetasjon her i forhold til områdene rundt.

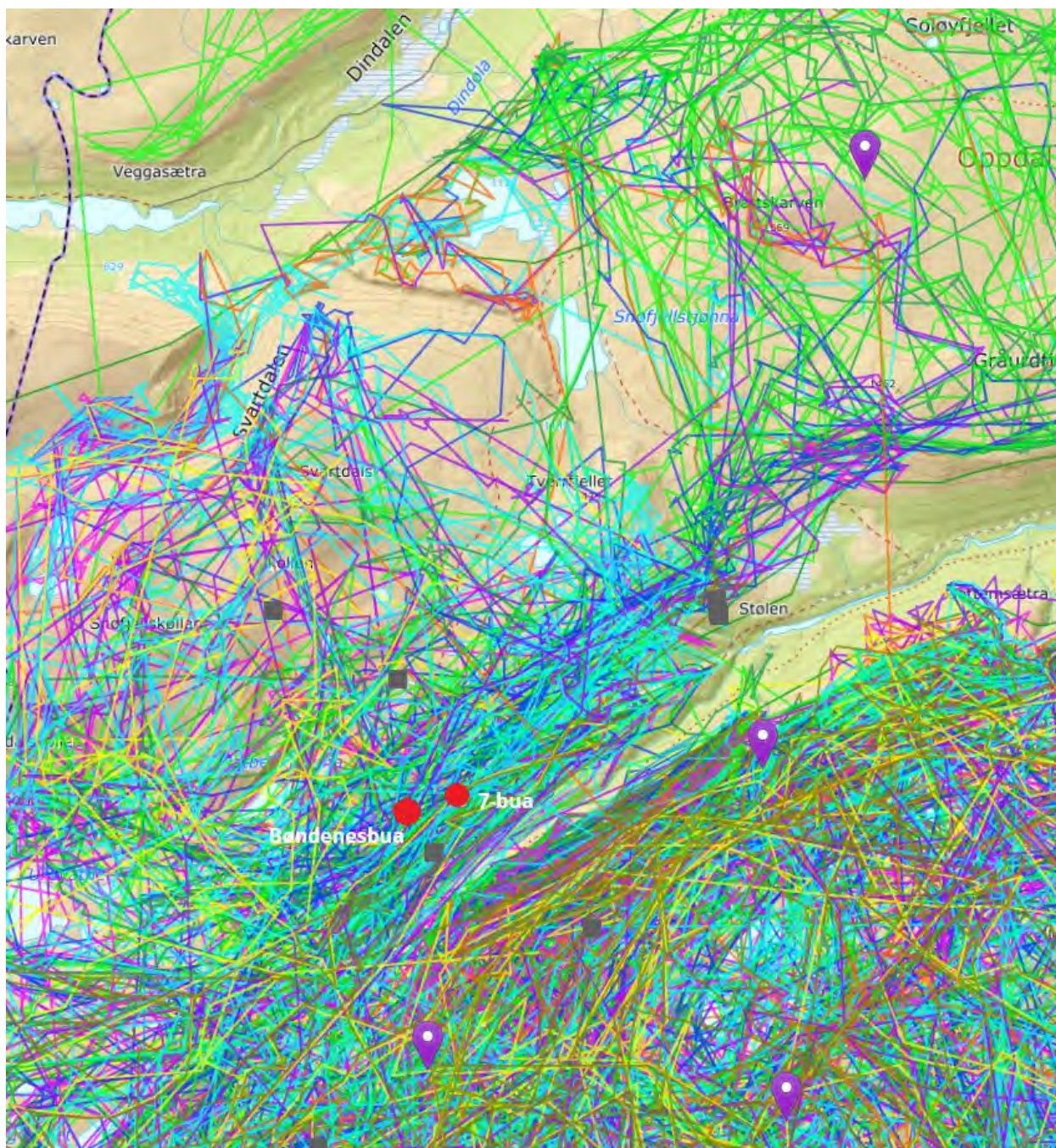

Villreinen sliter med å nå fram til området Soløyfjellet og viser unnavikelse i området der trekket går forbi Tverrfjellet som er en forlengelse av tiltaksområdet. Trekket forbi hyttene i tiltaksområdet fungerer med det nivået av menneskelig aktivitet som finnes i dag. Ved en standardheving av hyttene kan det forventes en økt forstyrrelse av villreinen i området og mulig unnavikelse i et viktig beiteområde.

Figur 6. Viser trekkområder (grønn skravur), kalvingsområde (brun skravur) og hyttenes (røde prikker) plassering i terrenget. Hentet fra naturbase.no

Figur 7. Viser arealbruken til de radiomerkede simlene fra det forrige merkeprosjektet i Snøhetta. De to hyttene er markert med rød prikk. Hentet fra dyreposisjoner.no.

Vurdering

Begge hyttene ligger innenfor Snøhetta villreinområde. Det er jakt- og fiskebuer som opprinnelig var små og med den hensikt å fangste i høvfjellet. Det er derfor naturlig at jakthyttene ligger i trekkveier for villreinen. Samtidig så må vi erkjenne at bruken av fjellet og bruken av jakthyttene har endret seg fra tiden de ble bygd og at i dag i større grad brukes som fritidsboliger. Totalt er det 11 tinglyste eiere fordelt på disse to hyttene, og potensielt 11 familier som skal benytte seg av hyttene. Antall sengeplasser tilsier ikke at alle kan være der samtidig, men at hyttene brukes på omgang. Dette sammen med en standardheving vil føre til økt bruk av området over tid og besøk over lengre tidsrom når man først er der. På vinterstid brukes traseen via Snøfjellstønna som ankomstvei.

Den økte aktiviteten kan føre til at trekket som går rett forbi hyttene på Åmotsdalsryggen blir

forstyrret og at villreinen unnviker området. Unnvikelse fører til mindre beitetid og mindre tilgang til andre beiteområder som igjen fører til lavere kondisjon som videre fører til færre kalver født og lavere slaktevekter.

Begge hyttene har «staller» som kanskje benyttes i villreinjakta og resten av året fungerer som uthus. Vi kan ikke se at det er lagt opp til dofasilitet på 7-bua. Ved å innarbeide bruksarealet av stallen på til hytta så har man økt bruksarealet til den nye hytta. Samtidig så har man tatt bort stallen som antakelig har fungert som et uthus og bruksareal. Vi forutsetter at dofasiliteter dekkes av det omsøkte bruksarealet på 34,6 m² for 7-bua. Bøndenesbua har en «stall» separat fra dispensasjonssøknaden og ut ifra plantegningene ser det ut som at stallen brukes som et uthus da dette egentlig mangler i hytta. Det er også mulig ved innføring av køyesenger at antall sengeplasser økes med én. Selve Bøndenesbua blir ikke større, men de omsøker et tilbygg for plassering av dofasilitet. Jaktbua vil fortsatt være av en beskjedne størrelse.

Kommunen må vurdere om «7-bua» og «Bøndenesbua» kan samlokaliseres i et annet område og utenfor der det vil forstyrre et villreintrekk. Tiltaket vil berøre naturmangfold ved at forstyrrelse av villrein vil kunne øke, og tiltaket må selvfølgelig vurderes etter naturmangfoldloven §§ 8-12. Samlet belastning (§ 10) og avbøtende tiltak som tid på året bygget skal settes opp og alternativ plassering (§ 12) er høyst relevant å vurdere i denne saken. Vi anbefaler at kommunen involverer Villreinsenteret når det kommer til alternativ plassering.

Forslag til vedtak

Norge er i dag det eneste landet i Europa som har rester av den opprinnelige ville fjellreinen, og har derfor et spesielt ansvar for å ta vare på og forvalte villreinen slik at også fremtidige generasjoner kan oppleve levedyktig bestand av villrein. Snøhetta villreinområde er et nasjonalt villreinområde og en del av Europeisk villreinregion. Villrein er oppført som truet art på den globale rødlisten og som nært truet på den nasjonale rødlisten. Villreinen i Snøhetta er svært sky. Her reagerer reinen tidlig på menneskelige forstyrrelser og har lang fluktavstand. Villreinen lever i et ekstremt miljø og det skal lite til før villreinen blir forstyrret slik at det går på bekostning av kondisjon og reproduksjon. Villreinen i Snøhetta har utfordringer med produksjon og arealbruk. I april 2022 ble den første tilstandsklassifiseringen av de 10 nasjonale villreinområdene ferdigstilt. Snøhetta, sammen med fem andre områder, ble klassifisert som dårlig.

Begge hyttene ligger innenfor Snøhetta villreinområde. Det er jakt- og fiskebuer som opprinnelig var små og med den hensikt å fangste i høyfjellet. Det er derfor naturlig at jakthyttene ligger i trekkveier for villreinen. Samtidig så må vi erkjenne at bruken av fjellet og bruken av jakthyttene har endret seg fra tiden de ble bygd og at i dag i større grad brukes som fritidsboliger. Totalt er det 11 tinglyste eiere fordelt på disse to hyttene, og potensielt 11 familier som skal benytte seg av hyttene. Antall sengeplasser tilsier ikke at alle kan være der samtidig, men at hyttene brukes på omgang. Dette sammen med en standardheving vil føre til økt bruk av området over tid og besøk over lengre tidsrom når man først er der. På vinterstid brukes traseen via Snøfjellstønna som ankomstvei.

Den økte aktiviteten kan føre til at trekket som går rett forbi hyttene på Åmotsdalsryggen blir forstyrret og at villreinen unnviker området. Unnvikelse fører til mindre beitetid og mindre tilgang til andre beiteområder som igjen fører til lavere kondisjon som videre fører til færre kalver født og lavere slaktevekter.

Nemnda forutsetter at dofasiliteter dekkes av det omsøkte bruksarealet på 34,6 m² for 7-bua.

Kommunen må vurdere om «7-bua» og «Bøndenesbua» kan samlokaliseres i et annet område og utenfor der det vil forstyrre et villreintrekk. Tiltaket vil berøre naturmangfold ved at forstyrrelse av villrein vil kunne

øke, og tiltaket må selvfølgelig vurderes etter naturmangfoldloven §§ 8-12. Samlet belastning (§ 10) og avbøtende tiltak som tid på året bygget skal settes opp og alternativ plassering (§ 12) er høyst relevant å vurdere i denne saken. Vi anbefaler at kommunen involverer Villreinsenteret når det kommer til alternativ plassering av hyttene.

Behandling

Området inneholder alle tre faktorene for villreinen som beite-, trekk- og kalvingsområde. Endringene må begynne allerede nå.

Vedtaket kan være mer direkte.

Kan godta restaurering, men ikke nybygging. Ved nybygging bør de flyttes og samlokaliseres.

Tidspunktene for søknadene kommer på et uheldig tidspunkt mtp. at tiltaksplanen er under oppseiling. Flytting av problematiske hytter kan fort bli et tema i tiltaksplanen også.

Forslag til tillegg:

Stortingsmelding om villrein (Meld. St. 18) beskriver hvordan utbygging og oppdeling av naturareal er den viktigste årsaken til den negative utviklingen for villreinen. Meldinga er tydelig på at det er behov for en helhetlig og restriktiv arealforvaltning for å forbedre tilstanden til villreinområdene. Sakene må vurderes som en oppføring av nye fritidsboliger da de erstattes i sin helhet. Det skal være en høy terskel for nye inngrep i villreinområdene ifølge de Statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet, som villreinnemnda mener at disse tiltakene kvalifiserer til. Villreinnemnda er sterkt kritisk til at nye hytter bygges opp i et så viktig område for villrein.

Villreinnemnda mener at hyttene må flyttes om de skal bygges opp som nye. Kommunen må derfor vurdere og undersøke muligheten for å flytte fritidsboligene til et annet sted hvor de kommer mindre i konflikt med villreinen's meget viktige beite-, kalvings- og trekkområder. Vi råder at kommunen ber Norsk villreinsenter om faglig råd knyttet til alternative områder.

Forslag til vedtak inntil siste avsnitt som erstattes med forslag til tillegg – enstemmig.

Vedtak

Norge er i dag det eneste landet i Europa som har rester av den opprinnelige ville fjellreinen, og har derfor et spesielt ansvar for å ta vare på og forvalte villreinen slik at også fremtidige generasjoner kan oppleve levedyktig bestand av villrein. Snøhetta villreinområde er et nasjonalt villreinområde og en del av Europeisk villreinregion. Villrein er oppført som truet art på den globale rødlisten og som nært truet på den nasjonale rødlisten. Villreinen i Snøhetta er svært sky. Her reagerer reinen tidlig på menneskelige forstyrrelser og har lang fluktavstand. Villreinen lever i et ekstremt miljø og det skal lite til før villreinen blir forstyrret slik at det går på bekostning av kondisjon og reproduksjon. Villreinen i Snøhetta har utfordringer med produksjon og arealbruk. I april 2022 ble den første tilstandsklassifiseringen av de 10 nasjonale villreinområdene ferdigstilt. Snøhetta, sammen med fem andre områder, ble klassifisert som dårlig.

Begge hyttene ligger innenfor Snøhetta villreinområde. Det er jakt- og fiskebuer som opprinnelig var små og med den hensikt å fangste i høyfjellet. Det er derfor naturlig at jakthyttene ligger i trekkveier for villreinen. Samtidig så må vi erkjenne at bruken av fjellet og bruken av jakthyttene har endret seg fra tiden de ble bygd og at i dag i større grad brukes som fritidsboliger. Totalt er det 11 tinglyste eiere fordelt på disse to hyttene, og potensielt 11 familier som skal benytte seg av hyttene. Antall sengeplasser tilsier ikke at alle kan være der samtidig, men at hyttene brukes på omgang. Dette sammen med en standardheving vil føre til økt bruk av området over tid og besøk over lengre

tidsrom når man først er der. På vinterstid brukes traseen via Snøfjellstønna som ankomstvei.

Den økte aktiviteten kan føre til at trekket som går rett forbi hyttene på Åmotsdalsryggen blir forstyrret og at villreinen unnviker området. Unnvikelse fører til mindre beitetid og mindre tilgang til andre beiteområder som igjen fører til lavere kondisjon som videre fører til færre kalver født og lavere slaktevekter.

Nemnda forutsetter at dofasiliteter dekkes av det omsøkte bruksarealet på 34,6 m² for 7-bua.

Stortingsmelding om villrein (Meld. St. 18) beskriver hvordan utbygging og oppdeling av naturareal er den viktigste årsaken til den negative utviklingen for villreinen. Meldinga er tydelig på at det er behov for en helhetlig og restriktiv arealforvaltning for å forbedre tilstanden til villreinområdene. Sakene må vurderes som en oppføring av nye fritidsboliger da de erstattes i sin helhet. Det skal være en høy terskel for nye inngrep i villreinområdene ifølge de Statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet, som villreinnemnda mener at disse tiltakene kvalifiserer til. Villreinnemnda er sterkt kritisk til at nye hytter bygges opp i et så viktig område for villrein.

Villreinnemnda mener at hyttene må flyttes om de skal bygges opp som nye. Kommunen må derfor vurdere og undersøke muligheten for å flytte fritidsboligene til et annet sted hvor de kommer mindre i konflikt med villreinens meget viktige beite-, kalvings- og trekkområder. Vi råder at kommunen ber Norsk villreinsenter om faglig råd knyttet til alternative områder.

Arkivsaksnummer: 2025/2325-4

Saksbehandler: Gunhild Kirsti Sem

Dato: 27.03.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Dovrefjell nasjonalparkstyre	12/2025	04.04.2025

Sak - Dalsida LVO - 2025 - utviding av eksisterande bu - Nedre Mølmsvatnet - Øyvind Mølmen

Innstilling fra forvaltar

Dovrefjell nasjonalparkstyre vedtar:

Søknad om dispensasjon frå Øyvind Mølmen om tilbygg til bu i Lesjaskog Heimrast ved Nedre Mølmsvatnet Dalsida landskapsvernområde avslås. Avslaget er grunngeve i at tiltaket strid mot verneformålet og føresegner. For nærare grunngeving, sjå kapittel «Vurderingar».

Vedtaket er heimla i verneforskrift for Dalsida landskapsvernområde, §§ 2 og 1.3.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

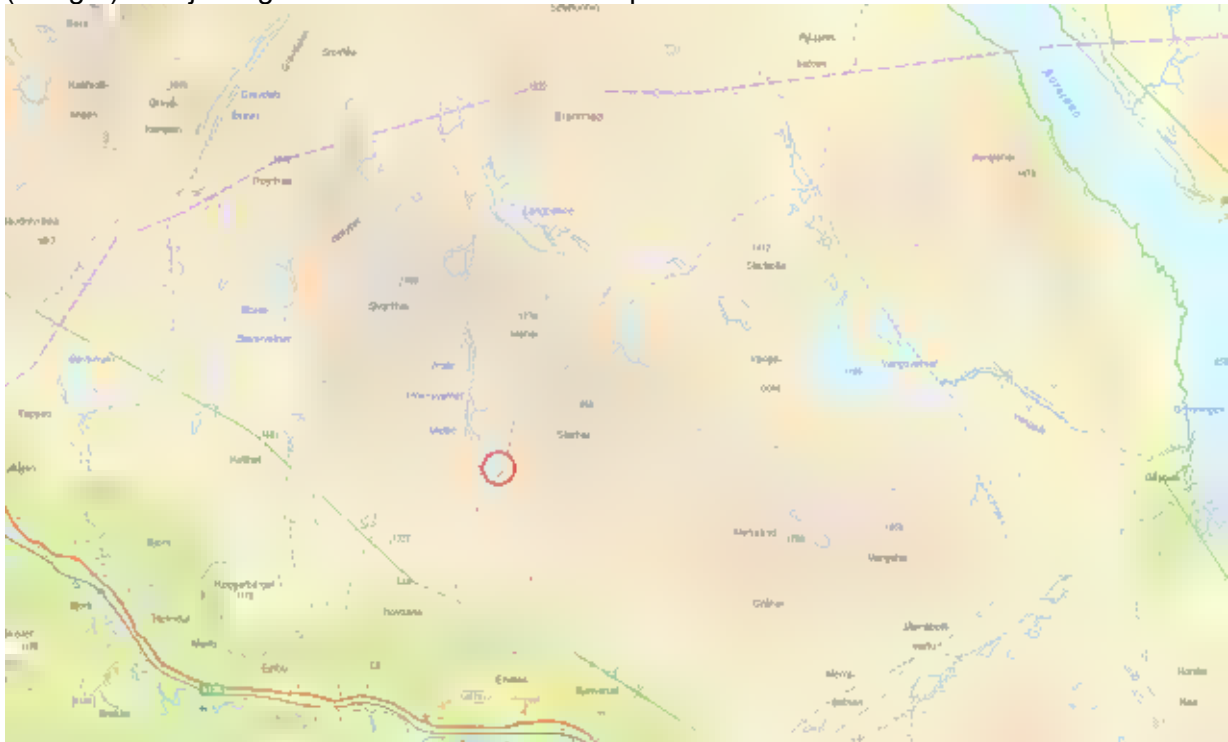
Vedlegg:

- Oversending av byggesøknad ifrå Lesja kommune til Statsforvalteren i Innlandet
- Søknad utan ansvarsrett
- Følgelbrev ifrå søkar
- Brev til Lesja kommune med spørsmål ifrå søkar
- Kart med oversikt over buer ved Nedre Mølmsvatnet
- Svar ifrå søkar til landbruksavdelinga i Lesja og Dovre.
- Uttale ifrå Lesjaskog Heimrast
- Utdrag ifrå behandlinga til Lesjaskog Heimrast
- Høyringsbrev til Dovrefjell nasjonalparkstyre med førebels vurdering
- Rapport ifrå Lesja kommune: Oversikt over bygg i Lesjaskog Heimrast
- Rapport ifrå Lesja kommune: Oversikt over bygg i Dalsida statsallmenning
- Rapport ifrå Lesja kommune: Mindre byggetiltak i Dalsida LVO – ferdsel og presedens
- Uttale ifrå Villreinemnda for Snøhetta og Knutshø villreinområde
- Uttale ifrå Snøhetta villreinutvalg

Saksopplysningar

Øyvind Mølmen søker om å føre opp eit tilbygg til eksisterande bu ved Nedre Mølmsvatnet (se fig 1) i Lesjaskog Heimrast i Dalsida landskapsvernområde

Figur 1. Lokaliseringa til omsøkt bu ved Nedre Mølmsvatn

Eksisterande bu har i dag eit utvendig mål (BYA) på 16,8 m².

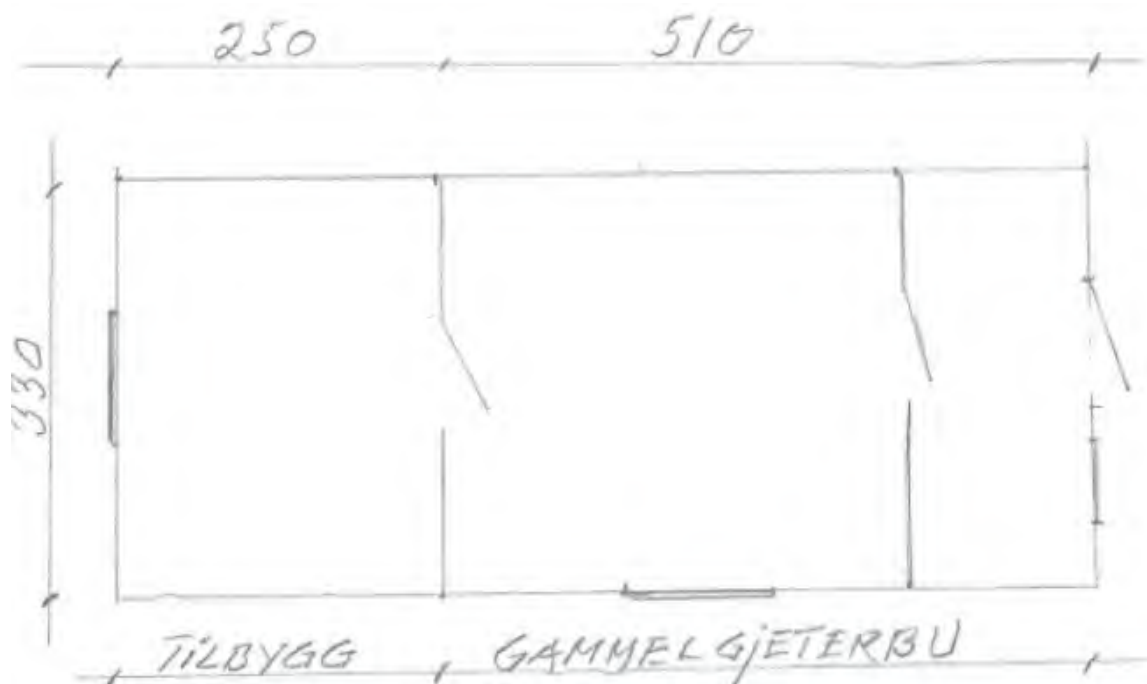
Figur 2. Omsøkt bu sett ifrå forsida

Det søkast om ei utviding med ny størrelse på totalt 25 m² (BYA).

Figur 3 Omsøkt bu sett ifrå baksida

Det søkast om eit tilbygg til eksisterande bu. Ny størrelse på totalt 25 m² (BYA) utgjer ca. ei auke på om lag 50 %.

Figur 4. Teikning av eksisterande bu med tilbygg

Nasjonalpark	Dovrefjell-Sunndalsfjella
Naturreservater	Flåman, Bjørndalen, Søndre Snøfjelltjønn, Mardalen
Landskapsvernområder	Hjerkin med biotopvern, Drivdalen/Kongsvoll/Hjerkin, Knutshø, Åmotsdalen, Dalsida, Eikesdalsvatnet, Åmotan-Grøvdalen, Jora, Fokstugu
Biotopvernområder	Torbudalen, Sandgovbotn-Mardalsbotn

Søkars opplysningar

Tilbygget er for soverom sidan det ikkje er tilfredsstillande sengeplassar i bua i dag. I praksis vil det bety at ein får ei seng der ein ikkje trenger å ligge samanbøygd. Tilbygget er til soverom da det ikke er tilfredsstillende sengeplasser i bua nå. Mølmen har ca 300 sau i området, og bua brukes både ifm gjeting og sanking av sauene. Sauen går på et stort område som ikke kan dekkes av en enkel tur, og det er hensiktsmessig å tilbringe natten i gjeterbua for å kunne ha oppsyn med sauene i det området de går i. Behovet for godt tilsyn er i samsvar med dyrevelferd, men en økning av rovdyr som kan gi flere skader er det viktig å ha så mye tilsyn som mulig. Mølmen nevner at både de og andre som har gått tilsyn bruker bua flittig, og ser behovet for bedre hvilested og oppholdssted for å være godt forberedt til å gå store avstander neste dag. Å ha et godt utgangspunkt er viktig i et slikt stort område. Mølmen presiserer at dette ikke handler om fjellturisme, men næringen deres og ønske om nærhet og oppsyn til dyrene, noe som denne gjeterbua var satt opp for i sin tid. Behovet og bruken av gjeterbua har forandret seg fra den gangen. Mølmen har flere dyr som ikke går i flokk i fjellet slik det en gang var og bruker dermed mer tid på tilsyn kontra før i tiden. Dermed kommer behovet av en oppgradering av gjeterbua. [...]

Vurderingar og uttale til saken

Kommunal førebels vurdering

Landbruksfagleg vurdering:

Øyvind Mølmen søkte i 2023 på produksjonstilskudd for 122 vinterføra søyer og slapp 323 søyer og lam på beite beitesesongen 2023.

I denne saken ønsker Mølmen ett tilbygg for soverom da det ikke er tilfredsstillende sengeplasser i gjeterbua hans ved Mølmsvatnet.

Gjeterbuer i fjellet gjør tilsyn med sauene på utmarksbeite mer effektivt ved at gjeteren kan oppholde seg i området over lengre tid, fremfor å bruke tid på transportetapper inn i beiteområdene. For at slike buer skal brukes til formålet må buene ha tilstrekkelig med sengeplass av god nok kvalitet.

Felles landbruksforvaltning for Lesja og Dovre er positive til tiltaket skissert for gjeterbua.

Arealformål:

Dagens bu brukast i samband med gjeting, og utviding er for å legge betre til rette for modernisering og vidare bruk av gjetarbua. Lesja kommune vurderer at søkar har eit klart landbruksformål med søkt tiltak som er knytt til hans aktive gardsbruk. Nedre Mølmsvatnet er ca 700 høgdemeter og 6 km frå gardsbruket, ein vurderer dermed at ei funksjonell gjetarbu vil vere ei god nytte for å effektivisere tilsyn, sank mm.

Tiltaket er vurdert til å vere i tråd med arealformålet LNFR i kommuneplanens arealdel.

Samfunnsmessige fordeler og ulemper:

Søkar opplyser at bua ikkje skal leigast ut, den skal berre vere til eigebruk. Gjetarbu er i tråd med landbruksformålet i kommuneplanane, men byggetiltak behandlast som dispensasjon.

Lesja kommune er positivt til at ein legger til rette for vidare tradisjonell landbruksdrift med aktiv bruk av beiteområde til fjells. For at dette skal vidareførast er det naturleg at ein oppgraderer små buer til tilfredsstillande kvalitet. Tiltak er vurdert til å vere i tråd med nasjonale og regionale interesser for å oppretthalde tradisjonell landbruksdrift.

Lesja kommune finner ikkje negative konsekvensar for samfunnet ved å innvilge søkt tiltak.

Samfunnsfare:

Ved plassering av bua det søkast om å utvide er det ikkje identifisert samfunnsfare. Men ca 30 meter nord for bua er det aktsemd for snøskred.

Andre som har uttalt seg til saken

Lesja kommune har sendt søknaden til uttale hos Lesjaskog Heimrast, Statsforvaltaren i Innlandet, Villreinnemnda for Snøhetta/Knutshø, Snøhetta villreinutvalg og Innlandet fylkeskommune. Villreinnemnda, Lesjaskog Heimrast, Snøhetta villreinutvalg, Statsforvaltaren i Innlandet og Innlandet fylkeskommune har gitt uttale:

Villreinnemnda seier:

Norge er i dag det eneste landet i Europa som har rester av den opprinnelige ville fjellreinen, og har derfor et spesielt ansvar for å ta vare på og forvalte villreinen slik at også fremtidige generasjoner kan oppleve levedyktig bestand av villrein. Snøhetta villreinområde er et nasjonalt villreinområde og en del av Europeisk villreinregion. Villrein er oppført som truet art på den globale rødlisten og som nært truet på den nasjonale rødlisten. Villreinen i Snøhetta er svært sky. Her reagerer reinen tidlig på menneskelige forstyrrelser og har lang fluktavstand. Villreinen lever i et ekstremt miljø og det skal lite til før villreinen blir forstyrret slik at det går på bekostning av kondisjon og reproduksjon. Villreinen i Snøhetta har utfordringer med produksjon og arealbruk.

Stortingsmelding om villrein (Meld. St. 18) beskriver hvordan utbygging og oppdeling av naturareal er den viktigste årsaken til den negative utviklingen for villreinen. Meldinga er tydelig på at det er behov for en helhetlig og restriktiv arealforvaltning for å forbedre tilstanden til villreinområdene. Det vurderes som viktig å legge vekt på det økende presset som villreinen i Snøhetta står ovenfor, gjennom blant annet nedbygging og fragmentering av leveområder og økt ferdsel. Det aktuelle tiltaket er lite i seg selv, men det er nødvendig å se på den samlede effekten av mange små inngrep. Med bakgrunn i dette vurderes det som nødvendig å ha en restriktiv holdning til utvidelser av bygninger i området, og spesielt utbygging som tilrettelegger for økt overnattingskapasitet.

Bua ligger midt inne i et trekkområde for villrein og området brukes hele året. Dette vil bli viktigere i tiden framover med all utviklingen og ferdselen som springer ut ifra Bjorli. Bua ligger også helt inntil kalvings- og oppvekstområde for villreinen i Snøhetta vest. Bua skal utvides betydelig, omtrentlig økning på 50 % av opprinnelig størrelse. Nemnda mener at ei bu på 16, 8 m² er mer enn nok til å få inn sengeplasser der man slipper å ligge sammenbøyd.

Villreinnemnda mener at fordelene med en dispensasjon ikke er klart større enn ulempene, jf. pbl. § 19-2 andre ledd. Terskelen er satt relativt høyt og det må påvises «fordeler» for å kunne dispensere. Men det er ikke nok da fordelene må være «klart større» enn ulempene. Nemnda mener at bua er stor nok for å tilfredsstillere sengeplasser og at fordelene med en standardheving ikke er klart større enn ulempene for hensynene som skal ivaretas i området.

Standardheving på hytter gjør at hytter brukes mer, særlig vinterstid. Økt bruk av hyttene fører sannsynligvis også til økt ferdsel inn i villreinens leveområder. Ut fra villreinhensyn er det derfor ikkje ønskelig med oppgradering av lav-standard hytter til høy-standard, i særlig grad når dette skjer gjennom dispensasjoner som vil få presedensvirkning for et større område. Villreinnemnda fraråder at kommunen innvilger en dispensasjon for tiltaket.

Villreinnemnda anbefaler at kommunen innfører et midlertidig bygge- og deleforbud for buer og hytter innenfor Snøhetta villreinområde inntil revideringen av kommuneplanens arealdel er gjennomført. Da vil tiltaksplanen også kunne ligge til grunn.

Villreinutvalet seier

Snøhetta villreinutvalg støtter villreinnemnda i Snøhetta og Knutshø sitt vedtak. Villreinutvalget vil påpeke at det er mange andre buer i Snøhetta villreinområde som er vesentlig mindre i areal hvor det er plass til senger som er lange og store nok, og derfor ikke et godt nok argument for å utvide bua.

Villreinutvalget er redd for at en kapasitetsøkning på bua vil føre til økt bruk i andre tider av året, og mener at arealet som er i dag er stort nok til å få nok kapasitet.

Lesjaskog Heimrast seier

Lesjaskog Heimrast har ingen innvendinger på søknaden fra Øyvind Mølmen, om å bygge på gjetarbu i Mølmsvatnet.

Innlandet fylkeskommune seier

Plan- og miljømessige forhold:

Den omsøkte gjetarbu er plassert i nasjonalt villreinområde i regional plan for Dovrefjellsområdet. I tillegg ligg ho i ein trekkpassasje for villrein og i nær tilknytning til kalvings- og oppvekstområde.

Formålet med utviding av gjetarbu er å legge til rette for tilsyn av bufe på beite. Den regionale planen legg i utgangspunktet ikkje restriksjonar på landbruksdrift eller -tiltak:

"I NVO, utanom verneområda som kan ha eigne føresegner, kan landbruk utøvast innanfor rammene av jordlova, fjellova og anna gjeldande lovverk og kommunale planar. Ved behandling av søknadar/meldingar om landbruksbygg og -anlegg skal det bli lagde vekt på å komme fram til plassering og utforming som gir minst mogleg konflikt med villrein og andre verneinteresser". Vidare inneber eit av delmåla i den regionale planen å oppretthalde ei aktiv landbruksdrift.

Ut frå ei vurdering av landbruksformål i samsvar med regional plan, har vi ikkje innvendingar til eit tilbygg innanfor den samla arealgrensa på 25 m². Villreinen i Snøhetta Vest har store utfordringar, og vart i 2024 freda for jakt. Eit alternativ for å ivareta villreinsyn, kan vere å setje vilkår ut frå verneforskrifta om at gjetarbu ikkje skal nyttast frå eksempelvis 1 .april til og med 15. juni.

Kulturarv:

I samsvar med arkivopplysningane våre er det ikkje kjende automatisk freda kulturminne innanfor det aktuelle området eller i nærleiken. Tiltaket er vidare av relativt avgrensa karakter. Det blir derfor rekna som lite sannsynleg at det finst bevarte automatisk freda kulturminne som kan bli ramma av tiltaket. På grunnlag av ovannemnde blir det ikkje vurdert som nødvendig å gjennomføre arkeologisk registrering i saka.

Fylkeskommunen må likevel ta atterhald om eventuelle ikkje registrerte kulturminne, derav kulturminne under markoverflata, spesielt frå steinalder. Dersom det i samband med tiltak i marka blir oppdaga automatisk freda kulturminne som tidlegare ikkje er kjende, skal arbeidet stansast i den utstrekningen det rører kulturminna eller sikringssonene deira på fem meter. Det er viktig at også dei som utfører arbeidet i

marka blir gjort kjent med denne føresegna. Melding om funn skal straks sendast fylkeskommunes kulturavseksjon, jf. lov om kulturminne § 8, andre ledd.

Verneformål – forskrift

Formålet med etableringa av Dalsida landskapsvernområde:

1. *Ta vare på eit eigenarta og vakkert naturlandskap med kulturminner etter fangst og beitebruk.*
2. *Ta vare på eit samanhengande leveområde til villreinen i Snøhettaområdet.*
3. *Ta vare på geologiske førekomst og landskapsformer.*

Forskrifta for Dalsida LVO § 3.1.1. forbyr alle tekniske inngrep, bl.a. «*oppføring, påbygging og ombygging av bygningar, anlegg og faste innretingar*». Etter same § 3.1.3. kan forvaltningsmyndigheten gje løyve til «*Oppføring av nye bygningar til landbruksvirksomhet og som ikke er i strid med verneformålet.*»

Etter § 3.1.3 bokstav b) og c) kan ei gje løyve til ombyggingar/restaurering av eksisterande bygningar og mindre tilbygg til eksisterande bygningar.

Naturmangfaldlova

I tillegg til behandling etter verneforskrift og eventuelle retningslinjer i forvaltningsplanen må tiltaket også vurderast etter dei miljørettslege prinsippa i naturmangfaldlovenes §§ 8-12 i (kunnskapsgrunnlag, føre-var prinsippet, samla belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringing må bærast av tiltakshavar samt miljøforsvarlege teknikkar og driftsmetoder), jf. § 7.

Forvaltningsplan

Forvaltningsplanen seier følgande:

Tilbygg, ombyggingar, utvidingar eller andre tiltak som medfører endringar i størrelse, utsjånad eller funksjon er ikkje å forstå som vedlikehald. Tiltak som kan medføre økt overnattingskapasitet, endra ferdselsmønster i området eller funksjonsendring, krev løyve fra forvaltningsmyndigheten. Eventuelle søknader om ombyggingar/utvidingar må vurderast i forhold til verneformålet.

Forvaltningsplanen har også disse retningslinjene:

- *Det er ikkje lov med annan bygge- og anleggsverksemd enn det som er direkte knytta til landbruk, jf. plan- og bygningslovens definisjon. Det vil ikkje bli gitt lov til å oppføre fritidsbustad, eller hytter for utleie*
- *Det skal gjennomførast ein strengare dispensasjonspraksis i sonar utan tilrettelegging og inngrep enn i brukssonar (Dalsida LV er i sone utan tilrettelegging og inngrep).*

Vurdering

Øyvind Mølmen søker om å få sette opp eit tilbygg til eksisterande gjetarbu ved Nedre Mølmsvatnet i Lesjaskog Heimrast innanfor Dalsida landskapsvernområde. Dalsida landskapsvernområde er oppretta for å ta vare på eit samanhengande leveområde for villreinen i Snøhettaområdet.

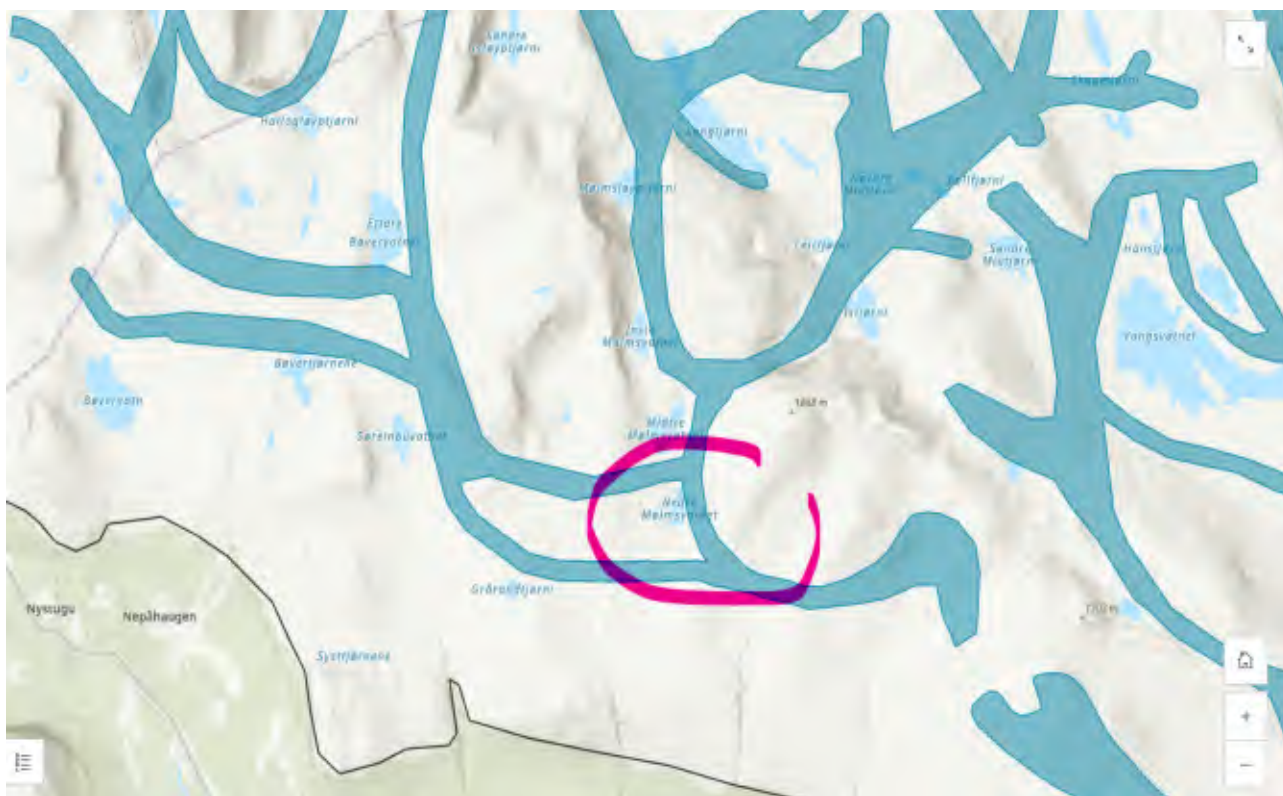
Formålet med tilbygget er å etablere et separat soverom i eksisterande bu da søker meiner eksisterande bu ikkje har tilfredsstillande løysingar for soverom. I eksisterande bu må ein, etter søkars opplysning, ligge samanbyggd for å få sove. Bua ligg i eit område som vert brukt av villrein i Snøhetta vest gjennom heile året. Området ved Nedre Mølmsvatn ligg midt i trekkvegane til villreinen (sjå figur 5)

Ny kunnskap om villrein

Når ein treff slutningar som vil virke inn på naturmangfaldet, skal forvaltninga innhente og legge til grunn kunnskap om naturmangfaldet. Kunnskapen som skal brukast er kunnskap om landskap, økosystema, naturtypar og arter, og ein skal gje ein vurdering av effekten av tiltak. Nyare kunnskapsgrunnlag som er blitt gjort kjent gjennom kvalitetsnorm for villrein og FOU-prosjektet i Snøhetta underbygger kor viktig det er å utvise varsemd knytt til gjennomføring av nye byggetiltak og andre tiltak i verneområda, jf. naturmangfaldlovas § 8.

Kvalitetsnorm for villrein vart vedteken sommaren 2020, og klassifisering av dei ti nasjonale villreinområda etter kvalitetsnormen vart publisert i april 2022. Snøhetta vart ikkje klassifisert som godkjend etter mål i kvalitetsnormen. Formålet med kvalitetsnormen er å vise tilstanden til villreinen i kvart av våre 24 villreinområde. Kartgrunnlaget for Snøhetta er tilgjengeleggjort på www.villrein.no. Rapporten konkluderer med at det står dårleg til med villreinen i Snøhetta villreinområde. Delnorm 1 (bestandsforhold) og 3 (leveområde og virkning frå menneskeleg aktivitet) vart sett til dårleg kvalitet, og delnorm 2 (lavbeiter) vart sett til middels kvalitet. For delnorm 1 var det slaktevekt og kalverekruttering som var utløysande faktor for dårleg kvalitet i klassifiseringa. For delnorm tre var det funksjonelle trekkpassasjer som kom ut som negativt. Årsaka til dette er samansett, men det er liten tvil om at menneskeleg ferdsel bidrar til at tilgangen til beiteareala vert redusert fordi viktige trekkpassasjer ikkje er operative. Både trekkvegane og leveområde er under press og nasjonalparkstyret kan betre reinens situasjon gjennom blant anna bygg- og arealforvaltning.

Stortingsmelding for villrein, «Ein forbetra tilstand for villrein», vart vedteke i Stortinget juni 2024. Denne legg viktige føringar for å forbetre tilstanden for arten. Dei konkrete tiltaka kjem gjennom tiltaksplanar for villrein. Det kjem tydeleg fram av stortingsmeldinga at utviklinga for villreinen har gått i feil retning over ei lengre periode. Ei av de viktigaste utfordringane er at villrein unngår visse område og dårleg kvalitet på trekkpassasjer. Det vert peikt på at den samla belastninga bør ligge til grunn i vurderingane for å eventuelt opne opp for meir aktivitet. Forslag til tiltaksplan for Snøhetta villreinområde, som skal bidra til å sikre ein betre tilstand for villrein gjennom ein rekke ulike tiltak, ligg nå ute på høyring

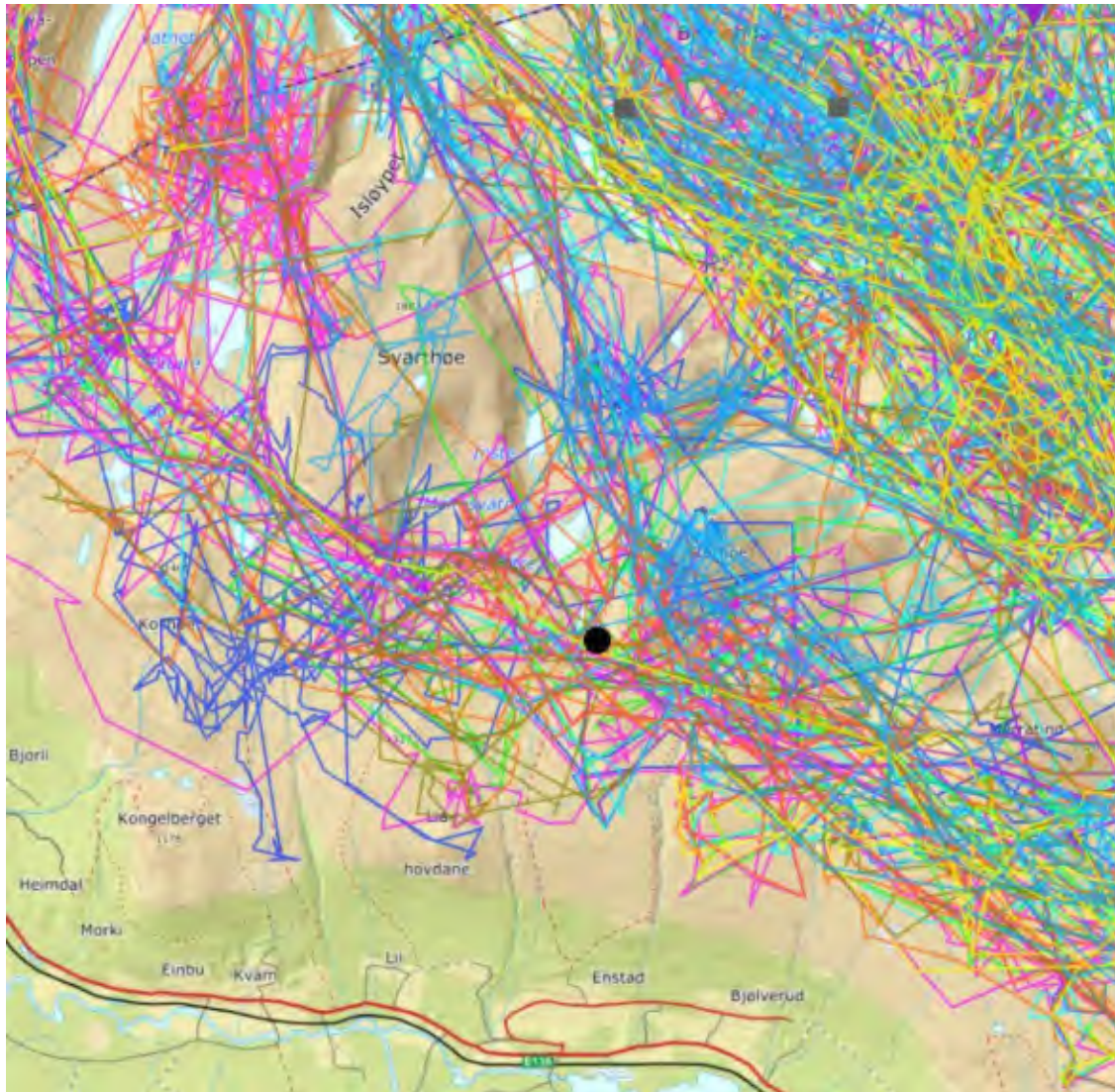
Figur 5. Villreiness trekkvegjar í Snøhetta vest. Nedre Mølmsvatnet ligg midt í ein slik korridor

Figur 6. Nedre Mølmsvatn ligg akkurat í overgangen mot kalvings- og oppvekstområðene til villreiness í Snøhetta vest

I mars i 2024 vart 5 bukkar og 5 simler GPS-merka i Snøhetta øst, samt 3 simler og 2 bukkar i Snøhetta vest. I 2025 vart ytterlegare 3 dyr merka i vest, hhv. 2 simler og 1 bukk. FOU-prosjektet i Snøhetta (og Knutshø) har til hensikt å skaffe meir kunnskap om villreinens arealbruk gjennom å følge GPS-merka individ over fleire år saman med omfattande ferdselstellingar i villreinområda. Dovrefjell nasjonalparkstyre har gjeve nokre midlar til oppstart og merking i 2024 og til merking i 2025 i Snøhetta, samt til merking i Knutshø i 2025.

Figur 7. Simlenes arealbruk i det forrige GPS-prosjekt i Snøhetta. Sankebu er plassert midt i kartet (svart prikk). Tala er henta frå dyreposisjoner.no

Figur 8. Bu nr. 1 er omsøkt bu. Bu nr. 2 er Lesjaskog Heimrast si tilsyns- og sankebu som det vart gitt løyve til i 2018.

Generell vurdering

Naturmangfaldlovas § 10 seier at virkninga på eit økosystem skal vurderast ut frå den samla belastninga som økosystemet er eller vil bli utsett for. Samla belastning er all infrastruktur og menneskeleg aktivitet som vil virke på eit økosystem. I dette tilfelle er det snakk om den samla belastninga ferdselen til området med buer i Lesjaskog Heimrast og Dalsida statsallmenning vil medføre. Området ligg midt i trekkvegane til villrein i Snøhetta vest. I byggesaker vil det ofte vere ei problemstilling at tiltaket isolert sett ikkje er særleg problematisk, men at samla effekt av fleire tilsvarande tiltak vil virke inn på verneverdiane negativt. Summen av alle tiltak i verneområda har stor virkning på både leveområda og trekkvegar. Stortingsmeldinga for villrein peiker på at samla belastning bør ligge til grunn for vurderingar av tiltak og grep som planleggast gjennomført i framtida. Forvaltninga meiner at den samla belastninga for villreinen i Snøhetta er stor, kor ferdsel utgjer eit viktig forhold. Ein

bør derfor være svært forsiktig med å gje løyve til utvidingar på buer i eit område kor villreininteressene veg tungt, slik ein vurderer det til å gjere her. Utviding av areal og auka standard på buer kan bidra til å auke ferdselen og bruken av desse.

Mølmen søker om å få utvida arealet på gjetarbua med nærare 50 % fra 16,8 m² til 25 m². Søkar viser til eit behov for ytterlegare sengekapasitet. I dag er det to senger i bua, men søkar skriv at er for lite i forbindelse tilsyn og sank av sau i området. Søkar skriv vidare at han har 300 sau i området og at bua brukast i sambarnd med gjeting og sinking av sau. Det har ikkje vorte sendt over teikningar av korleis dagens bu ser ut innvendig. Vår oppfatning er at buas utvendige mål (3,30 m * 5,50 m) skal kunne romme tilfredsstillande sengekapasitet utan av ein må ligge samanbøygd. Argumentet for behovet for ytterlegare sengekapasitet er mangelfull. Mange buer innanfor verneområda vi har forvaltningsmyndigheit for er av same størrelse og har tilfredsstillande sengekapasitet, om ikkje eige soverom, men eit felles sove- og opphaldsrom. Det er ikkje ein uvanleg løysning i slike enkle husvære. Det er forståeleg at det kan være freistande med eit separat soverom og eit separat opphaldsrom. Ved en slik auke av bua vil standarden gå ifrå lavstandard til høgare standard, som igjen kan bidra til at bruken av bua også aukar i fritidssamanheng.

I Lesjaskog Heimrast er alle buene innanfor sameiget knytt til landbrukseigedommar i bygda. Buene er knytt til garden og kan ikkje delast i frå. Sameiget har ein praksis på ei øvre arealgrense på 25 m². Oversendt rapport ifrå kommunen om mindre byggetiltak i Dalsida statsallmenning og Lesjaskog Heimrast viser ein oversikt over lokalisering og størrelse på dei ulike buene. Dovrefjell nasjonalparkstyre har behandla sakar knytt til utvidingar av eksisterande buer tidlegare, blant anna i Dalsida LVO og i nasjonalparken. Omsøkt utviding går utover Dovrefjell nasjonalparkstyrets forvaltningspraksis på maks 30 %.

I rapporten frå kommunen som er vedlagt søknaden skriv dei at Lesjaskog Heimrast har ei tilsynsbu i nærleiken av omsøkt bu ved Nedre Mølmsvatn. Dovrefjell nasjonalparkstyre gav løyve til å reise denne bua i 2018. Størrelsen på denne er 24 m². Fylkesmannen i Oppland påklaga dette vedtaket med bakgrunn i at bua kun skulle brukast til landsbruksformål. Nasjonalparkstyret endra vedtaket som følge av denne klaga. I nytt vedtak av 09.04.2025 står det i følgjande vilkår: *Lesjaskog Heimrast kan inngå avtale med Lesjaskog beitelag og Heimfjellet beitelag om bruk av tilsynsbua*. Det betyr at søker også har tilgang til å bruke Lesjaskog Heimrast si tilsynsbu i forbindelse med tilsyn og sank av sau. Behovet for økt overnattingskapasitet utover det som er i eksisterande bu til søker i dag kan dekkast gjennom Lesjaskog Heimrast si tilsynsbu.

I motsetning til mange andre landskapsvernområde der formålet omfattar både natur- og kulturlandskap er landskapsformålet i verneforskrifta for Dalsida LVO knytt til naturlandskapet, jf. § 2. 1. Ei auke i størrelse på bygningar i Dalsida LVO er meir uheldig enn i eit område der bygningar, og spesielt seterbygningar, er ein del av landskapsbildet og verneformålet. Eit tilbygg som aukar med nærare 50 % av eksisterande grunnflate vil kunne gje ein større virkning på landskapet dersom auke av areal blir retningsgivande ut fra presedensfaren. I Lesjaskog Heimrast og Dalsida statsallmenning er det fleire jakt-, fiske- og tilsyns/sankebuer. Presedensfaren ved å gje løyve til auka overnattingskapasitet i denne saken er smittsam til andre liknande saker. Rapporten som Lesja kommune sendte saman med søknaden viser ei utgreiing og oversikt over desse buene, og ei vurdering av faren for presedens. Denne saken er på ein måte unik i og med at den ligg i nærleiken av ei anna sanke- og tilsynsbu tilhøyrande Lesjaskog Heimrast, og at det kanskje ikkje er så mange slike saker, men ei skal ikkje undervurdere presedensfaren ved å gi løyve i dette tilfellet og effekten det kan ha på andre saker i området.

Oppsummering

- Omsøkt bu ligg i nærleiken av ei sanke- og tilsynsby eigd av Lesjaskog Heimrast
- Arealet som er søkt om er knytt til behov for meir overnattingskapasitet. Det vurderast at bua er stor nok til å kunne romme tilfredsstillande sengeløysningar
- Det er utfordringar knytt til den samla belastninga i området
- Villreinen har trekkvegar gjennom området ved Nedre Mølmsvatn

STATSFORVALTEREN I INNLANDET - Dovrefjell nasjonalparkstyre

Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Vår ref
2024/840-14

Dykkar ref

Saksbehandlar
Sigurd Vie Alme
tlf:91784800

Dato
12.02.2025

Oversending av byggesøknad i Dalsida LVO - Gjetarbu ved Nedre Mølmsvatnet - Øyvind Mølmen

Øyvind Mølmen søker om å utvide gjetarbu ved Nedre Mølmsvatnet til 25 m².

Vedlagt er alle dokument frå søkar.

Lesja kommune sender ut høyring med førebelsvurdering av søknad til relevante partar, også til nasjonalparkstyret.

- Innspel frå villreinnemnd og -utval vil bli sendt over til Dovrefjell nasjonalparkstyret om dykk ikkje er lista som mottakar.

Ved ein eventuell førespurnad ber vi om at saksnummeret, som er 2024/840, blir oppgjeve.

Med helsing

Sigurd Vie Alme
plan- og miljørådgjevar
Forvaltning

Dokumentet er elektronisk og sendast utan signatur.

Vedlegg

- 1 GID 10/3 - Søknad uten ansvarsrett
- 2 Kart
- 3 Bilde
- 4 Tegning
- 5 Følg brev
- 6 Diverse spørsmål

Postadresse:
Postboks 53
2671 LESJA

Besøksadresse:
Jakup B. Klukstadsveg 32,
2665 Lesja

Org.nr: 964949204
Heimeside: www.lesja.kommune.no
E-post: postmottak@lesja.kommune.no
Telefon: 61244100

- 7 Kart
- 8 Svar - landbruk
- 9 Uttalelse Lesjaskog Heimrast, tilbygg gjetarbu Mølmsvatnet
- 10 Sak 11-24 Øyvind Mølmen.pdf
- 11 Scan.pdf

Kopi til:

Øyvind Gunnar Mølmen

Rundhaugvegen 25

2668

Lesjaskog

Søknad om tillatelse til tiltak uten ansvarsrett

etter plan- og bygningsloven (pbl) § 20-4 og SAK kap. 3

Opplysninger gitt i søknaden eller vedlegg til søknaden vil bli registrert i matrikkelen.

Søkes det om dispensasjon fra plan- og bygningsloven, forskrift eller arealplan?	☐ Ja	☐ Nei
Er det behov for tillatelse/samtykke/uttalelse fra annen myndighet?	☐ Ja	☐ Nei
Hvis ja, så oppfylles ikke vilkårene for 3 ukers saksbehandling, jf. pbl § 21-7 andre ledd		
Nabovarsling, jf. pbl 21-3, skal være gjennomført før søknaden sendes kommunen. (Blankett 5154, 5155, 5156).		
Foreligger det merknader fra naboer eller gjenboere?	☐ Ja	☐ Nei

Søknaden gjelder									
Eiendom/ byggested	Gnr.	Bnr.	Festenr.	Seksjonsnr.	Bygningsnr.	Bolignr.	Kommune		
	16		3-11-15						
Adresse				Postnr.	Poststed				
Kverbygdsvegen 7b				2668	Lusjaskog.				
Tiltakets art	Mindre tiltak til bebyggelse/ eiendom, pbl § 20-4 og SAK kap. 3								
	☒	Tilbygg < 50 m ²		☐	Frittliggende bygning (ikke boligformål) < 70 m ²		☐	Skilt/reklame (SAK10 § 3-1 d)	
	☐	Driftsbygning i landbruket med samlet bruksareal (BRA) mindre enn 1000 m ² , jf. pbl § 20-4 bokstav b) og SAK10 § 3-2							
	☐	Midlertidig bygning/konstruksjon/anlegg (som ikke skal plasseres for lengre tidsrom enn 2 år)							
	☐	Bruksendring fra tilleggsdel til hoveddel eller omvendt innenfor en bruksenhet)							
☐	Riving av tiltak som nevnt i SAK10 § 3-1								
☐	Oppretting/ending av matrikkelenhet	☐	Grunn-eiendom	☐	Anleggs-eiendom	☐	Festegrunn over 10 år	☐	Arealoverføring
☒	Annet: <small>Beskriv med egne ord hva du skal gjøre</small>								
Bygge på gjeterbeil ved Holmsvartnet									

Arealdisponering								
Planstatus mv.	Sett kryss for gjeldende plan							
	☐	Arealdel av kommuneplan		☐	Reguleringsplan	☐	Bebyggelsesplan	☐
Navn på plan								
Areal	BYA eksisterende	BYA nytt	Sum BYA	BRA eksisterende	BRA nytt	Sum BRA	Tomteareal	
	16,7	8,3	25					
Grad av utnyttning	Vis beregning av grad av utnyttning. Veiledning finnes på www.dibk.no eller kontakt kommunen							

Plassering			
Plassering av tiltaket	Er det strømførende linje/kabel eller netstasjon/transformator i, over eller i nærheten av tiltaket?	☐ Ja ☒ Nei	Vedlegg nr. Q -
	Hvis ja, må avklaring med berørt rettighetshaver være dokumentert		
Avstand	Kan vann og avløpsledninger være i konflikt med tiltaket?	☐ Ja ☒ Nei	Vedlegg nr. Q -
	Hvis ja, må avklaring med berørt rettighetshaver være dokumentert		
Avstand	Minste avstand til nabogrense	<input type="text"/>	m
	Minste avstand til annen bygning	50	m
	Minste avstand til midten av vei	<input type="text"/>	m
Dette skal vises på situasjonsplanen			

Krav til byggegrunn (pbl § 28-1)		
Flom (TEK17 § 7-2)	Skal byggverket plasseres i flomutsatt område? ☒ Nei ☐ Ja	Vedlegg nr.
Skred (TEK17 § 7-3)	Skal byggverket plasseres i skredutsatt område? ☒ Nei ☐ Ja	Vedlegg nr.
Andre natur- og miljøforhold (pbl § 28-1)	Foreligger det vesentlig ulempe som følge av natur- og miljøforhold? ☒ Nei ☐ Ja Dersom ja, beskriv kompensierende tiltak i vedlegg	Vedlegg nr.

Tilknytning til veg og ledningsnett			
Adkomst vegloven §§ 40-43 pbl § 27-4	Gir tiltaket ny/øndret adkomst ☐ Ja ☒ Nei	Tomta har adkomst til følgende veg som er opparbeidet og åpen for alminnelig ferdsel: ☐ Riksveg/fylkesveg ☐ Kommunal veg ☐ Privat veg	Er avkjøringstillatelse gitt? Er avkjøringstillatelse gitt? Er vegrett sikret ved tinglyst erklæring?
			☐ Ja ☐ Nei ☐ Ja ☐ Nei ☐ Ja ☐ Nei
	Overvann	Takvann/overvann føres til: ☐ Avløpssystem ☒ Terreng	
Feltene "Vannforsyning" og "Avløp" skal kun fylles ut for driftsbygning i landbruket, midlertidige tiltak eller oppretting av matrikkelenhet.			
Vannforsyning pbl §§ 27-1, 27-3	Tilknytning i forhold til tomta ☐ Offentlig vannverk ☐ Privat vannverk* ☐ Annen privat vannforsyning, innlagt vann* ☒ Annen privat vannforsyning, ikke innlagt vann*	* Beskriv	Vedlegg nr. Q -
	Dersom vanntilførsel forutsetter tilknytning til annen privat ledning eller krysser annens grunn, foreligger rettighet ved tinglyst erklæring?	☐ Ja ☐ Nei	
Avløp pbl §§ 27-2, 27-3	Tilknytning i forhold til tomta ☐ Offentlig avløpsanlegg ☐ Privat avløpsanlegg	Skal det installeres vannklosett? Foreligger utslippstillatelse? Dersom avløpsanlegg forutsetter tilknytning til annen privat ledning eller krysser annens grunn, foreligger rettighet ved tinglyst erklæring?	Vedlegg nr. Q -
		☐ Ja ☐ Nei ☐ Ja ☐ Nei ☐ Ja ☐ Nei	

Vedlegg	Beskrivelse av vedlegg	Gruppe	Nr. fra - til	Ikke relevant
	Dispensasjonssøknader/innvilget dispensasjon	B	-	☐
	Kvittering for nabovarsel/Opplysninger gitt i nabovarsel/nabomerknader/kommentarer til nabomerknader	C	-	☐
	Situasjonsplan/avkjøringsplan	D	-	☐
	Tegninger plan, snitt, fasade (eksisterende/ny)	E	-	☐
	Redegjørelse/kart	F	-	☐
	Uttalelse/vedtak fra annen myndighet SAK10, § 6-2 og pbl § 21-5	I	-	☐
	Rekvisisjon av oppmålingsforretning	J	-	☐
	Andre vedlegg	Q	-	☐

Erklæring og underskrift		
Tiltakshaver		
Tiltakshaver forplikter seg til å gjennomføre tiltaket iht. plan- og bygningsloven (pbl), byggteknisk forskrift og gitt tillatelse.		
Navn <i>Oyvind Mølmen</i>	Telefon (dagtid) <i>41446286</i>	Mobiltelefon <i>41446286</i>
Adresse <i>Overbyggdsvegen 76</i>	Postnr. <i>2668</i>	Poststed <i>Lesjaskog</i>
Dato <i>14.10.2020</i>	E-post <i>oyvinda@molmenas.no</i>	
Gjentas med blokkbokstaver <i>ØYVINDMØLMEN</i>	Eventuelt organisasjonsnr.	

Vedlegg søknad om tilbygg gjetarbu i Mølmsbotn.

Tilbygget er til soverom da det ikke er tilfredsstillende sengeplasser i bua nå.

Jeg har ca 300 sau i området, og bua brukes både ifm gjeting og sanking av sauene.

12/9-24

Øyvind Mølmen

MOTTATT

- 3 OKT. 2024

Lesja kommune

Øyvind Mølmen
Øverbygdsvegen 76
2668 Lesjaskog

Lesja kommune
Postboks 53
2665 Lesja

Viser brev av 23.09.24

Deres ref; 2024/840-2

Vi ønsker svar på følgende.

Nabovarsel, hvem skal har nabovarsel ?

Vi går ut fra at Arne Hyttnes og Arild Mølmshaug skal ha.

Vi er usikre på om nybygd turisthytte til Viltlaget skal ha da vi ikke fikk fra dem.

Beskrivelse av tiltaket.

Vi mener å ha svart på dette i søknaden. Vi må benytte gjeterbua mye mer både til ettersyn pga stort jervproblem og ved nedhenting av sauene om høsten. Hytta har pr dato ikke soverom noe vi har stort behov for.

Samtykke fra grunneier.

Sendes separat.

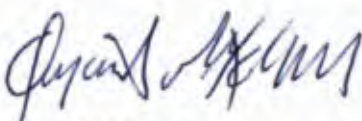
Situasjonsplan.

Vedlegges.

Behandlingsgebyr.

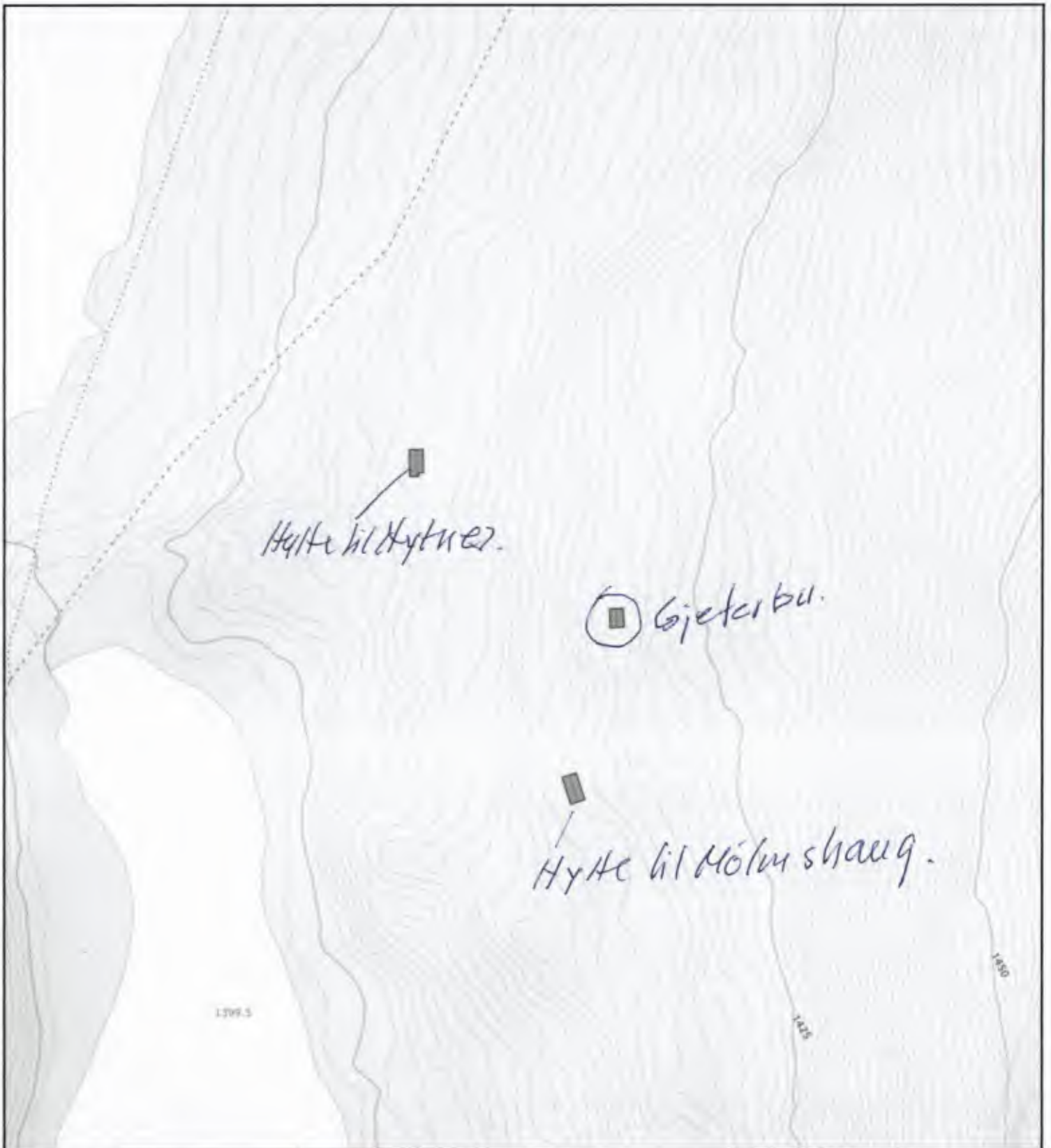
Hvem i all verden skal ha kr 26 619 for å behandle tilkbtgg på ca 10 m2.

Lesjaskog 01.10.24

Øyvind Mølmen

0 10 20 30m
 Målestokk 1: 1500 ved A4 utskrift
 Utskriftsdato: 09.09.2024 20:02
 Eiendomsdata verifisert: 09.09.2024 20:01

GÅRDSKART 3432-10/15/0
 Tilknyttede grunneiendommer:
 9/27/0-9/28/0-10/3/0 m.fl.

Markslag (ARS) 7 klasser		AREALTALL (DEKAR)	
TEGNFORKLARING			
=	Fulldyrka jord	127.9	
5	Overflatedyrka jord	2.7	
6	Innmarksbeite	42.9	173.5
w	Produktiv skog *	612.2	612.2
	Annet markslag	1160.6	
	Bebygd, samf., vann, bre	35.7	1196.3
	Ikke kartlagt	0.0	0.0
	Sum	1982.0	1982.0

* Produktiv skog er skog på fastmark og myr med skogbonitet lav eller bedre.

Kartet viser valgt type gårdskart for eiendommen man har søkt på. I tillegg vises bakgrunnskart for gjenkjenning. Arealstatistikken viser arealer i dekar for alle teiger på eiendommen. Det kan forekomme avrundingsforskjeller i arealtallene.

- Ajourføringsbehov meldes til kommunen.
- Arealressursgrenser
  - Eiendomsgrenser
  - Driftssenterpunkt

Fra: oyvind@molmenas.no[oyvind@molmenas.no]
Sendt: 25.10.2024 09:52:56
Til: Tragethon, Ingrid Nornes[Ingrid.Tragethon@lesja.kommune.no]
Tittel: SV: Uttale gjetrbu

NB! Denne e-posten kommer fra en ekstern avsender. Ikke klikk på linker eller åpne vedlegg med mindre du kjenner avsenderen og vet at innholdet er trygt.

Hei.

Sauen går i området Skottaboten, Storhø, Mølmsboten, Indren mølmsboten, Mølmsløype, Svarthø, Svarthøhalsen, Gravranden, Bøvervatne ettrare, Kollhøe og mot Bjorli.

Siden sauen går på et veldig stort område som ikke kan dekkes av 1 enkel tur, er det hensiktsmessig å tilbringe natten i gjeter bua for å kunne ha oppsyn med sauen i de Området de går. Behovet for godt tilsyn er i samsvar med dyrevelferd, med en økning av rovdyr som kan gi fler skader er det viktig å ha så mye tilsyn som mulig. Både vi og de andre som har gått tilsyn bruker bua flittig, så behovet for å få bedre hvile om natten for å være klar til å gå store avstander dagen etterpå fordre en god seng og et greit oppholdssted, siden vi ofte er mer enn en som går. Å ha et godt utgangspunkt er viktig i et slikt stort område, dette handler ikke om fjellturisme men næringen vår og ønske om nærhet og oppsyn til våre dyr, noe som denne gjeterbuen var satt opp for i sin tid. Behovet i bruken av gjeter bua har forandret seg fra den gangen, vi har flere dyr som ikke går i flokk i fjellet slik det en gang var og bruker dermed mer tid på tilsyn kontra før i tiden. Dermed kommer behovet av en oppgradering av gjeter bua.

Mvh.
Øyvind

Fra: oyvind@molmenas.no <oyvind@molmenas.no>
Sendt: 8. oktober 2024 22:46
Til: 'molmen@molmenas.no' <molmen@molmenas.no>
Emne: VS: Uttale gjetrbu

Fra: Tragethon, Ingrid Nornes <Ingrid.Tragethon@lesja.kommune.no>
Sendt: 8. oktober 2024 10:13
Til: oyvind@molmenas.no
Emne: Uttale gjetrbu

Hei, jeg skriver en uttale til gjeterbua di. Kan du sende meg en beskrivelse av hvor sauen din går og behovet for overnatting i fjellet?

Ingrid N. Tragethon
LANDBRUKSRÅDGIVER
Landbruk Lesja og Dovre
Tlf: 917 11 475

Lesja
nasjonalparkkommune

LEV ANDE
Lesja

[Lesja kommune](#) | Jakup B. Klukstads veg 32, 2665 Lesja | **Sentralbord:** 61 24 41 00

Fra: Elise Skarphol Amundsen[elise.amundsen@smnregnskap.no]
Sendt: 16.12.2024 12:22:09
Til: Grosberg, Synne[Synne.Grosberg@lesja.kommune.no]
Kopi: oyvind@molmenas.no[oyvind@molmenas.no];
Tittel: Uttalelse Lesjaskog Heimrast, tilbygg gjetarbu Mølmsvatnet

---

NB! Denne e-posten kommer fra en ekstern avsender. Ikke klikk på linker eller åpne vedlegg med mindre du kjenner avsenderen og vet at innholdet er trygt.

Lesjaskog Heimrast har ingen innvendinger på søknaden fra Øyvind Mølmen, om å bygge på gjetarbu i Mølmsvatnet. Se vedlegg for utklipp av behandling av søknaden i styremøte 08.10.24.

Med vennlig hilsen

Elise Skarphol Amundsen
Sekretær Lesjaskog Heimrast

FORTROLIG

Lesjaskog skule/samfunns hus styremøte 8/10-24 kl 19.00
Tilstede: Frank Mølmen, Atle Einbo Teigen, vara: Aslak Eustad

11-24 Søknad fra Oyvind Mølmen om tilbygg på gjeterbu ved Malmvatnet, fra $16,7\text{m}^2$ til 25m^2 . Styret er positive til dette og har ikke noen innvendinger.

Stak Løst

Frank Mølmen

Atle Einbo Teigen

STATSFORVALTEREN I INNLANDET - Dovrefjell nasjonalparkstyre

Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Vår ref
2024/840-13

Dykkar ref

Saksbehandlar
Sigurd Vie Alme
tlf:91784800

Dato
12.02.2025

Høyring: Søknad om utviding av gjeterbu ved Nedre Mølmsvatnet i Dalsida LVO

Lesja kommune sender søknad frå Øyvind Mølmen om utviding av bu i Dalsida LVO på høyring i 4 veker. **Høyringsfrist er satt til 14.mars 2025.**

Bua er på 16,8 m², og det søkast om å utvide den med 8,2 m² til ein total på 25 m².

Bakgrunn

Øyvind Mølmen leverte den 27.01.25 komplett søknad for utviding av eksisterande bu ved Nedre Mølmsvatnet i Dalsida landskapsverneområde (LVO). Bua er på 16,8 m², og det søkast om å utvide den med 8,2 m² til ein total på 25 m².

Søkar opplyser om følgjande:

Tilbygget er for soverom sidan det ikkje er tilfredsstillande sengeplassar i bua i dag. I praksis vil det bety at ein får ei seng der ein ikkje trenger å ligge samanbøygd.

Tilbygget er til soverom da det ikke er tilfredsstillende sengeplasser i bua nå.

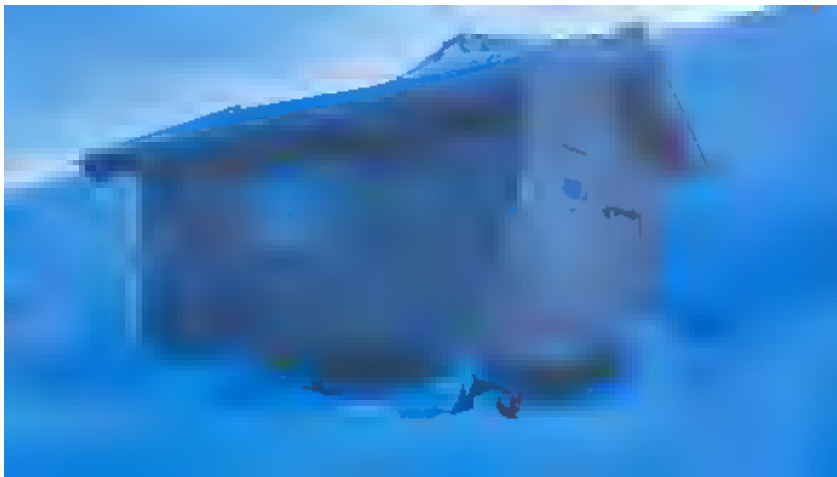
Mølmen har ca 300 sau i området, og bua brukes både ifm gjeting og sanking av sauene.

Sauene går på et stort område som ikke kan dekkes av en enkel tur, og det er hensiktsmessig å tilbringe natten i gjeterbrua for å kunne ha oppsyn med sauene i det området de går i.

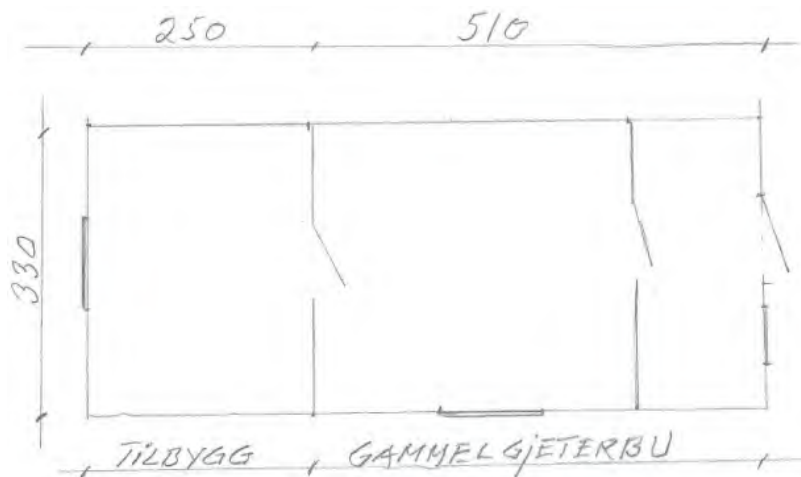
Behovet for godt tilsyn er i samsvar med dyrevelferd, men en økning av rovdyr som kan gi fler skader er det viktig å ha så mye tilsyn som mulig. Mølmen nevner at både de og andre som har gått tilsyn bruker bua flittig, og ser behovet for bedre hvilested og oppholdssted for å være godt forberedt til å gå store avstander neste dag. Å ha et godt utgangspunkt er viktig i et slikt stort område. Mølmen presiserer at dette ikke handler om fjellturisme, men næringen deres og ønske om nærhet og oppsyn til dyrene, noe som denne gjeterbua var satt opp for i sin tid. Behovet og bruken av gjeterbua har forandret seg fra den gangen. Mølmen har flere dyr som ikke går i flokk i fjellet slik det en gang var og bruker dermed mer tid på tilsyn kontra før i tiden. Dermed kommer behovet av en oppgradering av gjeterbua. [...]

Figur 1: Oversiktskart med plassering av bua.

Figur 2: Bilde av gjeterbu

Figur 3: Teikning av påbygg.

Søkar har nabovarsla, og det er ikkje mottatt merknad.

Førebels vurdering

Øyvind Mølmen søkar om å utvide gjetarbua si til 25 m² for å legge til rette for tilsyn av bufe på beite. Søknad er vurdert komplett, og den vert tatt til behandling.

Landbruksfagleg vurdering

Øyvind Mølmen søkte i 2023 på produksjonstilskudd for 122 vinterfôra søyer og slapp 323 søyer og lam på beite beitesesongen 2023.

I denne saken ønsker Mølmen ett tilbygg for soverom da det ikke er tilfredsstillende sengeplasser i gjeterbua hans ved Mølmsvatnet.

Gjeterbuer i fjellet gjør tilsyn med sauene på utmarksbeite mer effektiv ved at gjeteren kan oppholde seg i området over lengre tid, fremfor å bruke tid på transportetapper inn i beiteområdene. For at slike buer skal brukes til formålet må buene ha tilstrekkelig med sengeplass av grei nok kvalitet.

Felles landbruksforvaltning for Lesja og Dovre er positive til tiltaket skissert for gjeterbua.

Arealformål

Dagens bu brukast i samband med gjeting, og utviding er for å legge betre til rette for modernisering og vidare bruk av gjetarbua. Lesja kommune vurderer at søkar har eit klart landbruksformål med søkt tiltak som er knytt til hans aktive gardsbruk. Nedre Mølmsvatnet er ca 700 høgdemeter og 6 km frå gardsbruket, ein vurderer dermed at ei funksjonell gjetarbu vil vere ei god nytte for å effektivisere tilsyn, sank mm.

Tiltaket er vurdert til å vere i tråd med arealformålet LNFR i kommuneplanens arealdel.

Samfunnsmessige fordeler og ulemper

Søkar opplyser at bua ikkje skal leigast ut, den skal berre vere til eigebruk. Gjeterbu er i tråd med landbruksformålet i kommuneplanene, men byggetiltak behandlast som dispensasjon.

Lesja kommune er positivt til at ein legger til rette for vidare tradisjonell landbruksdrift med aktiv bruk av beiteområde til fjells. For at dette skal vidareførast er det naturleg at ein oppgraderer små buer til tilfredsstillande kvalitet. Tiltak er vurdert til å vere i tråd med nasjonale og regionale interesser for å oppretthalde tradisjonell landbruksdrift.

Lesja kommune finner ikkje negative konsekvensar for samfunnet ved å innvilge søkt tiltak.

Samfunnsfare

Ved plassering av bua det søkast om å utvide er det ikkje identifisert samfunnsfare. Men ca 30 meter nord for bua er det aktsemd for snøskred.

§ 9 og 10: Dei fleste av alpine pattedyr er veldig sky for menneske, dette gjer at dei kan avvike eit område eller ein sti om det brukast ofte. Søkt tiltak vil i liten til ingen grad auke bruken i område, og derav i liten til ingen grad påverke artar eller økosystemet.

Viser også til vedlegg som omtalar ferdsel.

§ 11 og 12: Tiltaks havar er ansvarleg for at arbeid knytt til søkt tiltak vert gjort utan skade på naturmangfaldet.

Vernemyndigheit

Før Lesja kommune kan ta søknad til sluttbehandling må det føreligge vedtak frå vernemyndigheita, Dovrefjell nasjonalparkstyre. Søknad er oversendt i sin heilheit til nasjonalparkstyret.

Oppsummering

Kommunedirektøren vurderer at tiltaket er lite og handlar i hovudsak om å gjere bua meir praktisk i forhold til formålet med gjeterbua. Det er ikkje truleg at byggetiltaket vil føre til auka bruk av bua eller totalt sett skape stor presedens for tilsvarande saker.

Høyringsfrist er satt til 14.mars 2025.

Innspel rettast til Lesja kommune ved postmottak@lesja.kommune.no eller Postboks 53 2671 LESJA.

Ved ein eventuell førespurnad ber vi om at saksnummeret, som er 2024/840, blir oppgjeve.

Med helsing

Sigurd Vie Alme
plan- og miljørådgjevar
Forvaltning

Marit Svanborg
leder forvaltning

Dokumentet er elektronisk og sendast utan signatur.

Vedlegg

- 1 Oversikt bygg i Lesjaskog heimrast
- 2 Oversikt bygg i Dalsida Statsalmenning
- 3 Mindre byggetiltak - areal bruk ferdsel og presedens - Konklusjon

Kopi til:

Øyvind Gunnar Mølmen

Rundhaugvegen 25

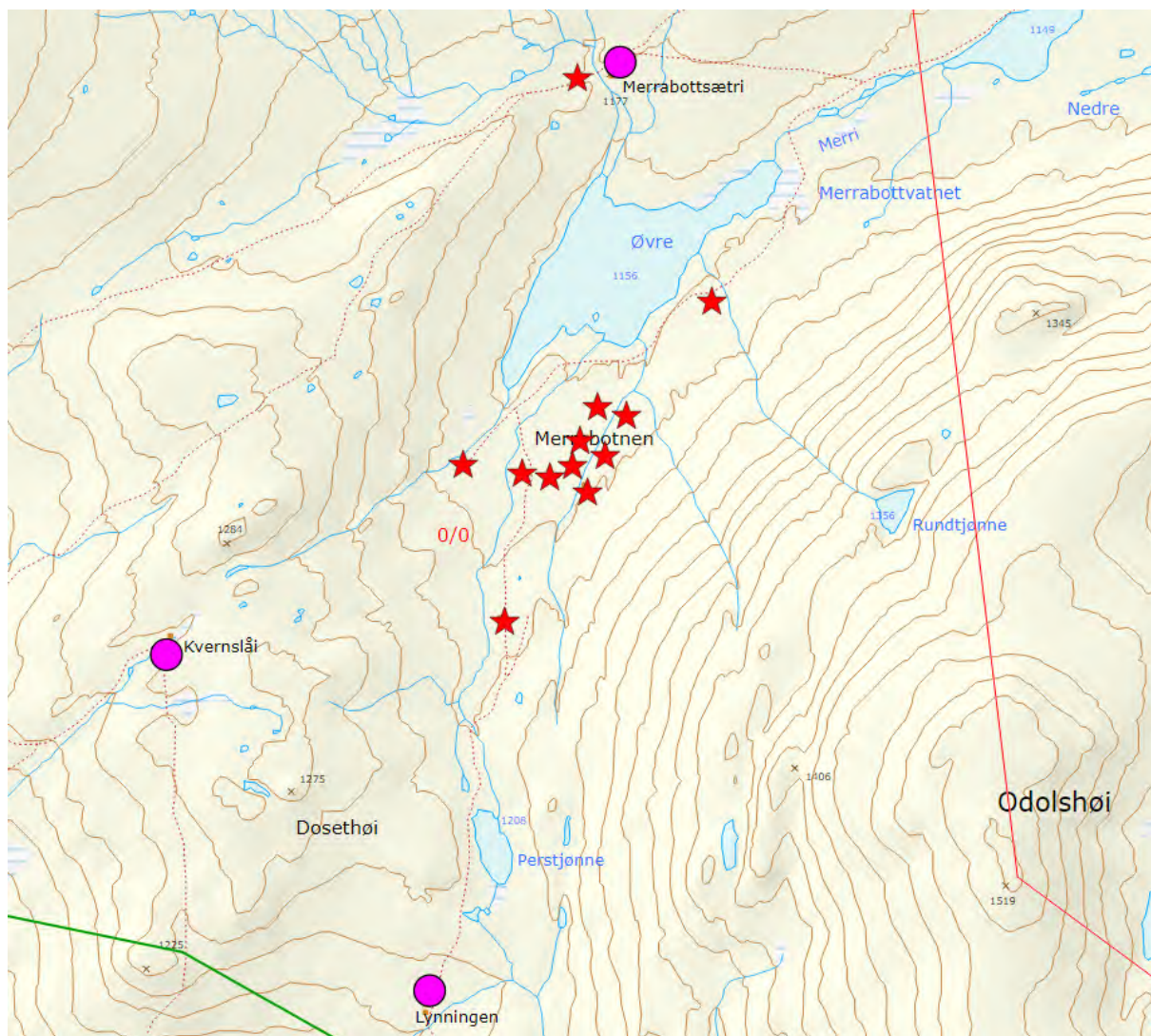
2668

Lesjaskog

LESJASKOG HEIMRAST

Lesjaskog heimrast er ikke matrikulert og ligger som 0/0-eiendom i kartet. Alle buene innenfor sameiet er buer knyttet til landbrukseiendommer i bygda, og er en rettighet knyttet til garden - som ikke kan deles fra og gjøres om til vanlig fritidsfeste. Buene er brukt i forbindelse med jakt og fiske, men har vært og er benyttet i forbindelse med tilsyn og sanking av beitedyr i samsvar med landbruksformålet. Sameiet som grunneier har en øvre arealgrense på 25 m² på buer, som er det arealet mange av buene har i dag.

Merrabotn – Merrabottsetri - Kvernslåi - Lynningen

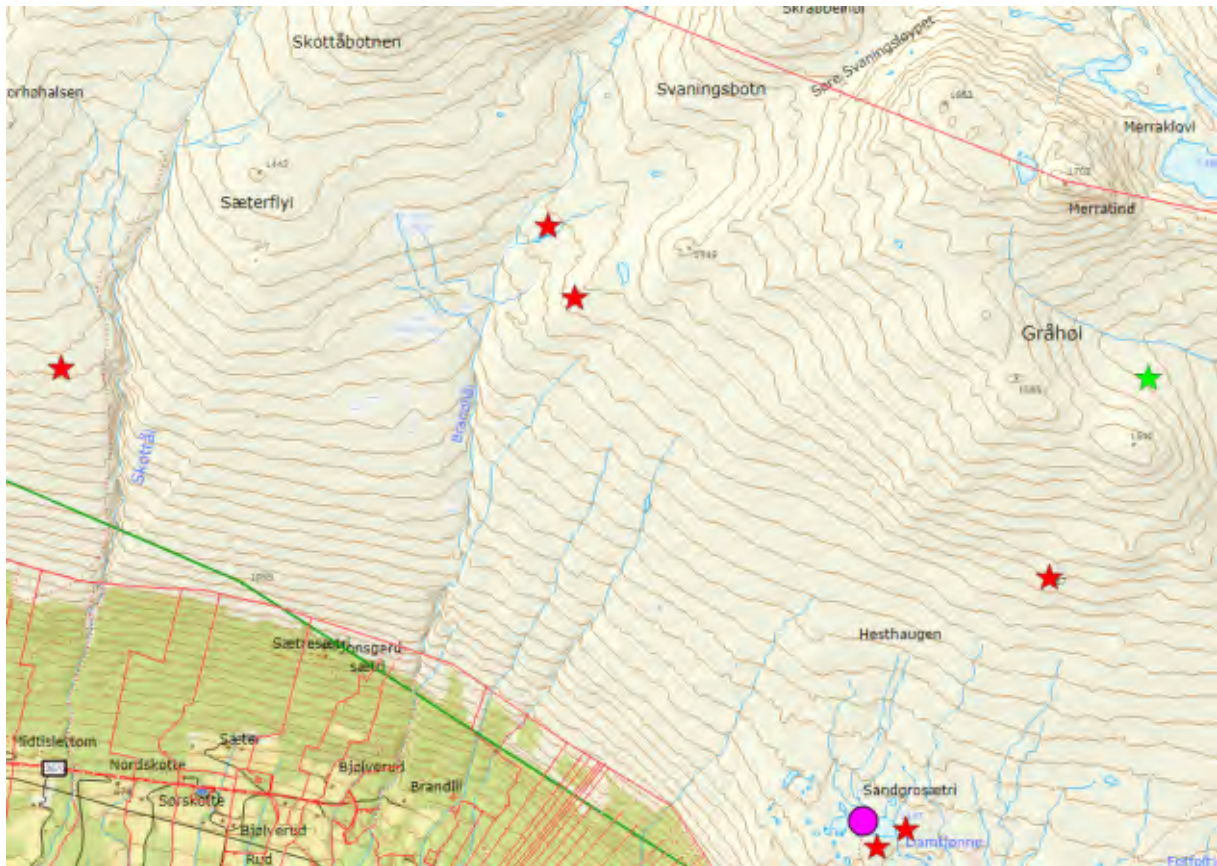
Kartutsnittet over viser Øvre Merrabottvatnet i Merrabotn og er det området innenfor Lesjaskog heimrast der det er flest buer. Innenfor samme kartområdet er det tre setrer, Lynningen, Kvernslåi og Merrabottsetre, merket med rosa sirkel. Bygningene er kodet med bygningstype sel og annen landbruksbygning og er innenfor landbruksformålet, jf. LNF-formålet i gjeldene arealdel av kommuneplanen. Setrene er omtalt i boka "Setrene i Lesja" av Per Einbu og Arnfinn Kjelland.

Hovedtyngden av buene ved Merrabottvatnet er bygd på 1980-tallet og har målene 4m*6m eller 3,5m* 7m, dvs. areal på 24-24,5 kvadrat. Det vil i praksis si at de er bygd i samsvar med arealgrensen som grunneieren har satt og at det ikke er rom for utvidelser. De eldste buene (anslagsvis tre) i

området her er fra 1950-tallet. Disse har et litt mindre areal, men har i tillegg et uthus som gjør at det totalt utgjør et areal på 25 kvadratmeter.

Damtjønne – Gråhøe – Svanningsbotn - Skottåi

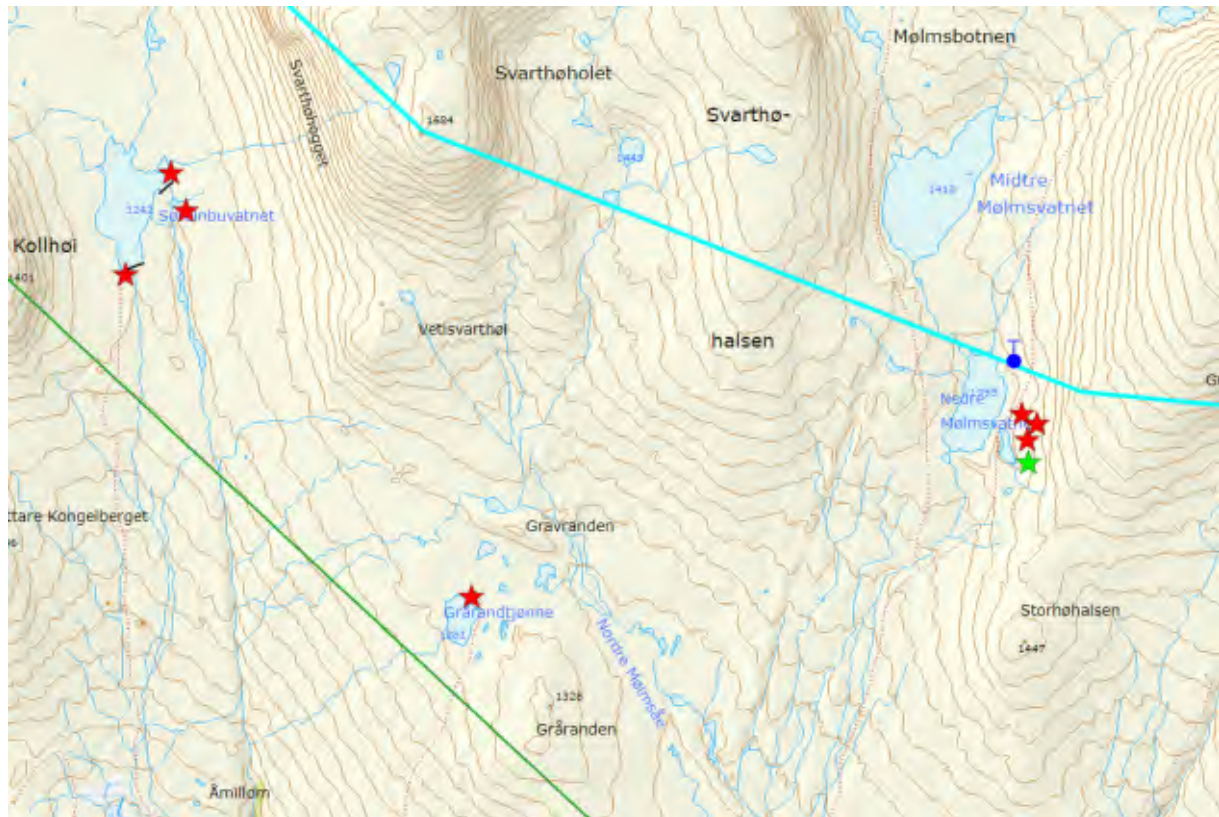

Ved Damtjønne ligger Sandgrosætri, sel og fjøs, og er en av setrene som er nevnt i seterboka for Lesja (rosa sirkel). Det er i tillegg to buer ved Damtjønne. I dette kartbildet er det to buer i Svanningsbotn, deriblant bua til Bjølverud, det er ei bu ved Skottåe, ei bu i Gråhø og ei fellesbu (grønn stjerne) som beitelaget har i forbindelse med tilsyn og sanking, altså landbruksformål.

Når det gjelder areal på buene innenfor kartutsnittet er den andre bua i Svanningsbotn 25 m², og det er derfor ikke rom for utvidelser på denne. Den ene bua ved Damtjønne har eier opplyst om er cirka 23 m² dvs. rett under arealgrensen, og at den andre bua er av samme størrelse. Bua i Gråhø er noe mindre, og er ei enkel, eldre bu.

Nedre Mølmsvatnet – Grårandtjønne - Søreinbuvatnet

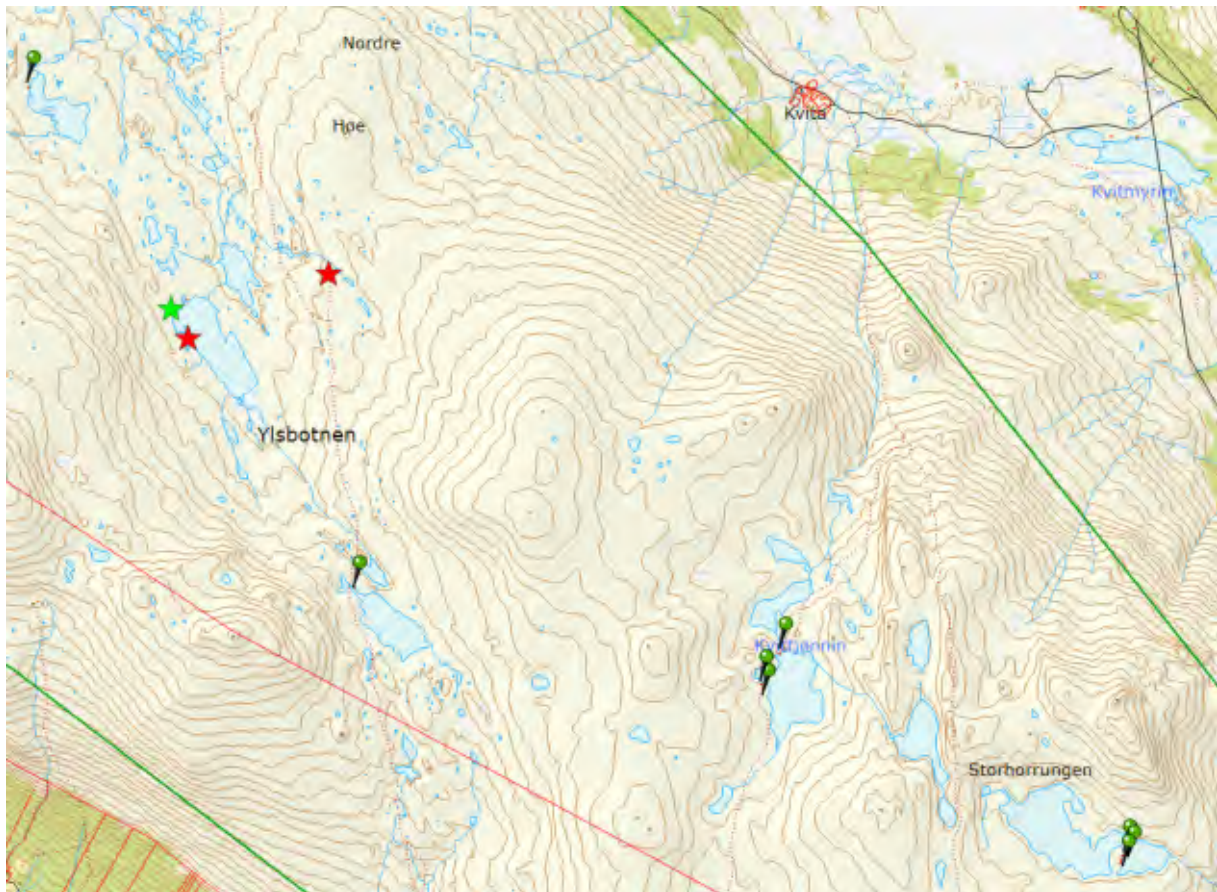
På utsnittet over er det tre buer ved Søreinbuvatnet, ei ved Grårandtjønne og tre buer ved Nedre Mølmsvatnet. Ved Mølmsvatnet er det i tillegg ei tilsynsbu som er eid av Lesjaskog heimrast. Den blå streken er grensen mellom Lesjaskog heimrast og statsallmenningen. Grønn strek er grensen for LVO.

Arealet på buene ved Søreinbusvatnet er bygd ut i samsvar med arealgrensen på 25 m². Det foreligger byggesaker på to av disse buene som bekrefter dette. Buene ved Nedre Mølmsvatnet har litt varierende areal, den største bue er 25 m². De to andre litt mindre. Bua ved Grårandtjønne er en eldre bu og eier opplyser om at den er noen mindre i areal enn de andre buene innenfor heimrasten, anslagsvis 15 m².

DALSIDA STATSALLMENNING

Deler av Dalsida statsallmenning med Statskog SF som grunneier ligger innenfor Dalsida landskapsvernområde. Innenfor området er det flere bygningstyper som naust, buer (såkalt avgiftsfrie fester), tilsynsbuer og vanlige fritidsfester. Lesja fjellstyre har også et par utleiehytter og naust innenfor området. Statskog som grunneier er restriktive i forhold til tiltak på etablerte buer og naust, og setter begrensninger på byggetiltak ved å praktisere arealgrenser.

Fillingtjønn – Kvittjønnin – Djuptjønn – Ylsbotn - Veslbotten

Over er et større kartutsnitt over deler av området Dalsida vest. Ved alle de grønne merkenålene er det punktsteder for naust, dvs. Fillingtjønn, Kvittjønnin, Djuptjønn og Velsbottvatnet.

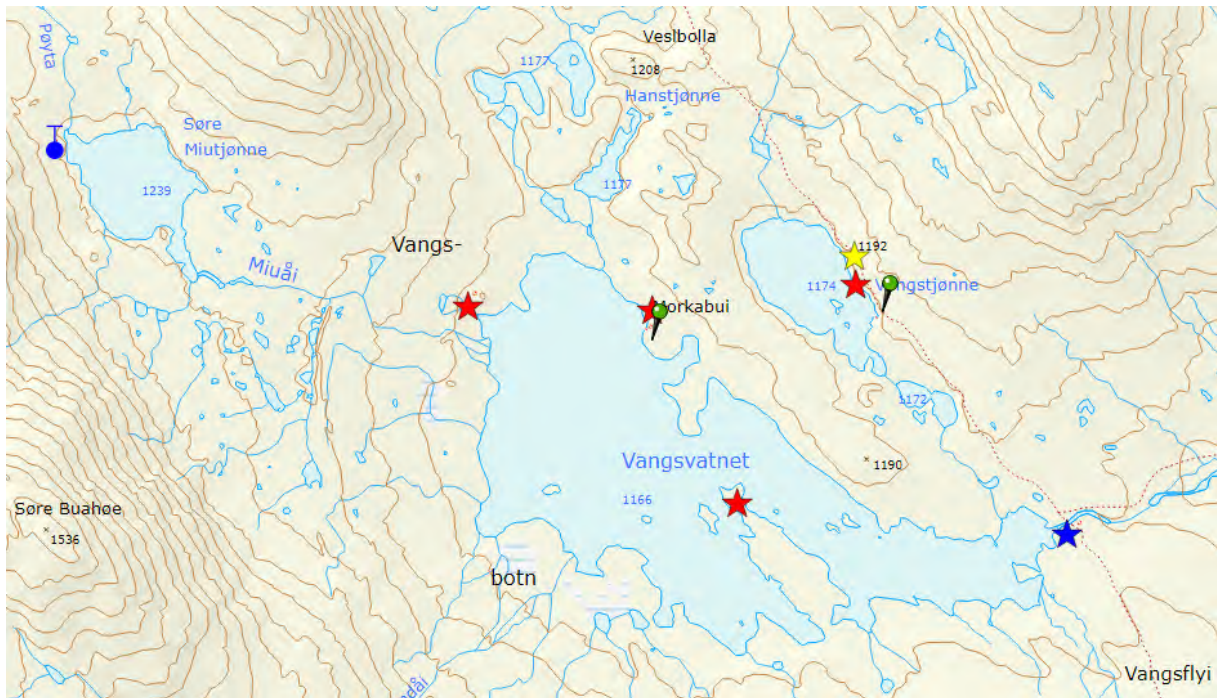
Når det gjelder naust har Statskog hatt en praksis der de har tillatt riving og flytting av naust når opprinnelig plassering har vært ugunstig ut fra ulike forhold. Videre har de tillatt at det nye naustet enten kan oppføres i samme størrelse som det gamle, eller i de tilfeller der naustet ikke ligger i verneområde, at det kan settes opp naust på 16,5 m² (dvs. 3 x 5,5 meter, rafthøyde 1,5 meter og takvinkel 25 grader. Det vil si at det ikke tillates utvidelser utover det som er etablert i dag innenfor LVO. For buer har de praktisert samme arealgrense som Lesjaskog heimrast, som er 25 m².

De røde stjernene i Ylsbotnen er buer knyttet til landbrukseiendommer og er derfor rettigheter som ikke kan deles fra – såkalt avgiftsfrie fester. Den grønne stjernen markerer en tilsynsbu for beitelaget i dette området. Tilsynsbuer er i samsvar med landbruksformålet i gjeldene arealdel av kommuneplanen.

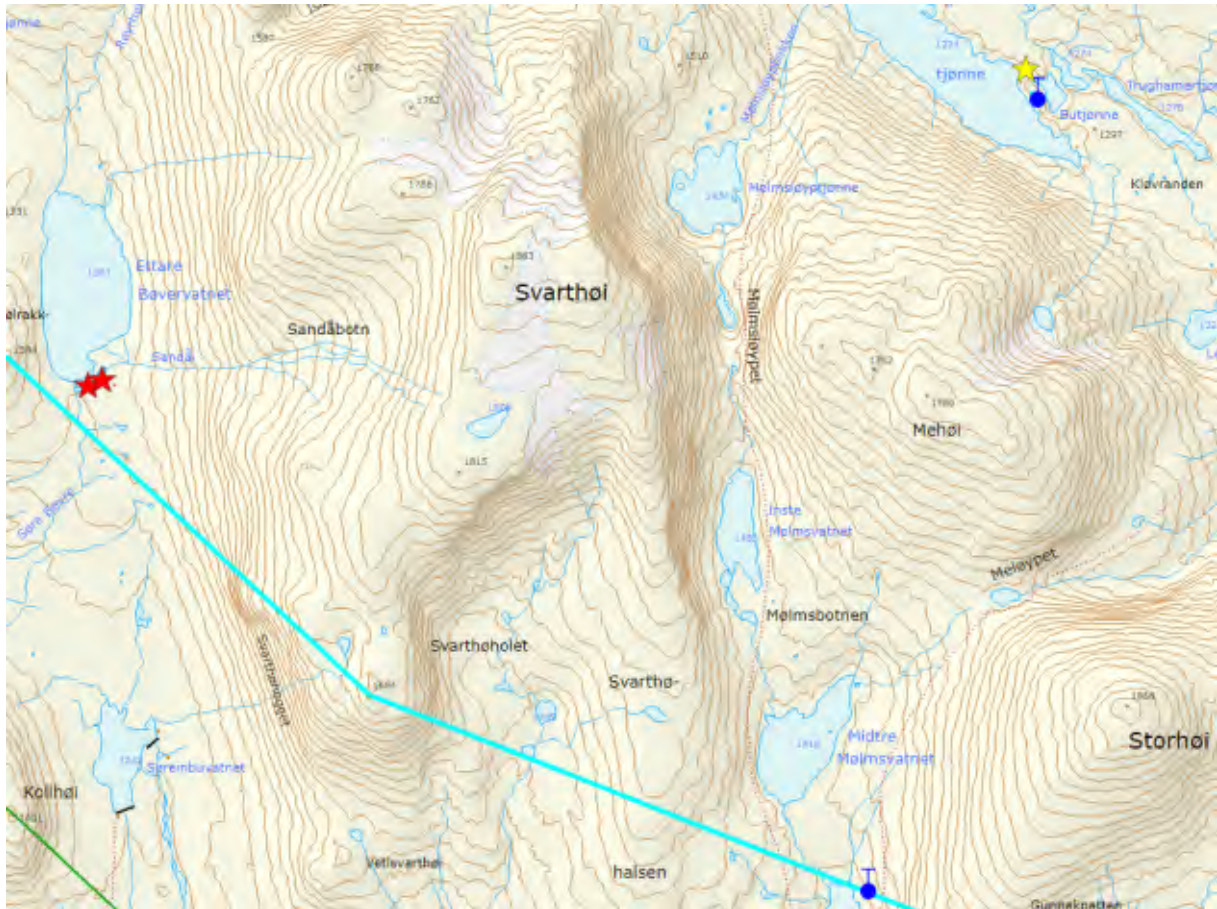
Vangsvatnet – Vangstjønne - Søre Miutjønn

De røde stjernene er buer til landbrukseiendommer, mens den blå stjerna markerer bua som Lesja jeger og fisk har i Vangsofen. Den gule stjernen er Lesja fjellstyre sin utleiebu ved Vangstjønne (Horrtjønn) oppgitt med areal 25 m², i tillegg har de to naustfester markert med grønn nål i dette området. Størrelsen på buene varierer i areal og er fra 15-25 m². Dette er buene som ligger minst tilgjengelig og den etablerte bruken er begrenset på grunn av dette.

Det blå sirkelsymbolet markert ved Søre Miutjønn er et vanlig punkt feste. Det er cirka 4-6 timers gange til området ved Miutjønn og helt inn til Langtjønn, enten fra Lesjaskog eller fra Gåsbu. Bruken er i utgangspunktet veldig begrenset på grunn av tilgjengeligheten. Det er i perioden fra 20.juli til 15.september tillatt med garnfiske, og bruken er knyttet til fiske eller jakt i en veldig begrenset periode på sensommeren. Vatnene innfor dette området ligger høyt og det kan gå langt utover sommeren før de er isfrie. Det er begrenset bruk av buene ellers i året.

Ettare Bøvervatnet – Langtjønne - Nedre Mølmsvatnet

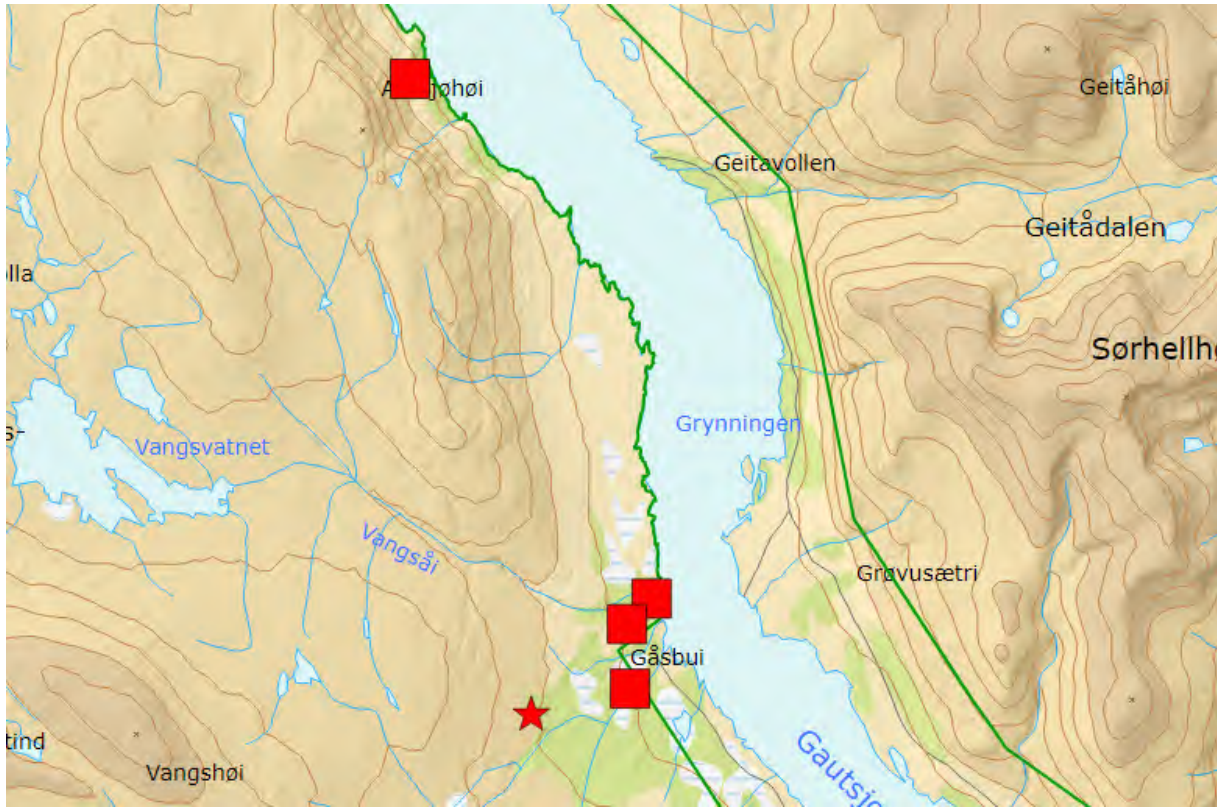

Innenfor kartutsnittet er det markert de to buene ved Ettare Bøvervatnet (rød stjerne) som er knyttet til landbrukseiendommer, ei bu som fjellstyre har som utleiebu ved Langtjønne (gul stjerne) og to vanlige punktfester (markert med blått symbol) ei ved Langtjønne og ei ved Nedre Mølmsvatnet. I bildet er grensen mellom Lesjaskog heimrast og Statsallmenningen her markert med lyseblå farge. Grensen til landskapsvernområdet er grønn og går over toppen av Kollhøi.

Buene ved Ettare Bøvervatnet er anslått til å være rundt 20 m². Statskog som grunneier har også praktisert en arealgrense på 25 m² for buer, slik Lesjaskog heimrast har som arealgrense. Bua til Lesja fjellstyre ved Langtjønne er oppgitt til å være 25 m². De to andre buene, merket med blått symbol (Mølmsvatnet og Langtjønne) foreligger det ikke eksakt areal på, men er mindre buer, jf. bildearkivet i GISlink.

Gåsbue

Det er ved Gåsbue tre vanlige hyttefester innenfor Dalsida LVO i tillegg til en mindre hytte i Flittilie. Disse er vist med rød firkant på kartet. Hyttene ved Gåsbue har et mere preg av vanlig hyttestandard med flere rom og funksjoner. Dette har sammenheng med at de ligger i nærheten av veg ved Gåsbue. Gåsbue ligger i buffersonen for Dalsida jf. regional plan, og har flere større hytter og uthus, som ikke kan sammenlignes med buene i fjellområdene innenfor DLVO. Hytta ved Flittilie har en lite tilgjengelig adkomst med båttransport fra Naustvika, om været tillater det.

MINDRE BYGGETILTAK I DALSIDA LVO – FERDSEL OG PRESEDENS

NINA RAPPORT

I NINA sin rapport 932 om ferdsel i Snøhetta fra 2013 står det noe om ferdsel fra Gåsbu og Dalsida landskapsvernområde (kilde kap. 3.7.2.3 i rapporten). Dette området ble valgt som et referanseområde for prosjektet som rapporten presenterer, og representerer et område med lav brukerintensitet, lav grad av tilrettelegging og hovedsakelig en bruk knyttet til lokalkjente tradisjonelle brukere som fiskere, jegere eller oppsyn av beitedyr og natur. Det er meget lav ferdselsintensitet i området. Ferdsele er i stor grad knyttet til tråkk langs vann og vassdrag, og dreneringer i landskapet. Data og analyser fra hyttebøker i området, viser at det ikke har vært en signifikant økning i ferdselen i området. Faktisk medførte utsettinger av ørret til fisketomme vann og vassdrag på 1950- og 1960-tallet til økt trafikk og det var større lokalbruk av området den gang med jakt, fikse og beitebruk, enn det er i dag.

Det står også i rapporten at GPS punkter viser at det er stor konsentrasjon av rein i området i høysesongen i juli-august og i jaktseasonen, samtidig som trafikken er på topp i området. Likevel, intensiteten er så lav at det ikke kan påvises arealunnvikelse eller brudd i trekkveier. På mange måter representerer dette området, med den ferdselsintensitet som er påvist, at dette er et eksempel på et refugieområde for villrein, der ferdselen er så begrenset og så spredt at den bare utgjør tilfeldige forstyrrelser for villreins arealbruk og trekk.

BYGGETILTAK PÅ BUER - AREAL, BRUK, FERDSEL OG PRESEDENS

Rapporten om ferdsel er fra 2013, men ferdselsmønsteret er nok ganske identisk i dag og det gir et godt bilde av dagens bruk av området. Mindre byggetiltak på buer i fjellet handler i hovedsak om å gjøre buene mere praktiske, legge til rette for en bedre bruk de gangene bua faktisk er i bruk. Bruk av buene ivaretar tradisjoner i fjellet knyttet til jakt og fiske sett i et kulturhistorisk perspektiv.

Rapporten beskriver at hovedtyngden av ferdselen i området er knyttet til dette, og at lokalbruk av området var større tidligere. Det er i dag variert bruk av buene, og ikke alle ser behovet for å bygge på. Det er uansett svært begrensede muligheter for utvidelser på etablerte buer i området blant annet på grunn av arealgrenser satt fra grunneier sin side. Lang avstand fra bilveg til flere av buene i området med 4-6 timers gåtur, er i seg selv en begrensning for bruken. Det har de siste 10 årene vært svært få byggesaker innenfor Dalsida landskapsvernområde.

Kartoversiktene som er utarbeidet for hele landskapsvernområdet har totalt 62 bygningsobjekter. Da er ikke bygningspunkter knyttet til seterområdene tatt med eller uthus som noen av buene har. Setrene på like linje med tilsynsbuene er i samsvar med landbruksformålet og kommuneplanens arealdel og tiltak her vurderes etter andre interesser og ikke i forhold til § 19-2 i plan- og bygningsloven. For naustene i statsallmenningen har ikke grunneier praksis for å gi tillatelse til å utvide arealet utover etablert situasjon, og de vil derfor være ikke presedensgivende for andre saker. De kan uansett ikke sammenlignes med buer. Det er også mange steinbuer innenfor dette området som ikke er markert med bygningspunkt på kartet, men som finnes i andre registre som GISLink. Disse er ikke relevante med tanke på bygging eller utviding og er ikke vurdert i saken. To bygninger er fjellstyrebuer og en mindre bu er tilhørende Lesja jeger og fisk. Disse har en noe annen bruk og skiller seg litt ut i forhold til de andre buene.

Med disse betraktningene er vi nå nede på 46 bygninger i hele landskapsvernområdet som er relevante å se nærmere på. Det er 37 av de 46 bygningene som er buer definert som rettigheter knyttet til landbrukseiendommer, og som ikke kan deles fra som selvstendig fester. Ut fra hva som skrives om ferdsel knyttet til lokalbruk i NINA sin rapport, så var ferdselen større til buene før enn de er i dag. Med tanke på presedens for tilsvarende saker så er det i tillegg til ferdsel sett på arealet på eksisterende buer.

22-2025 – Høring – Dispensasjon – Tilbygg i Dalsida LVO, Lesja kommune

Saksopplysninger

Søker opplyser om følgende:

«Tilbygget er for soverom sidan det ikkje er tilfredsstillande sengeplassar i bua i dag. I praksis vil det bety at ein får ei seng der ein ikkje trenger å ligge samanbøygd. Tilbygget er til soverom da det ikke er tilfredsstillende sengeplasser i bua nå. Mølmen har ca 300 sau i området, og bua brukes både ifm gjeting og sanking av sauene. Sauen går på et stort område som ikke kan dekkes av en enkel tur, og det er hensiktsmessig å tilbringe natten i gjeterbua for å kunne ha oppsyn med sauene i det området de går i. Behovet for godt tilsyn er i samsvar med dyrevelferd, men en økning av rovdyr som kan gi fler skader er det viktig å ha så mye tilsyn som mulig. Mølmen nevner at både de og andre som har gått tilsyn bruker bua flittig, og ser behovet for bedre hvilested og oppholdssted for å være godt forberedt til å gå store avstander neste dag. Å ha et godt utgangspunkt er viktig i et slikt stort område. Mølmen presiserer at dette ikke handler om fjellturisme, men næringen deres og ønske om nærhet og oppsyn til dyrene, noe som denne gjeterbua var satt opp for i sin tid. Behovet og bruken av gjeterbua har forandret seg fra den gangen. Mølmen har flere dyr som ikke går i flokk i fjellet slik det en gang var og bruker dermed mer tid på tilsyn kontra før i tiden. Dermed kommer behovet av en oppgradering av gjeterbua. [...]»

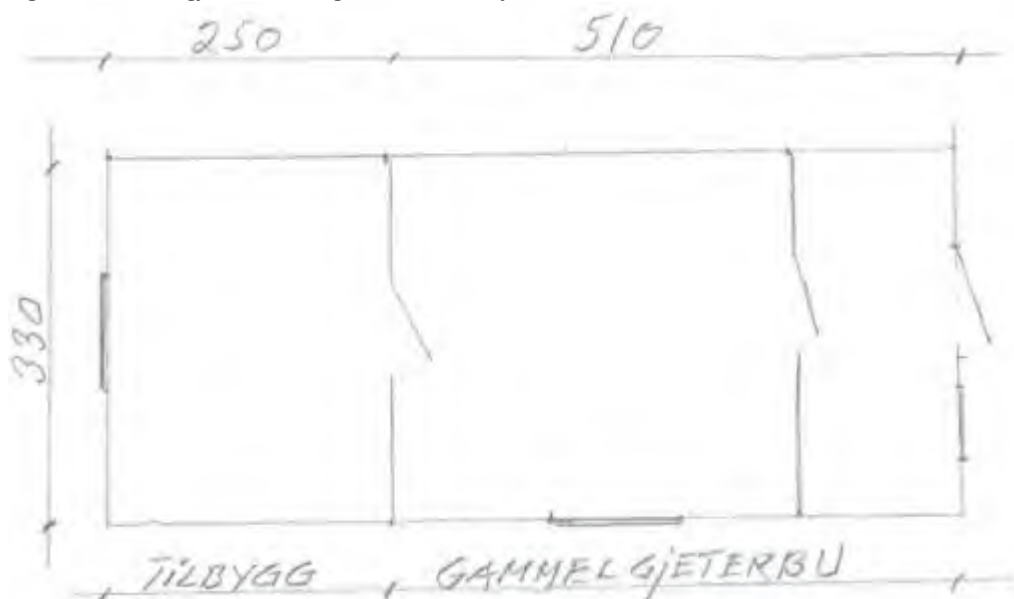

Figur 1: Viser tiltakets plassering (rød prikk) i Snøhetta villreinområde.

Gjeterbua ligger med Nedre Mølmsvatnet i Dalsida landskapsvernområde (LVO). Bua er på 16,8 m² (figur 2), og det søkes om å utvide den med 8,2 m² til en total på 25,1 m² (figur 3).

Figur 2: Bilde av gjeterbua i dag som er hentet fra søknaden.

Figur 3: Tegning av tilbygget som er hentet fra søknaden. Det er ikke lagt ved innvendig tegning av tilbygget eller resten av hytta.

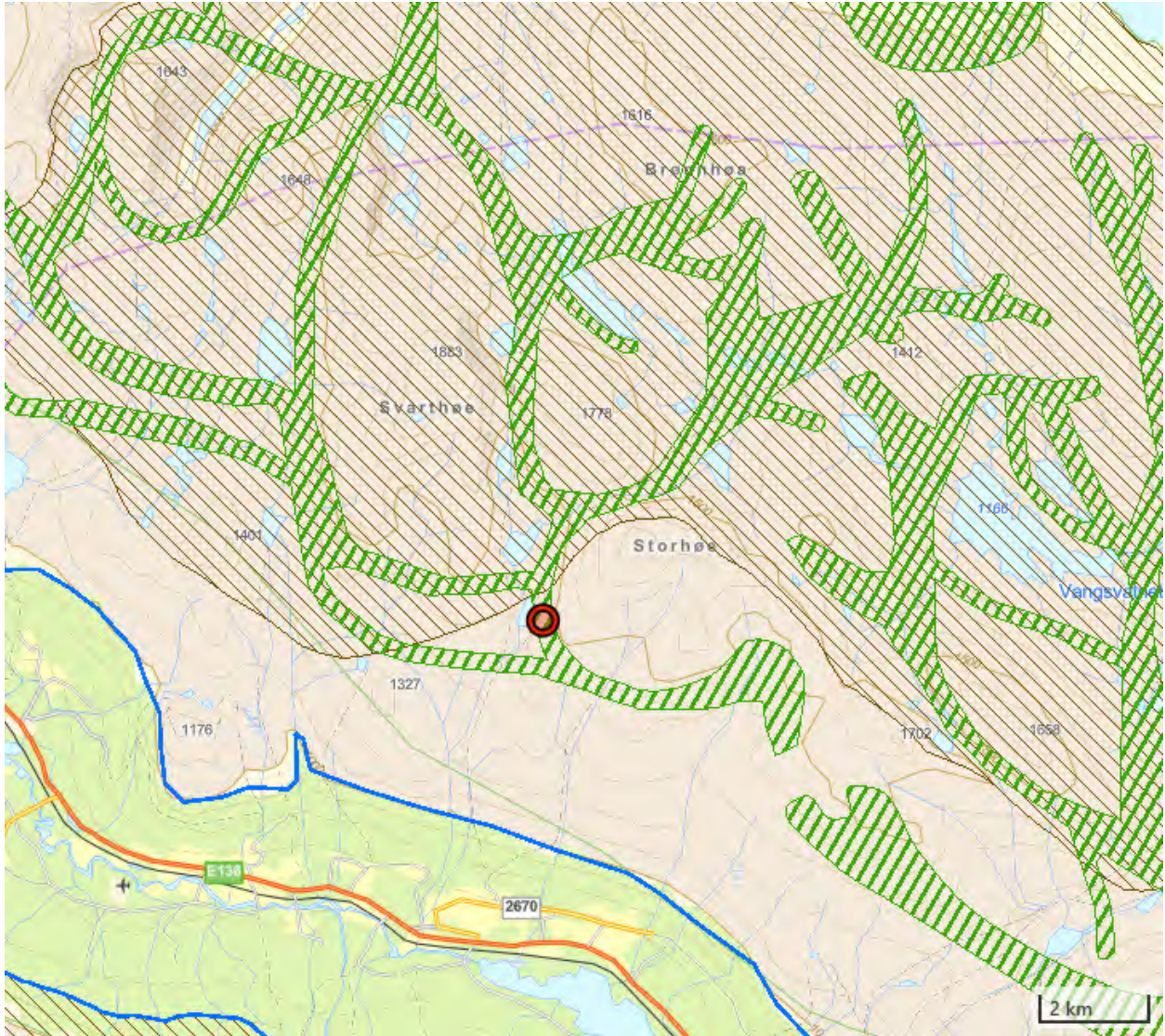
Kommunen vurderer at bua har et klart landbruksformål med at søker slapp 323 sau og lam på beite i 2023. Kommunen er positivt til at det tilrettelegges for tradisjonell landbruksvirksomhet med aktiv bruk av beiteområde til fjells. Søker har opplyst at bua ikke skal leies ut. Kommunen har vurdert presedensfaren ved å legge ved en oversikt over buer i området. De presiserer at de fleste buene har fullt utnyttet arealet på 25 m².

I kommunens vurdering av naturmangfoldlovens §§ 8-12 viser de til at bua ligger midt i et trekkområde for villrein, men mener tiltaket i liten til ingen grad vil øke bruken av området. Kommunen er positiv til tiltaket.

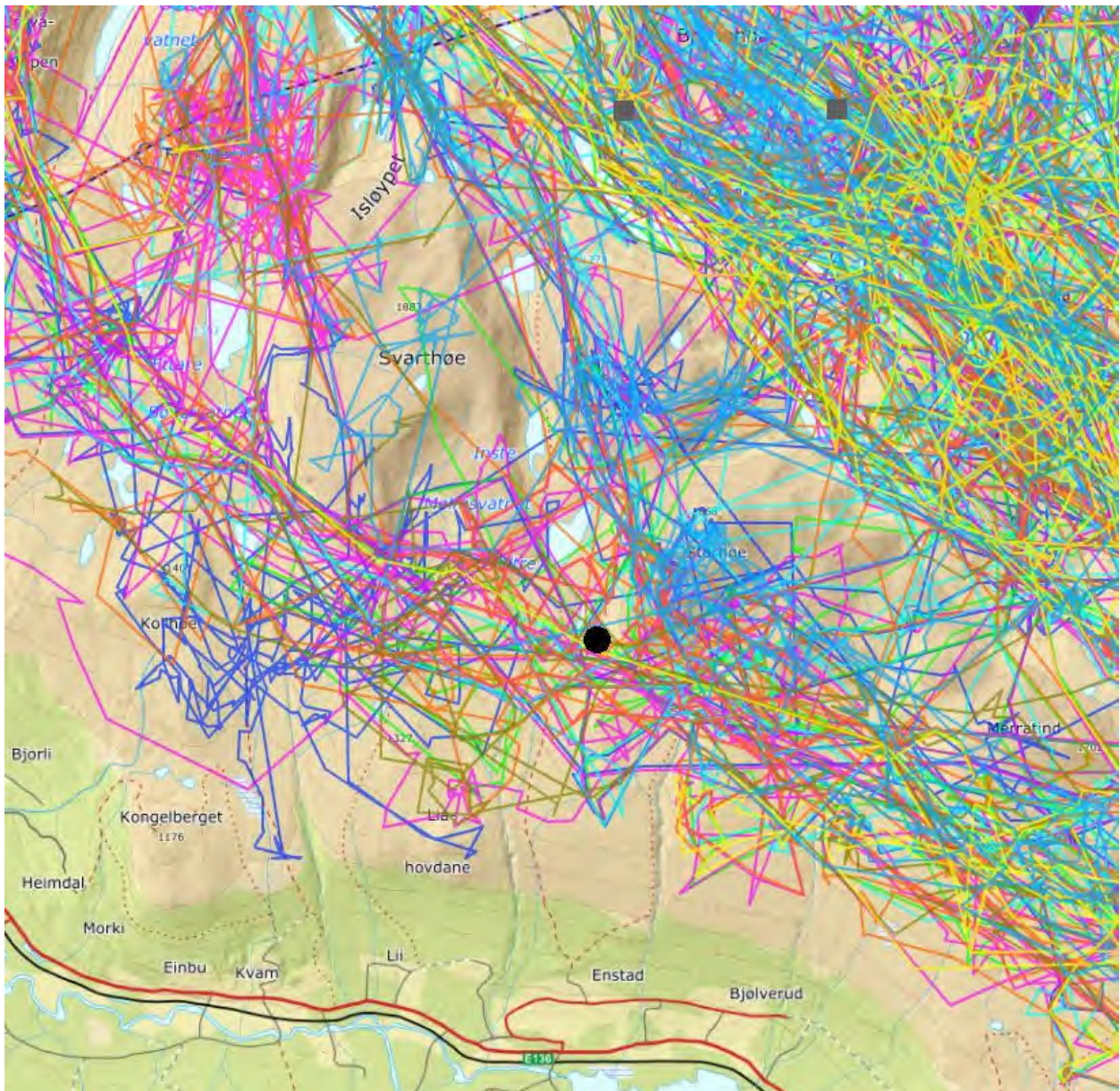
Villreinens bruk av området

Bua ligger midt i et trekkområde og tett opptil kalvings- og oppvekstområde for villrein i Snøhetta vest (figur 4). Området rundt gjeterbua brukes som beiteområde gjennom alle årstider blant villreinen (figur 5).

Figur 4: Viser tiltakets plassering (rød prikk) i Snøhetta villreinområde med trekkruiter (grønn skravur) og kalvingsområder (brun skravur).

Figur 5: Viser simlenes arealbruk gjennom det forrige GPS-prosjektet i Snøhetta og gjeterbua sin plassering (svart prikk). Hentet fra dyreposisjoner.no. Foreløpig data fra pågående GPS-prosjekt benyttes ikke aktivt da datagrunnlaget er for lavt, men vi kan si at villreinen fortsatt har en arealbruk rundt gjeterbua i dag.

Vurdering

Det er lagt ved en vurdering om ferdsel i søknaden, men det er ikke klart ut om det er kommunen eller søker som har utarbeidet den. Det vises til at det er 62 objekter i Dalsida LVO. Videre påpekes det at 37 av objektene som er buer med rettigheter knyttet til landbrukseiendommer. I denne vurderingen konkluderes det med at ferdselen til buene var større før enn de er i dag. Dette mener vi at det ikke er grunnlag for å konkludere med. Disse buene kan ikke fradeles og gjøres om til vanlig fritidsfeste, men buene kan fortsatt brukes til fritidsformål.

Dalsida landskapsvernområde har flere formål, som blant annet å ta vare på et sammenhengende leveområde til villreinen i Snøhetta, men også ta vare på et egenartet beitebruk. Søker har betydelig antall sau og lam på utmarksbeite og bruker bua i tilknytning til tilsyn. Bua ligger 5,3 km fra nærmeste vei og om lag 6 km fra gården. Bua ligger i et sameie som praktiserer en maksgrense på buer til å være 25 m². Kommunen mener at for å videreføre tradisjonell landbruksdrift må små buer oppgraderes til tilfredsstillende kvalitet, uten at begrepet tilfredsstillende kvalitet er videre omtalt.

Bua ligger midt inne i et trekkområde for villrein og området brukes hele året. Dette vi bli viktigere i tiden framover med all utviklingen og ferdselen som springer ut ifra Bjorli. Bua ligger også helt inntil kalvings- og oppvekstområde for villreinen i Snøhetta vest. Bua skal utvides betydelig, omtrentlig økning på 50 % av opprinnelig størrelse. Tilbygget er tiltenkt som soverom da søker mener det ikke er tilfredsstillende sengeplasser i bua i dag og at man må slippe å ligge sammenbøyd. Vi mener at ei bu på 16, 8 m² er mer enn nok til å få inn sengeplasser der man slipper å ligge sammenbøyd.

Tilbygget tas gjennom en dispensasjon og en dispensasjon er ikke en rettighet for søkeren, det er en tillatelse fra kommunen til å fravike hovedregelen, og kan bare gis under de ovennevnte vilkår. Dispensasjonen endrer altså ikke en plan, men gir tillatelse til å fravike planen for det aktuelle tilfelle søknaden gjelder. Det følger av forarbeidene at terskelen er lagt nokså høyt for at dispensasjon kan innvilges der hensynene fortsatt gjør seg gjeldende med styrke, se Ot.prp.nr. 32 (2007-2008) punkt 6.19, s. 242 flg. Det er sikker rett at det må foretas en konkret vurdering av vilkårene for den enkelte søknad. Dersom kommunen kommer til at de rettslige vilkårene er oppfylt, «kan» kommunen innvilge dispensasjon, jf. pbl § 19-2 første ledd. Lovgivers valg av ordlyden «kan» viser til kommunens skjønnsmessige adgang til å gi dispensasjon eller ikke i de tilfeller de rettslige vilkårene etter loven er oppfylt.

Villreinnemnda mener at fordelene med en dispensasjon ikke er klart større enn ulempene, jf. pbl. § 19-2 andre ledd. Terskelen er satt relativt høyt og det må påvises «fordeler» for å kunne dispensere. Men det er ikke nok da fordelene må være «klart større» enn ulempene. Nemnda mener at bua er stor nok for å tilfredsstille sengeplasser og at fordelene med en standardheving ikke er klart større enn ulempene for hensynene som skal ivaretas i området.

Økt aktivitet kan føre til at både trekk og beitetid blir forstyrret og at villreinen unnviker området. Unnvikelse fører til mindre beitetid og mindre tilgang til andre beiteområder som igjen fører til lavere kondisjon som videre fører til færre kalver født og lavere slaktevekter. Det er få kalver i Snøhetta vest i dag og det er flere faktorer som påvirker. Da er det uheldig å legge opp til tiltak som kan føre til at færre kalver fødes. Vi er uenig med kommunen at saken ikke gir presedens selv om mange av buene har fullt utnyttet areal. Det er fortsatt flere som se til denne saken og vil ha en likebehandling. Ved en standardheving av hyttene kan det forventes en økt forstyrrelse av villreinen i området og mulig unnvikelse i et viktig beiteområde.

Forslag til vedtak

Norge er i dag det eneste landet i Europa som har rester av den opprinnelige ville fjellreinen, og har derfor et spesielt ansvar for å ta vare på og forvalte villreinen slik at også fremtidige generasjoner kan oppleve levedyktig bestand av villrein. Snøhetta villreinområde er et nasjonalt villreinområde og en del av Europeisk villreinregion. Villrein er oppført som truet art på den globale rødlisten og som nært truet på den nasjonale rødlisten. Villreinen i Snøhetta er svært sky. Her reagerer reinen tidlig på menneskelige forstyrrelser og har lang fluktavstand. Villreinen lever i et ekstremt miljø og det skal lite til før villreinen blir forstyrret slik at det går på bekostning av kondisjon og reproduksjon. Villreinen i Snøhetta har utfordringer med produksjon og arealbruk.

Stortingsmelding om villrein (Meld. St. 18) beskriver hvordan utbygging og oppdeling av naturareal er den viktigste årsaken til den negative utviklingen for villreinen. Meldinga er tydelig på at det er behov for en helhetlig og restriktiv arealforvaltning for å forbedre tilstanden til villreinområdene. Det vurderes som viktig å legge vekt på det økende presset som villreinen i Snøhetta står ovenfor, gjennom blant annet nedbygging og fragmentering av leveområder og økt ferdsel. Det aktuelle tiltaket er lite i seg selv, men det er nødvendig å se på den samlede effekten av mange små inngrep. Med bakgrunn i dette vurderes det som nødvendig å ha en restriktiv holdning til utvidelser av

bygninger i området, og spesielt utbygging som tilrettelegger for økt overnattingskapasitet.

Bua ligger midt inne i et trekkområde for villrein og området brukes hele året. Dette vi bli viktigere i tiden framover med all utviklingen og ferdselen som springer ut ifra Bjorli. Bua ligger også helt inntil kalvings- og oppvekstområde for villreinen i Snøhetta vest. Bua skal utvides betydelig, omtrentlig økning på 50 % av opprinnelig størrelse. Nemnda mener at ei bu på 16, 8 m² er mer enn nok til å få inn sengeplasser der man slipper å ligge sammenbøyd.

Villreinnemnda mener at fordelene med en dispensasjon ikke er klart større enn ulempene, jf. pbl. § 19-2 andre ledd. Terskelen er satt relativt høyt og det må påvises «fordeler» for å kunne dispensere. Men det er ikke nok da fordelene må være «klart større» enn ulempene. Nemnda mener at bua er stor nok for å tilfredsstille sengeplasser og at fordelene med en standardheving ikke er klart større enn ulempene for hensynene som skal ivaretas i området.

Standardheving på hytter gjør at hytter brukes mer, særlig vinterstid. Økt bruk av hyttene fører sannsynligvis også til økt ferdsel inn i villreinens leveområder. Ut fra villreinhensyn er det derfor ikke ønskelig med oppgradering av lav-standard hytter til høy-standard, i særlig grad når dette skjer gjennom dispensasjoner som vil få presedensvirkning for et større område. Villreinnemnda fraråder at kommunen innvilger en dispensasjon for tiltaket.

Behandling

Om man skal opp i 25 m² forlater man tilsynsbubegrepet og er mer inn i fritidshyttebruk. Flere som har hytter i lik størrelse på rundt 15-16 m² mener at det er mer enn nok plass til bruk og overnatting. Trekkpassasjen bua ligger i er relativt smal. Fordelen er at hyttene er tett samlet. Dette er en av to mulige passasjer på framsida av høyfjellet. Ble gitt en dispensasjon for noen år siden i et tilgrensende område. Anbefale at kommunen innfører et bygge- og deleforbud inntil ny arealplan er på plass.

Forslag til vedtak + bygge- og deleforbud. Enstemmig.

Vedtak

Norge er i dag det eneste landet i Europa som har rester av den opprinnelige ville fjellreinen, og har derfor et spesielt ansvar for å ta vare på og forvalte villreinen slik at også fremtidige generasjoner kan oppleve levedyktig bestand av villrein. Snøhetta villreinområde er et nasjonalt villreinområde og en del av Europeisk villreinregion. Villrein er oppført som truet art på den globale rødlisten og som nært truet på den nasjonale rødlisten. Villreinen i Snøhetta er svært sky. Her reagerer reinen tidlig på menneskelige forstyrrelser og har lang fluktavstand. Villreinen lever i et ekstremt miljø og det skal lite til før villreinen blir forstyrret slik at det går på bekostning av kondisjon og reproduksjon. Villreinen i Snøhetta har utfordringer med produksjon og arealbruk.

Stortingsmelding om villrein (Meld. St. 18) beskriver hvordan utbygging og oppdeling av naturareal er den viktigste årsaken til den negative utviklingen for villreinen. Meldinga er tydelig på at det er behov for en helhetlig og restriktiv arealforvaltning for å forbedre tilstanden til villreinområdene. Det vurderes som viktig å legge vekt på det økende presset som villreinen i Snøhetta står ovenfor, gjennom blant annet nedbygging og fragmentering av leveområder og økt ferdsel. Det aktuelle tiltaket er lite i seg selv, men det er nødvendig å se på den samlede effekten av mange små inngrep. Med bakgrunn i dette vurderes det som nødvendig å ha en restriktiv holdning til utvidelser av bygninger i området, og spesielt utbygging som tilrettelegger for økt overnattingskapasitet.

Bua ligger midt inne i et trekkområde for villrein og området brukes hele året. Dette vi bli viktigere i tiden framover med all utviklingen og ferdselen som springer ut ifra Bjorli. Bua ligger også helt inntil

kalvings- og oppvekstområde for villreinen i Snøhetta vest. Bua skal utvides betydelig, omtrentlig økning på 50 % av opprinnelig størrelse. Nemnda mener at ei bu på 16, 8 m² er mer enn nok til å få inn sengeplasser der man slipper å ligge sammenbøyd.

Villreinemnda mener at fordelene med en dispensasjon ikke er klart større enn ulempene, jf. pbl. § 19-2 andre ledd. Terskelen er satt relativt høyt og det må påvises «fordeler» for å kunne dispensere. Men det er ikke nok da fordelene må være «klart større» enn ulempene. Nemnda mener at bua er stor nok for å tilfredsstille sengeplasser og at fordelene med en standardheving ikke er klart større enn ulempene for hensynene som skal ivaretas i området.

Standardheving på hytter gjør at hytter brukes mer, særlig vinterstid. Økt bruk av hyttene fører sannsynligvis også til økt ferdsel inn i villreinens leveområder. Ut fra villreinhensyn er det derfor ikke ønskelig med oppgradering av lav-standard hytter til høy-standard, i særlig grad når dette skjer gjennom dispensasjoner som vil få presedensvirkning for et større område. Villreinemnda fraråder at kommunen innvilger en dispensasjon for tiltaket.

Villreinemnda anbefaler at kommunen innfører et midlertidig bygge- og deleforbud for buer og hytter innenfor Snøhetta villreinområde inntil revideringen av kommuneplanens arealdel er gjennomført. Da vil tiltaksplanen også kunne ligge til grunn.

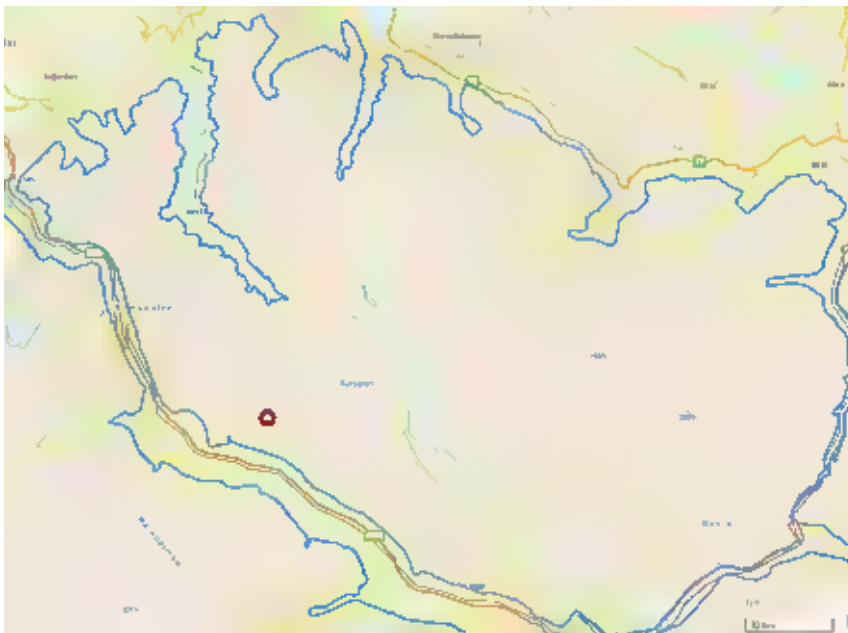
Sak nr.	Møtedato/klokkeslett	Møtested
12	Fredag 14. Mars 2025	e-postmøte

Høring- Dispensasjon- tilbygg i Dalsida landskapsvernområde, Lesja Kommune- Mølmsboten

Saksopplysninger:

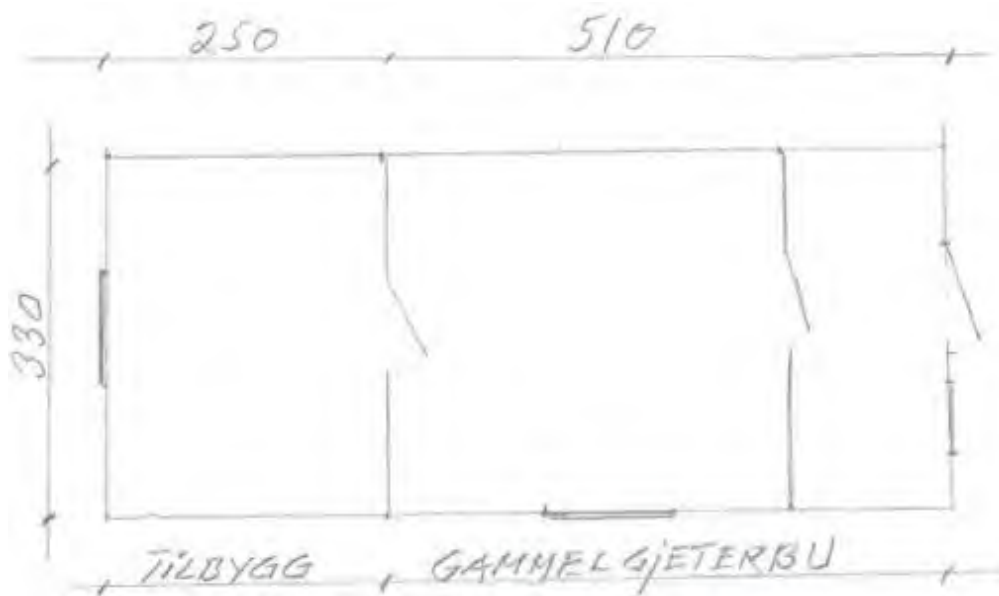
Det søkes om tilbygg til gjeterbu som skal benyttes som soverom.

«Tilbygget er for soverom sidan det ikkje er tilfredsstillande sengeplassar i bua i dag. I praksis vil det bety at ein får ei seng der ein ikkje trenger å ligge samanbøygd. Tilbygget er til soverom da det ikke er tilfredsstillende sengeplasser i bua nå. Mølmen har ca 300 sau i området, og bua brukes både ifm gjeting og sanking av sauene. Sauen går på et stort område som ikke kan dekkes av en enkel tur, og det er hensiktsmessig å tilbringe natten i gjeterbua for å kunne ha oppsyn med sauene i det området de går i. Behovet for godt tilsyn er i samsvar med dyrevelferd, men en økning av rovdyr som kan gi fler skader er det viktig å ha så mye tilsyn som mulig. Mølmen nevner at både de og andre som har gått tilsyn bruker bua flittig, og ser behovet for bedre hvilested og oppholdssted for å være godt forberedt til å gå store avstander neste dag. Å ha et godt utgangspunkt er viktig i et slikt stort område. Mølmen presiserer at dette ikke handler om fjellturisme, men næringen deres og ønske om nærhet og oppsyn til dyrene, noe som denne gjeterbua var satt opp for i sin tid. Behovet og bruken av gjeterbua har forandret seg fra den gangen. Mølmen har flere dyr som ikke går i flokk i fjellet slik det en gang var og bruker dermed mer tid på tilsyn kontra før i tiden. Dermed kommer behovet av en oppgradering av gjeterbua. [...]

Figur 1: Viser tiltakets plassering (rød prikk) i Snøhetta villreinområde.

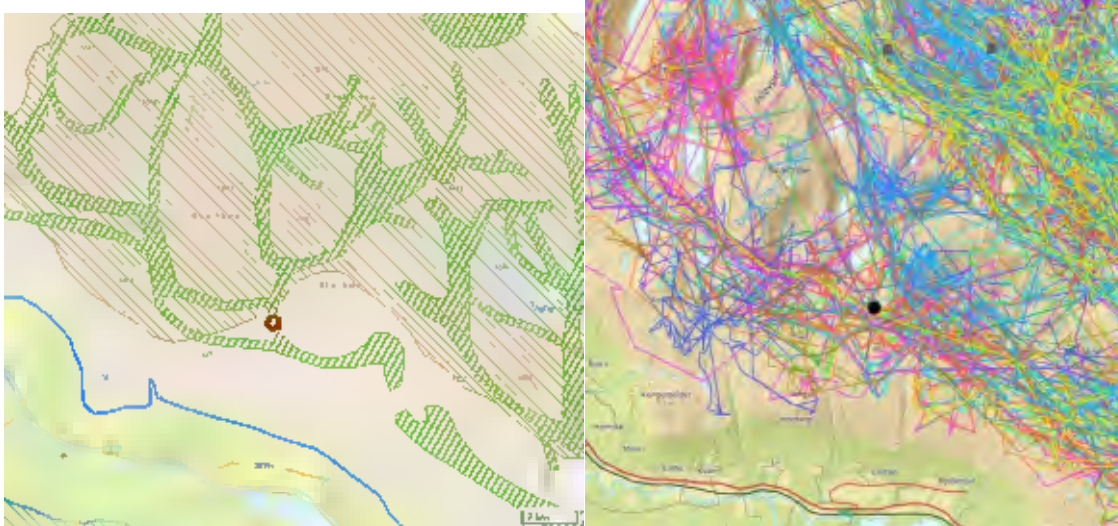
Gjeterbua ligger ved Nedre Mølmsvatn, bua er i dag på 16,8 m², og det søkes om å utvide den med 8,2 m² til en total på 25,1 m².

Villreinens bruk av området

Bua ligger midt i trekkområdet og tett opptil kalving og oppvekstområder for villrein i Snøhetta vest, og området i rundt gjeterbua kan brukes igjennom hele året av villrein.

Figur: Viser tiltakets plassering (rød prikk) i Snøhetta villreinområde med trekkruter (grønn skravur) og kalvingsområder (brun skravur). **Figur :** Viser simlenes arealbruk gjennom det forrige GPS-prosjektet i Snøhetta og gjeterbua sin plassering (svart prikk). Hentet fra dyreposisjoner.no. Foreløpig data fra pågående GPS-prosjekt benyttes ikke aktivt da datagrunnlaget er for lavt, men vi kan si at villreinen fortsatt har en arealbruk rundt gjeterbua i dag.

Vurdering

søker har et betydelig antall sau og lam på utmarksbeite og bruker bua i tilknytning til tilsyn. Bua ligger 5,3 km fra nærmeste vei og om lag 6 km fra gården. Bua ligger i et sameie som praktiserer maksgrense på buer til å være 25 m²

Bua ligger midt inne i trekkområdet for villrein og området brukes hele året. Dette vil bli viktigere i tiden framover med all utvikling og ferdselen som springer ut i fra Lesja. Bua ligger også helt inntil kalvings- og oppvekstområde for villreinen i Snøhetta vest. Bua skal utvides betydelig, omtrentlig økning på 50 % av opprinnelig størrelse. Tilbygget er tiltenkt som soverom da søker mener det ikke er tilfredsstillende sengeplasser i bua i dag og at man må slippe å ligge sammenbøyd. Vi mener at ei bu på 16,8 m² er mer enn nok til å få inn sengeplasser der man slipper å ligge sammenbøyd.

Økt aktivitet kan føre til at både trekk og beitetid blir forstyrret og at villreinen unnviker området. Unnvikelse fører til mindre beitetid og mindre tilgang til andre beiteområder som igjen fører til lavere kondisjon som videre fører til færre kalver født og lavere slaktevekter. Det er få kalver i Snøhetta vest i dag og det er flere faktorer som påvirker. Da er det uheldig å legge opp til tiltak som kan føre til at færre kalver fødes. Vi er uenig med kommunen at saken ikke gir presens selv om mange av buene har fullt utnyttet areal. Det er fortsatt flere som se til denne saken og vil ha en likebehandling. Ved en standardheving av hyttene kan det forventes en økt forstyrrelse av villreinen i området og mulig unnvikelse i et viktig beiteområde.

Forslag til vedtak:

Snøhetta villreinutvalg støtter villreinnemda i Snøhetta og Knutshø sitt vedtak.

Villreinutvalget vil påpeke at det er mange andre buer i Snøhetta villreinområde som er vesentlig mindre i areal hvor det er plass til senger som er lange og store nok, og derfor ikke et godt nok

argument for å utvide bua.

Villreinutvalget er redd for at en kapasitetsøkning på bua vil føre til økt bruk i andre tider av året, og mener at arealet som er i dag er stort nok til å få nok kapasitet.

Behandling

Etter tilbakemeldingen på saken er det flere som synes saken er vanskelig, og de mener landbruksaktiviteten er viktig, men at villreinhensynet er viktigst for villreinutvalget i denne saken. Utvalget vil også påpeke mangler i romtegningen av bua, og hvordan den er innredet, for å gjøre en vurdering av behovet.

Flertallet av villreinutvalget stemte for forslaget til vedtak.

Vedtak:

Snøhetta villreinutvalg støtter villreinnemda i Snøhetta og Knutshø sitt vedtak.

Villreinutvalget vil påpeke at det er mange andre buer i Snøhetta villreinområde som er vesentlig mindre i areal hvor det er plass til senger som er lange og store nok, og derfor ikke et godt nok argument for å utvide bua.

Villreinutvalget er redd for at en kapasitetsøkning på bua vil føre til økt bruk i andre tider av året, og mener at arealet som er i dag er stort nok til å få nok kapasitet.

Arkivsaksnummer: 2025/1590-8

Saksbehandler: Gunhild Kirsti Sem

Dato: 28.03.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Dovrefjell nasjonalparkstyret	13/2025	04.04.2025

Knutshø LVO - dispensasjon - 2025 - organisert ferdseil - sykkeltur - Leveika and Bikes

Vedtaket:

Søknaden fra Leveveika and Bikes om å gjennomføre et større arrangement i organisert regi på sykkel gjennom Knutshø LVO avslås med bakgrunn i at tiltaket strider mot verneformål og vernebestemmelser.

Vedtaket er fattet med hjemmel i verneforskrift for Knutshø landskapsvernområde § 2

Dokumenter i saken

- Søknad datert 30.01.2025
- Kart
- Uttalelse fra Knutshø villreinutvalg
- Uttalelse fra Villreinnemnda for Snøhetta og Knutshø villreinområder

Saksopplysninger

Organisert ferdsel utgjør en stor del av den samla ferdselen i Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark, Hjerkinns landskapsvernområde med biotopvern og Knutshø landskapsvernområde. Vi ser at denne ferdselen øker fra år til år, og at flere aktører – både lokale og ikke-lokale - søker om tillatelse til å drive med organisert ferdsel og gjennomføre større arrangementer. En brukerundersøkelse fra Dovrefjellområdet i 2022 viser at den totale ferdselen øker (organisert og uorganisert); flere utlendinger, flere dagsturbesøkende og flere førstegangsbesøkende. Ulike aktører og målgrupper som bruker området bidrar til at den totale ferdselen påvirker sårbart dyreliv i våre områder, med særlig utfordringer knyttet til villrein.

Organisert ferdsel defineres slik:

Ferdsel er organisert dersom en arrangør (for eksempel firma, person, lag, skole eller organisasjon) planlegger, koordinerer eller arrangerer turer med deltakere og det gjerne er en form for kunngjøring eller påmelding som ligger til grunn (dvs. kunngjøring/påmelding er ikke nødvendig for at det skal være organisert ferdsel).

Søkers opplysninger i søknad

Søknad om tillatelse til å drive organisert ferdsel sommer 2025 i Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark Hjerkinns landskapsvernområde med biotopvern Knutshø landskapsvernområde

Navn på firma:

Leveika and Bikes org nr. 932297930

Ansvarlig kontaktperson:

Justinas Leveika

mobil telefon nr 48667368

epost: j.leveika@gmail.com

Dersom enkelttur(er):

06 Juli 2025

Sommersesongen fra 1.6 til 30.10 og/eller vintersesongen 1.11. til 31.5:

Sommersesongen

Totalt antall guidedager pr sesong:

1 dag per sesong

Max antall deltakere pr tur pr guide:

250

Antall overnattingsdøgn ute:

0

Ferdselsform:

på sykkel

Beskriv aktiviteten:

Det er organisert sykkelkultur. Hvor syklister fra 19 forskjellige nasjoner kommer til å oppleve Norge. Einnundalen er et fantastisk område som representerer og viser hvordan gamle gårdsbruk tradisjoner er beholdt i det nye tider.

Startsted:

Tolga 2540

Kartfesta oversikt (med beskrivelse) over hvor turene skal gå (til fots, organisert ridning, med hundespenn og/eller hvor det skal teltes). Legg ved dette som vedlegg.

Kart med markert løype legges ved. Syklister kommer fra Småbakkan i Einnundalen og sykler på Setaldalens vei mot Orkeldalsvegen. I krysset mellom Setaldalens vei og Orkeldalsvegen tar de til høyre og fortsetter på Orkeldalsvegen mot Orkelsjøen til de kommer til Orkelsjøvegen.

Liste med navn på alle guider legges ved søknaden. Dersom nye navn tilkommer, sendes revidert liste over fortløpende.

Justinas Leveika

Figur 1 Omsøkt rute går gjennom store deler av Knutshø landskapsvernområde

Uttalelser til saken

Villreinnemnda for Snøhetta og Knutshø sier:

Norge er i dag det eneste landet i Europa som har rester av den opprinnelige ville fjellreinen, og har derfor et spesielt ansvar for å ta vare på og forvalte villreinen slik at også fremtidige generasjoner kan oppleve levedyktig bestand av villrein. Knutshø villreinområde er et nasjonalt villreinområde og en del av Europeisk villreinregion. Villrein er oppført som truet art på den globale rødlisten og som nært truet på den nasjonale rødlisten. Villreinen i Knutshø er svært sky. Her reagerer reinen tidlig på menneskelige forstyrrelser og har lang fluktavstand. Villreinen lever i et ekstremt miljø og det skal lite til før villreinen blir forstyrret slik at det går på bekostning av kondisjon og reproduksjon. Den samlede negative belastningen fra menneskelige forstyrrelser på villrein i Knutshø villreinområde vurderes som stor. Den påvirker allerede i dag reinens muligheter til å utnytte beitene, og dette bidrar til lave kondisjonsparametere. Knutshø villreinområde er et nasjonalt villreinområde som ikke har godkjent tilstand (dårlig) etter kvalitetsnormen.

Den planlagte løypa kommer i konflikt med villreinens sin arealbruk på sommeren. Aktiviteten skal foregå i områder hvor det allerede er betydelig negativ påvirkning av ferdsel på sommeren. Det skal sykles et langt stykke på en dag og potensialet for å forstyrre veldig mange villrein er til stede. Det er også en aktivitet som gjør det vanskelig å ta hensyn til villrein underveis. Videre legger vi merke til at søker bruker sosiale medier aktivt og har mange «følgere». Gjennomføringen vil kunne ha en uheldig virkning ved å påvirke reisemotivasjonen til flere syklist gjennom denne sårbare naturen. Med bakgrunn i den dårlige tilstanden til Knutshø vil det være reklame som villreinområdet og veinettet ikke trenger. Villreinnemnda råder Dovrefjell nasjonalparkstyre til å avslå dispensasjonen til denne organiserte ferdselen.

Knutshø villreinutvalg sier:

Villreinutvalget er bekymret for at denne typen ferdsel kan øke i omfang i villreinområdet. I påvente av tiltaksplaner fraråder Knutshø villreinutvalg at det gis dispensasjon til aktiviteten.

Hjemmelsgrunnlag

Verneformål - forskrift

Formålet med Knutshø landskapsvernområde å ta vare på et sammenhengende høgfjellsområde med leveområdene til villreinen i Knutshø, og et særpreget natur- og kulturlandskap med tilhørende planteliv, dyreliv, landskapsformer og kulturmiljø.

Organisert bruk av landskapsvernområdet til idrettsarrangementer, jaktprøver eller andre større arrangementer må ha særskilt tillatelse fra forvaltningsmyndigheten, jf. § 4.2 i forskriften for Knutshø landskapsvernområde

Forvaltningsplan

Denne gir retningslinjer for reiseliv og ferdsel (s. 65 og 76).

Naturmangfoldloven

Alle saker må vurderes etter de miljørettslige prinsippene i §§ 8-12 jf. § 7.

Vedtaksmyndighet

Ut ifra delegeringsreglementet skal alle saker av prinsipiell betydning behandles av styret. Denne saken er av et såpass stort omfang og forvalter vurderer denne til å være av prinsipiell karakter. Saken bør derfor behandles av styret.

Vurderinger

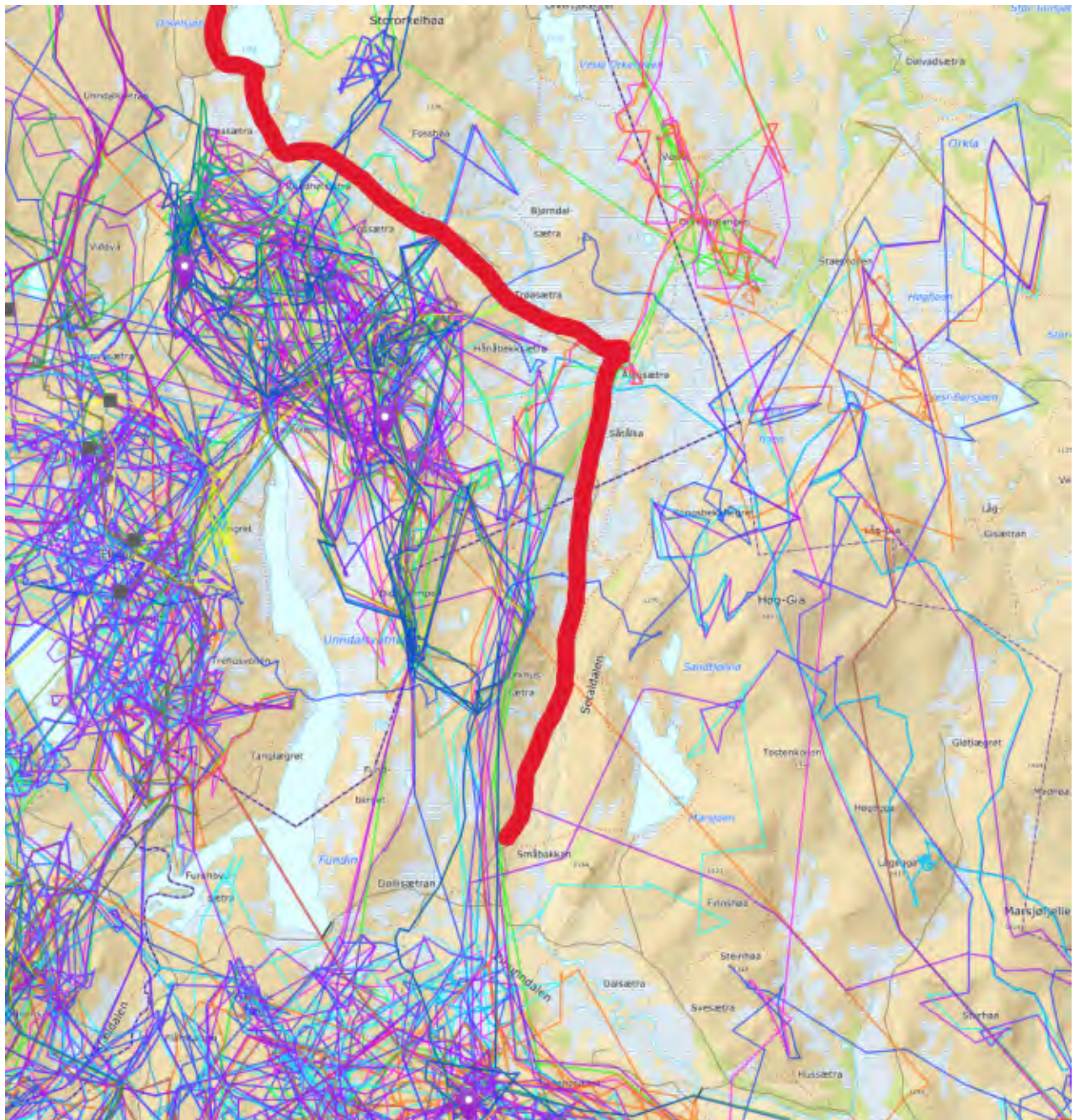
Nasjonalparkstyret ser det som en stor fordel at flest mulig besøkende i de mest besøkte delene av verneområdene ferdes i regi av organiserte grupper. Den organiserte ferdselen utgjør en stor del av denne ferdselen. Den uorganiserte ferdselen er trolig enda større. Sistnevnte har vi ikke myndighet til å styre gjennom forskrift i dag, men vi er kjent med at det pågår et arbeid i Klima- og miljødepartementet og Miljødirektoratet for tiden som bereder grunnen for ferdselsreguleringer av all ferdsel.

Kunnskapsgrunnlaget om villrein

Samtidig som vi registrerer økt ferdsel gjennom rapporteringstall fra organisert ferdsel og ferdselstellere, øker også kunnskapen om villrein. Rapport om kvalitetsnorm for villrein ble lagt fram i 2022 og konkluderer med at det står dårlig til med villreinen i Knutshø villreinområde. Delnorm 1 (bestandsforhold) ble satt til dårlig kvalitet, delnorm 2 (lavbeiter) til god og delnorm 3 (leveområde og menneskelig påvirkning) til middels kvalitet. For delnorm 1 var det slaktevekt som var utslagsgivende. Årsaken til dette er sammensatt, men det er liten tvil om at menneskelig ferdsel bidrar til at tilgangen til beitearealene reduseres fordi viktige trekkpassasjer ikke er operative.

I mars i 2025 ble 10 dyr merka i Knutshø gjennom et FOU-prosjekt. Dette prosjektet i Knutshø har til hensikt å skaffe mer kunnskap om villreinens arealbruk gjennom å følge disse GPS-merkede individene over flere år sammen med ferdselstillinger i områdene. Figur 2 viser GPS-sporingsdata av merka simler i forrige merkeperiode fra 2010 til 2017. I løpet av perioden FOU-prosjektet vil foregå (2024 til 2028) vil det innhentes mer datamateriale som vil være viktig kunnskap for forvaltningen.

Figur 2. GPS-sporing av merka simler fra forrige GPS-merkeperiode i perioden 2010 til 2017.

Stortingsmelding for villrein, «Ein forbetra tilstand for villrein», ble vedtatt i Stortinget juni 2024. Denne legger viktige føringer for å forbedre tilstanden for arten. De konkrete tiltaka kommer gjennom tiltaksplaner for villrein som nå er ute på høring. Det kommer imidlertid tydelig fram av stortingsmeldingen at utviklingen for villreinen har gått i feil retning over en lengre periode. En av de viktigste utfordringene er arealunnvikelse og dårlig kvalitet på trekkpassasjer. Det pekes på at den samla belastning bør ligge til grunn i vurderingene for å eventuelt åpne opp for mer aktivitet.

Oganisert bruk av landskapsvernområdet til større arrangementer

Organisert bruk av landskapsvernområdet til større arrangementer er søknadspliktig i Knutshø landskapsvernområde. Bakgrunnen for dette er at man mener at slik ferdsel kan medføre stor terrengslitasje samt forstyrre villrein og annet sårbart dyreliv. Hensikten er ikke å stoppe denne type ferdsel, men er en mulighet for nasjonalparkstyret å komme i dialog med arrangører av slike turer. Forvaltninga får da mulighet til å få oversikt over omfanget av aktiviteten samt å styre aktiviteten gjennom å sette vilkår i vedtak, som igjen kan bidra til å forhindre skader og forstyrrelser. Den uorganiserte ferdselen utgjør i dag likevel den største delen av den totale ferdselen. I dag har vi ikke anledning til å styre den uorganiserte ferdselen. Ferdelsrestriksjoner i avgrensede deler av et område til enkelt perioder av året har blitt omtalt i stortingsmelding for villrein. Her ble det pekt på at ferdelsrestriksjoner kan være et grep som kan være aktuelt å innføre for å kunne styre ferdselen ytterligere der ferdselen er for stor og det går på bekostning av naturverdier. Som nevnt tidligere er arbeidet med å berede grunnen for ferdelsrestriksjoner underveis i Klima- og miljødepartementet og i Miljødirektoratet.

Sykling i organisert regi og større arrangementer

Større arrangementer i organisert regi må ha særskilt tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. Omsøkt arrangement er definert under dette og er dermed søknadspliktig. Slike store arrangementer vurderes til å være utfordrende knyttet til både omfang i antall deltakere og områdene turen planlegges gjennom. Erfaringer viser også at sykling fører til mer slitasje langs stier enn ferdsel til fots. Deler av strekningen som er omsøkt, ved Hånåbekksætra, er det ikke veg, men kun et kjørespor. Det er derfor viktig å styre slik ferdsel utenom sårbare områder, både hva gjelder sårbart plante- og dyreliv.

Samla belastning –naturmangfoldloven § 10

Naturmangfoldlovens § 10 sier at en påvirkning på et økosystem skal vurderes ut fra den samla belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Samla belastning er all infrastruktur og menneskelig aktivitet som påvirker et økosystem, i dette tilfellet økosystemet villreinen og annet sårbart dyreliv i Knutshø landskapsvernområde. Ferdsel på veger gjennom Knutshø landskapsvernområder og større arrangementer i verneområdene m.m – disse forholdene er med på å utgjøre en del av den samla belastningen i villreinens leveområder. Stortingsmeldingen for villrein peker på at samla belastning bør ligge til grunn for vurderinger av tiltak og grep som planlegges gjennomført i framtida. Forvaltningen mener at den samla belastningen for villreinen i Snøhetta og Knutshø er stor, hvor ferdsel utgjør et viktig element. Utfordringene knyttet til ferdsel gjelder særlig i områder som Stroplsjødalen og på Hjerkinplatået i Snøhetta villreinområder og i deler av Knutshø for eksempel gjennom arrangementer som er omsøkt her. Ferdsel av denne typen karakter og omfang bidrar til at villreintrekkene ikke er fungerer slik de skal. Rapporteringstall fra de som driver organisert virksomhet i våre områder over år og tall fra ferdselstellere tilbake til 2006 tilsier at ferdselstrykket øker fra år til år, en utvikling som gjør det utfordrende for villreinen bruke trekkvegene. Omsøkt rute krysser en rekke slike trekkoridorer, se figur 3.

Figur 3. Skraverte områder i blått angir trykkområder for villrein. Rød strek angir omsøkt rute. Kartet er hentet fra www.villrein.no

Horisont Snøhetta sier noe om terskelverdier (se faktaboks). Mer enn 30 personer på en sti pr. dag gjør det vanskeligere for villreinen å krysse stien/vegen. Omfanget av omsøkt arrangement overskrider terskelverdiene angitt i Horisont Snøhetta.

Faktaboks: «Mer enn 30 personer per dag på sti gjør det vanskeligere for reinen å krysse stien, og mer enn 220 personer gir full barriere.» (Horisont Snøhetta 2012).

Oppsummering:

I denne saken vurderes omfanget av arrangementet og området ruta går gjennom til å være i strid med verneformålet og vernebestemmelsene nasjonalparkstyret er satt til å ivareta og følge opp.

Søknad om tillatelse til å drive organisert ferdsel sommer 2025 i Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark Hjerkinns landskapsvernområde med biotopvern Knutshø landskapsvernområde

Navn på firma:

Leveika and Bikes org nr. 932297930

Ansvarlig kontaktperson:

Justinias Leveika

mobil telefon nr 48667368

epost: j.leveika@gmail.com

Dersom enkelttur(er):

06 Juli 2025

Sommersesongen fra 1.6 til 30.10 og/eller vintersesongen 1.11. til 31.5:

Sommersesongen

Totalt antall guidedager pr sesong:

1 dag per sesong

Max antall deltakere pr tur pr guide:

250

Antall overnattingsdøgn ute:

0

Ferdselsform:

på sykkel

Beskriv aktiviteten:

Det er organisert sykkeltur. Hvor syklister fra 19 forskjellige nasjoner kommer til å oppleve Norge. Einnundalen er et fantastisk område som representerer og viser hvordan gamle gårdsbruk tradisjoner er beholdt i det nye tider.

Startsted:

Tolga 2540

Kartfesta oversikt (med beskrivelse) over hvor turene skal gå (til fots, organisert ridning, med hundspann og/eller hvor det skal teltes). Legg ved dette som vedlegg.

Kart med markert løype legges ved. Syklister kommer fra Småbakkan i Einnundalen og sykler på Setaldalens vei mot Orkeldalsvegen. I krysset mellom Setaldalens vei og Orkeldalsvegen tar de til høyre og fortsetter på Orkeldalsvegen mot Orkelsjøen til de kommer til Orkelsjøvegen.

Liste med navn på alle guider legges ved søknaden. Dersom nye navn tilkommer, sendes revidert liste over fortløpende.

Justinias Leveika

Oppdal 21.02.2025

Dovrefjell nasjonalparkstyre

sfinpost@statsforvalteren.no

Høringssvar på Søknad - Knutshø LVO - organisert ferdsel - sykkeltur - Leveika and Bikes

Utskrift av møtebok Knutshø villreinutvalg

Sak 4/2025 Høring - Søknad om organisert ferdsel – sykkeltur gjennom Setaldalen – Orkeldalen

Vedtak:

Villreinutvalget er bekymret for at denne type organisert ferdsel kan øke i omfang i villreinområdet. I påvente av tiltaksplaner fraråder Knutshø villreinutvalg at det gis dispensasjon til aktiviteten.

Med hilsen

For Knutshø villreinutvalg

Håvard Rønning, sekretær

Leder
Børge Røhjell
Stasjonsveien 10, 2580 FOLLDAL
bogerohjell@hotmail.com

Sekretær
Håvard Rønning
Knutshø Villreinutvalg
v/Oppdal Bygdealmening
Inge Krokanns vei 11, 7340 Oppdal
havard@oppdalbygdealmening.no

Tlf.: 48212691

17-2025 – Uttalelse – Dispensasjon til organisert sykkelturn i Knutshø

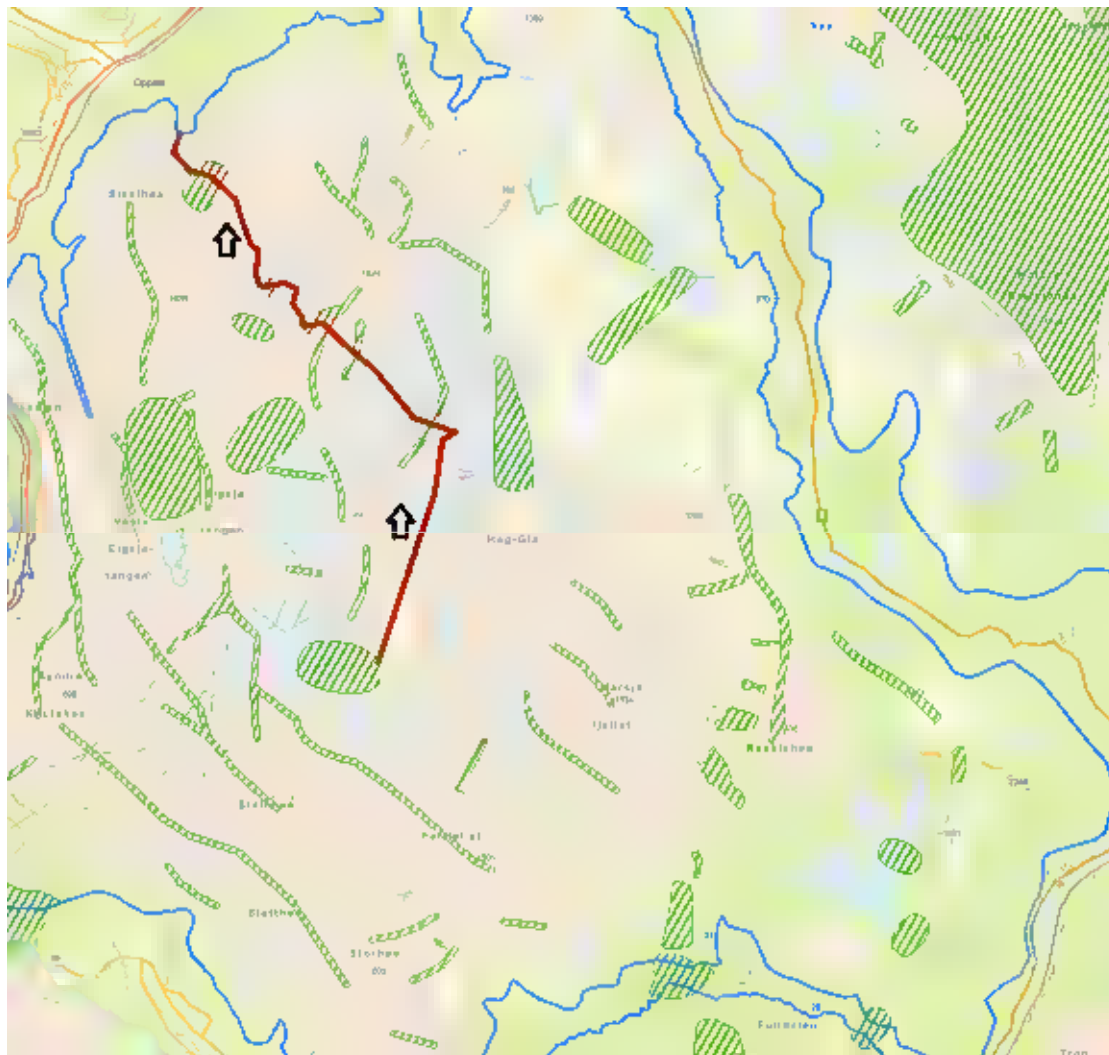
Saksopplysninger

Søknad om tillatelse å arrangere en sykkelturn med inntil 250 deltagere den 06. juli 2025. Turen skal starte i Tolga og er beskrevet som en organisert sykkelturn. Hvor syklister fra 19 forskjellige nasjoner kommer til å oppleve Norge. Søker skriver videre at Einnundalen er et fantastisk område som representerer og viser hvordan gamle gårdsbruk tradisjoner er beholdt i det nye tider.

Løypa beskrives slik:

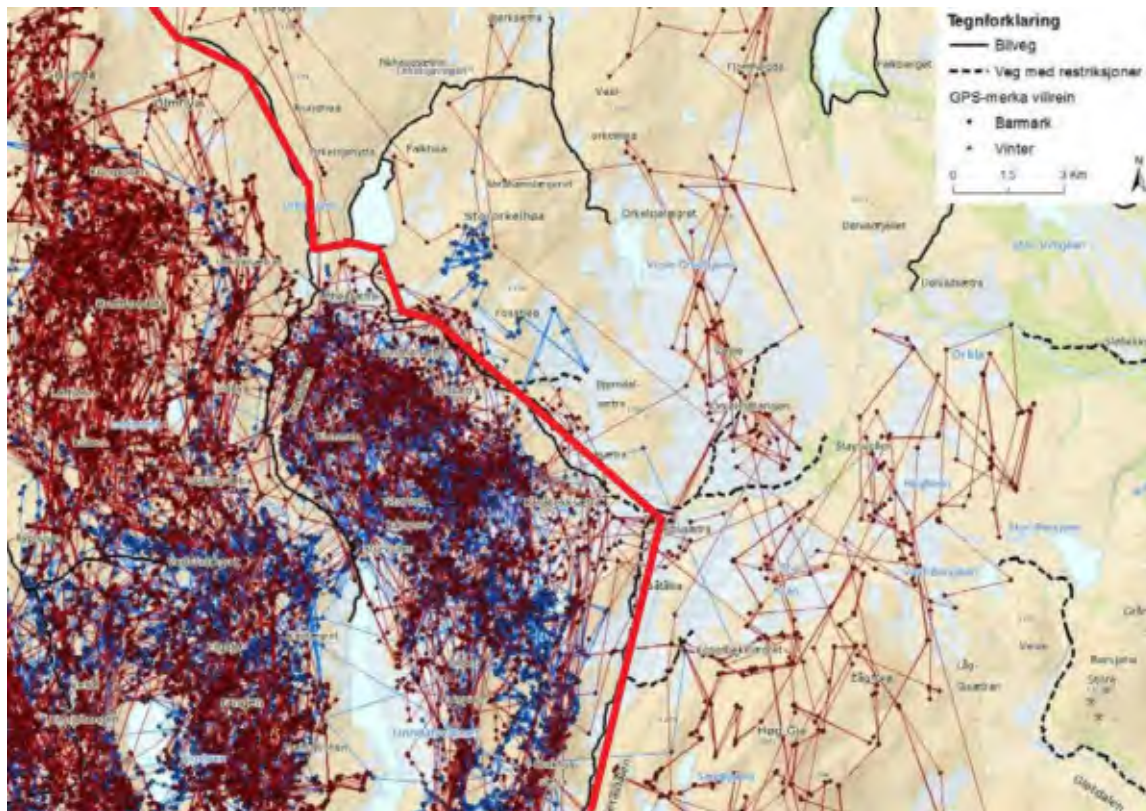
Syklister kommer fra Småbakkan i Einnundalen og sykler på Setaldalens vei mot Orkeldalsvegen. I krysset mellom Setaldalens vei og Orkeldalsvegen tar de til høyre og fortsetter på Orkeldalsvegen mot Orkelsjøen til de kommer til Orkelsjøvegen.

Villreinsens bruk av området

Kartet ruten i rødt slik den er beskrevet i søknaden. Piler angir retning for sykkelturen. Grønnskavur angir trekkområder for villrein.

Kartet viser GPS-posisjoner for simler på barmark (røde prikker) under det forrige merkeprosjektet i Knutshø. Omsøkt sykkelrute markert med tykk rød strek. Hentet fra Strand, O., Gundersen, V., Jordhøy, P., Andersen, R., Nerhoel I., Panzacchi, M. & Van Moorter, B. 2015. Villreinens arealbruk i Knutshø. Resultater fra GPS-undersøkelsene. – NINA Rapport 1019. 131 s.

Vurdering

Det er ikke beskrevet hvor løypa går før ankomst Småbakkan i Einunndalen. Dette fordi det er en søknad om organisert ferdsel i verneområdet og da vil vi tro at resten av løypa går utenom verneområdene. Startstedet er beskrevet som Tolga og da kan store deler av turen i teorien gå i villreinens leveområder i Knutshø. Det er snakk om en dagstur tvers gjennom villreinområdet i starten av juli måned. Merkedata fra simlene viser en områdebruk helt inntil og over planlagt løype. Løypa kommer også i konflikt med områdebruk fra Orkelsjøen og mot Oppdal, men spesielt i området Småbakkan som er et av de viktigste nord-sør trekkene. Løypa videre nedover Einunndalen vil også kunne påvirke trekket over veien ved Lisætran. Vi har ikke gode nok data på områdebruken på bukkene, men de antas å ha en større bruk av områdene øst for den planlagt løypa.

Det er ikke gjennomført ferdselsstudier på effektene av sykling så vidt vi kjenner til og det nærmeste man kommer er studiene på de som går. Da viser det seg at over 200 personer per dag fører til en barriereeffekt. Dette er nok ikke overførbart til sykling, men det vil fortsatt være inntil 250 personer som etterlater seg lukt i terrenget. Det skal sykles et langt stykke på en dag og potensialet for å forstyrre veldig mange villrein er til stede. Det er også en aktivitet som gjør det vanskelig å ta hensyn til villrein underveis. Videre legger vi merke til at søker bruker sosiale medier aktivt og har mange «følgere». Gjennomføringen vil kunne ha en uheldig virkning ved å påvirke reisemotivasjonen til flere syklist gjennom denne sårbare naturen. Med bakgrunn i den dårlige tilstanden til Knutshø vil det være reklame som villreinområdet og veinettet ikke trenger.

Forslag til vedtak

Norge er i dag det eneste landet i Europa som har rester av den opprinnelige ville fjellreinen, og har

derfor et spesielt ansvar for å ta vare på og forvalte villreinen slik at også fremtidige generasjoner kan oppleve levedyktig bestand av villrein. Knutshø villreinområde er et nasjonalt villreinområde og en del av Europeisk villreinregion. Villrein er oppført som truet art på den globale rødlisten og som nært truet på den nasjonale rødlisten. Villreinen i Knutshø er svært sky. Her reagerer reinen tidlig på menneskelige forstyrrelser og har lang fluktavstand. Villreinen lever i et ekstremt miljø og det skal lite til før villreinen blir forstyrret slik at det går på bekostning av kondisjon og reproduksjon. Den samlede negative belastningen fra menneskelige forstyrrelser på villrein i Knutshø villreinområde vurderes som stor. Den påvirker allerede i dag reinens muligheter til å utnytte beitene, og dette bidrar til lave kondisjonsparametere. Knutshø villreinområde er et nasjonalt villreinområde som ikke har godkjent tilstand (dårlig) etter kvalitetsnormen.

Den planlagte løypa kommer i konflikt med villreinens sin arealbruk på sommeren. Aktiviteten skal foregå i områder hvor det allerede er betydelig negativ påvirkning av ferdsel på sommeren. Det skal sykles et langt stykke på en dag og potensialet for å forstyrre veldig mange villrein er til stede. Det er også en aktivitet som gjør det vanskelig å ta hensyn til villrein underveis. Videre legger vi merke til at søker bruker sosiale medier aktivt og har mange «følgere». Gjennomføringen vil kunne ha en uheldig virkning ved å påvirke reisemotivasjonen til flere syklist gjennom denne sårbare naturen. Med bakgrunn i den dårlige tilstanden til Knutshø vil det være reklame som villreinområdet og veinettet ikke trenger. Villreinnemnda råder Dovrefjell nasjonalparkstyre til å avslå dispensasjonen til denne organiserte ferdselen.

Behandling

Nok menneskelig aktivitet i det området fra før av. Kan føre til lignende bruk og arrangementer senere år også. Eventuelle stopp og pauser underveis vil styrke påvirkningen.

Forslag til vedtak – enstemmig.

Vedtak

Norge er i dag det eneste landet i Europa som har rester av den opprinnelige ville fjellreinen, og har derfor et spesielt ansvar for å ta vare på og forvalte villreinen slik at også fremtidige generasjoner kan oppleve levedyktig bestand av villrein. Knutshø villreinområde er et nasjonalt villreinområde og en del av Europeisk villreinregion. Villrein er oppført som truet art på den globale rødlisten og som nært truet på den nasjonale rødlisten. Villreinen i Knutshø er svært sky. Her reagerer reinen tidlig på menneskelige forstyrrelser og har lang fluktavstand. Villreinen lever i et ekstremt miljø og det skal lite til før villreinen blir forstyrret slik at det går på bekostning av kondisjon og reproduksjon. Den samlede negative belastningen fra menneskelige forstyrrelser på villrein i Knutshø villreinområde vurderes som stor. Den påvirker allerede i dag reinens muligheter til å utnytte beitene, og dette bidrar til lave kondisjonsparametere. Knutshø villreinområde er et nasjonalt villreinområde som ikke har godkjent tilstand (dårlig) etter kvalitetsnormen.

Den planlagte løypa kommer i konflikt med villreinens sin arealbruk på sommeren. Aktiviteten skal foregå i områder hvor det allerede er betydelig negativ påvirkning av ferdsel på sommeren. Det skal sykles et langt stykke på en dag og potensialet for å forstyrre veldig mange villrein er til stede. Det er også en aktivitet som gjør det vanskelig å ta hensyn til villrein underveis. Videre legger vi merke til at søker bruker sosiale medier aktivt og har mange «følgere». Gjennomføringen vil kunne ha en uheldig virkning ved å påvirke reisemotivasjonen til flere syklist gjennom denne sårbare naturen. Med bakgrunn i den dårlige tilstanden til Knutshø vil det være reklame som villreinområdet og veinettet ikke trenger. Villreinnemnda råder Dovrefjell nasjonalparkstyre til å avslå dispensasjonen til denne organiserte ferdselen.

Arkivsaksnummer: 2025/974-6

Saksbehandler: Bernhard Svendsgard

Dato: 26.03.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Dovrefjell nasjonalparkstyre	14/2025	04.04.2025

Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Knutshø LVO - dispensasjon - 2025 - 2026 - fuglehundprøver - Fuglehundklubbenes Forbund

Innstilling fra forvalter

Dovrefjell nasjonalparkstyre gir Fuglehundklubbenes forbund tillatelser og dispensasjon til å gjennomføre hundepøver i årene 2025-2026 i Knutshø landskapsvernområde og i de delene av Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark som ligger på østsiden av E6.

Det gis avslag på søknaden om å gjennomføre fuglehundprøver i de delene av Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark som ligger på vestsiden av E6 og Hjerkin landskapsvernområde med biotopvern.

Områdene på vestsiden av E6 kan benyttes som reserveterreng for terrengene på østsiden, dersom arealene på østsiden er i bruk av villrein. Bruk av reserveterreng skal avklares med Dovrefjell nasjonalparkstyre før iverksetting.

Det settes slike vilkår for tillatelsen:

1. Prøveprogram

Dispensasjonen gir følgende rammer for prøveprogram:

- Inntil 7 dager med dommeropplæring og -autorisasjon (i tidsrommet ca. 5.-20.8.)
- 13 dager jaktprøver fordelt på 4 helger fra 21. august:
  - Tre helger fredag til søndag.
  - En helg torsdag til søndag (NM).
  - Maksimalt antall ekvipasjer er 200 ekvipasjer pr. dag

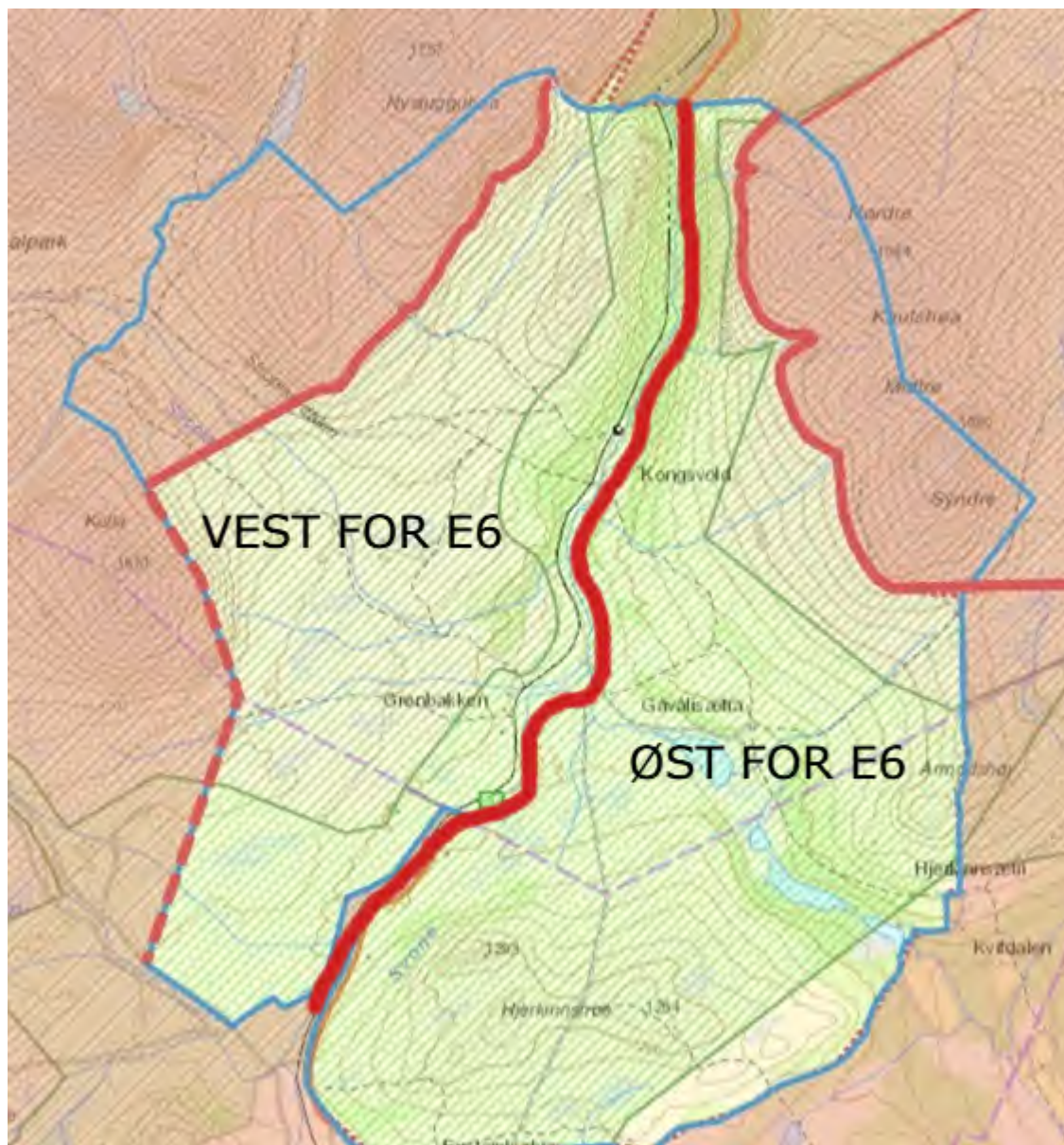
Forvaltningsmyndigheten skal når terminlisten er lagt og **senest 1.7.** hvert år få tilsendt oversikt over prøveprogrammet kommende høst.

Det forutsettes at det er gitt kommunal dispensasjon fra bestemmelsen om generell båndtvang i hundeloven.

2. Avgrensning av terreng

Avgrensningene gjelder i Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark og Knutshø landskapsvernområde opp til høydekote 1360 moh., på østsiden av E6:

3. Hensyn til villrein og villreinjegere

Om det under prøvene oppdages rein i terrenget, skal videre rute legges om slik at reinen ikke forstyrres.

Om det er rein i eller sannsynlig på vei inn i prøveområdet skal nye partier gå ut i annet terreng.

Disse punktene skal praktiseres i nært samarbeid med jakt- og fjelloppsyn, Statens naturoppsyn og forvaltningsmyndigheten. De to siste har myndighet til å pålegge flytting.

SNO innhenter opplysninger i forkant av prøvehelga (prøvedagene), samstemmer opplysningene mot værmeldinga (vindretning) og orienterer forvalterne. Med bakgrunn i denne orienteringen tar forvalterne den endelige beslutningen om hvilke områder som kan brukes/ikke brukes den aktuelle helga/dagene.

Den endelige beslutningen, som gjelder for hele helga/dagene, formidles til prøveansvarlig innen kl 15:00 siste arbeidsdag før prøvene starter.

4. Rapportering

Forvaltningsmyndigheten skal etter prøvene, senest 1. november hvert år, ha rapport fra prøvene.

Rapporten skal skje på fastlagt skjema.

Dersom forvaltningsmyndigheten ber om det skal deltakere/dommere medbringe tildelte GPSpeilere under prøvene, eventuelt registrere aktiviteten med egnet app på mobiltelefoner.

Tillatelse/avslag til organisert ferdsel er gitt etter forskrifter for Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark § 7, Hjerkinns landskapsvernområde med biotopvern § 7 og Knutshø landskapsvernområde § 3.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Vedlegg:

- 1 Søknad - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - fuglehundprøver - Fuglehundklubbenes Forbund
- 2 Søknad 2025 - vedlegg 1.pdf
- 3 Søknad 2025 - vedlegg 2.pdf
- 4 Uttalelse - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Knutshø LVO - fuglehundprøver - Fuglehundklubbenes Forbund
- 5 Uttalelse - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Knutshø LVO - fuglehundprøver - Fuglehundklubbenes Forbund - Knutshø villreinutvalg - Snøhetta villreinutvalg
- 6 Uttalelse - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Knutshø LVO - fuglehundprøver - Fuglehundklubbenes Forbund - Villreinnemnda for Snøhetta og Knutshø
- 7 Supplement til søknad - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Knutshø LVO - fuglehundprøver - Fuglehundklubbenes Forbund

Saksopplysninger

Fuglehundklubbenes forbund FKF søker om fornyelse av dispensasjon for å gjennomføre de årlige fuglehundprøvene i Hjerkinns-Kongsvollterrengene. Opplegg, arealbruk og omfang av prøvene ut fra søknaden er som følger (samme opplegg som i forrige periode):

«Dette gjelder aktiviteten i form av fuglehundprøver/dommeropplæring/autorisasjonsprøver i Dovrefjell/Sunndalsøra nasjonalpark på høsten i perioden 5. august-5.oktober.

Følgende aktivitet vil finne sted:

-Inntil 7 dager med dommeropplæring og -autorisasjon (i tidsrommet ca 5.-20.august) -13 dager med fuglehundprøver fordelt på 4 helger fra 21. august:

*Tre helger fredag til søndag *En helg torsdag til søndag (NM)

*For fuglehundprøvene settes et maksimalt deltagerantall på 200 ekvipasjer pr. dag der kun 2 hunder slippes av gangen i hvert parti.»

...

FKF har forståelse for at det gjøres nødvendige tiltak for å verne om villreinen. Men det må satses på tiltak som har god effekt i forhold til inngrepet. FKF mener at å forby fuglehundprøver på vestsiden av E6 ikke vil ha noen praktisk effekt fordi:

*FKF bare bruker terrengene etter at forvaltningen har gitt klarsignal om at det ikke er rein i eller på veg inn i terrenget.

*FKF sin aktivitet bare utgjør under 2% av den totale turtrafikken i disse områdene og er organisert virksomhet i en liten tidsbegrenset periode.

*FKF har besluttet fra høsten 2023 at de mest følsomme terrengene på vestsiden av E6 skal beskyttes ved at terrengene på østsiden prioriteres brukt først. Det har allerede fra i høst vært redusert bruk av terrengene på vestsiden.

Søknaden, med tilleggsopplysninger, er vedlagt saken i sin helhet.

Verneformål – forskrift

Verneformål – forskrift

Formålet med **nasjonalparken** er å ta vare på et stort, sammenhengende og villmarkspreget naturområde som inneholder særegne og representative økosystemer og landskap og som er uten tyngre naturinngrep. Videre å ta vare på:

- a) Et tilnærmet intakt høyfjellsøkosystem og naturlig biologisk mangfold med bestander av arter som villrein, jerv, fjellrev, kongeørn og ravn, naturtyper og geologi.
- b) kalkrike områder med rik fastmark i fjellet, ekstremrike myrer og en unik karplanteflora
- c) elveslettelandskap med kroksjøer, meandrerende elv og åpne sandområder
- d) en viktig del av leveområdet til villreinen i Snøhetta og Knutshø villreinområder
- e) vakre og egenartede landskap
- f) store alpine fjellmassiv omkring Snøhetta
- g) særpregede kvartærgeologiske forekomster
- h) kulturminner, herunder spor etter fangst og beitebruk.

Allmenheten skal kunne oppleve naturen uforstyrret gjennom naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Formålet med **Hjerkinns landskapsvernområde** med biotopvern er å ta vare på et særegent og identitetsskapende natur- og kulturlandskap med landskapspregende kulturminner av økologisk, kulturell og opplevelsesmessig verdi. Videre å ta vare på:

- a) en viktig del av leveområdet til villreinen i Snøhetta villreinområde
- b) særlig viktige trekkorridorer og vandringsrom for villreintrekket rundt Snøhattamassivet
- c) et naturområde med et rikt dyre- og planteliv som preger landskapet, herunder kalkrike områder med rik fastmark i fjellet, ekstremrike myrer og en unik karplanteflora
- d) et særpreget og vakkert landskap med kvartærgeologiske forekomster
- e) kulturminner, herunder spor etter fangst og beitebruk.

Allmenheten skal kunne oppleve naturen gjennom naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Formålet med **Knutshø landskapsvernområde** er bevaring av høyfjellsområdet med villreinstammen i Knutshø, natur- og kulturlandskap med dyre- og planteliv, landskapsformer og kulturmiljø.

Forskrift for nasjonalparken

§ 7. Ferdsliv og friluftsliv

«I nasjonalparken må alle ferdes varsomt og på en måte som tar hensyn til vegetasjonen, dyrelivet og kulturminnene.

(...)

Følgende aktiviteter kan bare skje etter tillatelse fra forvaltningsmyndigheten:

- a) *Organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet. Forvaltningsplanen skal avklare hva slags ferdsel dette gjelder.*
- b) *Større arrangementer som kan skade naturmiljøet. Nærmere retningslinjer gis i forvaltningsplan.*

(...)»

Forskrift for Hjerkinns LVO m/ BV

§ 5 om dyrelivet inneholder ikke bestemmelser om forstyrrelse av dyreliv.

§ 7. Ferdsliv og friluftsliv

«I landskapsvernområdet må alle ferdes varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

(...)

Følgende aktiviteter kan bare skje etter tillatelse fra forvaltningsmyndigheten:

a) organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet. Forvaltningsplanen skal avklare hva slags ferdsel som krever tillatelse.

b) større arrangement.

(...)

Forskrift for Knutshø LVO

§ 3, pkt. 4. (Ferdsel), underpkt. 2

«Organisert bruk av landskapsvernområdet til idrettsarrangementer, jaktprøver eller andre større arrangementer må ha særskilt tillatelse fra forvaltningsmyndigheten.»

Forvaltningsplan

Denne nevner ikke fuglehundprøvene annet enn som et bidrag til reiselivet rundt verneområdene. Den faller inn under definisjonen av organisert ferdsel i planen.

Utkast til forvaltningsplan for verneområdeutvidelsen presiserer hundepøver som organisert ferdsel. Den peker på at hundepøverne om høsten kan få tillatelse innenfor bruksområdet (leid areal ligger innenfor dette). Videre mulig konflikt med villreintrekket sør om Kolla og at man bør vurdere å innskrenke området her.

Presedens

Ut fra presedens kunne denne saken vært behandlet delegert, men i og med nye forskrifter og forvaltningsplanrevisjon er det naturlig at nasjonalparkstyret får saken til behandling.

Liknende tillatelser er gitt tre ganger for perioden 2011 til 2024.

Vurdering

Det er over en årrekke gitt tillatelse til gjennomføring av hundepøver i regi av FKF, med omtrent samme omfang som nå omsøkes. Førrige søknad ble delvis imøtekommet, men kun for to år. Begrunnelsen for dette var at nytt kunnskapsgrunnlag kunne gi endringer i tillatelsen.

St.meld 18 sier konkret at helhetlig og restriktiv arealforvaltning og villreinvennlig ferdsel er to av fem strategiske områder for å bedre forholdene for villrein.

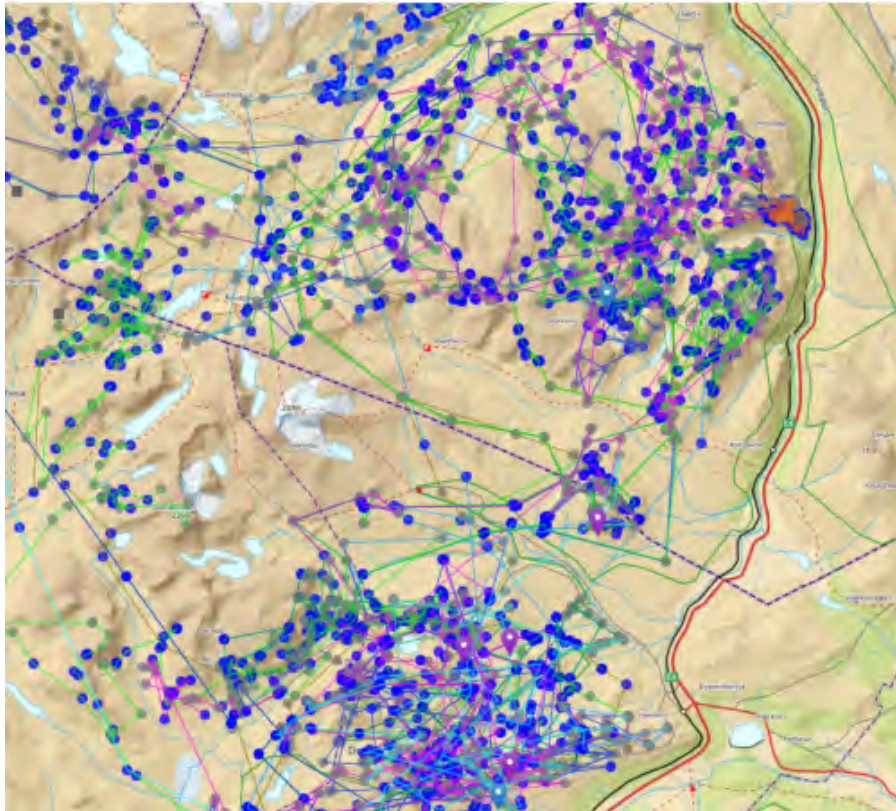
Ny kunnskap har kommet gjennom kvalitetsnormarbeidet for villrein og egne erfaringstall for ferdselen i dette området:

Kunnskapsgrunnlaget om villrein

Samtidig som vi registrerer økt ferdsel gjennom rapporteringstall fra organisert ferdsel og ferdselstellere, øker også kunnskapen om villrein. Rapport om kvalitetsnorm for villrein ble lagt fram i 2022 og konkluderer med at det står dårlig til med villreinen i Snøhetta villreinområde. Delnorm 1 (bestandsforhold) og 3 (leveområde og menneskelig påvirkning) ble satt til dårlig kvalitet, og delnorm 2 (lavbeiter) ble satt til middels kvalitet. For delnorm 1 var det slaktevekt og kalverekruttering som var utløsende faktor for dårlig kvalitet i klassifiseringen. For delnorm tre var det funksjonelle trekkpassasjer som kom ut som negativt. Årsaken til dette er sammensatt, men det er liten tvil om at menneskelig ferdsel bidrar til at tilgangen til beitearealene reduseres fordi viktige trekkpassasjer ikke er operative.

I mars i 2024 ble 5 bukker og 5 simler GPS-merka i Snøhetta øst, samt 3 simler og 2 bukker i Snøhetta vest. Dette FOU-prosjektet i Snøhetta og Knutshø har til hensikt å skaffe mer

kunnskap om villreins arealbruk gjennom å følge disse GPS-merkede individene over flere år sammen med omfattende ferdselstillinger i villreinområdene. Dovrefjell nasjonalparkstyre har bevilget noe midler til oppstart og merking i 2024 i Snøhetta, og vil bidra med ytterligere midler i 2025 for blant annet merking i Knutshø. Figur 4 viser GPS-sporingsdata av merka individer i 2024. Her merker man seg områder som villreinen har utfordringer med å krysse, eksempelvis Stroplsjødalen og Hjerkinntået. Første krysningen av Stroplsjødalen ble forsøkt gjennomført 22. juli uten at dette lyktes. I løpet av perioden FOU-prosjektet vil foregå (2024 til 2028) vil det innhentes mer datamateriale som vil være viktig kunnskap for forvaltningen.

Figur 4 GPS-sporing av simler og bukker i perioden 11./12.3.24 til 11.09.24. Reinheim og Stroplsjødalen midt i kartet.

Stortingsmelding for villrein, «Ein forbetra tilstand for villrein», ble vedtatt i Stortinget juni 2024. Denne legger viktige føringer for å forbedre tilstanden for arten. De konkrete tiltaka kommer gjennom tiltaksplaner for villrein. Det kommer imidlertid tydelig fram av stortingsmeldingen at utviklingen for villreinen har gått i feil retning over en lengre periode. En av de viktigste utfordringene er arealunnvikelse og dårlig kvalitet på trekkpassasjer. Det pekes på at den samla belastning bør ligge til grunn i vurderingene for å eventuelt åpne opp for mer aktivitet.

Forslag til tiltaksplan for Snøhetta villreinområde ligger nå ute på høring. I høringsforslaget er det satt opp to alternativer til tiltak som omhandler hundeprovne. Dovrefjell nasjonalparkstyre har hovedansvaret for gjennomføringen. Alternativene er:

Tiltak 22 a)– Alternativ 1: Vurdere forbud mot fuglehundprøver og trening av fuglehunder vest for E6 over Dovrefjell

Hovedansvar/delansvar: Nasjonalparkstyret for Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark, grunneier

Tiltaket innebærer at det, i samråd med berørte parter, vurderes om det skal innføres et forbud mot å avholde fuglehundprøver og trening av fuglehunder vest for E6 over Dovrefjell.

Tiltaket har som målsetting å bidra til å redusere den samlede belastningen for villreinen i området.

Tiltaket vil sammen med resten av tiltakene i tiltakspakken bidra til å opprettholde og bedre villreinens trekkmuligheter øst for Snøhetta-massivet. Nasjonalparkstyret har mulighet til å regulere aktiviteten gjennom forskriften for Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark, eventuelt kan Statskog som grunneier regulere aktiviteten. Et forbud forutsetter at verneforskriften endres, for å etablere et forbud i forskriften. Tiltaket må ses i sammenheng med tiltakene i tiltakspakke 7 om å vurdere regelverksendringer for å muliggjøre regulering av ulike former for ferdsel innenfor verneområder i villreinområdet, og regulering av ferdsel utenfor verneområder i villreinområde.

Tiltaket vil bidra til å minske totaltrykket av ferdsel og aktivitet i viktige områder for villreinen, men vil ikke ha nevneverdig effekt dersom det ikke også innføres tiltak mot andre aktiviteter i samme område. Tiltaket vil innebære tap av en viktig og tradisjonsrik arena for fuglehundsporten for fuglehundklubbene og deres utøvere, og innebærer også et inntektstap for vare- og tjenestetilbydere lokalt. Tiltaket forventes å ha umiddelbar effekt på villreinen, og bedre villreinens muligheter til å bruke området og trekke gjennom det for å komme til andre deler av leveområdet sitt.

Tiltak 22 a)– Alternativ 2: Vurdere prioritering av område for fuglehundprøver og trening av fuglehunder på Dovrefjell

Hovedansvar/delansvar: Nasjonalparkstyret for Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark, grunneier

Tiltaket innebærer at det i samråd med berørte parter, vurderes om hovedområdet for fuglehundprøver ved E6 over Dovrefjell skal være øst for E6, mens området vest for E6 over Dovrefjell kan benyttes som reserveområde. For eksempel ved observasjon av villrein øst for E6 over Dovrefjell. Tiltaket har som målsetning å bidra til å redusere den samlede belastningen for villreinen i området. Tiltaket vil sammen med resten av tiltakene i tiltakspakken bidra til å opprettholde og bedre villreinens trekkmuligheter øst for Snøhetta-massivet.

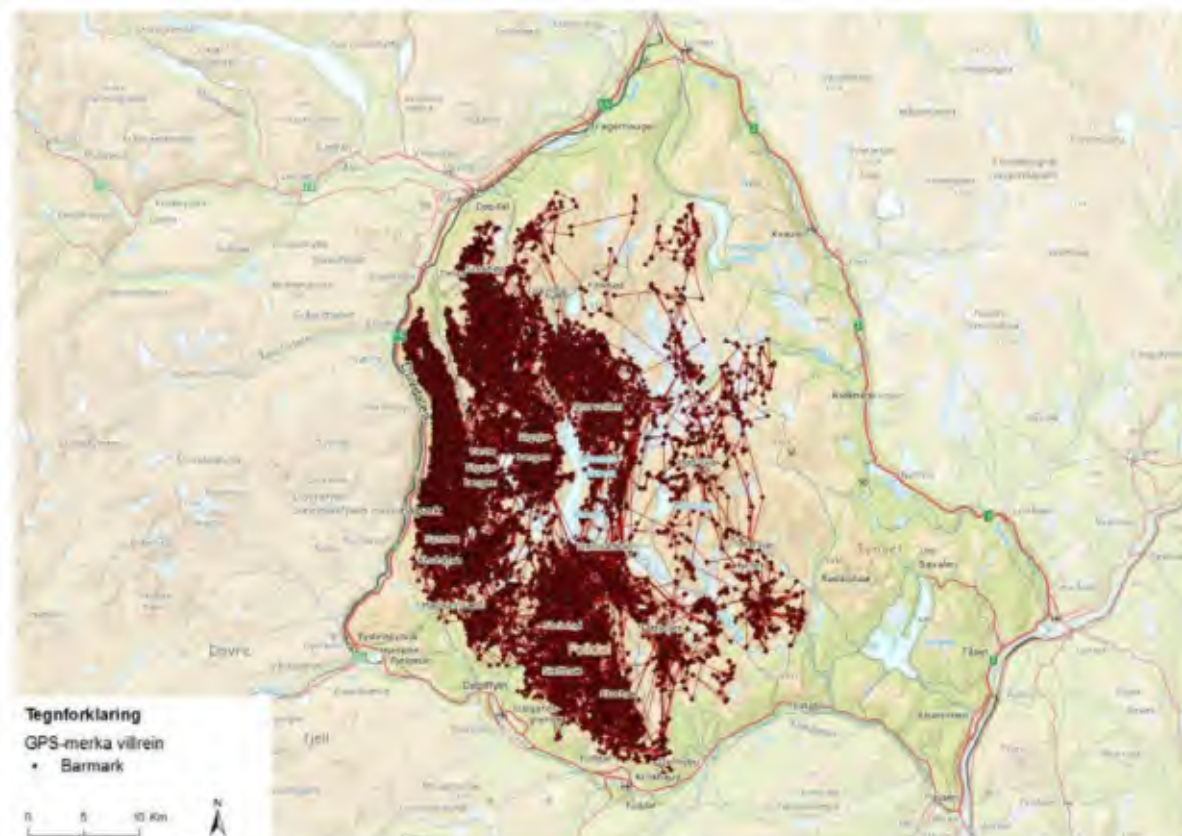
Nasjonalparkstyret har mulighet til å regulere aktiviteten gjennom forvaltningsplanen for DovrefjellSunndalsfjella nasjonalpark og verneforskriften, eventuelt kan Statskog som grunneier regulere aktiviteten. Tiltaket vil bidra til å minske totaltrykket av ferdsel og aktivitet i viktige områder for 24 villreinen, men vil ikke ha nevneverdig effekt dersom det ikke også innføres tiltak mot andre aktiviteter i samme område. Tiltaket vil innebære at en tradisjonsrik arena for fuglehundsporten for fuglehundklubbene og deres utøvere delvis faller bort.

Samtidig vil sporten kunne fortsette på østsiden av E6, som gir tilknytning til Kongsvoll.

Tiltaket innebærer også et inntektstap for vare- og tjenestetilbydere lokalt. Tiltaket forventes å ha umiddelbar effekt på villreinen, og bedre villreinens muligheter til å bruke området og trekke gjennom det for å komme til andre deler av leveområdet sitt.

Reinen bruker også de omsøkte arealene på øst:

Figur 29b. Alle GPS-posisjoner på 3 timers intervall i barmarksesongen (1. mai til 1. november) i prosjektperioden.

Det har kommet tre merknader til søknaden, alle er vedlagt saken: Kort oppsummert sier merknadene følgende:

Moen/Eriksen ber Dovrefjell nasjonalparkstyre avslå søknaden med begrunnelse i villreinhensyn og at slike prøver kan avholdes utenfor verneområder/villreinområder.

Snøhetta villreinutvalg/Knutshø villreinutvalg mener områdene både øst og vest for E6 er viktige for reinen og at en flytting av aktivitet fra vest til øst kan bli en utfordring på et senere tidspunkt. Totalbelastningen bør reduseres og det må settes klare vilkår til en evt tillatelse.

Snøhetta og Knutshø villreinnemnd sier at en i påvente av en potensiell ny praksis som følge av tiltaksplanarbeidet ikke kan opprettholde den etablerte praksisen med flerårige løyver. Sett i lys av situasjonen for Snøhetta-bestanden og det igangsatte arbeidet for å bedre denne, gjennom en tiltaksplan, er vår vurdering at det ikke bør gis flerårige løyver som gir unntak fra forbud som er fastsett av hensyn til verneformålet.

Villreinnemnda mener at en eventuell dispensasjon ikke bør gis til områdene vest for E6. Områdene øst for E6 havner ikke samme konflikt med villrein i Knutshø som det gjør for Snøhetta. Videre mener nemnda at det skal være mulig å finne andre alternative områder for gjennomføring av denne type aktivitet som et avbøtende tiltak. Villreinnemnda råder Dovrefjell nasjonalparkstyre at de ikke gir dispensasjon for bruk av området vest for E6, men om det skulle oppstå konflikt med villrein i Knutshø så kan området vest for E6 benyttes som et reserveområde gitt at det ikke forstyrrer villrein i Snøhetta.

Stroplsjødalen og flatene ved Kolla er de områdene på Dovrefjell som har høyest ferdselstrykk. Det er også mange ulike brukergrupper som ferdes i området. FKF viser til at de står for bare 2% av det totale ferdselstrykket (beregnet ut fra antallet passeringer på ferdselstelloene). Dette tallet kan nok diskuteres, men at FKF er en mindre del av totalantallet er korrekt.

Forvaltningens utfordring er at omtrent alle brukergrupper i området kan argumentere med at de utgjør bare en liten del av det totale ferdselstrykket. Dette innebærer at dersom en ønsker å redusere totalbelastningen på villreinen, så må alle brukergrupper redusere sin ferdsel.

FKF har sin aktivitet på en tid av året der ferdselstrykket er størst, dv august-september. Dette tidsrommet er høysesong også for turister, fotografer, skoleklasser, turistforeninger, jegere, fjellvandrere, etc. Samtidig starter reinen sitt trekk inn i høst- og vinterbeiteområdene sist i juli og framover. Det er derfor viktig at ferdselen i trekkområdene i Stroplsjødalen og i Kolla reduseres fra medio juli og utover høsten/vinteren.

De to foregående årene har en hatt en ordning med at forvalter sjekker ut med oppsynet om det er rein i nærheten av prøveterrengene. Det gis en kort avklaring til prøveleder minst to dager før prøvestart, der det gis beskjed om terrengene kan brukes eller ikke og om det er rein i nærheten eller i bevegelse mot terrengene.

En slik ordning fungerer godt på overordnet nivå, men kan være vanskelig å bruke dersom reinen går spredt. Trolig vil denne ordningen fungere best i Knutshøområdet, der reinen oftere går i større flokker.

FKFs bruk av arealene sesongen 2024, der vestsiden av E6 kun var brukt to dager, viser en positiv innfallsvinkel fra søker til å bidra til villreinsens beste.

Rapportene fra FKF i etterkant av prøvene viser samtidig at en av disse dagene møtte de på rein i prøveterrenget ved Kolla. Prøvedeltakerne dreide unna og gjennomførte prøven lenger ned mot E6.

Dette viser dessverre at ordningen med varsling fra forvalter ikke alltid fungerer tilfredsstillende. Reinen går ofte i spredte flokker og det er umulig å holde kontinuerlig oversikt over reinsens bevegelser.

Den samlede belastningen på områdene vest for E6 er så stor at trekket påvirkes uheldig i stor grad.

Det er allerede innført begrensninger på annen organisert ferdsel i dette området gjennom nye retningslinjer for organisert ferdsel. Retningslinjene ble vedtatt av styret før jul 2024 og ligger til grunn for de nye tillatelsene til organisert ferdsel i årene 2026 og 2026.

Blant annet er det innført begrensninger på områder det er tillatt å drive organisert virksomhet og gruppestørrelse.

Forvalter mener at FKFs hundepøver medfører for stor ferdsel i terrenget vest for E6 i den tiden da ferdselstrykket er høyest og til den tiden reinen har størst behov for å bruke områdene.

Det er svært sjelden reinen bruker arealene inntil E6 på både øst- og vestsiden. Ved ulike vindretninger vil reinen naturlig bruke enten det ene eller andre området, men sjelden samtidig.

Selv om villreinutvalgene uttrykker at begge sider av E6 er viktige villreinområder, så er det en kjensgjerning at områdene på østsiden er mindre og mer sjelden brukt av rein. Her er det heller ikke et utpreget trekk mellom funksjonsområder.

En endret arealbruk i området kan også fanges opp før dern omsøkte aktiviteten utgjør en ulempe for reinen og vilkårene/tillatelsen kan endres.

Selv om reinen også bruker arealene på Knutshøsidene, så mener forvalter at virkningen på verneverdiene i dette området er akseptable og at FKF kan få tillatelse til å gjennomføre sin virksomhet i dette området.

Vurderinger etter naturmangfoldlov

Nml §§ 8-10 er brukt av forvalter under sakens generelle vurderinger over.

I denne saken er det ikke nødvendig å vurdere om tiltakshaver skal dekke kostnadene ved miljøforringelse, jf. § 11, og om det blir benyttet tilstrekkelig miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder, jf. § 12.

Oppsummering:

- totalbelastningen for villreinen på områdene i Stroplsjødalen/Kolla om sensommeren/høsten er for stor og ferdselstrykket må reduseres
- omsøkte fuglehundprøver vest for E6 tillates ikke, områdene øst for E6 kan brukes

Til: Dovrefjell og Sunndalsfjella Nasjonalparkstyre, **Kopi:** bernhard.svendsgard@statsforvalteren.no

Epost: sfinpost@statsforvalteren.no

SØKNAD OM DISPENSASJON TIL Å AVHOLDE FUGLEHUNDPRØVER I DOVREFJELL- OG SUNNDALEFJELLA NASJONALPARK

BAKGRUNN

Fuglehundklubbenes Forbund (FKF) viser til vår tidligere søknad om dispensasjon datert 17. januar 2023 for årene fra 2023 til 2026 der dispensasjon ble gitt for årene 2023 og 2024. Søknaden for årene 2025 og 2026 bygger nå på fornyet kontrakt om leie av rett til jaktprøver og hundeaktiviteter med Statskog for de samme årene, dispensasjon for tidligere perioder og et langt og godt samarbeid bl.a. med forvaltningen. Søknaden gjelder å arrangere tradisjonelle fuglehundprøver i en mindre del av Snøhetta og Knutshø villreinområder. Etter en grundig utredning og vurdering vedtok Nasjonalparkstyret å gi dispensasjon for prøvene i årene 2023-24 i sitt møte 27. mars 2023.

Fordi arbeidet med tiltaksplan for begge villreinområdene var startet opp i 2022 ble dispensasjonen bare gitt for to år, 2023- 24. NOAH påklaget vedtaket den 20. april. Nasjonalparkstyret opprettholdt sitt vedtak i møte den 6. juni 2023 og sendte saken til behandling i Miljødirektoratet.

I mellomtiden var FKF i full gang med å planlegge prøvene for høsten 2023. NOAH ba om oppsettende virkning, noe som ble avslått av Miljødirektoratet den 27. september 2023. Fuglehundprøvene ble avvirket etter planen i tråd med det lange og gode samarbeidet med forvaltningen og de siste justeringene som Nasjonalparkstyret hadde tatt inn i dispensasjonen. Etter en lang og grundig behandling vedtok Miljødirektoratet å opprettholde Nasjonalparkstyrets dispensasjon ved brev av 7. februar 2024.

TILTAKSPLANER FOR VILLREIN

Arbeidet med tiltaksplanene har pågått hele tiden og forslag til planer ble oversendt fra Statsforvalteren via Miljødirektoratet til Klima- og miljødepartementet i desember 2023. FKF har fulgt planleggingen hele tiden, deltatt på flere møter og sendt inn flere innspill. Se vedlagte siste innspill datert 10. oktober og 2. desember 2024.

I disse planene er det slik vi oppfatter det, ingen forslag som berører våre prøver i Knutshø området. Men for Snøhetta området er det foreslått blant annet å forby fuglehundprøver i terrengene som ligger på vestsiden av E6.

FKF har forståelse for at det gjøres nødvendige tiltak for å verne om villreinen. Men det må satses på tiltak som har god effekt i forhold til inngrepet. FKF mener at å forby fuglehundprøver på vestsiden av E6 ikke vil ha noen praktisk effekt fordi:

*FKF bare bruker terrengene etter at forvaltningen har gitt klarsignal om at det ikke er rein i eller på veg inn i terrenget.

*FKF sin aktivitet bare utgjør under 2% av den totale turtrafikken i disse områdene og er organisert virksomhet i en liten tidsbegrenset periode.

*FKF har besluttet fra høsten 2023 at de mest følsomme terrengene på vestsiden av E6 skal beskyttes ved at terrengene på østsiden prioriteres brukt først. Det har allerede fra i høst vært redusert bruk av terrengene på vestsiden.

STATUS PÅ TILTAKSPLANEN I FORHOLD TIL VÅRE FUGLEHUNDPRØVER

Arbeidet med tiltaksplanene for villreinen har vært i en god prosess i 2. halvår med betydelig involvering bl.a. med mange møter. FKF har inntrykk av at våre synspunkter har forståelse blant departementenes ledelse som har vært på møtene. Tiltaksplanene er under fullføring med varslet høringsperiode fra ca. årsskiftet. Endelig vedtak på planene vil ta noe tid.

FKF er som tidligere år i full gang med forberedelser av neste års prøvesesonger i samsvar med det gode opplegget som er utarbeidet i samarbeid bla med forvaltningen. Mange overnattingsteder i området har allerede fått bestillinger utover høsten.

VIDERE DISPENSASJON

Derfor søker FKF med dette om videre dispensasjon i tråd med søknaden fra 17. januar 2023 også for årene 2025-26. Primært for begge årene, subsidiært for prøvene som planlegges i 2025. FKF søker med dette om å få fornyet dispensasjonen som ble godkjent av Nasjonalparkstyret for 2023-24.

Dette gjelder aktiviteten i form av fuglehundprøver/dommeropplæring/autorisasjonsprøver i Dovrefjell/Sunndalsøra nasjonalpark på høsten i perioden 5. august-5.oktober.

Følgende aktivitet vil finne sted:

-Inntil 7 dager med dommeropplæring og -autorisasjon (i tidsrommet ca 5.-20.august)

-13 dager med fuglehundprøver fordelt på 4 helger fra 21. august:

*Tre helger fredag til søndag

*En helg torsdag til søndag (NM)

*For fuglehundprøvene settes et maksimalt deltagerantall på 200 ekvipasjer pr. dag der kun 2 hunder slippes av gangen i hvert parti.

Forvaltningsmyndighetene vil, når terminlisten er utarbeidet og senest 1. juli hvert år, få tilsendt oversikt over prøveprogrammet den aktuelle høsten.

Terrengene som vil bli benyttet er de samme som ble innvilget i dispensasjonen for 2023-24. I Gåvålia er et lite område utelatt fra Statskog. Her har FKF en egen avtale med rettighetshaver Nathalie Holaker.

FKF vil sende egne søknader til Oppdal og Dovre kommuner med opplysninger om hvilke arrangement som har behov for dispensasjon fra båndtvangsbestemmelsene. Dette vil gjelde dommeropplæringen og autorisasjonsprøven før båndtvangen oppheves i august.

FKF har besluttet at det ikke lenger felles fugl på fuglehundprøvene.

Vår aktivitet utøves på en slik måte at det ikke er til skade for miljøet eller naturmangfoldet. Søknad om dispensasjon begrunnes på grundige lokale helhetsvurderinger i forbindelse med Nasjonalparkstyrets behandling av saken den 27. mars 2023 og sentral meget omfattende behandling i Miljødirektoratets tilslutning ved brev datert 7. februar 2024.

Med fornyet dispensasjon kan FKF fortsette den 115-årige tradisjonen med fuglehundprøver på Kongsvoll/Hjerkinn for å opprettholde den sosiale og økonomiske bærekraften til nytte for friluftens interesserte og lokalsamfunnet. Vi håper på velvillig behandling av vår søknad. Er det ønskelig med ytterligere opplysninger, er det bare å ta kontakt.

Med vennlig hilsen
for styret i Fuglehundklubbene's Forbund

Torstein Dehn
Leder

VEDLEGG 1 til søknad om Dispensasjon til å avholde fuglehundprøver i Dovrefjell og Sunndalsfjella Nasjonalpark – innspill fra Fuglehundklubbenes Forbund.

FUGLEHUNDPRØVER PÅ VESTSIDEN AV E6 BØR ABSOLUTT BEHOLDE DAGENS OPPLEGG.

10. okt. 2024

Fuglehundprøver på vestsiden av E6 bør absolutt beholde dagens opplegg med at det inngår som en organisert aktivitet der dispensasjon behandles av Nasjonalparkstyret og de enkelte dager med prøver styres av Nasjonalparkforvalteren fordi:

- *Med sin 115 årige historie har Fuglehundklubbenes Forbund (FKF) en av de mest tradisjonsrike aktivitetene i området.
- *De flotte premiesamlingene på Hjerkin Fjellstue viser den store betydningen av disse 4 høgstatus prøvene om høsten med bla NM med utdeling av mange Kongepokaler og Derby for unghunder.
- *2 hunder slippes samtidig under ledelse av autoriserte dommere , mens resten av partiet går samlet bak.
- *Fuglehundprøver er avgjørende for å videreføre tusenårig tradisjon med å utvikle de beste hundene for human jakt.
- *Et forbud vil i praksis ikke ha noen effekt på villreinen fordi det allerede er utviklet et samarbeid med forvaltningen som før hver prøve gir beskjed om terrenget er fritt for rein og prøven kan arrangeres.
- *Telling viser at prøvene bare utgjør under 2% av den totale turtrafikken i nærområdet på vestsiden av E6.
- *Men er stor nok til å bety mye for næringslivet og som er en viktig møteplass for alle generasjoner i miljøet fra hele landet som møtes her.
- *FKF har i tillegg allerede innført en regel for prøvene om at de 7 terrengene på østsiden av E6 skal prioriteres brukt først for å spare de 4 mest følsomme terrengene på vestsiden av E6.
- *Videre foreslår FKF at forvaltningen starter med overvåking av reinen med droner slik at de blir enda sikrere i å styre de velorganiserte prøvene.
- *Tilsvarende styring av annen aktivitet bør og innføres dersom det er nødvendig for villreinen.

Torstein Dehn
Leder

Ola Øie
Leder

Fuglehundklubbenes Forbund   Kongsvoll/Hjerkin komiteen

VEDLEGG 2 til søknad om Dispensasjon til å avholde fuglehundprøver i Dovrefjell og Sunndalsfjella Nasjonalpark – innspill fra Fuglehundklubbenes Forbund

2. desember 2024

TILTAKSPLAN FOR VILLREIN, SNØHETTA OG KNUTSHØ VILLREINOMRÅDER.

INNSPILL ETTER FUGLEHUNDPRØVENE PÅ KONGSVOLL/HJERKINN HØSTEN 2024.

*Innspill.

Vi viser til mange tidligere innspill fra Fuglehundklubbenes Forbund (FKF), sist 10. oktober.

Vi takker igjen for den nyttige runden med åpne møter med statsråden og statssekretæren i Follidal og på Dovre hvor det ble oppfordret om ytterligere innspill i prosessen. I tillegg har vi merket oss statsrådets utsagn om at alle må bidra og at tiltak bør igangsettes så snart som mulig.

Som beskrevet i tidligere innspill har vi et meget godt opplegg i samarbeid med forvaltningen for å forstyrre villreinen minst mulig. Det skjer ved at terrengene ikke blir benyttet før forvaltningen har erklært terrenget fritt for rein. Som et ytterligere tiltak vedtok styret i FKF å skjerme villreinen ytterligere i de mest følsomme terrengene vest for E6. Selv om vi hadde dispensasjon fra Nasjonalparkstyret for å benytte alle terrengene, skulle de på østsiden av E6 prioriteres brukt først.

Ettersom årets sesong er ferdig kan vi informere om at terrengene på vestsiden derfor ble benyttet mindre enn tidligere. På den måten har FKF allerede bidratt til ytterligere skjerming av villreinen.

Men det betyr ikke at vi kan kutte ut terrengene på vestsiden av E6. Disse var nødvendig å ha med i år, og særlig når deltagelsen vil ta seg opp etter dårlig rypeår høsten 2023, nedstenging under pandemien og at NM var for nær jakta. Da vil det som i tidligere år av og til /jevnlige bli behov for alle terrengene hovedsakelig under de store prøvene som NM og Norsk Derby for unghunder. Der har det av og til vært behov for ventelister med alle terrengene i bruk på grunn av maksimalt 200 hunder til sammen på hver prøvehelg.

Som et ytterligere tiltak for å skjerme villreinen foreslår FKF at årets vedtatte praksis blir gjeldende for de kommende årene. Dette kan tas inn som et supplerende punkt i dispensasjonen fra Nasjonalparkstyret.

*Høring.

Vi ønsker å delta aktivt også i den kommende, varslede høringen på tiltaksplanene. Hvis mulig ønsker vi informasjon om tidspunkt og opplegg for høringen.

Ved eventuelle spørsmål eller kommentarer, bare ta kontakt.

Fuglehundklubbenes Forbund

Torstein Dehn

971 99762

Kongsvoll/Hjerkinn komiteen

Ola Øye

926 10098

VEDRØRENDE FUGLEHUNDKLUBBENES FORBUNDS SØKNAD OM VIDERE TERRENGLEIE I DOVRE NASJONALPARK

Dyrevelferd og lovverk må gå foran tradisjon og næringsinteresser samt Fuglehundklubbenes Forbunds ønske og behov for å presse allerede hardt pressede dyr og fugler i naturen.

Fuglehundklubbenes Forbund søker om dispensasjon til å avholde fuglehundprøver i Dovrefjell og Sunndalsfjella nasjonalpark. Søknaden begrunnes med tradisjon, økonomiske interesser og et langt samarbeid med forvaltningen. Samtidig er det tydelig at tiltakene for å beskytte villreinen kan komme til å innskrenke denne aktiviteten. Problemet er at søknaden bærer preg av å overse grunnleggende prinsipper i norsk lovgivning, særlig dyrevelferdsloven og naturmangfoldloven.

I Norge har vi klare føringer for vern av natur og dyreliv. Naturmangfoldloven slår fast at inngrep i sårbare områder skal vurderes etter føre-var-prinsippet. Dette betyr at dersom det er usikkerhet om en aktivitet kan skade en truet art, skal tvilen komme naturen til gode. Villreinen er sterkt presset, og tiltaksplanene for Snøhetta-området har eksplisitt foreslått å forby fuglehundprøver på vestsiden av E6. Når FKF da søker om videre dispensasjon, til tross for at myndighetene vurderer innstramminger, viser det en mangel på respekt for lovverkets intensjon om å prioritere dyrelivets behov fremfor menneskelige aktiviteter.

En sentral svakhet i argumentasjonen er at FKF forsøker å redusere betydningen av sin egen aktivitet. De viser til at prøvene utgjør under to prosent av den totale turtrafikken og at de kun arrangeres i en begrenset periode. Dette blir et klassisk eksempel på en argumentasjonsform som kalles kumulativ skade. Selv om en enkelt aktivitet isolert sett kan virke ubetydelig, må summen av alle forstyrrelser vurderes samlet. Det er nettopp denne totale belastningen myndighetene må ta hensyn til når de vurderer tiltak for å beskytte villreinen. På Knutshøe - Dovre, er villreinen allerede svært presset, og faktisk lyser alle lamper rødt for reinen på Dovre.

En annen problematisk del av søknaden er at den trekker frem en 115-årig tradisjon som en begrunnelse for videreføring av prøvene. Tradisjon alene kan aldri være et rettslig argument for å videreføre en aktivitet som kan skade natur eller dyreliv. Hvis man kun skulle vektlegge tradisjon, ville ingen lover eller reguleringer noensinne kunne innføres for å beskytte dyr. Historisk har vi hatt mange tradisjoner i Norge som i dag er avskaffet nettopp fordi de ikke var forenelige med moderne dyrevelferdslovgivning, som for eksempel bjørnehetsing og ulike former for

rovdyrjakt.

Økonomiske argumenter står også svakt i møte med dyrevelferdslovgivningen. FKF viser til at arrangementene har stor betydning for lokale næringer, særlig overnattingssteder. Dette er ikke et gyldig argument for å overstyre vernehensyn. Hvis økonomisk vinning skulle trumfe dyrevelferdsloven, ville vi hatt frie tøyler til å drive kommersiell jakt på truede arter så lenge det kunne skape inntekter. Norsk lovgivning er klar på at hensynet til dyreliv og natur har forrang fremfor økonomiske interesser.

FKF har innført visse tiltak for å redusere belastningen, som å prioritere bruk av østsiden av E6 fremfor vestsiden og å kun slippe to hunder av gangen. Dette kan fremstå som et forsøk på å møte lovkravene, men det fjerner ikke grunnproblemet. Fuglehundprøver er fortsatt en forstyrrelse i et område der villreinen allerede sliter med press fra menneskelig aktivitet. Tiltaksplanene for villreinen er ikke innført for å ramme en bestemt gruppe, men fordi forskningen viser at dyrene trenger større grad av ro.

Når FKF søker om terrengleie, stiller det seg også spørsmål om hvordan slike dispensasjoner generelt blir gitt. Naturmangfoldloven åpner for unntak, men dette skal være strengt regulert. Dersom dispensasjoner blir en regel snarere enn et unntak, undergraves hele formålet med lovverket.

Rypebestanden på Dovre er i en kritisk tilstand, noe som fremgår av tilgjengelige tellinger. Til tross for dette har FKF vist liten eller ingen moderasjon i sine aktiviteter og har gjennomført autorisasjonsprøver og fuglehundprøver med hundrevis av hunder daglig over flere helger. Dette bidrar ytterligere til belastningen på et allerede sårbart økosystem. Fuglehundprøver er en fritidsaktivitet (hobby) uten ren samfunnsverdi. Generelt sett bør slike aktiviteter arrangeres utenom vernede og sårbare områder. Det er ingenting som tilsier at prøvene på Dovre ikke kan flyttes til andre arenaer der fuglebestanden er bedre og hvor fotavtrykket blir vesentlig mindre. Det handler om vilje og forståelse.

Søknaden til FKF er et godt eksempel på hvordan særinteresser kan komme i konflikt med nasjonale miljøhensyn. Det er forståelig at en organisasjon med lange tradisjoner ønsker å videreføre sin aktivitet. Likevel må lovverket sette grenser for hva som kan tillates i sårbare naturområder. Norge har en internasjonal forpliktelse til å ta vare på villreinen, og dersom det betyr at enkelte aktiviteter må begrenses, er det en nødvendig pris å betale.

Fuglehundklubbenes Forbund (FKF) har nå i lang tid ikke samarbeidet med forvaltningen, nei, FKF's oppførsel minner mer og mer om ren trakassering av forskere og myndigheter, ref. VKM-rapporten om utsetting av fremmede arter.

Tradisjon og økonomi kan aldri trumfe dyrevelferd og naturvern. Nasjonalparkenes formål er å beskytte sårbar natur, ikke å tilrettelegge for fritidsaktiviteter som potensielt kan være skadelige.

For å sikre at disse unike og sårbare økosystemene bevares for fremtiden, må det tas strenge forholdsregler mot aktiviteter som kan forringe naturverdiene.

Vi oppfordrer derfor Nasjonalparkstyret til å avvise FKF's søknad og i stedet arbeide for å styrke vernet av Dovreterrengene i samsvar med gjeldende lover og retningslinjer.

Med vennlig hilsen

Torodd Moen

Toruf Eriksen

Kopi:

Statsforvalteren i Innlandet

Statsforvalteren i Trøndelag

Dovre kommune

Oppdal kommune

Lesja kommune

Folldal kommune

Sunndal kommune

Espen Rusten

Høringsuttalelse - søknad om fuglehundprøver, Knutshø villreinutvalg og Snøhetta villreinutvalg.

Felles høringsuttalelse fra Knutshø villreinutvalg og Snøhetta villreinutvalg

Områdene hundepøverene skal foregå i har en dokumentert økende belastning fra menneskelig ferdsel, på begge sider av E6. Fuglehundklubbene ønsker å ta hensyn til villrein ved å bruke områdene vest for E6 i mindre grad og bruke områdene øst for E6 i større grad. Villreinutvalgene mener arealene øst og vest for E6 bør ses på som like viktige for villrein, og vi mener det er å flytte belastningen fra ett viktig område til et annet like viktig område for villrein. Det blir ofte sagt og skrevet at villreinen ikke bruker et område, ta f.eks Hjerkinnhøa. Det stemmer ganske godt slik situasjonen er i dag. Men det blir i slike sammenhenger ikke nevnt hvorfor villreinen ikke bruker området. Vi mener det i stor grad er pga. menneskelig ferdsel og at villreinen over tid slutter å bruke et område.

I perioden dommerutdanning skal foregå, altså før villreinjakta starter, har oppsynet i mindre grad oversikt over hvor villrein befinner seg. For å være trygge på at det ikke er villrein i områdene hundepøverene skal foregå bør oppsynet være fysisk ute å observere arealene som skal brukes. Vi er usikre på om verken oppsynet hos rettighetshaverne eller SNO har kapasitet til å gjennomføre slikt oppsyn i denne perioden.

Fuglehundklubbene legger opp til stort volum på sine prøver, altså mange grupper med mange ekvipasjer over ganske lang periode. Det bør vurderes i hvilken grad reserveterrenger tilgjengelig i tilfelle det er villrein i områdene på begge sider av E6 samtidig, og i hvilken grad dette blir hensyntatt når prøvehelga er i gang. Vi mener det må være et absolutt krav at aktiviteten opphører dersom det blir observert villrein i et prøveområde. Det samme dersom villreinobservasjoner og vindretning tilsier at det er stor sannsynlighet for at villrein trekker inn i prøveområdene i løpet av ei prøvehelg.

Villreinutvalgene ønsker også at det blir satt vilkår på antall deltagere og prøvegrupper, og forsøke og nedskalere totalbelastningen noe.

Hundepøver har som søker nevner lang tradisjon på Dovrefjell. Hundepøver er en av etterhvert svært mange aktiviteter som berører villreinen i Snøhetta og Knutshø i ulik grad. Vi ber om at totalbelastningen blir vurdert hver gang det gis dispensasjon til aktiviteter, spesielt i områder som fra før er overbelastet av menneskelig ferdsel.

Villreinutvalgen tar det som en selvfølge at dette temaet vedr. fuglehundprøver og omfanget av fuglehundprøver blir en grundig gjennomarbeidet i forbindelse med revidering av forvaltningsplanene slik at dette blir forutsigbart både for villreininteressene og fuglehundinteressene.

18-2025 – Uttalelse – Dispensasjon til å avholde fuglhundprøver (FKF)

Saksopplysninger

Fuglehundklubbenes Forbund (FKF) søker om dispensasjon til å avholde fuglhundprøver i Dovrefjell- og Sunndalsfjella nasjonalpark. Det omsøkes om dispensasjon for årene 2025 og 2026. Dette gjelder aktiviteten i form av fuglehundprøver/dommeropplæring/autorisasjonsprøver i Dovrefjell/Sunndalsøra nasjonalpark på høsten i perioden 5. august-5.oktober.

Følgende aktivitet vil finne sted:

-Inntil 7 dager med dommeropplæring og -autorisasjon (i tidsrommet ca. 5.-20. august)

-13 dager med fuglehundprøver fordelt på 4 helger fra 21. august:

*Tre helger fredag til søndag

*En helg torsdag til søndag (NM)

*For fuglehundprøvene settes et maksimalt deltagerantall på 200 ekvipasjer pr. dag der kun 2 hunder slippes av gangen i hvert parti.

Søkers informasjon:

FKF har forståelse for at det gjøres nødvendige tiltak for å verne om villreinen. Men det må satses på tiltak som har god effekt i forhold til inngrepet. FKF mener at å forby fuglehundprøver på vestsiden av E6 ikke vil ha noen praktisk effekt fordi:

*FKF bare bruker terrengene etter at forvaltningen har gitt klarsignal om at det ikke er rein i eller på veg inn i terrenget.

*FKF sin aktivitet bare utgjør under 2% av den totale turtrafikken i disse områdene og er organisert virksomhet i en liten tidsbegrenset periode.

*FKF har besluttet fra høsten 2023 at de mest følsomme terrengene på vestsiden av E6 skal beskyttes ved at terrengene på østsiden prioriteres brukt først. Det har allerede fra i høst vært redusert bruk av terrengene på vestsiden.

Vurdering

Som det tydelig kommer fram av stortingsmeldingen om villrein (St. Meld. 18) har utviklingen for villrein gått i feil retning i lang tid, og ei av de største utfordringene er knytt til dårlig kvalitet på viktige trekkpassasjer. Verneområdet ble opprettet m.a. nettopp for å sikre funksjonen som trekkområde. Det aktuelle området for dispensasjonen (vest for E6) er et viktig knutepunkt mellom sør- og nordområdet i Snøhetta øst. Dette trekkområdet er i dag truet og i stadig negativ utvikling. Menneskelig aktivitet knyttet til Snøheim, Reinheim, Snøheimvegen, stien gjennom Stropsljødalen, moskusturisme, jakt, fuglhundaktiviteter og annen bruk virker sammen til en samlet negativ påvirkning som er betydelig. De siste års observasjoner fra bl.a oppsyn har pekt på et totaltrykk på Hjerkinplatået som hindrer villreinen å beite og krysse området. Reinen blir stående «å stange» som frarøver de livsviktige beitetid og muligheter til å komme seg til beiteområder.

Aktiviteten foregår i stort volum over relativt kort tid (20 dager), men foregår på en tid på året med høyt menneskelig trykk. Situasjonen for villreinen er alvorlig og det blir da særlig viktig å se på alle elementer som kan øke den samlede belastningen, selv om tiltakene hver for seg ikke blir vurdert å påvirke betydelig. For fuglhundprøvene vil det være et makstall på 200 ekvipasjer pr. dag, hvorav 2 under i gangen er ute i søk. Bruksområdet vil være betydelig og aktiviteten vil føre til mye luktspredning i terrenget. Ferdselsundersøkelser har vist at forekomst av 200 personer på en sti vil føre til en fullstendig barriere. Det kan være at det er akkurat den dagen en av prøvene avholdes at villreinen bestemmer seg for å krysse platået. Da rekker de ikke å flytte seg i tide og man har allerede lagt igjen nok lukt til at atferden til reinen i beste fall vil være unnvikende.

Forslag til vedtak

Klima- og miljødepartementet arbeider med en tiltaksplan for Snøhetta villreinområde hvor områdene som omsøkes brukt er et stort tema. Bruk av villreinområdet til bl.a. fuglhundprøver vil mest sannsynlig være en gjenstand for høring i 2025. Påvente av en potensiell ny praksis kan ikke medføre at en opprettholder den etablerte praksisen med flerårige løyver. Sett i lys av situasjonen for Snøhetta-bestanden og det igangsatte arbeidet for å bedre denne, gjennom en tiltaksplan, er vår vurdering at det ikke bør gis flerårige løyver som gir unntak fra forbud som er fastsett av hensyn til verneformålet.

Villreinnemnda mener at en eventuell dispensasjon ikke bør gis til områdene vest for E6. Områdene øst for E6 havner ikke samme konflikt med villrein i Knutshø som det gjør for Snøhetta. Videre mener nemnda at det skal være mulig å finne andre alternative områder for gjennomføring av denne type aktivitet som et avbøtende tiltak. Villreinnemnda råder Dovrefjell nasjonalparkstyre at de ikke gir dispensasjon for bruk av området vest for E6, men om det skulle oppstå konflikt med villrein i Knutshø så kan området vest for E6 benyttes som et reserveområde gitt at det ikke forstyrrer villrein i Snøhetta.

Behandling

Viktig inntektskilde for bedriftene på Dovrefjell, men oppveier ikke hensynet til villreinen. Mange aktører som bruker samme område. Må være mulig å flytte aktiviteten til andre steder hvor det ikke kommer i konflikt med villrein.

Forslag til vedtak - enstemmig.

Vedtak

Klima- og miljødepartementet arbeider med en tiltaksplan for Snøhetta villreinområde hvor områdene som omsøkes brukt er et stort tema. Bruk av villreinområdet til bl.a. fuglhundprøver vil mest sannsynlig være en gjenstand for høring i 2025. Påvente av en potensiell ny praksis kan ikke medføre at en opprettholder den etablerte praksisen med flerårige løyver. Sett i lys av situasjonen for Snøhetta-bestanden og det igangsatte arbeidet for å bedre denne, gjennom en tiltaksplan, er vår vurdering at det ikke bør gis flerårige løyver som gir unntak fra forbud som er fastsett av hensyn til verneformålet.

Villreinnemnda mener at en eventuell dispensasjon ikke bør gis til områdene vest for E6. Områdene øst for E6 havner ikke samme konflikt med villrein i Knutshø som det gjør for Snøhetta. Videre mener nemnda at det skal være mulig å finne andre alternative områder for gjennomføring av denne type aktivitet som et avbøtende tiltak. Villreinnemnda råder Dovrefjell nasjonalparkstyre at de ikke gir dispensasjon for bruk av området vest for E6, men om det skulle oppstå konflikt med villrein i Knutshø så kan området vest for E6 benyttes som et reserveområde gitt at det ikke forstyrrer villrein i Snøhetta.

Til: Dovrefjell og Sunndalsfjella Nasjonalparkstyre

Kopi: bernhard.svendsgard@statsforvalteren.no

Epost: sfinpost@statsforvalteren.no

SØKNAD OM DISPENSASJON TIL Å AVHOLDE FUGLEHUNDPRØVER I DOVREFJELL- OG SUNNDALSFJELLA NASJONALPARK - Supplement til Fuglehundklubbenes forbund sin søknad om dispensasjon til å avholde fuglehundprøver i Dovrefjell-og Sunndalsfjella Nasjonalpark datert 15 januar 2025.

BAKGRUNN

Fuglehundklubbenes Forbund (FKF) viser til vår søknad om dispensasjon datert den 15.januar. Ettersom tiltaksplanene for Snøhetta og Knutshø villreinområder nå er kjent og lagt ut på høring, sender vi dette tillegget til vår søknad. Planen for Snøhetta berører FKF sin aktivitet med de tradisjonelle fuglehundprøvene på Kongsvoll/Hjerkinn.

Vi oppfatter at følgende forslag til tiltak i planen for Snøhetta kan ha betydning for Nasjonalparkstyrets behandling av vår søknad:

-22 a)-alt. 1. Vurdere forbud mot fuglehundprøver og trening av fuglehunder vest for E6 over Dovrefjell.

-22 a)-alt. 2. Vurdere prioritering av område for fuglehundprøver og trening av fuglehunder på Dovrefjell.

Formuleringen i alternativ 2 om «vurdering om hovedområdet for fuglehundprøver ved E6 over Dovrefjell skal være på østsiden av E6» må gjøre at dispensasjon her er greit.

På vestsiden av E6 er alternativ 1 likt med forslaget som ble sendt inn til Klima og miljødepartementet i det første forslaget fra Statsforvalteren. Alternativ 2 er praktisk talt likt vårt siste forslag om prioritering av bruk av terrengene på østsiden og bruk av terrengene på vestsiden bare dersom det er behov og terrengene får klarsignal fra Nasjonalparkforvalteren iht presiseringer gitt i det siste vedtaket i Nasjonalparkstyret den 27. mars 2023.

Behov for reserveområdet på vestsiden kan som tiltaksplanen nevner være at det står eller er på veg rein inn i terrenget på østsiden eller at det er behov innenfor allerede avtalt maksimalt 200 hunder pr dag.

I begge de alternative forslagene innrømmes det at de ikke har nevneverdig effekt: "men vil ikke ha nevneverdig effekt dersom det ikke også innføres tiltak mot andre aktiviteter i samme område". I punkt 1 i planen for Snøhetta brukes og formuleringer som "En rekke tiltak vil måtte gjennomføres gjennom frivillig tilslutning". Derfor er det også naturlig å velge det minst inngripende alternativet i dispensasjonssaken slik FKF allerede har gjennomført og forpliktet seg til.

STATUS

Tiltaksplanene har høringsfrist den 6. juni. Det betyr at planene neppe blir ferdigbehandlet før etter våre planlagte prøver i høst som etter planen skal være avviklet innen månedsskiftet september/oktober. Videre vil det bety at de fleste tiltakene ikke blir besluttet og gjennomført før lenge etter våre prøver i høst er avviklet.

Statsråden har flere ganger uttalt at «alle må bidra litt og det haster med tiltak».

FKF har fulgt Statsrådets oppfordring og allerede for prøvene høsten 2024 vedtok styret i FKF prioritering av bruk av terrengene på østsiden av E6 for å spare de mest følsomme terrengene på vestsiden. Dette har ført til at bare ett terreng på vestsiden ble brukt en dag. I praksis betyr det at Fuglehundklubbenes Forbund allerede har tilpasset seg forslag som ligger i tiltaksplanene, lenge før de fleste tiltakene som er foreslått i planene vil bli vedtatt og gjennomført.

Det er gledelig at departementet har lyttet til våre innspill med tanke på at alternativ 2 er med som et forslag i høringsforslaget. Vi ber derfor om at det legges vekt på at vi er hørt og at FKF får dispensasjon til å gjennomføre fuglehundprøver etter dette alternativet i tråd med allerede innført praksis.

Ettersom ferdselen av våre prøver er svært begrenset og ikke avvikles før Nasjonalparkforvalteren gir klarsignal vil prøver etter alternativ 2 gi svært liten konsekvens for villreinen. Dispensasjonen gis primært som omsøkt for 2025-26, i alle fall subsidiært for 2025 før tiltaksplanene er ferdigbehandlet og de fleste tiltakene er gjennomført.

En evt manglende dispensasjon vil være svært urettferdig overfor vår tradisjonelle virksomhet i forhold til de aller fleste tiltak som ikke blir gjennomført denne sesongen.

Torstein Dehn
Leder

Fuglehundklubbenes Forbund

Ola Øie
Leder

Kongsvoll/Hjerkinn komiteen

Postadresse

Ellingbøvegen 100
2975 Vang i Valdres

Telefon

+47 915 13 889

Epost/ Internett

Fuglehund.fkf@forbund.nkk.no
www.fuglehundklubbenesforbund.no

Organisasjonsnummer

989 587 218

Vedlegg

ST 15/2025 Delegererte vedtak

35/2025 Delegerert sak - dispensasjon - Dalsida LVO - snødekt mark - transport til bu ved Motterudholet - Helge Selmer Breivik 2025/1092 Delegerert sak - dispensasjon - Dalsida LVO - snødekt mark - transport til bu ved Motterudholet - Helge Selmer Breivik 10.02.2025 00:00:00 Helge Selmer Breivik

36/2025 Delegerert sak - dispensasjon - Hjerkin LVO m/ BV - barmark - restaurering av bu - 156/1/370 - John Magne Skaalgaard 2025/1215 Delegerert sak - dispensasjon - Hjerkin LVO m/ BV - barmark - restaurering av bu - 156/1/370 - John Magne Skaalgaard 10.02.2025 00:00:00 John Magne Skaalgaard

37/2025 Delegerert sak - dispensasjon - Hjerkin LVO m/ BV - utøvelse av beitebruk - fellingsaksjoner - Vålåsjøhøvegen - Snøheimvegen - Jora Beitelag 2025/1899 Delegerert sak - dispensasjon - Hjerkin LVO m/ BV - utøvelse av beitebruk - fellingsaksjoner - Vålåsjøhøvegen - Snøheimvegen - Jora Beitelag 12.02.2025 00:00:00 Jora Beitelag

38/2025 Delegerert sak - dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Hjerkin LVO m/ BV - organisert ferdsel - Snøheim - Reinheim - Kongsvold - DNT Oslo og Omegn 2025/159 Delegerert sak - dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Hjerkin LVO m/ BV - organisert ferdsel - Snøheim - Reinheim - Kongsvold - DNT Oslo og Omegn 17.02.2025 00:00:00 DNT Oslo og Omegn

39/2025 Delegerert sak - dispensasjon - Dalsida LVO - snødekt mark - transport av ved - Nedre Mølmsvatnet - Lesjaskog Heimrast 2025/1889 Delegerert sak - dispensasjon - Dalsida LVO - snødekt mark - transport av ved - Nedre Mølmsvatnet - Lesjaskog Heimrast 18.02.2025 00:00:00 LESJASKOG HEIMRAST

40/2025 Delegerert sak - dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Hjerkin LVO m/ BV - organisert ferdsel - guiding - Nordic Highland SA 2024/7922 Delegerert sak - dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Hjerkin LVO m/ BV - organisert ferdsel - guiding - Nordic Highland SA 21.02.2025 00:00:00 NORDIC HIGHLAND SA

41/2025 Delegerert sak - dispensasjon og avslag - Torbudalen BVO - snødekt mark - Aursjøvegen 2098 - Kim Ivo Lervold 2025/2052 Delegerert sak - dispensasjon og avslag - Torbudalen BVO - snødekt mark - Aursjøvegen 2098 - Kim Ivo Lervold 20.02.2025 00:00:00 Kim Ivo Lervold

42/2025 Delegerert sak - dispensasjon - ekstratur - Knutshø LVO - 2025 - snødekt mark - tilsyn og vedlikehold av utleiehytte - Elgsjøhytta - Vinstradalsvegen 1772 - Opdal Jæger og Fiskarlag 2022/12156 Delegerert sak - dispensasjon - ekstratur - Knutshø LVO - 2025 - snødekt mark - tilsyn og vedlikehold av utleiehytte - Elgsjøhytta - Vinstradalsvegen 1772 - Opdal Jæger og Fiskarlag 25.02.2025 00:00:00 Vidar Rise

43/2025 Delegerert sak - dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP med flere - helikopter - snødekt mark - GPS-merkeprosjekt på villrein i Knutshø villreinområde - Stiftelsen Norsk institutt for naturforskning NINA 2025/1901 Delegerert sak - dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP med flere - helikopter - snødekt mark - GPS-merkeprosjekt på villrein i Knutshø villreinområde - Stiftelsen Norsk institutt for naturforskning NINA 24.02.2025 00:00:00 STIFTELSEN NORSK INSTITUTT FOR NATURFORSKNING NINA

44/2025 Delegerert sak - dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Hjerkin LVO m/ BV - organisert ferdsel - guiding - Dombås Fjellskole 2025/549 Delegerert sak - dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Hjerkin LVO m/ BV - organisert ferdsel - guiding - Dombås Fjellskole 06.03.2025 00:00:00 Dombås Fjellskole

45/2025 Delegerert sak - dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Hjerkin LVO m/ BV - organisert ferdsel med hest - moskusguiding - Hjerkin Fjellstue og Fjellridning AS 2024/12311 Delegerert sak - dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Hjerkin LVO m/ BV - organisert ferdsel med hest - moskusguiding - Hjerkin Fjellstue og Fjellridning AS 09.03.2025 00:00:00 HJERKINN FJELLSTUE & FJELLRIDNING AS